

Hüseyin Torun

tünel

ZİNDANLARDA BİTMEYEN ÖZGÜRLÜK TUTKUSU

Hüseyin Torun

tünel

CEYLAN

CEYLAN

TÜNEL

HÜSEYİN TORUN

CEYLAN

Ceylan Yayınları

Yayın No:302

Anı-Belge

Kapak Tasarım: Oktay Ay

ISBN: 978-605-9038-62-1

Birinci Baskı: İstanbul, Şubat 2016

Ceylan Basım Yayın ve Dağıtım Pazarlama
Atatürk Bulvarı Ünlü İş Merkezi A Blok No 21/2
Fatih-İSTANBUL

Tel / faks: 0212 5320956

e-mail:ceylanakademi@gmail.com

www.ceylanyayinlari.net

Sertifika No: 30042

Baskı-Cilt: Ceylan Matbaa-Ahmet Uçar

Güven İş Merkezi B Blok No: 318

Topkapı-İSTANBUL

0212 613 10 79

Sertifika No: 23352

Sevgili eşim Hatun Cengiz Torun'a

İltica yaşantımızın ilk yurtdışı tatilini sevgili oğlumuz Onur Deniz Torun ile birlikte İspanya'nın Katalonya Özerk Yönetimi'nin Costa Brava Bölgesi'nin Palamos şehrinde yapıyorduk.Özgürlüğe Kaçış kitabımla Tünel kitabını burada yazdım.Bu kitapları yazarken bize haddinden fazla özveride bulundu. Bundan dolayı sevgili eşime bu özverisinden dolayı sonsuz sevgi ve şükranlarımı sunuyorum.

ÖNSÖZ

Tünel kitabının yazarı Hüseyin Torun, 1976'dan itibaren her gözaltına alındığında ve tutsak edildiğinde ilk düşündüğü ve planladığı şey "Kendi özgür irademle nasıl çıkar kurtulurum da mücadele alanlarına tekrar dönebilirim?" olur.

Hüseyin Torun, 11 yıllık tutsaklık süresince 12 Eylül faşist darbesinin, özel hükümleri ve sonraki hükümetlerin zindan politikalarına karşı tutsakların direnişleri ve yürüttükleri mücadelelerin bir bölümünü de olsa Özgürlüğe Kaçış ve Firar kitaplarıyla kalıcı hale getirdi.

Bu zaman zarfında devletin sürgünlerine, fiziki işkencelerine ve ideolojik saldırılarına karşı Hüseyin Torun en çok üç görevin neden önde tutulması gerektiğinin üzerinde durmaya çalıştı. Bunlardan birincisi; hapishanelerde kollektif-örgütlü yaşam da, davranışta, paylaşımda, direnişte ve bireysel ve kolektif eğitimde ısrar. İkincisi bu alanların özgürlük, eşitlik, devrim ve sosyalizm mücadelesinin sürdürülmesinde oynadığı-oynayacağı rolün önemi. Üçüncüsü de koşulları da zorlayarak özgürlük eylemi gerçekleştirme duyarlılığı ve azmini köreltmemek...

Hüseyin Torun, Ceylan Yayınları'ndan çıkan Özgürlüğe Kaçış kitabında bu üç mücadele görevinin bir kesitini anlatır. 12 Eylül askeri faşist cuntasının azgın terör estirdiği coğrafyanın koşullarında, Hüseyin Torun ve iki yoldaşı 1982'de Konya Askeri Hapishanesi'nde tüm yaratıcı özelliklerini kullanarak başarılı bir özgürlük eylemi gerçekleştirirler. Cuntanın kışla-ya çevirmek istediği hapishanelerde kişiliksizleştirme, ideolojisizleştirme, irade kırma ve örgütsüzleştirme politikalarına karşı devrimci tutsakların direnişlerini ve gerçekleştirdikleri özgürlük eylemini akıcı, heyecanlı ve direnişçi bir ruhla aktarır okuyucuya. Tünel kitabında ise yazar, aynı ruh ve heyecanla sömürücü-egemen sınıfların hapishaneleri kurma amaçlarını, hedeflerini ve beklentilerini ideolojik, politik yönüyle geniş-

leterek ele alır. Okurla buluşturmaya çalışır.

Bu kitap, devrimci, demokratik çevrelerin de yararlanabilecekleri bir çalışma oldu. 1970'lerden 2001'e kadar işkencelerde, darağaçlarında ve hapishanelerde katledilen devrimcilerin -ulaşabildiği, derlediği bildiği kadarıyla- isimlerini, örgütsel kimliklerini ve ölümsüzleştikleri tarihleriyle beraber dökümünü de eklemiş kitaba. Bellek yitimine karşı, sonsuzluğa uğurladığımız değerlerimizin unutulmaması bakımından önemli bir çalışma oldu.

Devrimci mücadeleyle, özgürlük tutsaklarıyla doğrudan ilişkisi içinde 1991'de çıkarılan TMK ve Şartlı Salıverilme Kanunu'nun da ayrıntılı bir dökümünü yaptı. Yazar, TMK'nın çıkarılış amacını, mantığının devrimci demokratik mücadeleye, tutsaklara ve ezilenlere ne tür yansımaları olduğunu irdeledi. Yasanın ideolojik, politik, örgütsel yanları üzerinde durmaya çalıştı. H. Torun TMK'ya (toplumla mücadele kanununa) karşı o dönemdeki tartışmalara, karşı çıkmalara ve mantığını eleştiren hukuk çevrelerinin görüşlerine de yer verdi. Bu yanlarıyla düşünüldüğünde TMK ve Şartlı Salıverme bölümü derli toplu bir belge olarak okura ulaştırıldı.

Son olarak kitapta "huyly huyundan vazgeçmez" misali Hüseyin Torun özgürlük eylemi gerçekleştirmek için başarıya ulaşmayan Aydın ve Çanakkale tünel olayları üzerinde durdu. Özellikle Çanakkale'deki tünel kazma çalışmasının deneyimlerini tüm ince ayrıntılarıyla birlikte okurla paylaştı.

Sözün özü özgürlük, devrim ve sosyalizm sevdasına tutkun olanların, insan hakları, demokrasi, onur mücadelesi tutkunlarının ilgiyle okuyacağı, yararlanabileceği bir çalışma oldu Tünel.

Özgürlüklerin, eşit özgür yaşamın zulme ve yasaklara tez zamanda galebe gelmesi; ben'in yerine biz'lerin, bireysel yaşamı yerine kolektif-komün yaşamının, sevgisizliğin yerine sevginin, mutsuz insan yerine mutlu insanın geçmesi-çoğalmasa umuduyla iyi okumalar.

Mustafa Öner

Giriş

Ele aldığım konu geçmişe dair bir sorundur. Ancak bugün halen etkileri ve sonuçları yakıcı bir şekilde devam etmektedir. Şartlı salıvermede bırakılan özgürlük tutsakları, zindanlardan adeta mayınlı tarlaya bırakıldılar. Bırakılanlar halen sonuçlarıyla beraber yaşamaktadırlar. 'Terörle' -doğru ifadeyle düzenin politikalarına karşı çıkan, başkaldıranlara karşı- Mücadele Kanunu toplumun ezici çoğunluğunu suçlu görüp saldırının merkezine koymaya devam etmektedir.

Devleti yönetenler ve iktidar sahibi olanlar değişmektedir. Oysa asıl önemli olan zihniyetin değişmesidir. İktidarı elinde tutan burjuvazi birbirinin devamı olarak hep aynı gerici, faşist ve sömürücü zihniyeti devam ettirmektedir. Söz konusu olan egemen burjuvazinin kapitalist devlet sistemidir. Diğerleri düzen içi gelip-geçici teferruattır. Bugün A partisi yarın B partisi iktidar olur. Bu devlet ve bugünkü devlete temel teşkil eden burjuva egemen sınıfı ve zihniyeti bir devrimle yıkıp yerine yeni baştan bir işçi sınıfı iktidarı getirilmediği sürece hep aynı kalır. Ezilenler ve işçi sınıfına yönelik baskı ve uygulama biçimleri değişse de iktidar hep aynı iktidar ve dolayısıyla faşizmin uygulamalarında da özünde de değişen bir şey yoktur.

12 Eylül faşist darbesini yapanlar, Kemalizm'i kurtarmak ve ayakları üzerine oturtmak için yaptıklarını iddia ediyorlardı. İslam dinine ise en büyük kötülüğü yapan yine İslam tandanslı ve İslam'ı kendine referans aldığını iddia eden AKP oldu. Düne kadar toz kondurmadıkları Cemaat bugün

en büyük dūřmanları oldu. Evveliden Cemaati farklı g s-
termeye  alışan AKP idi. Bugün ise yanıldığı ve kandırıl-
dığı gibi bir yalana sığınmaktadır. Bu topraklarda İslam'la
terörü, rüşveti, soygunu, yolsuzluğu, haramı, israfı, din ve
mezhep düşmanlığını yan yana getiren ve beraber anıl-
masına yol açan da en fazla AKP oldu.

şu anda yaşadıklarımız bize hiç yabancı değildir. Biz bu
filmi daha önce seyrettik. Yöntemi ve söylemi farklı olsa
da özü hep aynıdır. Okuyacaklarınız geçmişte yaşadıkla-
rımızın bugün bir kez daha tekrar pişirilip önümüze koyul-
masıdır.  zal'ın isminin geçtiği her yeri Tayyip, ANAP'ın
isminin geçtiği her yeri AKP olarak okuyun. Zindanları bo-
şaltacağız söylemi yerine   z m Süreci'ni koyun. Terörle
Mücadele Kanunu ile İ  Güvenlik Kanunu'nu karşılaştırın.
Ne söylemek istediğimiz o zaman daha iyi anlaşılacaktır.
AKP ve Tayyip'in bugün söylediklerinin 90'larda  zal ve
ANAP söylüyordu. ANAP ve  zal bugün tarih sahnesin-
den silindiler. Gelineen aşamada Tayyip ve AKP'nin sonu
da onlar gibi olacaktır.

İnsanların, sınıfların, halkların ve toplulukların duyguları,
hassasiyetleri ve gerçeklikleriyle oynarsanız ve kirli emel-
lerinize alet ederseniz hileniz ve oyununuz döner sizi vu-
rur. Bu, oyunun kuralıdır. AKP, öncelleri gibi, demokrasi,
Avrupa Birliği, Kürt sorunu, Alevi sorunu, ötekileştirilmiş-
lerin sorunu, ordu vesayetinin kaldırılması, hukuk, adalet,
eşitlik, özgürlük, söylem ve demagojileriyle çok geniş bir
kesimin önemli desteğini arkalayarak 14 yıldır iktidar kol-
tuğundadır. Bütün bu dönem ve bu sorunlarda AKP'nin
esasında bir gizli ajandası olduğunu gördük: Tek adam
iktidarı, padişahlık ve Yeni Osmanlıcılık hayalleri.

Kapitalist burjuvazi, dinle ve demagoji ile demokra-
si güçlerinin ve ezilen emekçi sınıfların doğal ve samimi
duygularıyla hep oynamıştır. Kendi soygun, talan ve s -
m r c  iktidar hırsları için dini hep bir araç olarak kullan-
mıştır. Bunu belki yıllardır devrimci-sosyalistler, güçleri ve
erişebildikleri oranda anlatmak istemişlerdir. Ancak ezilen

emekçi yığınların kendi özdeneyimleriyle bunu anlamaları ve bilince çıkarmaları her şeyden önemlidir. Yakın tarihimize Ecevit ve Özal'da olduğu gibi emekçi kitlelerin AKP ve Tayyip'i de denemeleri ve yaşamaları gerekiyordu. Aksi takdirde İslami seçenek denenmediği sürece kitlelerde bir umut olarak varlığını sürdürecekti. İnsanlar egemen politik İslamcılar ne kadar vahşi olduğunu da özdeneyimleriyle yaşadılar. AKP'nin baskı ve politikalarıyla İŞİD'in vahşi katliamları dönemin kavranmasında en iyi denklem oldu. Her şey ortada tüm yıkım ve yalın gerçeğiyle.

Gezi ayaklanmasına katılanların cezalandırılmaya çalışılması, Berkinlerin, Ali İsmail Korkmazların, Medenilerin, Ethem Sarısülüklerin katledilmesi, Rojava devriminin boğulmaya çalışılması, Kobanê'nin düşürülmesi planları, Diyadin provokasyonu, Adana-Mersin HDP binalarına yönelik katliam girişimleri, 5 Haziran Diyarbakır, 20 Temmuz Suruç ve 10 Ekim Ankara katliamları, 24 Temmuz'da başlatılan hava saldırıları; AKP'lileşmiş faşist Türk devleti ve kullandığı faşist İŞİD'in gerçek yüzüdür.

Dayanışma, barış, adalet ve demokrasi kültürünün boy vermesinden korkan zihniyet bananeciliği bize dayatmaktadır. Bütün bu saldırılar ışığımızı, geleceğimizi, aydınlık yarınımızı ve umudumuzu karartmaya dönüktür. Ama ışığımızı, umudumuzu, inancımızı, geleceğimizi ve aydınlığımızı karartamayacaklar.

Temmuz 2015/Lozan

DİRENEN, SAVAŞAN, ÖLEN AMA YENİLMEYEN BÜTÜN ÖLÜMSÜZLERİMİZİN ANISINA ATFEN

Katili, faşist Türk Devleti olan bütün zindan ölümsüzlerinin anısına.

Özgürlük, devrim ve sosyalizm bayrağını zindanlarda ve darağaçlarında yükseklerde dalgalandıranların anısına.

Yakın tarihimizde;

Ölüm Oruçlarında ve Açlık Grevlerinde, darağaçlarında ve genel zindan saldırılarında ölümsüzleşenlerin anısına.

Yaşamı, uğruna ölecek kadar seven ölümsüzlerimiz anısına.

Faşist Türk Devleti'nin zindanlarda özgürlük tutsaklarını öldürme özgürlüğünü boşa çıkarmak için direnen ölümsüzlerimiz anısına.

Bağımsızlık, devrim ve sosyalizm; özgürlük ve demokrasi uğruna işkencehanelerde, darağaçlarında ve zindanlarda "yaşamak direnmektir" şiarıyla ölümden yaşamı yaratanların anısına.

06 Mayıs 1972, Ankara Merkez Kapalı zindanı, THKO (Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu) önderleri devrimin üç kızıl fidanı Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan.

18 Mayıs 1973, Diyarbakır zindanı, TKP/ML'nin (Türkiye Komünist Partisi/Marksist Leninist) kurucusu ve önderi ser verip sır vermeyen, ölen ama yenilmeyen İbrahim Kaypak-kaya.

13 Eylül 1977, Elazığ Zindanı, TKP/ML Hareketi, poliste gördüğü ağır işkenceler sonucu Pir Ahmet Solmaz.

Şubat 1980, Edirne zindanında faşist katillerin saldırısı sonucu katledilen Rıdvan Binbir.

26 Haziran 1980, Adana zindanında katledilen Erdem

Turan, İsmail Şahin ve Mehmet Özmete;

14 Eylül 1980, Davutpaşa Zindanı TKP/ML Hareketi Genel Sekreteri ve devrimin Çakır'ı İrfan Çelik.

08 Ekim 1980, Ankara Merkez Kapalı Cezaevi, Devrimin asil çocuğu, 12 Eylül karanlığında darağacında ipi ilk göğüsleyenimiz Necdet Adalı.

26 Ekim 1980, Adana zindanı, zulmün karanlığını başı dik karşılayan Sarı Serdarımız Serdar Soyergin.

13 Aralık 1980, Ankara Merkez Kapalı Cezaevi, TDKP (Türkiye Devrimci Komünist Partisi) hukuk ve insanlığın katledildiği yargılamada ölüme inat halen masumiyetiyle bize gülümseyen çocuk Erdal Eren.

07 Kasım 1980, İlhan Erdost Mamak zindanında işkence ile katledildi.

12 Kasım 1980, Bekir Bağ Mamak zindanında işkence ve baskılara dayanamayarak yaşamına son verdi.

27 Aralık 1980, Adana zindanında jandarmanın saldırısı sonucu Sedat Özkaradağ ölümsüzleşti.

4 Mart 1981, Diyarbakır zindanı ölüm orucunun 30. Gününde mide kanamasından Ali Erek (PKK).

27 Nisan 1981, Diyarbakır Askeri zindanı, Abdurrahman Çeçen.

3 Haziran 1981, Elazığ Kapalı zindanı, Cevdet Karakaş.

10 Haziran 1981, Gaziantep Kapalı zindanı, "Gidiyorum ölümsüzlüğe, hoşçakalın" diyerek bir türkü tadında ölüme yürüyen, mezar taşı bile bulunmayan ölümsüzlerimizden Veysel Güney.

17 Haziran 1981, Diyarbakır askeri zindanında Selahattin Kunduz.

25 Haziran 1981, İstanbul Paşakapısı zindanı, "Bizi asanlar şunu bilsinler, kendileri de bir gün asılacaklar" diyerek umut tohumlarını eken ve ölümü doğmak gibi doğal karşılayanlar Kadir Tandoğan ve Ahmet Saner.

20 Ağustos 1981, Adana Kapalı zindanı.

*“O büyük gün geldiğinde
ben kimbilir kaç yıldan beri
ebedi yatağında toprağın derinliklerinde
sonsuz bir uykuda uyuyor olacağım
fakat alınca ne zamandır beklediğim haberi
uyanıp, sesimi kimse duymadan
o büyük zaferin tarifsiz coşkusuyla
kara toprağın altından, ben de haykıracağım”*

Şiiriyle bize haykıran Mustafa Özenç, o büyük gün geldi ve yoldaşların devrim yapıyor sen rahat uyu.

Aralık 1981, Metris zindanı, tahliye olan İsmet Taş rahat-sızlanıyor, hastaneye geç götürüldüğü için kurtarılamadı.

20 Aralık 1981, Hasdal zindanında firar etmek isterken yakalanan ve infaz edilen Talip Yılmaz.

24 Aralık 1981, Alemdağ askeri zindanında koğuşa atılan gaz bombası sonucu Hakan Mermeroluk ve Şeref Yazar ölümsüzleştiler.

İsmet Şahin cuntacı faşist generaller tarafından idam edildi.

03 Ocak 1982, İstanbul Alemdağ zindanı Bahadır Dumanlı.

Şubat 1982, Diyarbakır askeri zindanında, Ali Sarıbal ve İbiş Uras.

10 Şubat 1982, Mamak'ta baskıları protesto etmek için yaşamına son veren Ahmet Erdoğan.

23 Şubat 1982, Diyarbakır Askeri zindanı, Cemal Kılıç.

Mart 1982, Diyarbakır Askeri zindanında işkence ile Önder Demirok.

13 Mart 1982, Buca Kapalı zindanı, TKEP (Türkiye Komünist Emek Partisi), darağacında tek yürek üç devrimci işçi ve zulmün çarkını birlikte göğüsleyen İbrahim Ethem Coşkun, Seyit Konuk ve Necati Vardar.

21 Mart 1982, Diyarbakır Askeri zindanı, PKK, “Kişiliğin-de devrimi gerçekleştirmeyenler devrim yapamaz” diyen çağdaş Kawa Mazlum Doğan.

17 Mayıs 1982, PKK, Diyarbakır askeri zindanında itirafçılık dayatmasını protesto etmek için bedenlerini ateşe veren dörtler Ferhat Kurtay, Eşref Anyık, Mahmut Zengin ve Necmi Öner.

09 Haziran 1982, işkenceyle Diyarbakır zindanında Mehmet Ali Erasan.

08 Temmuz 1982, TKP/ML Hareketi, gördüğü ağır işkencelerde aldığı yaralar tedavi edilmeyince zindanda ölüm-süzleşen Mustafa Tunç.

Temmuz Düşleri

*Gözlerini kapatıp
duvarların ötesine geçmeyi düşündün mü hiç?
(özgürlük mekanla sınırlı değil)
Öyle güzel ki;
beton-demir parmaklık ittifakının
gem vurmaması sana.
Seni soyutlamak istedikleri
dünyaya karıştırmak;
gah tarlada
gah yıldızların ortasında gezinmek;
gah meyhanede
birer tek atırmak dostlarla.
Kavurucu sıcakta Temmuz'un
Bir esinti beklerken Cudi'den
Munzur'da serinlemek,
Gazik'te oynamak çocukça.
Bir de...
dağbaşlarında,
uçurumların kuytu
serinliğindeki subaşlarında
mola vermek zorlu yürüyüşlere.
Kırmızı bir gelincik iliştirivermek
sol göğsünün üstüne.*

*Yeni doğan her bebenin
ilk çığlığında.*

*Tomurcuklanan her çiçekte,
ve tarlaya atılan
her tohum tanesinde...*

*Yaşamak Temmuz'un 14 yaşında
ne güzel!*

14 Temmuz 1982, PKK, "Yaşamı, uğrunda ölecek kadar seviyoruz" diyen, yeniden diriliş eyleminin dörtlüleri Kemal Pir, Mehmet Hayri Durmuş, Akif Yılmaz ve Ali Çiçek.

14 Temmuz 1982, Diyarbakır Askeri zindanı, Bedii Tan.

08 Ekim 1982, Mamak zindanı, Zafer Müçtebaoglu.

23 Ekim 1982, Diyarbakır zindanı, Aziz Özbay.

Kasım 1982, Metris zindanı, Hakkı Hocaoğlu.

22 Aralık 1982, Diyarbakır Askeri zindanında işkenceyle katledilen Aziz Büyükertaş, Sofi Abdurrahman ve Mahmut Güneri.

1982 yılında Amasya zindanında Mahmut Özcan ve Mehmet Durmaz, Efirli zindanında Muammer Babuçoğlu ölümsüzleştiler.

23 Ocak 1983, Adana zindanı, TKP/ML Hareketi, tarihe doğduğu gün darağacında ölümsüzleşen ve devrimin kale burçlarında halen bize haykıran devrimin kıızıyıldızı Ali Aktaş.

29 Ocak 1983, İzmit zindanında devlet tarafında işlenen siyasi cinayetle idam edilen Ömer Yazgan, Mehmet Kambur, Ramazan Yukarıgöz ve Erdoğan Yazgan.

29 Ocak 1983, ASALA (Ermeni Halkının Kurtuluşu İçin Mücadele Eden Ordu), idam edilen Ermeni asıllı devrimci Levon Emekçian.

04 Mart 1983, zindanda dövülerek katledilen Mazlum Güder.

08 Nisan 1983, TKP/ML Hareketi, işkencede aldığı yaralar tedavi edilmediği için zindanda ölümsüzleşen Mustafa Tepeli.

15 Mayıs 1983, Mamak zindanı, Abdullah Gülbudak.

20 Mayıs 1983, Diyarbakır zindanında işkence ile ölüm-
süzleşen Medet Özbedem.

Mayıs 1983, Diyarbakır zindanı, Ramazan Yayan, Ke-
nan Çiftçi, Seyfettin Sak ve Selahattin Kurutar.

23 Ocak 1984, PKK davasında Diyarbakır zindanında
kalan ve zindana yapılan baskın sırasında yaralanan ve
hastanede ölümsüzleşen Necmettin Büyükkaya.

Ocak 1984, Diyarbakır zindanı Cemal Arat, Remzi Ak-
yürek ve Orhan Keskin, baskıları ve itirafçılığı reddetmek
ve protesto etmek için kendilerini asan Yılmaz Demir ve
Suphi Çevirici.

25 Ocak 1984, Diyarbakır zindanında işkenceyle katledi-
len Mehmet Emin Akpınar.

Mayıs 1984, Diyarbakır zindanı, Hüseyin Yüce, İsmet
Karak.

14-17 Haziran 1984, Metris Askeri zindanındaki işken-
ce, vahşet ve tek tip elbise politikasına karşı direnen, "ölü-
mün koynunda açlığı bitiren" Abdullah Meral (DHKP-C/
Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi), Haydar Başbağ
(DHKP-C), Mehmet Fatih Öktülmüş (TİKB/Türkiye İhtilalci
Komünistler Birliği) ve Hasan Telci (DHKP-C).

*Dört kişiydiler zaferi süsleyen öncü ömrümüzün
Karanfil sabahı dört kişiydiler
Kardeşler!
Haziran'da ölüm düştü kızıl bantlı alınların menziline
Yanarken beş yıldızlı zulmün zindanlarında özgürlük
ateşleri
Yaraları kemre tutmuş yürekler
Yatırırken açlığa inanç yüklü dingin bedenlerini
Rütbeli seslerin yeşil bereli gözetiminde
Ölümün ustaları yaşamın işçilerini taşıyordu
Tanısız acıların sonsuz ufuklarına
Tecrit/Sibiryaya sürgünü tutsak gökyüzü
Ve tek tip elbiseli lacivert ölüm*

*Metrislerde şimdi faşizm
Bağımsızlık dolarken aç midelere*

*Dört kişiydiler zaferi süsleyen öncü ömrümüzün
Karanfil sabahı dört kişiydiler
Ve acılar değil direngen ateşler yanıyordu
Yarını muştulayan inatçı gözlerinde*

*Rosveltlerde yankılanan utanç olmuş dolaşırken
Gün alası İstanbul'u lacivert yüzlü ölüm
Apo'lar ve Fatih'ler bütün ölümleri Haziran günlerinde
yendiler
Haydar'lar ve Hasan'larla el ele
Güneş yüklü ezgiler dillendiren milyonlar içinden dört yi-
ğittiler*

*Dört kişiydiler yaşamı ölümüne sevdiler
Usul bir sesle türkülerin söyleyip
Büyük sevdamıza giden ışıklı yolda
Sıkılmış yumruklarda Haziranlar doğuran
Umut rengi ıslanmaz bir şafağa gömüldüler*

Kutsiye Bozoklar (Işık Kutlu)

07 Ekim 1984, Buca zindanı, DEV-YOL (Devrimci Yol)
"Alçaklara yalnız benim kalacak, teslim olmayacak kalbim"
ve darağacında özgürlük ateşini harlamaya yürüyen İlyas
Has.

25 Ekim 1984, Buca zindanı, DEV-YOL, faşist ANAP ta-
rafından idam edilen Hıdır Aslan.

14 Nisan 1985, Adil Can, (TKİH/Türkiye Komünist İşçi
Hareketi), faşist polisin vahşi işkencelerinde aldığı ağır ya-
ralarla İstanbul Metris Askeri zindanında tedavi edilmeye-
rek ölüme terkedildi.

04 Mayıs 1985, Amasya zindanı, DEV-YOL, rahatsız-
lanan ve hastaneye geç götürüldüğü için yolda yaşamını
yitiren Fikri Sönmez (Terzi Fikri, Fatsa Belediye Başkanı).

Eylül 1985, Çanakkale E Tipi zindanı, Şazuman Kansu.
1985 yılı, Amasya zindanı, Kenan Özcan; İsmail Yıldırım.

01 Eylül 1987, özgürlük tutsaklarının kahraman annesi ve insan hakları savunucusu, polisin müdahale ettiği zindanlara ilişkin bir eylemde TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi) önünde geçirdiği kalp krizi sonucu ölümsüzleşen Didar Şensoy.

16 Mart 1987, Burdur zindanı, Ahmet Çetin.

1987 yılı, Çanakkale E Tipi zindanı, Muammer Özdemir.

Şubat 1988, Diyarbakır zindanı, Mehmet Emin Yavuz.

1988 yılı, Hüseyin Elmas.

04 Ağustos 1989, Eskişehir Tabutluğundan Aydın'a sürgün gönderilen açlık grevi direnişçileri Mehmet Yalçınkaya, Hüseyin Hüsnü Eroğlu.

26 Şubat 1990, Bayrampaşa zindanı, Mehmet Çöven-dere.

14 Ekim 1990, Mustafa Bahar.

1990 yılı, Feremez Aydın.

1992 yılı, Ali Topaloğlu.

09 Nisan 1993, Muş E Tipi zindanında açlık greviden sonra tedavi edilemeyen ve tedavisi engellenen Abdullah Fidan.

Kasım 1993 tarihinde Diyarbakır zindanında tedavi edil-medikleri için Yılmaz Doğru, Ahmet Özdil, Cuma Tepe, Naime Güngör, Metin Türker ve Burhan Çiftçi ölümsüzleştiler.

04 Ekim 1994, Diyarbakır zindanı adli tutuklu Ramazan Özüak.

21 Kasım 1994, Urfa Yarıaçık zindanı Mehmet Özbaşkaya.

Aralık 1994, Ceyhan zindanı, H. İbrahim Kırık.

1994 Yılı, Serdar Yalçın.

22 Ocak 1995, Gaziantep zindanı, Süleyman Ongun.

23 Temmuz 1995, Yozgat zindanı Fesih Beyazçiçek.

11 Ağustos 1995, Amasya zindanı Remzi Altun.

21 Eylül 1995, Buca katlimında Uğur Sariaslan, Yusuf Bağ ve Turan Kılınç.

Eylül 1995, Nevşehir zindanı, Kazım Tunç.

Buca zindanı, Bedran Önen.

26 Kasım 1995, Aydın zindanı, Ümit Doğan Gönül.

31 Aralık 1995, Bursa zindanı, Mustafa Kaya;

1995 Yılı, Antep zindanı, Sait Şimşek.

Elazığ zindanı, Aytekin Tuğluk.

M.Salih Işık, Kerem Kalbişen ve Ayhan Işık.

03 Ocak 1996, Çanakkale zindanı, Kalandar Kayapınar.

04 Ocak 1996, Ümraniye zindanında özgür tutsaklar Rıza Boybaş, Abdülmecit Seçkin, Gültekin Beyhan ve Orhan Özen dövülerek katledildiler.

Ocak 1996, Ankara Merkez Kapalı zindanı, Tuncay Baltaş.

Elazığ zindanı, Ömer Gezer.

22 Şubat 1996, Yozgat zindanı, Süleyman Özer.

21 Temmuz 1996, 12 Kızıl Karanfil ve siper yoldaşlığı eylemcileri, Aygün Uğur (63. Gün TKP/ML), Altan Berdan Kerimgiller (65. Gün DHKP-C), İlginç Özkeskin (66. Gün DHKP-C), "ilk ben olmalıyım" diyerek tarihe not düşen Hüseyin Demircioğlu (67. Gün MLKP/Marksist Leninist Komünist Parti), Ali Ayata (68. Gün TKP/ML), Müjdat Yanat (68. Gün DHKP-C), Tahsin Yılmaz (69. Gün TİKB/ Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği), Ayçe İdil Erkmen (69. Gün DHKP-C), Yemliha Kaya (69. Gün DHKP-C), Ulaş Hicabi Küçük (69. Gün TİKB), Osman Akgün (TİKB) ve Hayati Can (70. Gün TKP/ML).

1996 Ölüm Orucu ve Süresiz Açlık Grevi eylemine katılan 38 özgürlük tutsağı değişik tarih ve zamanlarda tedavisi engellendiği için ölümsüzleştiler.

24-25 Eylül 1996, Diyarbakır Zindanı'nda 11 özgürlük tutsağı vahşice katledildiler: Edip Dönekçi, Nihat Çakmak, Erkan Perişan, Rıdvan Bulut, Hakkı Tekin, Ahmet Çelik, Mehmet Sabri Gümüş, Cemal Çam, Mehmet Batuge, Kadir Demir ve Kadir Dal.

Ekim 1996, itirafçılık dayatmasını protesto etmek için Erzurum zindanında Selami Zoro, Sivas zindanında Süheyla Alagöz kendilerini yakarak ölümsüzleştiler.

Kasım 1996, Tokat Zile zindanında hastahaneye götürülürken firar ettikleri iddiası ile infaz edilen Özdemir Kocahal ve Rudi Bilgin. Ağrı zindanı, Metin Göz; Diyarbakır zindanında 10 siyasi tutsağın dövülerek vahşice katledilmesini protesto etmek için Bayrampaşa zindanında kendilerini yakan Hamdullah Şengülün ve Vedat Aydemir.

1996 yılı, baskıları protesto eden Fikriye Muhammet.

15 Ocak 1997, ölüm orucu sonrası tedavi edilmediği için Bayrampaşa zindanında ölümsüzleşen Polat İyit.

16 Şubat 1997, gördüğü işkenceler sonucu Ağrı zindanında Emin Çakan ve Ceyhan Özel Tip zindanında Celal Türker ölümsüzleştiler.

11 Nisan 1997, Ankara Merkez Kapalı zindanında yakalandığı siroz hastalığı tedavi edilmediği için yaşamını yitiren Salih Çelikpençe.

Temmuz 1997, Urfa zindanı, İbrahim Malgir.

27 Aralık 1997, Ankara Merkez Kapalı zindanı, Osman Daş.

1997 yılı, Siirt zindanı, Raşit Kayran ve Selami Çelik.

1998 yılında zindanlardaki saldırılarda 28 özgür tutsak yaşamını yitirdi.

05 Ocak 1998, Bayrampaşa zindanında beyin ameliyatı engellenen ve beyin kanaması geçirerek ölümsüzleşen Serpil Yılmaz.

Eylül 1998, Ümraniye Özel Tip zindanı, Mehmet Canpolat.

15 Şubat 1999, PKK Lideri Abdullah Öcalan'ın uluslararası bir komployla yakalanıp faşist Türk Devleti'ne teslim edilmesi sonucu birçok yurtsever tutsak açlık grevine başladı ve kendini yaktı. Devletin bunların tedavisine müsaade etmemesi sonucu çok sayıda özgür tutsak yaşamını yitirdi.

Şubat 1999, tedavi edilmediği için Çankırı zindanında

Engin Huylu.

26 Mart 1999, Çanakkale zindanında kendini ateşe veren Fikri Baygeldi.

27 Mart 1999, Ankara Merkez Kapalı, Çetin Güneş.

20 Nisan 1999, Ümraniye özel tip zindanında tedavi edilmediği için yaşamını yitiren Uğur Hülagü Gürdoğan.

17 Haziran 1999, Çanakkale zindanında kendini ateşe veren Sema Yüce.

26 Eylül 1999, Ankara Ulucanlar zindanında silahla ve işkenceyle Abuzer Çat (MLKP), Önder Gençarslan, Mahir Emsalsiz, Habib Gül (TKİP/ Türkiye Komünist İşçi Partisi), İsmet Kavaklıoğlu, Aziz Dönmez, Ümit Altıntaş, Ahmet Savran, Halil Türker, Zafer Kırbıyık.

14 Temmuz 1999, Ankara zindanında Eşref Özkaya.

13 Kasım 1999, Çanakkale zindanında kendini ateşe veren Mehmet Aydın.

27 Kasım 1999, açlık grevinde geçirdiği kalp krizi sonucu Batman zindanında M. Mirza Çubukçu.

1999 yılında sürdürülen açlık grevinin 41. Günü Ümraniye zindanında Veysel Çınar kendini yakarak ölümsüzleşti.

Aralık 1999, Ümraniye zindanı, Hanım Baran; Tokat Zile zindanı, Eşref Özkaya; Diyarbakır zindanı, Abdülkadir Yılmaz ve İhsan Biç; Aydın zindanı, Necmi Akgün.

EY KIZIL YILDIZ

*Her tan vakti
Güneşe teslim ederken nöbeti,
Bu kavganın tarihi
derin diye yaz.
Çoktan davet edildik silaha,
Mevzi derinliklerinde,
Namlu kadar kızgın
Yirmisindeki kadar genç
Başımız dik,
Yüreğimiz pek.*

Böyle öğrendik yaşamayı,
Böyle devam edeceğiz.
Yol uzun...
Yol engebeli...
Savaşçı aç... uykusuz...
yorgun.
Ne nasır bağlamış sabır,
Ve ne de çatlak var bağrında.
Mücadele geleneğimizle
Öğrendik yaşamayı.
Başımız dik
yüreğimiz pek.
Karar vermişiz bu kavganın devamına
Başaklar özgürce
yeşerene dek.
Sevebilmek seni;
Ölümle burun buruna olan
bir can gibi.
Sevebilmek seni;
Ömürde bir kez ele geçen
unutulmaz bir an gibi.
Sevebilmek seni;
İşkence sonrası cigaramdan
çektiğim bir nefes duman gibi.
Sevebilmek seni;
Kadasına, belasına döndüğüm
Sevdam, hasretim, her şeyim...
Ülkem Kürdistan gibi...

Değişik yer zaman ve tarihlerde zindanlarda ölümsüzleşenler, Abdurrahman Çeçen, Ömer Aktaş, Asker Demir, Hulusi Aydar, Ahmet Demir, Aydın Adsay, Suat Şahin, Mehmet Okçu, Mahmut Tanrıku, Zeki Budak, Ahmet Tosun, Şadioğlu Batmaz, Abdullah Bucuka, Ahmet Aydın, Zülfü Yıldız, Vedat Alataş, Ömer Boyunhan, Adnan Yılmaz, Hatice Keser, M. Sait Bilen, Yusuf Adet, Bişar Ak-

baş, Abdüllatif Ortaç, Nasır Göksungur, Mehmet Balçın, Naci Donat, Osman Şanlı, Ramazan Yazar, İsmail Zengin, İnkılap Dal (Aydın), Hüseyin Aydın (İstanbul).

Bir Ülke Yaşar Açlığında

*Yaşamım
direncim
sevdasına dört mevsim öldüğüm bir ülkedir
Sıcaklığını yaşarım
dört mevsim soğuğunu
dört mevsim vurulum sokaklarında
dağlarında
DAM'larında
Sürgün çiçekleri açar yaralarımda
kankızıl onur çiçekleri
ülke gülleri
çeker-alırlar beni gecelerden
ışkenceden
izbelerden
Taşır beni al yürekli dağlarına
takar göğsüne yığidim
sevdiğim
yoldaşım
Yaşamım
direncim
sevdasına dört mevsim öldüğüm bir ülkedir
Acılar yaşarım dört mevsim açlıklar
dört mevsim ölümlere yatarım içerde
dört mevsim yaşarım
Açlığında bereketlenir dallar
bir ülke yaşar açlığında
bir çocuk koşar-büyür
bir kuş öter
bir ışık düşer sarar beni
çeker yıldızlarına...*

Ocak 2000, Aydın zindanı, Halef Özer.

22 Kasım 2000, zindanlardaki faşist devlet terörüne ve F Tipi tecrit ve zindan saldırısına karşı devrime, partisine olan bağlılığını kuşandığı bombalarla düşman karakoluna gerçekleştirdiği militan feda eylemiyle ölümsüzleşen Ahmet Metin Koyuncu (MLKP).

Kasım 2000, Batman zindanı, Mehmet Nuri Adlığ, Murat Dil.

10 Aralık 2000, İstanbul, Özkan Tekin (MLKP), Ahmet Metin Koyuncu için Okmeydanı'nda yazılama yaparken devletin paralı katilleri ve kelle avcıları tarafından öldürüldü.

19 Aralık 2000 F Tipi zindanlarının açılması için 20 zindana birden SAG ve ÖO'nda olan özgürlük tutsaklarına müdahale edildi ve 30 devrimci ölümsüzleşti. 4 Mevsime yayılan bu kahramanca direnişte toplam 122 kişi ölümsüzleşti.

3 Mevsimi Direniş

4 Mevsimi Zafer Eyleyenler

Bayrampaşa zindanı; Cengiz Çalıkoparan, Ali Ateş, Mustafa Yılmaz, Murat Ördekçi, Nilüfer Alcan, Fırat Tavuk, Aşur Korkmaz, Şefinur Tezgel, Yazgülü Güder Öztürk, Gülser Tuzcu, Seyhan Doğan, Özlem Ercan.

Ümraniye Özel Tip zindanı; Ahmet İbili, Ercan Polat, Umut Gedik, Alp Ata Akçagöz, Rıza Poyraz.

Çanakkale E Tipi Zindanı; Fidan Kalşen, Fahri Sarı, Sultan Sarı, İlker Babacan.

Bursa zindanı; Murat Özdemir.

Çankırı zindanı; İrfan Ortakçı, Hasan Güngörmez, Ali İhsan Özkan.

Uşak zindanı; Berrin Bıçkılar, Yasemin Cancı.

Ceyhan zindanı; Halil Önder.

Yine F Tipi zindan muharebesi sonucu ve bu saldırıya dönük eylem, protesto, dışarıdan yapılan açlık grevi ve

zindanda çıkarılıp da ölüm orucunu sürdürenlerden sonradan ölümsüzleştiğini bildiklerim.

21 Mart 2001, Sincan F Tipi zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu 153. gün, Cengiz Soydaş.

06 Nisan 2001, Edirne F Tipi zindanı, TKP/ML, Ölüm Orucu 170. gün, Adil Kaplan.

07 Nisan 2001, Kandıra F Tipi zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu 170. gün, Bülent Çoban.

09 Nisan 2001, Sarıyer Küçük Armutlu, TAYAD (Tutuklu Aileleri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği), Ölüm Orucu 147. gün, Gülsüman Duman Dönmez.

11 Nisan 2001, Edirne F Tipi zindanı, TİKB, Ölüm Orucu 123. gün, Tuncay Günel.

11 Nisan 2001, Kartal Özel Tip zindanı, TKP/ML, Ölüm Orucu 123. gün, Nergiz Gülmez.

11 Nisan 2001, Kütahya E Tipi zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu 171. gün, Fatma Ersoy.

12 Nisan 2001, Buca E Tipi zindanı, TKP(ML) TİKKO, Ölüm Orucu 176. gün, Celal Alpay ve DHKP-C, Ölüm Orucu 176. gün, Abdullah Bozdağ.

13 Nisan 2001, Sincan F Tipi zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu 166. gün, Erol Evcil.

14 Nisan 2001, Aydın Kapalı zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu 177. gün, Murat Çoban.

15 Nisan 2001, Sarıyer Küçükarmutlu, İYO-DER tutsak yakını, Ölüm Orucu 137. gün, Canan Kulaksız.

16 Nisan 2001, Buca Kapalı zindanı, Ölüm Orucu 158. gün, Sedat Gürsel Akmaz.

18 Nisan 2001, Ankara Sincan F Tipi zindanı, TKP(ML) TİKKO, Ölüm Orucu 181. gün, Ender Can Yıldız.

22 Nisan 2001, Kartal zindanı, TKEP/L, Ölüm Orucu 124. gün, Sibel Sürücü.

22 Nisan 2001, Ankara Numune Hastanesi, TKİP, Ölüm Orucu 182. gün, Hatice Yürekli.

22 Nisan 2001, Sarıyer Küçükarmutlu tutsak yakını, TAYAD, Ölüm Orucu, Şenay Hanoğlu.

25 Nisan 2001, Edirne F Tipi Zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu 178. gün, Sedat Karakurt.

25 Nisan 2001, İzmir Karamanlar, TAYAD, Ölüm Orucu 147. gün, Erdoğan Güler.

28 Nisan 2001, Ankara Ulucanlar zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu 187. gün, Fatma Hülya Tümgan.

06 Mayıs 2001, Buca Özel Tip Kapalı zindanı, MLKP, Ölüm Orucu 170. gün, Hüseyin Kayacı.

06 Mayıs 2001, Sincan F Tipi zindanı, Ölüm Orucu 200. gün, Cafer Tayyar Bektaş.

27 Mayıs 2001, Sincan Kapalı zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu 204. gün, Uğur Türkmen.

16 Haziran 2001, Kandıra F Tipi zindanı, Ölüm Orucu 241. gün, Veli Güneş.

26 Haziran 2001, Kartal Özel Tip Kapalı zindanı, TKEP/L Ölüm Orucu 183. gün, Aysun Bozdoğan.

29 Haziran 2001, Sarıyer Küçükarmutlu tutsak yakını. Ölüm Orucu 221. gün, Zehra Kulaksız.

05 Temmuz 2001, Buca Kapalı zindanı, Ölüm Orucu, Mahmut Gökhan Özocak.

12 Temmuz 2001, Sincan F Tipi zindanı, DHKP-C, Ali Koç.

14 Temmuz 2001, Uşak Kapalı zindanı, Ölüm Orucu 264. gün, Sevgi Erdoğan.

03 Ağustos 2001, Kandıra F Tipi zindanı, TKP/ML, Ölüm Orucu 236. gün, Muharrem Horoz.

14 Ağustos 2001, Kandıra F Tipi zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu 299. gün, Osman Osmanağaoğlu.

31 Ağustos 2001, Sarıyer Küçükarmutlu tutsak yakını, TAYAD, Ölüm Orucu 286. gün, Hülya Şimşek.

07 Eylül 2001, Sarıyer Küçükarmutlu, Ölüm Orucu, Gülay Kavak.

14 Eylül 2001, Sarıyer Küçükarmutlu, Ölüm Orucu 330. gün, Ümüş Şahingöz.

17 Eylül 2001, Edirne F Tipi zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu, İbrahim Erler.

20 Eylül 2001, Sarıyer Küçükarmutlu, Ölüm Orucu 139. gün, Abdülbari Yusufoglu.

27 Eylül 2001, Sarıyer Küçükarmutlu, Ölüm Orucu 343. gün, Zeynep Arıkan.

27 Eylül 2001, Kandıra F Tipi Kapalı zindanı, Sarıyer Küçükarmutlu, Ölüm Orucu 343. gün, Ali Rıza Demir.

28 Eylül 2001, Ankara, Ölüm Orucu 341. gün, Ayşe Baştimur ve 71. gün, Özlem Durukcan.

18 Ekim 2001, Kandıra F Tipi zindanı, Komünist Partisi İşçi Örgütü, Ölüm Orucu 170. gün, Ali Ekber Barış.

05 Kasım 2001, Sarıyer Küçükarmutlu'da ölüm orucu yapılan bir eve polis saldırdı ve bu evde ölüm orucunda bulunan Arzu Güler, refekatçiler, Sultan Yıldız, Bülent Durgaç ve Barış Kaş ölümsüzleştiler.

07 Kasım 2001, Kandıra F Tipi zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu ve kendini yakarak, Eyüp Samur.

07 Kasım 2001, Tekirdağ F Tipi zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu ve kendini yakarak, Nail Çavuş.

12 Kasım 2001, Sincan F Tipi zindanı, DHKP-C, Kendini yakarak ve Ölüm Orucu 180. gün, Muharrem Çetinkaya.

19 Kasım 2001, Kartal Özel Tip Kapalı zindanı, Ölüm Orucu, Tülay Korkmaz.

02 Ocak 2002, Kırıklar F Tipi zindanı, Ölüm Orucu 265. gün, Ali Çamyar.

05 Ocak 2002, Tekirdağ F Tipi zindanı, TKP(ML), Ölüm Orucu 240. gün, Zeynel Karataş.

08 Ocak 2002, Kartal zindanı, Ölüm Orucu 222. gün, Lale Çolak.

08 Mart 2002, Ankara Numune Hastanesi, Ölüm Orucu 279. gün, Yusuf Kutlu.

10 Mart 2002, Sağmalcılar Devlet Hastanesi, Ölüm Orucu 272. gün, Yeter Güzel.

16 Mart 2002, Şişli Eftal Hastanesi, Ölüm Orucu 290. gün, Doğan Tokmak.

21 Mart 2002, İzmir Yeşilyurt Devlet Hastanesi, MLKP, Ölüm Orucu 236. gün, Tuncay Yıldırım.

31 Mart 2002, Sağmalcılar Devlet Hastanesi, Ölüm Orucu 301. gün, Meryem Altun.

11 Nisan 2002, Sincan F Tipi zindanı, Adli tutuklu, intihar etti, Halil Koçyiğit.

23 Mayıs 2002, Tekirdağ F Tipi zindanı, TİKB, Ölüm Orucu 240. gün, Okan Külekçi.

12 Temmuz 2002, Kandıra F Tipi zindanı, baskılar sonucu intihar, Volkan Ağıрман.

31 Temmuz 2002, Kartal Özel Tip zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu 367. gün, Semra Başıyğit.

10 Ağustos 2002, Malatya zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu 434. gün, Fatma Bilgin.

22 Ağustos 2002, Malatya zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu 334. gün, Melek Birsen Hoşver.

25 Ağustos 2002, Kütahya zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu 433. gün, Gülnihal Yılmaz.

31 Ağustos 2002, Kütahya zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu 395. gün, Fatma Tokay Köse.

10 Eylül 2002, İstanbul Bayrampaşa zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu, Hamide Öztürk.

08 Ekim 2002, Ankara Numune Hastanesi, DHKP-C, Ölüm Orucu, Serdar Karabulut.

19 Kasım 2002, Bayrampaşa Devlet Hastanesi, Ölüm Orucu, İmdat Bulut.

30 Kasım 2002, Kartal zindanı, Ölüm Orucu, Zeliha Öztürk.

01 Aralık 2002, Buca Kırıklar zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu, Feridun Yücel Batu.

16 Aralık 2002, İstanbul Aksaray'da kaldığı evde, Ölüm Orucu 512. gün, Feride Harman.

21 Aralık 2002, İstanbul Şişli Hastanesi, Ölüm Orucu 589.gün, Berkan Abatay.

11 Ocak 2003, Ankara Numune Hastanesi, DHKP-C, Ölüm Orucu, Özlem Türk.

27 Şubat 2003, Haydarpasa Numune Hastanesi, DHKP-C, Ölüm Orucu, Orhan Uğur.

20 Mart 2003, Tekirdağ F Tipi zindanı, DHKP-C, Kendini yakma, Hasan Tahsin Akgün.

26 Mart 2003, Ankara Numune Hastanesi, DHKP-C, Ölüm Orucu, Yusuf Aracı.

28 Şubat 2004, Kandıra F Tipi zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucu 108. gün, Muharrem Karademir.

04 Mart 2004, Uşak zindanı, DHKP-C, Ölüm Orucunun 108. gününde kendini yakarak, Günay Öğrener.

29 Mart 2004, Bayrampaşa Devlet Hastanesi, DHKP-C, Ölüm Orucunda kendini yakarak, Ümit Günger.

Kazım Gülbağ, E. Karakurt, M. Özdemir...

Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da bilinmeyen, o kadar çok katledilen insan var ki, duydukça veya okudukça hayretlerimizi saklamak mümkün olmuyor.

Bizler tarihin çatlağından akan kana ve düşen cana merhem olmak için bunları yazıyoruz. Kamuoyunun vicdanını ve insanları duyarlı kılmak, yapılanların hesabını bir gün mutlaka soracağımıza ve sorulacağına olan inancımızdan ve bellek yitimini önlemeye bir nebze de olsa katkı olur diye yazıyoruz.

Toplumun ve ezilen insanlığın vicdanı halen kanamaktadır. Vicdan denilen duygu yaralıdır. Aslında faşizm daima toplumun vicdanını yok etmeyi hedefler. Aydın duyarlılığı taşıyanların dışında sınırlı bir devrimci-sosyalist kitle ve tutsak yakınlarının dışında toplumun zindanlara sırtını döndüğü zamanlar da oldu. Bu çok acı ve yaralayıcıdır. Toplumsal vicdanın yara aldığı yerde, hak ve hukuk da ortadan kaldırılır. Fakat düşman zindanlarda toplumsal dayanışma, direniş ve mücadele azmini kırmayı ve yok etmeyi başaramadı. Geçici yenilgilerin dışında özgürlük tutsaklarına diz çöktüremedi. Bugün alfabenin bütün harflerine denk düşen zindan tipleri arayışına girmesi bundandır. Özgürlük tutsaklarının her direnişine karşı düşman bir karşı saldırıyla direnişi kırma hedeflerine yöneliyor. F Tipi

zindan saldırısı, faşist diktatörlüğün bu başarısızlığının bir sonucudur. Özgürlük tutsaklarının teslim alınması, hizaya sokulması ve kışla disiplinine tabi kılınması elbette zindanların fiziki yapılarıyla mümkün olmayacaktır.

Devrime, işçi sınıfına ve halklarımıza inancını yitirmeyen, davası uğruna tüm zulüm ve işkencelere, ölüme göz kırpmadan göğüs geren, beş paralık “özgürlük” için en yakınlarına, arkadaşlarına ve yoldaşlarına ihanet etmeyi aklına bile getirmeyen, her şeyden önce insan olan ve insanlığın savunusunu yapanlara son sözümüz...

Devrimci, yurtsever ve sosyalist tutsaklara işkence yapanlar ve işkenceci zihniyet birey olarak karşısına aldıkları kişiye değil, onun şahsında ideolojiye, umuda hayallere, devrimciliğine, inancına ve bütün insanlığa yapıyorlardı. Devrimci-sosyalistler, ezilenler ve emekçi insanlık adına bütün bu işkencelere, darağaçlarına ve ölümlere meydan okudular, eğilmediler. Özellikle 12 Eylül askeri faşist diktatörlüğü ile birlikte işkence daha sistemli bir hale getirildi. İşkence ve acıyı uygulayanlar insanları sadece zindanlara doldurmakla kalmazlar. Zindanlarda uygulanan vahşet üzerinden topluma korku salmayı da hedefler. Sadece içeridekiler değil, aileleri, yoldaşları, sevenleri ve davasını savundukları tüm insanlara işkence uygulanmış oluyordu, oluyor.

Onlar, faşizmden aman dilemeyerek, önünde secde etmeyenlerimizdirler. Onlar, düşmanın bahsettiği “Özgürlüğü” düşmanın suratına atmakta tereddüt etmeyenlerimizdirler. Onlar, yeri ve zamanı geldiğinde, halkların gönlünde taht kurarak ölmesini de bilenlerimizdirler. Ve onlar, özgürlüğün ancak ve ancak kavga meydanlarında diş diş mücadeleler sonucu kazanılacağını da bilenlerimizdirler!

Onlar ölmediler yok,
Ateş fitiller gibi;
Dimdik ayakta,
Barut ortasındalar!
Hayır, hayır...
Hüzünle anmayacağız adlarını
Adınız elimizde bayrak
Beynimizde bilinç
Üzerine bastığımız toprak olacak
Ayrıramayacaklar bizi topraktan

Bunlar sadece 19 Aralık 2000 yılı Ölüm Orucu ve F Tipi zindan saldırısına ilişkin derleyebildiklerimdir. Ayrıca bu vahşetten sonra hücrelerde, zindanlarda ve dışarıda süren eylem, protesto, direniş, açlık grevi ve ölüm oruçlarında yitirdiklerimiz sırada yerlerini almışlardır. Dolayısıyla çalışmanın bu kısmı F Tipi saldırısı ve onunla bağlantılı eylemliliklerle sınırlı bırakılmıştır. Eksikler olabilir. Tarih ve isimlerin ve zindan isimlerinden de hatalar olabilir. Şimdi- den özür dilerim. Ulaşabildiğim kadarıyla bu ölümsüzleri- mizi adlarıyla anmak istedim. Benim de 11 yılım zindan- larda, sürgünlerde geçti. 12 Eylül askeri faşist darbesinin yarattığı en büyük tahribat; bizim kuşağın ve bir bütün olarak toplumun geleceğinin bir dönemin çalınması oldu. Toplum umutsuz, geleceksiz ve belleksiz bırakılmak isten- di. Benim de en verimli ve en değerli yıllarımdı. Düşman en güzel yıllarımızı bizlerden çaldı. Her baktığım yanda onları görüyorum. Her yanımda zindan kokuyor benim de.

Bütün bu ve diğer ölümsüzleşen irade savaşçılarının ve direnç güllerinin ölümsüz anısı önünde saygıyla eğiliyo- rum. Bu kavganın sıra neferleri var oldukça ölümsüzleri- miz bu kavganın her zaman yanı başında yerlerini koru- yacaklardır. Sınıf mücadelesinin yüceliği, uğruna ölümü daima tereddütsüz göze almayı bilenlerin olmasıdır.

ZİNDAN SALDIRISI VE İRADE SAVAŞIMI

Vazgeçmişsek
Çarşaf gibi denizden,
Vazgeçmişsek
Göğün mavisinden,
Vazgeçmişsek
Alı al, moru mor, sarıçiçekten,
Vazgeçmişsek
Doğanın tüm güzelliklerinden,
Ve...
Vazgeçmişsek
Anamızdan, yârimizden,
Vazgeçmişsek
Tüm sevdiklerimizden,
Bilinsin ki,
Bu düzen yıkılsın diyedir.
Güneşin kanlı tabloları aydınlatmadığı,
Göğün nükleerlerle kirlenmediği,
Barut kokusunun duyulmadığı,
Her saniye bir insanın ölmediği
Ve gerçek baharın yaşandığı
Bir dünyada
Daha sıkı sarabilmek için onları
Vazgeçiyoruz YAŞAMAKTAN!

“Biliriz ki, proletarya devrimi, mücadelede gözünü kırpmadan yaşamlarını feda edenlerin yerini dolduracak yeni insanlar yaratır. Bu insanlar başta daha az tecrübeli, daha az bilgili ve daha az eğitilmiş olabilirler. Ama kitlelerle sıkı bağları vardır ve aramızda ayrılmış olan dâhilerin yerini alacak, onların davasını sürdürecektir, onların yolunu izleyecek ve onların başladığı işleri tamamlayacak yeni insan grupları yaratabilirler.”

Vladimir İlyiç Ulyanov Lenin

İyi bir politika, hayat bulabilmek için ve onu uygulamak için adanmış bir irade ister. Devrimcilik ve zindan direnişlerinde ölümsüzleşenlerimizin ortaya koyduğu, fedakârlıkta bir zirvedir. Egemen faşist burjuvazinin zindanlardaki devlet anlayışını reddetmektir. Dün olduğu gibi, bugün ve yarın da devrimciler ve sosyalistler, devrim ve sosyalizm yürüyüşünde daha nice ölümsüzlere selam duracaktır. Kan dökülmeden, acı çekilmeden hiç bir devrim zafere ulaşamaz. Devrim ve sosyalizmin zaferi için göğüslerini faşizme ve emperyalizme ve her türden gericiliğe siper eden sevgili ölümsüzlerimize sahip çıkıp, onların kavgasından öğrenip, daha kararlı ve ısrarlıca savaşmak, elde silah, dilde savaş şiarlarıyla toplumsal devrimi gerçekleştirmek, her türlü gericiliğe karşı ölümüne bu yüce kavgayı her alanda geliştirip, yaygınlaştırmaktan geçiyor.

DÜŞMAN ZİNDANLARDA ÖZGÜRLÜK TUTSAKLARININ BOYUN EĞMEYENLERİN PEŞİNE DÜŞMÜŞ

Bir ülkede demokrasinin olup olmasının en önemli ölçütlerinden birisi şüphesiz, o ülkede ne kadar siyasi tutuklu ve hükümlünün, gazetecinin ve insan hakları savunucusunun zindanlarda olmasıyla ölçülür. Hem zindanlar ve hem de insan hakları alanında faşist Türk Devletinin karnesi kırık notlarla doludur.

Türkiye'de devrimci-sosyalistlere karşı hıncı ve kini olan gerici, faşist ve burjuva yöneticiler, bütün insanlığa çok acılar yaşattılar ve halen de yaşatmaya devam ediyorlar. Yüzlerce aile babasız, annesiz ve evlatsız kaldı. Tüm Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da devletin zindan politikası insanlığın tüketilmesine, iradesizleştirilmesine yöneliktir.

Türkiye'de toplumun gündemini meşgul eden sorunlardan birisi değişmez zindan politikası ve zindanlardaki keyfi ve insanlık dışı vahşi uygulamalardır. 1970'lere kadar tekil siyasi davalar ve kamuoyuna mal olmuş, aydın, yazar, şair ve sanatçıların tutuklanması gibi sorunlarla zindanlar gün-

dem olmuştur. 1970'lerden sonra sistemin devrimcilere ve kendisine muhalif olan herkese karşı başlatmış olduğu savaşıla zindanlar günöbirlik toplumun başlıca gündemleri arasında olmuştur ve halen de bu sorun çıplak zorun ve gerçeğin görönen yüzü olarak devam etmektedir.

Özellikle 12 Eylül askeri faşist darbesi ile cuntacılar tüm toplumu zindanlar üzerinden rehabilite etmeye çalışmışlardır. Hapishaneler tarihinde topluma ve özgürlük tutsaklarına en ağır darbe faşist Türk Devleti tarafından 19 Aralık 2000 tarihinde 20 zindana birden yapılan saldırıyla vuruldu. Bütün TV kanallarından canlı olarak toplumda korku yayma ve sindirme psikolojisiyle bir vahşet izlettirildi. Biz devrimci tutsaklar ve kitleler devlet denilen ölüm makinesinin ne olduğunu 19 Aralık'ta en vahşi ve kanlı yüzünü, devletin çıplak zoruyla bir kez daha karşılaşılarak canlı yaşadık. 19 Aralık vahşeti, 12 Eylül askeri faşist darbesi gibi zindan mücadelesinde ve toplumda yeni bir başlangıca sayfa araladı.

19 Aralık sürecine gidilen yolda ortak bir konsensüs sağlanmadığı gibi, başlanan şanlı ve dört mevsime yayılan görkemli direnişin bitip-bitmediği konusunda da ortak bir konsensüs oluşturulamadı. Taraflar halen suskunluğunu devam ettiriyor. Bunun için bu sürece dair bir şey söylemek şimdilik gerekmiyor. Ama mutlaka hücre tipi zindanların açılışı ve 19 Aralık sürecinin gelecek açısından sağlıklı bir biçimde ele alınıp değerlendirilmesi ihtiyacı hala gıncelliğini korumakta.

Hücre sistemine geçiş, 28 Şubat 1977 tarihli MGK (Milli Güvenlik Kurulu) toplantısında kararlaştırıldı. Bundan sonra başlayan süreç 2000 yılında noktalandı veya farklı bir aşamaya evrildi. Bu süreç toplumsal muhalefet, devrimci-sosyalist hareket ve bütün Türkiye için yeni bir sürece girildiğini ortaya koymaktadır. Yeni sürecin özü, tecrit ve izolasyondur.

Veli Saçılık yoldaşın derlediği "Burdur'da Başarılı Operasyon" kitabının izolasyon ve tecrit konusundaki değerlendirme ve anlatımlarına katıldığım için kendi kitabından bu konudaki bölümü buraya alıyorum.

DÜNYADAKİ UYGULAMALARDA F TİPİ TECRİT

Artık Türkiye’de de devreye tecrit ve F tipleri girecektir. Beraberinde buna karşı bir direniş başlayacaktı. Bu tip cezaevi ve hücre işkencesinin ilk deneyleri Avrupa’da yaşandı. Bu yüzden Türkiye’de F tipleri açılışını, AB (Avrupa Birliği) üyeleri; bize uygundur, diyerek onayladılar.

Hücre tipi cezaevlerinin inşa edildiği ülkelerde devlet, bu tür cezaevlerinin “tutukluların daha iyi yaşam koşulları ve güvenlikleri” için yapıldığı tarzında kampanyalar yürüttü. Ancak nedense buralara sevk edilmek istemeyen tutuklulara zor yöntemleri kullanıldı.

Dünyanın hiçbir ülkesinde tutsaklar tabutluklara isteyerek girmemişlerdir. Açlık grevleri, ölüm oruçları, cezaevlerinin işgal edilmesi gibi eylemler ve direnişler sergilenmiştir. Almanya’da RAF, İtalya’da Kızıl Tugaylar, İngiltere’de IRA, Amerika’da BLA (Siyah Kurtuluş Örgütü), İsrail’de Filistinli tutsaklar, Türkiye’de de devrimci, komünist kişilerin tutsaklık süreleri sürekli olarak, tabutluklara karşı direnişlerle geçmiş, onlarcası bu direnişlerde yaşamlarını kaybetmişlerdir.

ÇİĞLİKSİZ BİR ÖLÜM ÇARKI

İzolasyon, kelime karşılığı olarak bireyin sosyal açıdan tamamiyle yalıtılması, yaşamla tüm bağlarının koparılması demektir.

Kötü koşullarda yaşanılrsa dahi grup halinde içinde olmak, tutsakların sosyal davranışlarının ve bilinçlerinin korunumunu asgari düzeyde sağlar. Oysa izolasyonda bu kesinlikle mümkün değildir.

İzolasyon, duyumsal uyarıların sınırlandırılması temelde algılama gücünde bir yıkım yaratır. Yalnızlaştırarak kendisine, çevresine ve yaşama karşı güvensizlik, isteksizlik duyguları yaşatılır. Adı ister yüksek güvenlik birimleri, ister tabutluk olsun fark etmez, buralar önce politik tut-

sağın kişiliğini, ardından da kendisini hedefleyen çığlıksız bir ölüm çarkıdır.

Almanya'nın, Bielfeld kentinde uzun süre tecritte yaşamış RAF'lı Brigit Hogefeld, 22 Kasım 1994 tarihli mektubunda, hücreleri şöyle anlatıyor:

"Kendini insan olarak ifade edebilmek için yanında bir insana ihtiyaç var. İzolasyonda her ruh hali, boşluğa akmaktadır. Keyfin yerinde mi? Üzüntülü müsün? Kızgın mısın? Bunlarla hiçbir yere varamazsın. Yani bunlarla yaşayamazsın, demektir. Sen, senin içinde hapsedilmişsin ve böyle kalacaksın. İzolasyon tutsaklığındaki insanların, kendi yaşamları ve yaşamak için verdikleri mücadele, kendi içlerine hapsolmuşluklarını kırma mücadelesidir. İzolasyon, etkisi uzun zamana yedirilen bir işkencedir. Fakat fiziksel septomlar hemen ortaya çıkmamaktadır."

K. Plein ve W. Schlegel'in "Mezar Türküleri" adlı kitaplarındaki anlatımları da benzer işkencenin tanıklıkları:

"İzolasyon; seni dolduran, boğmak isteyen ve bazı zamanlar sesini duyabilmen için artarak dışarıya fıskıran gü-rültüsüz bağırmaktadır. İzolasyon; hücrenin her köşesine yuvarlanan ve seni ısıtan bir insana duyduğun özlem karşısında uyumadığın gecelerde ortaya çıkan soğuk griliktir. İzolasyon; artık diğer erkek ve kız kardeşlerinle normal yaşayamamanın korkusudur. İzolasyon; ilk önce beden ve sonra da ruhun yavaş yavaş durdurulma ölümüdür. İzolasyon sessiz, temiz ve tam bir yok etmedir."

Ulrike Meinhof, Berlin'de 1973 yılında yazdığı mektuplarında izolasyonun amacını şöyle açıklamaktadır: "Beyin yıkama programında en önemli nokta kişinin belirli bir duruma sokulmasıdır. Bu böyle söylenebilir; eğer var olan araç ne kadar zor algılanabilirse, onun etkisi o kadar keskindir. Az da olsa algılanamıyorsa, bu daha az direnç göstermek demektir. Ben, Berlin'de 'tabutluk intihara zorlayan bir girişimdir' derken, bunun gerçekten hangi anlamı taşıdığını biliyorum. Çünkü algılanamayan mutlak sessizlik içerisindeki direnme enerjisinin, kendisinin dışında bir ob-

jektifliği yoktur. Sessizliğe karşı m¼cadele edilemez, insan var olan bir şeye karşı m¼cadele edebilir. Tabutluk, kişinin kendi kimliğini ve en sonunda kendi varlığını yok etmesini hedeflemektedir. Bu tarz işkence y¼ntemleri, direnişi dahi araşsızlaştırmaktadır.”

Bilindiği gibi işkence sadece bilgilerin alınması iēin kullanılmaz. Ayrıca politik kişiliğin teslim alınmasını hedefler. Cezaevleri de bu temelde işkenceyle başlayan s¼recin farklı y¼ntemlerle devam ettirildiği bir baskı ve denetim kurumdur.

Tarihe yeniden d¼necek olursak, cezaevleri politikaları, asıl olarak toplumsal hareketliliğin devrim kazandığı ve sosyal devrimler ęađının başladığı 1900’lerden itibaren hızlı bir değişim s¼recine girdi. Emperyalist devletler, kendi ¼lkelerinde ve buradan hareketle kendi s¼m¼rgelerindeki devrim hareketinin ¼n¼n¼n kesilmesi, ¼nderlerinin teslim alınarak tecrit edilmesi iēin ¼zel bir ęaba iēine girdiler. II. D¼nya Savaşı’nda Alman Nazi Kampları izolasyonun en acımasızca uygulandığı alanlar oldular.

¼zellikle II. D¼nya Savaşı’ndan sonra ABD, bu alanda yoğun bir ęaba g¼stermiř, tabutluklar ve izolasyon konseptini finanse etmiş ve onlarca psikoloğu beyin yıkama araştırmaları iēin seferber etmiştir. Tutsakların davranışlarının denetlenmesi ve kimliklerinin yok edilmesi iēin laboratuvarlarda s¼zde bilimsel ęalıřma y¼r¼ten psikologlar ve g¼venlik ve g¼zetleme alanında ¼zel teknik kadrolar yetiştirilmiştir. Mimari olarak burada kullanılan yapı malzemeleri iēin de yoğun araştırmalar yapılmıştır. ABD, Kore savaşı s¼recinde başlattığı beyin yıkama deneylerini, kendi ¼lkesindeki toplumsal muhalefetin ¼nderlerine (siyah, yerli ve b¼t¼n halktan) ve politik gruplara uygulamış, geliştirmiştir. Doktor Schein’in kendi adıyla anılan yirmi d¼rt maddelik beyin yıkama programı bu ęalıřmalardan birisidir:

*Tutsaklar yeterince tecrit edilen b¼l¼mlere yerleştirilmeli, ę¼nk¼ bununla duygusal ilişkiler başarılı bir şekilde koparılabilir ya da ciddi bir şekilde zayıflatılabilir.

- *Tüm “gerçek önderler”, doğal önderler ayrı tutulmalı
- *İşbirliği yapılan tutsak, önder olarak gruba yerleştirilmeli.
- *Beyin yıkama amacıyla uyum içerisinde olmayan tüm grup etkinlikleri yasaklanmalı.
- *Tutsaklar gözetlenmeli ve özel özgeçmiş materyalleri toplanmalı.
- *Sonradan başkalarına gösterilecek tutsakların isimleri, sahte açıklamalarla yazılmalı.
- *Oportünistler ve ihbarcılar korunmalı.
- *Tutsaklar hiç kimseye güvenmemeleri gerektiği temelinde ikna edilmeli.
- *Kendi iradesiyle işbirliği yapmayı kabul edenlere hoşgörölü davranılmalı, kabul etmeyenlere karşı ise sert muamele uygulanmalı.
- *Birlikte hareket etmeyenler cezalandırılmalı.
- *Tutsaklara gelen posta (mektuplar vs.) sistematik olarak denetlenmeli ve saklanmalı.
- *Tedavi metodlarıyla ve tutsaklar üzerindeki kontrolle uyuşmayan ilişkiler engellenmeli ve kesilmeli.
- *Tutsaklar arasındaki grup değerleri dağıtılmalı.
- *Tutsaklar arasında onların sosyal düzenlerinden vazgeçtikleri ve tamamen tecrit oldukları bir grup düşüncesi yaratılmalı.
- *Her türlü duygusal destek yok edilmeli.
- *Tutsakların, tutsaklık koşullarını yakınlarına ve arkadaşlarına yazmaları engellenmeli.
- *İstenen yeni davranışı destekleyen ya da tarafsızlaştıran materyalleri içeren yayınların ve kitapların girişine izin verilmeli.
- *Normları bilinçle belirsizleştirmek ve tutsaklar üzerinde bir baskı uygulamak suretiyle, birey yeni ve ikircikli duruma getirilmeli; çünkü yeni bir soluklanmaya baskı yapmak için tutsakların yeni duruma uyum sağlama imkanları yaratılmalı.
- *İrade gücü birçok kereler zayıflatılan ve tahrip edi-

len bireyler düşünceleriyle uyum içinde olan ve görevi devamlı bireyin moral desteğini tahrip etmek olan tutsaklarla birlikte bir yaşam durumuna getirilmeli.

*Karakter zayıflaması için teknikler uygulanmalı: Aşağılama, iftira gibi yöntemlerle şeref ve haysiyetle oynama, bağırma, hakaret etme, suçluluk duygusu yaratma, uykusuz bırakarak etkilenebilirliğini sağlama, sert cezaevi yöntemleriyle arada bir düzenli olarak işkence yapmak gibi...

*Tüm iki yanlı girişimlerle hücre arkadaşlarının baskısı sağlanmalı, yeniden düşmanlık ortaya çıkarılmalı.

*Tutsağın, hücre arkadaşları aracılığıyla, geçmişte ya da gelecekte bir kez bile kendi temel prensipleri ve değerlerinin düşünülmediğine, ciddiye alınmadığına dikkat çekilmeli.

*Baskının kaldırılması ve insanı varlık olarak, beyin yıkama amacına uygun itaatli ve mütevazı, yaltakçı davranışlar ödüllendirilmeli.

*Yeni davranışı güçlendiren sosyal ve moral destek yaratılmalı.

Yalnızca ABD değil, Avrupa'da da II. Dünya Savaşı'ndan sonra çok boyutlu araştırmalar yapıldı ve uygulandı.

Bugün Almanya'da Stammheim, İngiltere'de H Blokları, Amerika'da Marion ve Lexington, İtalya'da Tirani, Türkiye'de F Tipi tabutluklar bu zincire eklenen yeni bir halka oldu.

BİR İŞKENCE BİÇİMİ OLARAK HÜCRELER

Hücrede tecritin sağlık üzerindeki etkileri kısaca şöyle özetlenebilir: Aşırı derecede ve derin endişe duygusu, öldürülme ya da zehirlenme konusunda endişe, kendine güven kaybı, terk edilmişlik duygusu, görsel ve işitsel halüsinasyonları, ses ve kokuya karşı aşırı hassaslık, hafı-

za kaybı, dikkat toplama güçlüğü ve düşünce sisteminde bozukluklar, kontrol edilemeyen ilkel şiddet dolu ve korkutucu düşünceler ve paranoyak korkulara sahip oldukları gözlemlenmiştir.

Fiziksel olarak ise mide ve bağırsak, kalp ve idrar yollarında meydana gelen sorunlar, nefes darlığı, titreme, migren, baş ağrısı, uykusuzluk ve ciddi halsizlikler şikâyetler arasındadır.

Sonuç olarak hücrede tecrit sistemi; açık bir şekilde mahkûmu cezalandırmanın ötesinde mahkûmun kişiliğini parçalamayı hedefleyen bir cezalandırma yöntemi olarak uzun erimli bir işkence metodudur.

Aynı fiziksel işkencede olduğu gibi mahkûmun otoritelerle işbirliği yapmasını ve otoritelerin istediği gibi davranmasını ve kendi geçmişini ve kimliğini reddetmesi amaçlanmaktadır.

Yüzlerce devrimci-sosyalist özgür tutsağın ölümsüzleşmesine rağmen F Tipi hücreler ve zindanlar hayata geçirildi. Yüzlerce yoldaşımız sakat kaldı. Özgürlük tutsakları bedenlen hücrelere konuldular, ancak beyinlerine hücreleri sokamadılar. Devrimci inanç ve irade savaşı halen sürüyor. Zindanlarda ve hücrelerde umut dimdik ayakta direnmeye devam ediyor. Türkiye ve Kuzey Kürdistan devrim tarihinde ve sınıflar mücadelesinde 12 Mart 1970-19 Aralık 2000 tarihleri arasındaki zindan direnişleri ve mücadelesi özel bir önem ve yere konulacaktır. Bu şanlı direnişler devrimci mücadelede hiç unutulmayacak bir yerde duruyorlar.

BU ATEŞ SÖNMEYECEK VE BU YÜREK HİÇ SUSMAYACAK

*Ağustos 2001 Palamos-İspanya
(Costa Brava-Catalonya)*

Genel anlamda zindanlar, sınıflı topluma geçişle birlikte egemen güçlerin elinde, kendi sınıfsal çıkarları için karşıt güçleri etkisiz hale getirme, kendi iktidarı için tehlike oluşturan güçleri bastırma, sindirme, yıldırma ve teslim alma amacıyla örgütlendirilmiş baskı kurumlarıdır. Tutsak edilen insanı maddi ve manevi olarak imha etme amacı güdülmektedir. Bireyin maddi varlığını ve yaşamını rehin almak ve kullanmak; rehin alınan bireyi kendi varlığının karşısına düşürmek esas ulaşılmak istenen bir sonuçtur. İktidarı elinde tutan egemen sınıf veya güç, ekonomik ve siyasi olarak zayıfsa, zindan politikası da o oranda şiddeti içermektedir. Siyasal hasımlarını veya muhaliflerini kendi ekonomik ve siyasal iktidarı altında etkisizleştirme yeteneğine sahip olan egemen güçler, bu koşullarda ellerindeki iktidar gücünü çıplak zor ve şiddete çok fazla başvurma gereği duymazlar. Gelişmiş emperyalist ve kapitalist ülkeler bunun bir örneğini oluşturmaktadırlar. Burjuva siyasal ve ekonomik iktidarların ellerinde tuttukları güçle uyguladıkları şiddet arasında doğrudan bir bağlantı vardır.

Türk egemen sınıfları ve faşist Türk burjuvazisi bütün tarihi boyunca şiddeti, en incesinden en kabrasına ve en vahşi biçimine kadar egemenliğini ve iktidarlarını korumak için başvurmayı kaçınılmaz görmüşlerdir. Öyle ki, bu, insanlık tarihinde tanık olunan en vahşi ve barbar yöntemler içeren katliamlara kadar uzanmıştır. Şiddet, işkence, siyasi cinayet ve devlet terörü Türk egemen sınıflarının sınıfsal, siyasal ve ulusal düşmanlarına karşı vazgeçilmez yöntemi ve yönetme karakteri halini almıştır. Bu karakterini zaman

zaman kendine muhalif olan diğer burjuva kliklere karşı da kullanmıştır. Dolayısıyla, iktidarı ellerinde tutan Türk hakim sınıfları, sömürülerini devam ettirmek ve egemenliklerini sürdürmek için kendisine muhalif olan siyasal güçleri şiddet ve işkence ile darağaçları ve zindanlarla pişman ettirme, kişiliksizleştirme, teslim alma, diz çöktürme ve devletin kapı kulları haline getirme politikalarını bütün tarihleri boyunca uygulayagelmışlerdir. Çıplak devlet terörü Türk Devleti'nin zindanlarda uygulayageldiği karakteristik bir özelliğidir.

12 Eylül'ün baskıyla, işkenceyle ve zorla önemli oranda geçici de olsa susturduğu kitleler, 1980'lerin ikinci yarısından itibaren itirazlarını dillendirmeye ve sesini yükseltmeye başladı. Bu yükselen devrimci ve kendiliğindenci muhalefet, özellikle Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve zindan direnişleri etrafında şekilleniyordu. Zindanlardaki her direniş ve mücadele dışarıda duyarlılığı artırıyor, devrimci ve muhalif güçleri şöyle veya böyle bir araya getiriyordu.

Uzun süredir zindanlarda hüküm süren ağır yaşamsal koşullarla birlikte estirilen baskı ve terör bugün de değişik biçimlerde bir devlet terörü ve politikası olarak devam ediyor. İnsanlık tarihinde olduğu gibi yakın tarihimizde de özgürlük tutsaklarının devletle ve devletin de özgürlük tutsaklarıyla her zaman sorunu olmuştur. Sınıf mücadelesinin bir biçimi ve alanı olan bu çatışma zaman zaman hızını kaybetse de her zaman gündemdeki yerini korumuştur. Zindan muharebesi ve çatışması her zaman toplumun kanayan yarası ve en hassas noktasını teşkil eden bir sorun olma konumunu korumuştur.

Genelde egemen sınıfların, özelde 12 Eylül faşizmi ve ardından gelen faşist diktatörlüğün uzantısı hükümetler özgürlük tutsakları üzerinden çok yönlü ve sistemli olarak sindirme, yok etme, diz çöktürme, kişiliksizleştirme ve teslim alma politikasına karşı; özgürlük tutsaklarının devrimci direnişi ve militan sesi taş duvarları, demir parmaklıkları aşarak devrimci, demokratik ve yurtsever kamuoyunun

sesi ile birleşmeyi başardı. Taş duvarların ve faşist zulüm makinasının kıramadığı devrimci direniş dalgası zaman zaman yayılarak toplumun vicdanı ve sesi olmaya durdu.

Tarihe not düşen onlarca devrimci direniş mevziisi vardır zindanlarda. Bunlar yeniden dirilişin simgesi ve geleceğin müjdesini, ışığını bağrında taşıyan onurlu devrimci direnişler oldular. Toplumun bütününün vicdanını kanatan ve harekete geçiren bu devrimci direnişler zaman zaman devlete geri adımlar attırdıkları gibi çok önemli ve azımsanmayacak bedeller de ödediler. 12 Eylül'den 3713 sayılı 'Terörle' Mücadele Yasası'nın çıkarıldığı 90'lı yıllara kadar işkencede, darağaçlarında ve zindan direnişlerinde çok önemli, nadide ve zor koşullarda yetiştirdiğimiz devrimci kadrolar ve değerlerimizi kaybettik. Elbette her mücadelenin bir ağır bedeli vardır. Devrimciler bu bedelleri ödemeyi göze alarak devrimci mücadeleye atılırlar. Hiç şüphesiz onların bugün aramızda olmaması yüreğimizde derin bir yara oluşturmaktadır. Bedellerimiz o kadar ağırdır ki, neredeyse bir dönemin bütün birikimlerinin taşıyıcılarını düşman aramızda koparıp almış bulunmaktadır.

Diyarbakır, Metris, Sağmalcılar, Eskişehir, Aydın, Çanak-kale, Buca, Adana, Gaziantep, Burdur, Bartın, Ulucanlar vb. zindanlarındaki bütün devrimci direnişler zindan mücadelesinde bizim tarihimizin altın sayfasını oluşturmaktadırlar. Onlar ipi en önde göğüsleyen oldular. Bu çatışmada düşenler hepimiz adına ölümsüzlük onuruna erdiler. Onların ailesi, örgütü, partisi ve davası bu çarpışmalarda ortaklı. Grupçuluk, "benim" yoktu. "Biz" vardı. Acı herkesin acısıydı. Düşen ateş bütün yürekleri en derininden ve can evinden kanattı. Bu ateşin küllerinden umut, devrim, aşk ve gelecek filizlendi. Bugünkü varlığımızın esası bu aydınlık geleceği bağrında taşıyan ateşin ve direnişin küllerinde boy verdi. "Bitti, yok oldu, ezdik" dedikleri ve propaganda ettikleri bir dönemde devrimci direniş gülleri "Bu ateş sönmeyecek ve bu yürek hiç susmayacak" çığlığını haykırdılar bütün dünyaya. İşte yeniden ve yeniden filizlenen aşk buydu.

12 Eylül'den sonra zindanlar tıka basa dolduruldu. Her zindanın kapasitesinin on katı insan tutsak tutuluyordu. Bu zindanlardaki insanların yaşam koşulları her geçen gün güçleştiriyordu. İnsan hak ve özgürlüklerine aykırı uygulamalardan dolayı zindanlar direnişlerin başlıca merkezleri olmuştu. 12 Eylül askeri faşist diktatörlüğü, siyasi tutsakları, adli ve faşist tutsaklarla uygulamaya çalıştığı karış-tır-barıştırtı politikası, en doğal insani haklardan yoksun bırakmak, her türlü ve rezilce insanlık dışı baskı ve işkenceyi uygulamak, inançlarına, davasına, örgütüne, ideallerine ve devrimci düşlerine ihanet ettirilmeye, kişiliksizleştirmeye, kimliksizleştirmeye, örgütsüzleştirmeye, yarına ve geleceğe dair umutları yok ettirilmeye, düzenin evet-efendimci uysal köleleri haline getirilmeye çalışıldı ve halen çalışılıyor. Davasına, ölümüne ve aşk ile inanmış devrimcilere bunları uygulamak elbette boşuna. Bugüne kadar ortaya çıkan pratikte de düzenin bunu başaramadığı gerçeğidir.

12 Eylül darbesi, proletarya ve emekçi halk yığınlarının anti-emperyalist demokratik ve sosyalist devrim mücadelesi ve direnişinin kırılması, gelişen devrimin ezilmesi, egemenlerin ve burjuvazinin içine düştükleri çelişki ve politik istikrarsızlığı ortadan kaldırmak için yapıldı. 12 Eylül askeri faşist darbesi, IMF (Uluslararası Para Fonu), DB (Dünya Bankası) gibi Uluslararası sermaye tekellerinin sömürüyü artırmak isteyen neoliberal politikalarının uygulanmasını içeren 24 Ocak kararlarının hayata geçirilmesi için yapılmıştı. Bu kararlarla Türkiye uluslararası sermayeye peşkeş çekilecek ve yerli işbirlikçi sermaye de daha fazla kar elde etmek için emek cephesine karşı daha da güçlendirilecekti. Türkiye'de devletçilik politikasının ortadan kaldırılması, liberal ekonominin hayata geçirilmesi için, 24 Ocak kararlarının harfiyen uygulanması için, işçi sınıfı ve emekçi halk yığınlarının direnişinin ezilmesi, temel hak ve özgürlüklerin yok edilmesi gerekiyordu. Bu da mevcut siyasi koşullarla mümkün değildi. Bunun için uluslararası sermayenin de desteklediği askeri faşist bir darbeye ihtiyaç vardı. 12 Eylül

askeri faşist darbesi ile Türkiye küresel kapitalizmin sınırlarına dahil edildi ve yoksulları daha yoksul, zenginleri daha zengin etme, İran'a karşı Türkiye, emperyalizmin vurucu gücü haline getirildi. 12 Eylül darbesi ile Türkiye, ABD için istikrarlı hale getirilmiş, ülkenin demokratik mücadele ve sosyalizm mücadelesi veren güçleri önemli oranda ezilmiş ve etkisiz hale getirilmişlerdir. Bütün bunlar ve daha sayamadığımız nedenlerden dolayı 12 Eylül darbesi, devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmanın ürünü olarak gerçekleştirildi. Bilimsel olarak her devrim beraberinde birleşik, kuvvetli bir karşı-devrim cephesi yaratarak ilerler. Bu, sınıflar mücadelesinin kaçınılmaz bir yasası ve sonucudur. İşte 12 Eylül askeri faşist darbesi, bu sonucun kaçınılmaz ve çıplak zoru, vahşeti ve şiddetidir.

Egemen burjuvazi ve vahşi kapitalizm, 12 Eylül askeri faşist darbesi ile zincirlerinden boşanarak atağa kalkan karşı-devrim; taktik ve iktidar olma üstünlüğüyle, proletarya ve ezilen-sömürülen milyonların bilinç, örgütlülük ve siyasi deneyim yetersizliğiyle devrimci kendiliğindencilik birleşince devrim ezici bir şekilde yenildi.

12 Eylül darbesi ile birlikte devrimci ve sosyalist örgütler, proletarya, ezilen milyonlar, Aleviler, Kürtler ve diğer azınlık ve topluluklar ideolojik, siyasi ve ekonomik ve hak saldırılarına maruz kaldılar. Her yönüyle yeni bir döneme girildi. Bu dönemin henüz tam olarak aşıldığı söylenemez. 12 Eylül askeri faşist darbesi bütün kurum, kuruluş ve sonuçlarıyla hala sürmekte ve varlığını devam ettirmektedir. 12 Eylül darbesi yargılanmamış, anayasası yırtılıp atılmamış ve tarihin kara bir lekesi henüz üstümüzden atılamamıştır.

Egemen sınıfların ordu kliği kısa sürede inisiyatifi ele geçirdi. ABD, uluslararası tekeller ve yerli sermaye açısından zorla, baskıyla ve yasaklarla politik istikrarı sağladılar geçici olarak. Devrimci-sosyalist hareketin, işçi sınıfı ve ezilen emekçi milyonların 12 Eylül darbesi ile birlikte aldığı yenilgi, ağır ve moral bozucuydu. Devrimci ve sosyalist hareket, proletarya ve emek güçleri göğüsleyemeyecekleri,

sert, kanlı, vahşî bir saldırı biçimiyle karşı karşıya kaldılar. 12 Eylül'e hazırlıksız, donanımsız ve birleşik direniş cephesi dağınık yakalandı. Bundan dolayı da cunta ve vahşî kapitalizm umduğundan daha kolay bir politik 'zafer' elde etti. Bu zafer faşist diktatörlüğü daha da cesaretlendirdi ve azgınca saldırısına zemin oluşturdu.

1980 öncesi proletarya, genel devrimci-sosyalist ve demokratik hareket güçlü bir şekilde geliyor ve devrimci-sosyalist hareket kendiliğinden de olsa kabarıyordu. Egemen işbirlikçi burjuvazinin faşist devleti devrimci duruma doğru evrilen gelişmeyi bastırmada zorlanıyordu. Ancak bu gelişen devrimci-sosyalist, demokrat ve birleşik bir emekçi hareket yeterli örgütlülük ve birleşik bir devrimci önderlikten yoksundu. Bu harekete ağırlıklı olarak egemen olan devrimci kendiliğindencilikti. Var olan sınıf mücadelesi geniş emekçi kesimleri içine çekebiliyordu. Mücadele iktidar hedefinden yoksun, özellikle anti-faşist bir karaktere sahipti. Anti-faşist mücadelenin politik bilinç düzeyi ve örgütlenmesi ve siyasal deneyimi yetersizdi. Bundan dolayı 12 Eylül askeri faşist darbesine kitlesel bir karşı koyuş ve direniş sergilenemedi. Esasında devrimci hareket kimi tekil cılız eylemlerle nesnel olarak yenilgiyi kabullenerek geri çekildi. 12 Eylül askeri faşist darbesinin politik karakteri ve yaratacağı sonuçlar yeterince kavranamadı. Bunun için 12 Eylül'ün politik iktidar tekeli ele geçirmesine karşı kitlesel bir direnişe geçilemedi.

Bilimsel sosyalizmle proletarya arasındaki kopukluk aşılammamıştı. Bunun için proletaryanın öncü gücü proletarya hareketiyle esas olarak birleşmemişti. Bilimsel sosyalizmle kendiliğinden sınıf ve emek hareketi ayrı ayrı kanallarda akmaya devam ediyordu. Sosyalist-komünist hareketin proletarya üzerindeki etkisi ve hatta yönelimi çok zayıftı. Henüz gerçek bir proletarya partisi kurulamamıştı. Komünistlerin birliğinin sağlanması komünistlerin gerçek anlamda gündemine bile girememişti. Bu sorun kısa vadeli ve bazı özel sorunları içeren eylem birliklerinin ötesine bir tür-

l  geçemedi. Dolayısıyla sınıf hareketine damgasını vuran, esas olarak kendiliğindencilikti. Hatta  yle ki, zaman zaman kendiliğinden kitle hareketinin düzeyi öncüyü aŗan ve öncüyü gerisinde bırakan bir konumdaydı. Devrimci-sosyalist hareketin temel zaaflarından birisi proletarya ve öncünün kopukluğunun giderilmesine yoğunlaşamamasıydı. Bu ikisinin de zayıf kalmasına neden olmaktaydı. Sosyalist-kom n st öncünün yarattığı boŗluğu CHP, revizyonizm ve reformizm doldurmuŗtu. Doğası gereği proletarya hareketini de esas olarak bu akımlar yönlendiriyordu. Ayrıca iŗi sınıfını deėiŗik burjuva akımlar paralamıŗtı. Proletaryanın bilinç ve eylemine burjuva ideolojisi y n veriyordu. Revizyonist ve reformist sendika ağaları, sınıf iŗbirlikisi sarı sendikalar iŗi sınıfının devrimci bir sınıf çizgisinde örgütlenmesi, öncüsüyle buluşmasının önünde engel oluşturmaktaydılar. Bunun için proletarya devrimci-sosyalist sınıf bilincinden ve silahından yoksun bir konumdaydı. Silahsızlandırılmış bir proletaryanın 12 Eylül askeri faŗist darbesine karŗı militan ve sınıfsal bir saldırıya geçmesi ve kitlesel bir devrimci karŗı koyuŗ sergilemesi elbette beklenemezdi.

DİSK (Devrimci İŗi Sendikaları Konfederasyonu) ve Türk-İŗ'in darbe karŗısındaki pozisyonunu burada saymak ve analiz etmek gerekmiyor. Çünkü iler tutar hiçbir yanları yoktur. Savundukları kesimlerin sınıfsal çıkarlarını savunmaya denk d ŗen bir pozisyon içinde olamadılar. Darbenin en etkili sonuca gitmesinin en önemli nedenlerinden birisi de budur. Zaten darbe, devrimci-sosyalist ve iŗi sınıfı hareketini bastırmak için yapılmıŗtı. Bunlardan da bir direniŗle karŗılaŗmayınca amacına daha kolay ulaŗmıŗ oldu. Revizyonist ve reformist sendika ağaları tıpıŗ tıpıŗ sıraya dizilip teslim oldular. Türk-İŗ gibi Amerikancı sendika ağaları darbeyi uŗaka selamladılar. Sendika ağaları iŗi sınıfını arkadan hanerlediler. Bu tüm yenilgilerde olduğu gibi 12 Eylül Darbesi yenilgisinde de revizyonist ve reformistler proletarya içinde nesnel olarak burjuvazinin dayanağı rolünü oynadılar.

12 Eylül askeri faşist darbesi öncesi gelişen kendiliğinden devrimci mücadelenin düzeyi devrimci-sosyalist örgütleri aşmıştı. Mevcut devrimci örgütler değişen düzeyde mücadelenin gerisinde seyrediyorlardı. Devrimci örgütler ve önderliklerinin ideolojik ve örgütsel geriliği, politik deneyim yetersizliği, inisiyatif eksikliği gelişen devrimci mücadeleyi örgütleme ve yönetmeyi başarmada yetersiz kalmıştı.

Devrimci örgütler geniş kitle tabanlarına rağmen işçi sınıfıyla bağlarını yeterince kuramamışlardı. 12 Eylül askeri faşist darbesine hazırlıksız yakalandılar. Ezici çoğunluğu darbe olacağını analiz etmelerine rağmen gerekli siyasal, örgütsel ve teknik hazırlıklarını yapmadılar.

12 Eylül Darbesi öncesi durum darbe sonrası izlenen taktiklerde de ifadesini buldu. İzlenen taktikler küçük-burjuva hareketin taktikleriydi. Taktikler esas olarak devrimci kendiliğindencilığe boyun eğişin ifadesiydi.

Sağ ve “sol” oportünist taktik ve politikalar kitleleri sınıf mücadelesinin dışına ve geriye çekici rol oynar, oynamıştır. Oysa devrim kitlelerin eseridir. Devrimci taktikler kitleleri eğitir, ilerletir, siyasal deneyim kazanmasına yardımcı olur, kitleleri ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelelerine çeker. Doğru taktiklerle devrimciler kitleleri sınıf mücadelesine kazanabilirler ve eğitirler.

12 Eylül öncesi anti-faşist birleşik cephe kurulamamıştı. Devrimci hareketin olgunluğu bu düzeyi yakalayamamıştı. Dağınıklık ve grupçuluk devrimci hareketin karakteristik bir özelliğiydi. Küçük-burjuva devrimci örgütler dar grup çıkarları uğruna grupçuluğu ve düşmanlığı körüklüyorlardı. Bu, küçük-burjuvazinin sınıfsal veya toplumsal karakterinin doğal bir sonucuydu. Proleter devrimcilerin önemli hataları ve eksiklikleri olmasına karşın, eylem birliği ve grupçuluğa karşı doğru bir tutum takındılar. Ama bu yeterli olmadı. Devrimci saflardaki dağınıklık, grupçuluk ve parçalanmışlık hastalığı devrimci mücadeleyi zayıflattığı gibi, kitlelerin devrimci örgütlere karşı ‘bunlar birleşemez’ güvensizliğini örgütledi, haklı olarak kitlelerin devrimcilere en önemli

eleştirileri “Neden bir araya gelemiyorsunuz. Ortak mücadele yürütmüyorsunuz” olmuştu.

12 Eylül’e gelindiğinde kitlelerde devrimci harekete karşı güçlü bir güvensizlik vardı. Eylem birliklerinin olmaması, devrimci örgütler arasındaki silahlı çatışmalara varan sorunlar bu güvensizliği hep diri tutmuştur.

12 Eylül askeri faşist darbesiyle Türkiye devrimci-sosyalist hareketi ağır bir yenilgi aldı. Darbenin yol açtığı moral bozucu yenilgi ortamında genelde dönemin özel hastalığı biçiminde gelişen tasfiyecilik dalgası bazı devrimci yapıların dağılmasına yol açarken; bazılarını da yasalıcı, reformist zemine savurdu.

ŞİMDİ FAŞİZMİN SALDIRILARINI BOŞA ÇIKARMA ZAMANIDIR

Egemen sınıfların ve burjuvazinin partileri, gazetecileri ve diğer kalemşörları aracılığıyla 1983’ten bu yana yoğunca demokrasiye geçiyoruz propagandasının aksine, faşist iktidarın saldırı ve yasakları devam ediyor, yeni saldırı yöntemleriyle faşist politikalar pekiştirilmeye çalışılıyor. Kuşkusuz bunlar sınıfsal, aktüel ve pek çok nedenle bağlantılıdır.

İşbirlikçi faşist tekelci burjuvazi ve büyük toprak sahipleri, 12 Eylül askeri faşizmiyle, devrimci-sosyalist, komünist, Kürt hareketine ve emekçi halka karşı güçlendirdikleri mevzilerini korumak için; devrimci-sosyalist, işçi sınıfı ve emekçi halk hareketinin verdiği mücadeleyle geriletilmedikleri sürece, daha azgınca ve inatla özgürlük, eşitlik, devrim ve sosyalizm güçlerine yönelik saldırıları artırarak sürdürecektir.

12 Eylül faşizmi, devrimci-sosyalist hareketi ezerek, süngü zoruyla egemen sınıflar için politik istikrarı sağlamıştı. Ancak bugün siyasal krizin öğeleri büyümekte, faşist diktatörlük emekçilerin gelişen kitlesel mücadelesi karşısında yer yer geri adımlar atmak zorunda kalmışlardır. Mücade-

le, emek-sermaye, ezen-ezilen arasındaki çelişki ve çatışkılar biçiminde sürüyor. Faşist diktatörlüğün çeşitli kesimleri ve burjuva partilerin arasında burjuva parlamentosu mevziinde çatışma ve kriz derinleşmektedir. İşçi sınıfı, ezilen emekçi halk, öğrenci gençlik ve Kürt halkının büyüyen hoşnutsuzluğu ve özgürlük mücadelesi karşısında, faşist diktatörlük ve egemen burjuvazi zorlanıyor ve yönetememe krizinin içine hızla sürükleniyor.

Faşist diktatörlüğün yönetememe krizini derinleştiren ezilenlerin mücadelesi, gelinen aşamada önemli bir boyut kazanmıştır. Bugün devrimci bir yükseliş dönemi yaşanıyor tespitini rahatlıkla yapabiliriz. İşçi sınıfının bahar atılımı, greve hiç gitmemiş fabrikalarda SEKA ve Demir-Çelik örneklerinde görüldüğü gibi uzun süreli grevlerin yaşanması, 1 Mayıs Dünya İşçi Sınıfının Birlik Dayanışma Günü'nde tüm saldırılara rağmen emekçi sınıfların savaşım istemi ve coşkusu, zindanlardaki özgürlük tutsaklarının direnişi ve kitlelerce sahiplenilmesi ve desteklenilmesi; Kürt köylülerinin ve yurtseverlerinin hoşnutsuzluklarını eylemlere dönüştürmeleri; öğrenci gençliğin üniversitelerdeki polis baskısına karşı devam eden eylemleri, gecekondu emekçilerinin direnişleri vs. vb. devrimci yükseliş döneminin en önemli ve başat göstergeleridirler.

12 Eylül yenilgisinden sonra, kitlesel eylemlerdeki canlanma ve gelişmenin yavaş evrimci olması, önümüzdeki süreçte gelişecek devrimci mücadelenin de yavaş olacağı anlamına gelmez ve gelmemelidir. Yıllardır biriken hoşnutsuzluklar ve tepkiler, önümüzdeki süreçte değişik hız ve oranlarda ve muhtemelen de şimdiye kadar olandan daha hızlı bir tempoyla sıçramalı gelişmelere dönüşecek ve bütün toplumsal muhalefeti de etkileyerek devrimci yükselişi tırmandıracaktır. Alttan alta bir direniş ve hoşnutsuzluk damarı mayalanmaktadır. Devrimci-sosyalist hareketin buna hazırlıklı olması ve patlama noktasına gelen halk ve sokak hareketini örgütleyip yönetecek bir öngörüye kendisini hazırlaması gerekmektedir.

Türkiye’de siyasi kriz öğelerinin arttığı ve devrimci bir yükselişin yaşandığı koşullarda, faşist diktatörlük tam da bunları engellemek için parlamenter maskeli faşizmi sürdürmekten ısrar etmek için yeni saldırılar ve yasaklamalara daha güçlü bir biçimde ihtiyaç duymaktadır.

1 Mayıs’a dönük kanlı saldırılar, can kayıplarını ölümleri de içeren özgürlük tutsaklarına yönelik saldırılar ve teritorial saldırı birliklerine dönük tepkiler yükselmeye başlayınca silahlanma yasasıyla yarı-resmi ölüm mangaları hazırlığı, idam cezaları dosyaların meclis gündemine getirilmesi; devrimci-sosyalist, komünist, ilerici, yurtsever ve demokrat basına yönelik saldırılar, toplatma, yasaklama ve tutuklamalar; 1989 Bahar atılımındaki işçi sınıfının öncülerini yargılama girişimleri; Anayasa Mahkemesi’nin iptal kararından sonra yasaklanan grevlerin tekrar başlaması, grev hakkını ortadan kaldıran “Grev Tüzüğü”nün yürürlüğe konması, Kürt ulusuna ve öğrenci gençliğe karşı katliamlar, işkence ve baskıların yoğunlaştırılması; devrimci-sosyalist, Kürt yurtseverleri ve komünistlere karşı kanlı ve ölümlü operasyonların arttırılması vb. bütün bunlar, faşist diktatörlüğün saldırı ve baskıları yoğunlaştırma politikasının somut göstergeleridir.

Faşist diktatörlük, baskılarını, saldırılarını ve yasaklamalarını arttırarak sürdürürken; diğer yandan Kürt halkına ve öncü gücü Kürt özgürlük hareketine karşı katliam ve vahşetini yoğunlaştırıyor; bunu, Türk işçi ve emekçi halk hareketine karşı da baskıları yoğunlaştırmanın bahanesi-aracı yapma ve böylece şovenizm rüzgarını kusakarak, Türk işçi ve emekçilerinin, ilerici aydınlar ve öğrenci gençliğin geniş yığınlarının demokrasi için devrimci savaşıma katılmalarını engelleme taktiği izliyor. Diğer yandan katliamlarla, tampon bölgelerle, kimyasal operasyon hazırlıklarıyla; genel vali, özel kolordu, özel vurucu tim, ölüm mangaları, köy milisleri ve silahlandırılmış devlet yanlısı aşiret ve ağaların çete örgütlenmeleriyle, Kürt ulusal hareketini ağır bir yenilgiye uğratarak birkaç on yıl boyunca sindirme ve ezme

taktiği izleniyor. Hem Kürt özgürlük mücadelesini ve direnişini ezmek ve hem de Türkiye işçi sınıfı ve ezilen emekçi halk hareketini şovenizm rüzgârıyla zehirlemek için Kürt ulusuna karşı katliamcı saldırıları yoğunlaştırıyor. Tabi aynı zamanda Türk işçi ve emekçi halk hareketine karşı saldırıları da arttırıyor.

İşçi sınıfı hareketinin, Kürt ulusal mücadelesi, öğrenci gençlik ve emekçi halkın, devrimci-sosyalist, demokrat, yurtsever Kürt ve komünist hareketin ve güçlerinin mücadelesiyle ittifak kurup büyük bir devrimci yükselişe girişmesi bu tarihsel koşullarda bir zorunluluk oluşturuyor. Faşist diktatörlük de bunu engellemek için bütün gücüyle saldırıyor.

Faşist ANAP hükümeti eliyle saldırılarını yürüten faşist diktatörlük, tartışmaları yürütürken, aynı zamanda “Bir avuç bölücü ve teröriste karşı mücadele” derken bütün topluma karşı bir savaş sürdürüyor. “Avrupa İnsan Hakları Komisyonu’na Kişisel Başvuru Hakkı” ve işletilmeyen “iş-kencede avukatıyla görüşme” kararnamesi görüntüsü ile işkence daha ağır koşullarda ve artarak uygulanmaktadır. “Liberalleşme ve demokratikleşme” adına dünya kamuoyu aldatılmaktadır.

Bütün bunlar faşist diktatörlüğün bugünkü tablosunun bir yanıdır. Tablonun diğer yanında ise komünist ve devrimci demokrat hareketin öncülerine ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin güçlerine karşı başlatılan ama asla yok etmeyi başaramayacağı saldırı girişimleridir.

Faşist diktatörlüğün bütün klikleri ve burjuva partilerinin Cumhurbaşkanlığı çekişmesiyle daha da derinleşen parlamento alanındaki krizin ve klikler arası çatışmanın giderilmesi bir yana, kriz giderek gelişecek ve derinleşecektir. Kitlelerin gelişen mücadelesi karşısında yönetmede zorlandıkça bu çatışma daha fazla artacaktır. Gerek bu çatışmalar ve daha da önemlisi kitlelerin devrimci yükseliş dönemindeki savaşımın hızlanması, faşist diktatörlüğü hem yönetememe krizine doğru götürecektir ve hem de saldırı-

larında ve hedeflerine varmada zor durumlara düşürecek; büyük olasılıkla faşist diktatörlüğü geriletecek ya da gerilemeye zorlayacak devrimci gelişme dönemi açacaktır. Üstelik faşist diktatörlüğün yıpranan şu andaki yönetimine seçenek olarak ortaya çıkan DYP ve SHP’de, bu gelişmeyi uzun süre durdurabilecek özelliklerden yoksundurlar. Örneğin DYP, tüm demagojisine rağmen ANAP hükümetinden, politik bakımdan hemen hiçbir farklılığı olmayan bir yönetim sergileyecek ve geçmiş yıpranmışlığı da dikkate alınırsa, kitle hareketi uzun süre oyalanmadan gelişmeye devam edecektir. SHP ise sosyal demokrasinin halkı ege-menlerle sınıf işbirliğine çeken çizgisi nedeniyle, CHP’nin geçmiş gerici-faşist geleneklerinin de etkisiyle, generallere güven vermeyi her şeyin üzerinde tutmakta, öte yandan ABD ve tekellere güven verme çabası nedeniyle, parlamenter alandaki muhalefette kitlelerin beklentisini boşa çıkaran pratiğiyle, daha şimdiden, olası bir hükümet olma durumunda, ilerici emekçi kitlelerin beklentisini erken kırarak uzun süre kitleleri oyalamayı başaramayacağını gösteriyor. Bu, bir yandan işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin, burjuva parlamenter oyunlardan erken koparak kitlesel eylemlerine, “kendi kollarının gücüne” güvenen bir yola yönelmelerine daha elverişli bir durum yaratırken; diğer bir yandan komünist ve devrimci hareket, eğer yaralarını sarıp aktif bir politika ve dinamik bir çalışma geliştirirse, kitle eylemlerinde etkili olma koşullarını daha da etkili kılıyor.

Faşist diktatörlüğün azgınca saldırı ve taktiklerine karşı, devrimci-sosyalistler, işçi sınıfını, halk hareketini ve Kürt ulusal hareketini daha da ileriye çekip devrimci bir yükselişe ulaşma bakış açısı ve kararlılığıyla hareket etmeli, elverişli koşulları değerlendirerek faşist diktatörlüğün planları boşa çıkarılmalıdır.

Türkiye işçi sınıfı içindeki her önemli eylemliliğe müdahale edilmeli, ama daha da önemlisi işçi sınıfı, başta Kürt halkına yönelen saldırılara karşı protesto ve Kürt halkıyla dayanışma eylemleri olmak üzere, diğer ezilen yoksul halk

kitleleriyle dayanışmaya daha fazla girmeli, bu yolla işçi sınıfı hareketiyle birleşme yolunda ilerleyerek faşist diktatörlüğün saldırı planlarını boşa çıkarma çizgisi izlenmesi kaçınılmaz görülmelidir.

Faşist diktatörlüğün yapacağı her saldırı, katliam ve yasağa karşı birleşim, güç ve eylem birliği yapılarak mücadele her alanda yükseltilmeli, yasal sınırları aşarak demokratik hak ve özgürlükleri fiilen uygulama ve kullanıma sokacak kitlesel eylemler geliştirilmelidir. Polisin yoğun, haddini ve dozajını aşan vahşi saldırılarına karşı; bir yandan sıkı, kitlesel ve çelik disiplinli örgütlenmeleri geliştirirken, diğer yandan, legal çalışma ve örgütlenme alanları ve araçları en geniş biçimde kullanılarak, bu vesileyle en geniş emekçi kitleleri eylemlere çekmek perspektifine sahip olunmalıdır. Burjuva liberallerinin yaymaya çalıştığının aksine faşist diktatörlüğün hükümet partisi ANAP'ın yığın tabanını yitirdiği için "hırçınlaşmakta" olmadığını, tersine egemen sınıfların içine düştüğü, politik krizin atlatılması ve devrimci yükselişi önlemek için kuvvetle gereksinim duymaları nedeniyle, faşist generallerle birlikte saldırıları yoğunlaştırmakta olduğu bilinciyle hareket edilmeli. Olası yeni hükümet seçeneklerinde de faşist saldırı politikasının devam edeceği bilinciyle, devrimci kitle ve militan eylemleri yükseltme ve faşist demagojiyi açığa çıkartma çizgisinde kararlılıkla yürünmelidir.

Faşist diktatörlüğün, özellikle Kürt ulusal hareketine ve Kürt ulusuna karşı saldırılarını yoğunlaştırarak Türk işçi ve emekçilerini estirmeye çalıştığı ırkçı-milliyetçi-şovenizm rüzgarıyla peşine takıp, işçi sınıfı ve anti-emperyalist, anti-faşist demokratik emekçi halk hareketini geriletme ve baskı altına alma taktiğini bozmaya özel bir önem verilmelidir. Faşist generallerin büyük bir olasılıkla ileride yükselcek olan Kürt özgürlük hareketiyle devrimci, demokratik, sosyalist ve komünist harekete karşı askeri darbeye başvurma gerekçesi olarak da bu taktiği güdebileceği dikkate alınarak, şimdiden işçi sınıfı ve ezilen emekçi Türkiye hal-

kının demokrasi kavgasının, Kürt halkının mücadelesiyle omuz omuza dayanışması geliştirilmeli, geniş emekçi kesimler arasında proleter enternasyonal dayanışma ruhu yükseltilmelidir.

Faşist diktatörlüğün giderek artan ve çığırından çıkan azgın saldırılarını püskürtme, emekçi halkın ve işçi sınıfının devrimci mücadelesini yükselterek saldırıya geçirmenin koşulları mevcut. Bu koşulları değerlendirecek birleşik bir devrimci önderliğe acilen ihtiyaç vardır. Faşist diktatörlüğün her türden saldırıları boşa çıkartılabilir. Bu savaşım içinde, ezilen emekçi kitlelerin, gericiliğe ve faşizme karşı kendi gücüne güveninin geliştirilip daha büyük kitlesel ve örgütlü eylemlere hazırlanılmasına öncülük edilmelidir. Legal mücadelenin olanaklarını değerlendirecek, bütün demokrasi güçlerinin kendi temsiliyetlerini bulabilecekleri, bütün kimlikler ve aidiyetlerin içinde eşit koşullarda yer alacakları, illegal mücadelenin önünü açacak ve mevzilerini güçlendirecek ve sağlamlaştıracak, kitlelerin güvenini kazanmış merkezi örgütlülöklere ihtiyaç vardır.

ZINDAN MUHAREBESİ

Egemen sınıfların saldırı alanlarından birisi de hapishaneler cephesidir. Devrimci tutsakların da mücadele mevzilerinden birisi hapishaneler olmuştur sürekli.

Saldırının adlarından biri de tek tip elbise dayatmasıdır. Buna özgürlük tutsaklarının cevabı ve direnişisi çok çetin ve sert oldu. Faşizmin saldırısı kanlı ve özgürlük tutsaklarının verdikleri bedel çok ağır oldu. Bütün devrimci-sosyalist örgütler çeşitli eylem biçimleriyle bu dayatmaya ve düşmanın cepheden saldırısına karşı çıktılar. Zaman zaman devlete geri adım attırıldıysa da devlet her yakaladığı fırsatta ve yerde tek tip elbise uygulamasını dayattı. Bu muharebede özgürlük tutsaklarının direnişisi esas olsa da, uluslararası kamuoyunun, kurumların ve tutsak yakınlarının sahiplenici direnişinin rolü ve önemi de büyüktü.

Tek tip elbise uygulaması veya saldırısı 1983 yılında askeri zindanlarda gündeme getirildi ve hızla uygulamaya geçildi. Askeri faşist cuntanın esas amacı boyun eğdiremediği ve siyasi olarak teslim alamadığı devrimcileri tek tip kışla zihniyeti ve disipliniyle sindirmektir. Saldırıları her seferinde yeniden ideolojik boyun eğdirme ve baskı altına alma taktiği olarak uygulandı. Tek tip elbise, devrimci örgütleri kışla disiplini altına alıp geriletmek, politik ve ideolojik olarak baskılara boyun eğdirmenin aracıdır.

Askeri faşist cuntanın bu kışla dayatması, saldırısı, baskısı, teslim alma, yok etme ve diz çöktürme politikasına karşı Metris, Sultanahmet, Sağmalcılar-2, Kabakoz zindanları başta olmak üzere 1983 Temmuz'unda başlayan açlık greviyle devrimciler direndiler. 1984 yılında İstanbul zindanlarında tek tip elbise saldırısına karşı bir kısım devrimciler ölüm orucu ve bir kısım devrimcilerde süresiz açlık grevi eylemine başladılar. Bu ölüm orucu ve süresiz açlık grevi eyleminin sonucunda TİKB (Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği)'den Mehmet Fatih Öktülmüş, DEV-SOL (Devrimci-Sol)'dan Abdullah Meral, Haydar Başbağ ve Hasan Telci adlı devrimciler ve siper yoldaşları ölümsüzleştiler.

1987 yazında Türkiye çapında siyasi tutsakların bulunduğu bütün zindanlarda özgürlük tutsakları direnişe geçtiler. İstanbul, Diyarbakır, Eskişehir, Mersin, Sinop, Adana, Malatya, Aydın, Gaziantep, Çanakkale ve diğer cezaevlerindeki devrimci-sosyalist tutsaklar başta tek tip elbise saldırısı olmak üzere bütün yasak, kısıtlama, hak gasplarına, insanlık dışı uygulamalara, keyfi aramalar ve sürgünlere karşı uzun süreli açlık grevine başladılar. Mahkeme, hastane ve görüşlerde zorla giydirilen elbiseler yırtılıp atılıyordu. Buna paralel olarak aileler Türkiye'nin birçok yerinde oturma eylemi ve açlık grevlerine başladılar. Birçok heyet Ankara'da meclisin, Adalet Bakanlığı'nın ve milletvekillerinin kapısına dayandı. Bu eylemler sırasında özgürlük tutsaklarının (Didar Ablası) Didar Şensoy polisin saldırısı sonucu ölümsüzleşti. 1988 Şubat'ında Diyarbakır ve Sağ-

malcılar-2 zindanlarının başlattığı açlık grevinde Mehmet Emin Yavuz ölümsüzleşti. Bu direnişler devletin geri adım atmasına yol açtı. ANAP Hükümeti tek tip elbiseyi zorunlu olmaktan çıkardı.

Uzun süreli yani beş yıllık bir mücadele sonucunda özgürlük tutsaklarının direngenliği tek tip elbise saldırısını boşa çıkardı. Bu süre içinde sadece tek tip elbise saldırısı değil, sayısız ideolojik saldırıya boyun eğmeme, işkence ve keyfi uygulamaları protesto, baskı ve yasakların kaldırılması ve geriletilmesi direnişlerini de eklemek gerekir. Bu süreçte başarı, umut ve hak alma mücadelesi devrimcilerin kendilerine olan özgüvenlerini daha da artırdı. Devrimciler bu mücadeleler içerisinde örgütlülüklerini geliştirerek daha etkin güç olmayı başardılar. Toplumun üzerine sinmiş olan ölü toprağının dağıtılmasına hapishaneler cephesinden katkı sundular. Bu yanılla değerlendirildiğinde 12 Eylül saldırısı boşa çıkarılmış oldu denilebilir.

Tarih anlatımı somut olmalıdır. Çünkü yaşanmış olanın aktarımıdır. Yaşanmış tarih ile yorumu birbirine karıştırmamalıyız. Yoksa gerçeği sulandırır ve şaibe altına alırız. Bunun için tarih yazmak tarih yaratmak kadar zor, ciddi ve sorumluluk isteyen bir iştir. Hele bu milyonları ilgilendiriyorsa, ağır bedeller verilerek yazılmışsa bu sorumluluk daha da ağırdır. Devrimci bilimsel tarih yazıcıları gerçekleri olduğu gibi yansıtmakla sorumludurlar. Olaylarla, yaşananlarla ve gerçeklerle işine geldiği gibi oynamamalıdır. Devrimci tarihçi olaylara nesnel, titiz ve adil yaklaşmalıdır. Böyle davranmadığı zaman tarihi yaratanlara karşı saygısızlık yapmış olmakla kalmaz, topluma karşı da suç işlemiş olur.

Temmuz-Ağustos 1983'te gerçekleşen açlık grevi yenilgiyle sonuçlanınca faşizm İstanbul zindanlarındaki saldırı, baskı, yasak, işkence ve keyfi uygulamalarını görölmedik boyutta arttırdı. Bu baskıların devrimci örgütlerin saflarında umutsuzluk, çözülme yılgınlık ve teslimiyet gösteren unsurların varlığını ortaya çıkardığı bilinmektedir. Devrimci saflarda düşman karşısında direniş mevziisinde geri çekil-

me adımları atılmaya başlandı. Bu geri çekilmeler yeniden kuvvet biriktirmenin zeminini oluşturdu. İleriki süreçlerde devrimciler yeni baştan ve daha kararlı bir biçimde saldırıya geçtiler.

1980'lerin ikinci yarısından itibaren zindanlarda yaygın olarak firar eylemleri gerçekleşmeye başladı. 1982 yılında 2. Ordu Komutanlığı Konya Dutlukırı Sıkıyönetim Askeri Tutuk ve Cezaevi'nde Hasan Sevim, Hayri Argav ve Hüseyin Torun bir özgürlük eylemi gerçekleştirdiler. Daha sonraları hastane, mahkeme, sevk sırasında ve zindanda toplu ve tekil özgürlük eylemleri gerçekleşti. Aşağı yukarı siyasi tutsakların olduğu her zindanın bir tünel olayı vardır. Bütün tünellerin analizini yapmak bana düşmez. Benimle ilgisi olan ve bizi etkileyen tünel ve firar eylemlerinin üzerinde duracağım. Kırşehir, Bursa, Aydın, Çanakkale, İskenderun, Elazığ, Metris, Sağmalcılar, Bayrampaşa ve diğer zindanlarda gerçekleşen firar ve tünel eylemleri günlerce tartışılmış ve gündem oluşturmuşlardır. Zindanlar adeta delik-deşik oldu dense abartı olmaz.

1982 yılında 2. Ordu Komutanlığı Konya Dutlukırı Sıkıyönetim Askeri Ceza ve Tutukevi'nde firar ettiğim için genelde sürgünlere tabi tutuluyordum. Dolayısıyla birçok zindanı görmek ve tanımak şansına sahip oldum. 1983 yılında Adana'da Kiremithane Mahallesi'nde bulunan kapalı hapishanede kalıyordum. Zindanda MLSPB (Marksist Leninist Silahlı Propaganda Birlikleri) örgütünden Şehzade Kaygusuz adlı idam cezası almış bir tutsak 12 Eylül darbesinden önce bu zindanda kalıyordu. İdam cezalarının infaz edilmesinden dolayı korkmuş ve itirafçı olmuştu. Bu itirafçı, müşahede de bizimle beraber kalıyordu itirafçı olmadan önce. 12 Eylül'den önceki Adana Kapalı hapishanesine kazılan ve kullanılma fırsatı bulunmayan tünelin ve saklanan silahların yerini biliyordu. Zindandaki idam cezası almış ve alması muhtemel olan özgürlük tutsakları kaçmayı planlıyorduk. Tabi bunların arasında Şehzade Kaygusuz'da vardı. İtirafçı olunca müşahedede düşündü-

ğümüz özgürlük eyleminin planı ile silahların yerini ve tünelin yerini hapishane idaresine bildirdi.

Şimdi tarihini tam olarak hatırlamamakla birlikte 1984 yılının Ağustos ayının son haftası veya Eylül ayının ilk haftası ben ve Rıza Yıldırım, Kayseri Ulaştırma ve Hava İndirme Tugayı'nın içinde bulunan Zincidere Askeri Ceza ve Tutukevinden Adana Kapalı hapishanesine sevk olduk.

Rıza Yıldırım yoldaş Adana Kapalı zindanında firar ettikten sonra örgütlü devrimci faaliyet yürütmek için Kayseri'ye gelmişti. 1980 yılı öncesi Kayseri ili TKP/ML Hareketi il komitesi örgütlenmesi oluşturulduktan kısa süre sonra komitede yer alan yoldaşların hepsi gözaltına alınıyorlar. Bir kaç kez bunun tekrar etmesi ve yeni oluşturulan komitelerin de bu şekilde alınması dikkat çekiyor. 1980 yılının başında Kayseri'ye gelmiştim. Örgüt bu anormal olan durumun araştırılmasını bizden istiyordu. Öncelikle bütün yoldaşların yakalanma biçimleri üzerinde durduk. Hepsi de tesadüf üzeri yakalanıyorlar. Ya bir hırsızlık operasyonu, ya bir suçlunun apartmana girmesi üzerine ya da gelen bir yangın ihbarı üzerine gelip bu yoldaşların da bir arada görülmeleri şüphesinden dolayı alınıyorlar. Ancak hepsinden de önemlisi gözaltına alınanlar ifade vermiyorlar ve önemli bir kısmı da tutuklanıyorlar. Komiteyi oluşturanlar tutuklandıkları için de olayın soruşturulması yürütülmüyor. Bu durumda taraftarlarımız, ileri sempatizanlarımız da ve bize yakın olan halktan insanlardan ve hatta operasyonların yapıldığı apartmanların sahiplerinden görüş aldık. Bizim kanaatimiz bu gözaltı ve tutuklamaların asıl sebebi işbirlikçi veya sızmanın mevcut olduğu yönünde gelişti. İşimiz bundan sonra başlıyordu ve tabi ki zorlaşıyordu. Soruşturmayı zindanlara kaydırmamız gerekiyordu. Bazı yoldaşlar Ankara ve İstanbul'da tutukluydular. Ancak önemli bir kısmı Kayseri Kapalı zindanında bulunuyorlardı. Biz işe bu tutuklamaların dışında çeşitli zaman ve nedenlerden dolayı tutuklanan yoldaşlardan oluşan bir komite oluşturduk içeride. İçeride bulunan bütün yoldaşlardan mücadeleye

katıldıkları süre öncesi ve sonrası kendi özgeçmişlerini yazıp bize bildirmelerini istedik. Ayrıca beraber kaldıkları kişiler hakkında kanaat, görüş ve önerilerini bildirmelerini istedik. Bize gelen bilgileri en ince ayrıntılarına kadar incelemeye başladık. Verilen bilgileri aileler, geldikleri şehir, okul, mahalle ve işyerlerinde de doğrulatmamız gerekiyordu. Yoldaşların anlatımları ve İbrahim Avcıbaşı'nın verdiği bilgiler bizde şüphe uyandırmaya başladı. İbrahim Avcıbaşı, evli olduğu ve bir kızının olduğunu söylüyor. Ailesinin yardıma muhtaç olduğunu açıklıyor ve örgüt bundan dolayı yardımcı oluyor. İçeride verilen bilgilerde de bu arkadaşın ailesinin yardıma muhtaç olduğu şeklinde. Bu vatandaş dışarıda oldukça güven veriyor örgüte. Dolayısıyla yönetimler tutuklanınca yeni gelen yoldaşlar da bu unsur üzerinden bağlantı kuruyor. Hem yakalananlardan düşman bir şey alamadığı için ve hem de ajanın kimliğinin açığa çıkmaması, kuşkulanılmaması ve hapislane içinde bilgi toplamak için düşman ajanı olan unsura güvence de vererek tutukluyor. İl komitelerinin yakalanmasında, yer ayarlamasını ve güvenliği bu vatandaş yapıyor. Mersin'de yaşadığına dair verdiği bilgiler doğru çıkmadı. Verdiği adreste böyle birisi yoktur. Ayrıca evli değil ve kızı da yoktur. Kayseri zindanında tünel çalışması başlamıştı. Biz bizim yoldaşlara bu insandan şüphelendiğimizi açıklamıştık. Bu şahıssa tünelle ilgili bilgi vermemelerini istemiştik. Bunun üzerine bu ajanın zindana geldiğinden beri bütün davranışları, konuşmaları ve söyledikleri ve ilişkileri mercek altına alınıyor ve yoldaşlar da birçok kuşkulu nokta yakalıyorlar. Sık sık idare ve savcıyla görüşüyor, yargılaması olmadığı halde mahkemeye gidiyor, hasta olmadığı halde doktora ve hastaneye gidiyor. Gardiyanların ve idarenin kendisini çağırmasını sağlıyor. Tünel çalışması başlayana kadar her şey kendi normal seyri içinde sürüp gidiyor. Yoldaşlar da bilgi alma amaçlı soruları oluyor. Kendisinin yakında bırakılacağını bunun için örgüte gidecek bilgi ve dışarıda yapılacaklarla ilgili bilgi istiyor. MİT ve savcılık

buna bir süre veriyor ancak bu verdikleri sürede bırakmıyorlar. Çünkü içeride de örgüte ulaşmayı başaramıyorlar. Ancak yakaladıkları bu sızma sayesinde bunu halen başarma ümitleri olduğu için bunda ısrar ediyorlar ve ajanlarını dışarı bırakmıyorlar. Diken üstünde olan ve görevi de bilgi toplamak ve ajanlık olan birisinin zindanda bazı şeylerin değiştiğini fark etmemesi mümkün değildir. Bizim içerideki soruşturma ekibimiz de İbrahim Avcıbaşı'nın ajan olduğundan kesin emin oluyor. Bunun için yakın koruma altına alıyorlar. Bu durumu bütün devrimci örgütlerden oluşan hapishane ve tünel komitesine açıyorlar. Hem bu durumdan ve hem de tünelin güvenliğinden dolayı bütün mektup, dilekçeler ve telgraflar kontrol ediliyor. Mazgal altı ve genel konuşmalar çaktırılmadan dinlemeye alınıyor. Daha önceden bilinçli olarak bu görevi bizim bir yoldaş alıyor. Bir süre İbrahim Avcıbaşı'nın verdiği bilgileri komiteye bildirmiyorlar. Ajanlık kimliği kesinleşince komiteye belgeleriyle açıklıyorlar. Bu ajan savcıya ve müdüre yazdığı yazılarda ve mektuplarda, zindanda garip şeylerin olduğunu ve kendisinden kuşkulandığını olabileceklerini söylüyor. Verdikleri sözü tutmadıklarını belirtiyor. Defalarca yazdığını, artık kendisini kimsenin çağırmadığını şikâyet ediyor. Yazdıklarının adreslerine ulaşmadığını bilmiyor. Zindan komitesi ve bizim komite ortaklaşa bir yargılama mahkemesi oluşturuyorlar. Bu mahkemede bütün deliller ajanın önüne koyuluyor. Eğer dışarıdaki bağlantılarını ve ilişkilerini ve kendisi hakkındaki bilgileri samimi olarak açıkladığı durumda kendisine şans verileceği ve cezalandırılmayacağı söyleniyor ve tünelde de beraber dışarı çıkarılacağı garantisi veriliyor. Ajan İbrahim Avcıbaşı bütün bildiklerini ve bağlantılarını yazılı olarak komiteye veriyor. Kendisinin çalıştığı birimin sorumlusu Nuh Mehmet Çete, Kayseri askeri Hava İkmalde çalışıyor. Fevzi Çakmak Mahallesi Sivas Caddesi'nde çevresince çok sevilen ve sayılan, CHP Yönetim Kurulu üyesi bir müteahhit ve Ali Asker Günel'in babasıyla da komşu ve samimi ilişkileri vardır. Uğurevler

Mahallesi'nde sendikalar içinde faaliyet yürüten bir kişi vardır ve Demokrat Gazetesi'nin temsilcisinin bu ekipten olduğu belirtiliyor. İçerideki yoldaşlar, dışarıya "Sizin dışarıda ilk etapta ele geçirilip, sorgulama yapmanız ve durumu aydınlığa çıktıktan sonra hemen gereğinin yapılması icap eden kişiler Nuh Mehmet Çete Hava İkmalde..." diye bir bilgi gönderdiler. Nuh Mehmet Çete hemen alındı. Sorgulaması yapıldı. Kadrolu bir MİT elemanı olduğunu kabul ediyor. Ancak kendi altında ve ilişkide bulunduğu isimler hakkında bilgi vermiyor. İbrahim Avcıbaşı'nı tanıdığını da kabul ediyor. Nuh Mehmet Çete, 18 Ağustos 1980 tarihinde kendi el yazısıyla bir not yazıyor, altında adı, soyadı ve imzası bulunmaktadır. Bu kâğıdın arkasına sorgu ekibi, "Bu yazı cezalandırılacak unsuru sorgulama yerinden cezalandırma yerine sessiz götürmek için, kendisine seni bırakacağız dedik ve bu yazıyı aldık." İki gün süre boyunca sorgulanan Nuh Mehmet Çete 20 Ağustos 1980 tarihinde ölümle cezalandırılmıştır. Cezalandırma ekibi cezalandırmayı gerçekleştirdikten sonra "MİT AJANI HALK DÜŞMANLARINA ÖLÜM, PROLETER DEVRİMCİLER" imzası bırakıyorlar üzerine. Zindandaki tünel açığa çıktıktan sonra zindandaki devrimci-sosyalistlerden oluşan zindan komitesinin oluşturduğu mahkemenin kararı gereği İbrahim Avcıbaşı ölümüne mahkûm edilmiştir. Devrimci halk mahkemesinin kararı tünel açığa çıktıktan sonra tünel içinde TKP/ML Hareketi tarafından infaz hükmü yüzüne karşı okunarak yerine getirilmiştir. İki olayın bağlantısını kurdurtmamak için İbrahim Avcıbaşı'nın tüneli ihbar ettiği gerekçesiyle cezalandırıldığı kamuoyuna duyurulmuştu.

Bu sorunu başka sorgulamalar ve benzeri olaylarda örnek oluşturulacak bir tutum olması vesilesiyle ve Rıza Yıldırım'ın yakalanışına ilişkin bir bilgiyi paylaşmak için ele aldım. Rıza ve ben Uğurevler ve Fevzi Çakmak mahallelerindeki ajanların ve MİT mensuplarının, bu halk düşmanı katillerin adreslerini belirledik. Adamların hiç şüphe uyandıran, paniğe kapılan görünüşleri yoktu. Biz bu yapılan

iki cezalandırmanın birbiriyle bağlantılı değil bir tesadüf şeklinde ele alındığına yorumlamıştık. İlkın Uğurevler'deki şahsı alacaktık. Kaçırılma olayında kesinlikle evde birileri varsa ev basılmayacak ve dışarıda da mümkün oldukça tanık bırakmadan gerçekleştirecektik. Ancak bir türlü şahıs evden çıkmıyordu. Birkaç gün bekledik ve olmayınca operasyonu ikinci adrese, Fevzi Çakmak Mahallesi'ne kaydirdik. Akşam üzeri evi markaja aldık. Şahıs binanın arka tarafında bulunan araba parkına arabasını park edip yürüyerek evine gidiyordu. Biz beklemeye başladık. Artık hava kararmaya başladı. Bekliyoruz. Ancak bu arada garip bazı sivillerin çevrede olduklarını sezinledik. Bunu devletin durumu sezinlediğine yorumladık. Sağımızda ve solumuzda kuşatılıp ablukaya alındığımızı anladık. Bize doğru çemberi daraltmaya başladılar. Kaçabilme şansımız yoktur. Mecburi çatışacağız. Rıza sol tarafı ve ben sağ tarafı tutacağım. Kayseri'yi fazla bilmediği için öncelikle Rıza'yı ablukadan çıkarmam gerekiyordu. Bize yakın olanlar sol taraftakilerdi. İlk ateşi bizim açmamız avantajıyla solda gelenler paniğe kapılıp siper aldılar. Fevzi Çakmak Lisesi'ne kadar gittik. Rıza duvarı aştı ve gitti. Ben dikkatleri Rıza'ın üzerinden almak için sağ taraftan gelenlerin üzerine yöneldim. Mahalledeki insanların çatışma çevresinde toparlanması ve çatışmanın devam etmesi esasında polislerin işini zorlaştırıyordu. Polis de biliyordu, mahalle esas olarak anti-faşist ve devrimcilerin olduğu bir yerdi. Polise dönük çok önemli bir tepki vardı. Çatışma sürmesine rağmen halkta bir çekilme yoktu ve alkış çalmaya başladılar. Ben bunu fırsat bilip havanın da kararmasıyla izimi kaybettirdim. Rıza okulu geçince yanında bulunan inşaatın üstüne çıkıp saklanmak istemiş. Resmi polislerinde destek gelmesiyle Rıza'nın bulunduğu bölgede arama yapmışlar. Rıza'yı inşaatın içinde yakalıyorlar. İnşaatın içindeki kalaslarla rastgele Rıza'ya saldırıyorlar. Rıza bu inşaatla çalıştığını ve olayla ve çatışmayla ilgili olmadığını söylemesine rağmen ölümüne saldırıya uğruyor. Kan revan içinde ve çenesi kırılmış bir halde

gözaltına alınıyor. Rıza sorguda destansı bir direniş sergiledi. Daha bu sorunun travmasını, şokunu atlatmadan ve çenesinin yarası kapanmadan 12 Eylül askeri faşist darbesi geldi ve tekrar sorguya alındı. Rıza'nın çene travması halen sürüyordu ve sözde tedavisi devam ediyordu.

Ben Kayseri TKP/M-L Hareketi Halkın Birliği Dava Dosyasında idam cezası almıştım ve dosya Yargıtay'a gönderilmişti. İkimizin de Adana 6. Kolordu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nde devam eden davaları vardı. Ayrıca Rıza Adana zindanından firar etmişti. Rıza'nın işkencede çenesi kırılmıştı ve ben de ağır denilebilecek derecede tüberküloz hastasıydım. İkimiz de hapishane firarisiydik. Ben Rıza'nın gazabına uğradım biraz. Rıza'nın Adana zindanında firar etmesinden dolayı ve benim de firar etmiş olmamdan dolayı çok vahşi işkencelere uğradık. İlk gece 2-3 saat gardiyanlar tarafından işkenceye uğradık. İkinci gün devam etmek üzere bizi sineği bol, lağım kaplı bir hücreye koydular. İkinci gün gece yine işkence devam etti. Biz sadece zindandan kaçtığımız için işkence görüyorduk. Bize başka bir şey sormuyorlardı. Bir haftalık bir zaman geçmişti ve açlık grevindeydik ve bize su da vermiyorlardı. Normalde iki hafta hücre cezası vermişlerdi bize. Ne olduysa birden bize "Hadi hazırlanın yukarı çıkıyorsunuz" dediler. Her birimizi bir bölüme verdiler. Hem hücre koşullarından dolayı ve hem de tüberküloz hastalığımın dolayı oldukça kötü bir durumdaydım. Bir aya yakın koğuştan yaşadım. Ceza aldığımın dolayı müşahedeye çıkarıldım. Sonradan öğrendim. Biz hücrelerdeyken TİKB'den Bektaş Karakaya ve Rıza Doğan adlı siper yoldaşlarımız Adana zindanına sevk gelmişlerdi. Kapıaltında direnişe geçince ve ilişki kurmayalım ve olanları zindandaki koşullara bildirmeyelim diye bizi çıkarmışlardı. Zindan girişinde yani Adana'da en vahşi işkence ve saldırıyı bu yoldaşlarımız yaşamışlardı.

TİKB'lilerin bu zindana gelişleri ve sergiledikleri devrimci direniş geleneği birçok devrimcinin direnişçi ve devrimci

özünü kamçılardı. Adana zindanı üzerine serpilmiş ölü top-
rağından sıyrılmaya başlıyordu. Başka zindanlarda dire-
nenlerin bu zindana sevki mevcut durumu zorluyordu. Biz
de TİKB'liler de dahil olmak üzere tek başına değil bu zin-
danı direnişe geçirme anlayışıyla siyasi yaptırımları kabul
etmedik ancak geçici olarak tek tip elbise giymeyi kabul
ettik. 24 Aralık 1984 tarihinde Adana zindanı olmazı ba-
şardı. Bir direniş başlattı. Birçok direnişte düşman bizi di-
reniştten vazgeçirmek için işkenceye tabi tutmuştur. Yalnız
hiçbir direnişte bu direnişte olduğu gibi sistemli ve vahşi bir
işkence yaşanmadı. Bir kez daha inadına direniş diyenler
düşmana yenilgiyi tattırdılar. TİKB'lilerin rolünü anımsa-
mak önemlidir. Ancak Adana'da zindanı ve direnişi anıp
da PKK Adana davasında tutuklu bulunan Akif Özdemir'i
anmamak haksızlık olurdu. Kim ne derse desin Adana'da
direnişin tek adı ve simgesi benim açımdan Akif Özdemir
arkadaştır. Gördüğü işkenceler sonucu kaburgaları kırıl-
mış, koltuk altında açılan delikte ciğerini ve kaburgasını
elinde taşıyarak bütün bu direnişlerde yer almıştır. Bizden
az değil hatta daha fazla işkenceye tabi tutulmuştur. Bu
arkadaşın şahsında direnişin bir inanç sorunu olduğunu,
bedensel ve acıya katlanıp katlanmama sorunu olmadığı-
nı bir kez daha bilince çıkarmış oldum.

24 Aralık direnişi Adana zindanının kimyasını bozdu.
Artık hiçbir şey eskisi gibi değildir. Tarih yeni baştan ya-
zılmaya başlandı. Kazanan devrimciler, sosyalistler ve di-
reniş çizgisi oldu. Herkes yaptıklarının mücadele içindeki
karşılığını, yerini ve önemini bulacaktır. Belki biz müşahe-
dedekiler koşullara göre daha avantajlıydık. Çünkü müşa-
hedekiler yaptırımlara uymuyorlardı. Ama direnişin
ve mücadelenin koşullarda yarattığı değişim ve dönüşüm
bize iki katı yansıyordu. Daha sonra Mersin'deki siyasi öz-
gürlük tutsaklarının Adana'ya gelmesiyle birlikte bir süre
sonra ikinci bir açlık grevi örgütlendi. Artık Adana zindanı
daha güçlü direniş kuvvetlerine sahipti ve yönetim de bu
özgürlük tutsaklarını yönetemez bir duruma gelmişti.

Mersin zindanındaki tüm siyasi tutsaklar Adana K rk ler Kapalı zindanına sevk edildiler. Adana zindanında kapasitesinin çok üstünde tutsak kalıyordu. Açlık grevleri, baskı, işkence ve keyfi uygulamalara karşı yaptığımız direniş ve eylemler, tek tip elbisenin reddedilmesi Adana zindanında ciddi bir huzursuzluk oluşturuyordu.

Adana'da  ehzade Kaygusuz'un itirafları sonucu firar planından haberi olan, eski tünelin yerini bilenler, m   hede de kalanlar, ağır cezalı ve idamla yargılanan ve idam cezası almış olan özgürlük tutsakları sürgün edildiler. Böylelikle buradaki kaçış planımız suya d   t .

16 Temmuz 1986 tarihinde Adana Kapalı zindanından Kastamonu E tipi zindanına sürgün edildik. Ben, Güzel Aslaner, Yaşar Aya lı, Hüseyin Gevher, Muhtar Sarıkaya, Ali Arabul, Cabbar G l  en, Sarı Serdar (soyadını hatırlamıyorum), Muhsin Yılmaz ve Mehmet Ali (soyadını hatırlamıyorum) toplam 10 arkadaş Kastamonu E Tipi zindanına sürgün gönderildik. Bir gece Ankara Ulucanlar Kapalı zindanında misafir kaldık. Kapalı bir ringle (hapishane sevk veya mahkûm taşıma arabası) ellerimiz ve ayaklarımız kelepçeli olmak üzere yolculuk yapıyorduk. Adana'dan Ankara'ya giderken yol üstünde seyyar yemek satanlar vardı. Konya'da bu yol üstü yemek satanlardan kendi paramızla birer tane dürüm ve ayran aldık. Arabada inmeden ve kelep elerimiz  z lmeden d r mlerimizi yedik. Yol boyunca tuvalet ihtiyacını karşılamak mümkün değildir. Öncelikle bizim arabadan ini imiz yasaktır. Ankara Ulucanlar zindanında kaldığımız gözaltı ko u unda ihtiyaçlarımızı giderip bir gece orada kaldık. Sabah erkenden aynı koşullarda ringe binip Kastamonu'ya doğru yola koyulduk. Kastamonu'ya gelene kadar sabah kahvaltısı dahil hiçbir ihtiyacımız kar ılanmadı. Anla ılaca ı gibi katıksız bir sürgün ya adık. Dolayısıyla hiçbir yerde de durmadık. Bütün yol boyunca bu tutumu protesto etmek için slogan atıyor ve mar  söylüyorduk. Yaptığımız gürültü, slogan ve mar larla askerleri ve subayı canından bezdirdik. Komutan bir

iki tehdit savurduysa da cevabını misliyle aldı. Konuşmak ve ses vermemek zorunda kaldı. Kastamonu E Tipi zindanına gelince bizi ringden indirdikleri anda bizi getiren komutanın üzerine yürüdük. Komutan kaçınca askerler bizi alelacele müdürün odasına koydular. Bağırış-çağırış ve her kafadan bir ses. Müdürün odasında komutana ve Türk Ordusu'na etmediğimiz hakaret kalmadı. Müdür sözde bu zindanın başka zindanlara benzemediğini ve bütün kurallara uymamız gerektiğini anlatmaya çalışıyordu. Ancak kimlerle karşı karşıya olduğunun farkında değildi. İlk bu zindanda siyasi koğuş ve siyasi mahkûm olup olmadığını sorduk. Müdür bizde öyle bir şey yoktur. Hem yasalarda da böyle bir şeyin olmadığını söylemeye çalışacaktı. Bizim müdürü dinleme diye bir derdimiz yoktu. Daha sonra Çayan sempatizanlarından Zekeriya Çelik ve Emir Ali Dizi adlı iki mahkûmun Bayrampaşa zindanından buraya geldiğini söyledi ancak bunların bu zindanın kurallarına uyduğunu belirtti. Ancak biz, komutanım demeyeceğimizi, istiklal marşı söylemeyeceğimizi, derslere katılmayacağımızı, tek tip elbise giymeyeceğimizi, hepimiz aynı koğuştakalacağımızı, hücrelerde ve adli tutuklularla beraber kalmayacağımızı söyledik. İdare sözde bunları sonra konuşacağımızı söyleyerek geçici olarak adli mahkûmların kaldığı bir koğuşa bizi yerleştirdi. İdarenin amacı bizi oradaki tutuklularla aynı statüye tabi tutmaktı. Biz diğer iki arkadaşımız yanıma aldırmayı ve adli tutukluları koğuştan çıkartma ve diğer taleplerimiz vb. ile uğraşırken, tünel var diye bir operasyonla bizi müşahedeye aldılar. Müşahedede saç kesme dahil bütün yaptırımları bize uygulamak istediler. 12 devrimci tutsak boyun eğmez bir direniş sergiledik. Ben en alt katta ve ilk hücrede kalıyordum. 10-15 asker ve gardiyan üzerime çullanıp saçımı kesmek istedi. Bütün hücreler sloganlar atarak ve mazgallara vurarak cezaevini inletti. Bu zulme isyan eden başka tutsaklarda bize destek verdiler. Saçımı kestirmemek için verdiğim direniş sonucu saçımı kesmeyi başaramadılar. Beklenmedik bir direnişle

karşılaştınca geri çekilmek zorunda kaldılar.

Zindanın 2. Müdürü Şuayip ... gelip bizimle görüştü. Bütün taleplerimizi dinledi. Diğer mahkûmları kışkırtmamak ve görüşmemek koşuluyla bütün taleplerimizi kabul ettiklerini bildirdiler. Hücre kapılarımızın sürekli açık kalması koşuluyla idarenin de kabul etmesiyle müşahede de kalmayı kabul ettik. Adana'da olduğu gibi el konulan kitap, dergi, mahkeme ve savunma dokümanları ve mektuplarımız bize geri verildi. Alındığımız koğuşun havalandırmasını kullanıyorduk. Üstümüzde idarenin hiçbir yaptırımı yoktu. Esas olarak müşahedenin dört duvar ve üç katı arasında kendi kendimizi yönetiyor ve sorunlarımızı gideriyorduk. 1981'den beri ilk kez bir zindanda kendi istediğimiz gibi rahat bir ortam elde edebilmiştik.

Kastamonu E Tipi zindanında bizden önce Bayrampaşa zindanından Emirali Dizi isimli Çayan sempatizanlarından bir arkadaş gelmişti. Bu arkadaş bir eylemden kullanılan bir silahla yakalanıyor. Eylemle ilişkisi olmadığı halde silahla yakalandığı için eylemi kendisinin gerçekleştirdiği kanısı ile idam cezası verilmişti ve cezası onaylanmıştı ve idam edileceği günü bekliyordu. Geri ve sempatizan düzeyinden birisi olması dolayısıyla yapmadığı bir eylemden dolayı idama çarptırılmayı kabullenemiyordu. Bundan dolayı psikolojik olarak ileri derecede denilebilecek bir oranda rahatsızdı. Yoksul Dersimli bir ailenin çocuğu olduğu için ailesi de ilgilenemiyordu ve pek gelen gideni de olmuyordu. Daha önce sigara kullanıyormuş. Diğer kaldığı zindanlarda kendisine devrimciler destek oluyorlarmış. Tek kalınca ve ekonomik durumu da el vermeyince adli ve diğer mahkûmlardan sigara alıp kullanıyor. Zaman zaman izmarit toplayıp kullandığı da olmuş. Bu arkadaş yaz-kış her tarafını örtmek koşuluyla giyinirdi. Kafasına takke, bazen maske gibi sadece burnun ve ağzın açık olduğu bere ve burnuna sürekli havlu veya mendil gibi bir şey tutardı. Yaz-kış eldiven takardı. Kısa boylu, etine dolgun ve tıknaz biriydi. Tabii onurunu ve kişiliğini rencide etmemek koşu-

luyla Emirali bizim neşe kaynağımızdı. İçimizde en fazla sigara içenler TKP/ML Hareketi davasından Güzel Aslaner ve TİKB davasından Yaşar Ayaşlı arkadaşlardı. Bu iki arkadaş Emirali'ye daha fazla takılırlardı. Emirali sigara içenlere çok kızardı. Hep tek başına gezerdi ve bazen sigara içmeyenlerle volta attığı da olurdu. Sonra bizleri tanıdıkça yavaş yavaş kaynaşmaya başladı. Sigarayı hep zehir ve gaz olarak nitelerdi.

Yaşar "Gavur oğlu gavur, bak ben sigara içiyorum ve çok sağlıklıyım. Sen içmediğin halde yamulup-yumulup gitmişsin. Bak benim ne güzel göbeğim var."

Emirali "O senin göbeğindeki hepsi b.....tur, zehir ve gazdır."

Yaşar "Sen sigara da içmiyorsun peki senin göbeğindeki nedir. Yoksa o da b...k mudur?"

Emirali "Benim göbeğimdeki de sizin içtiğiniz sigaranın zehiri ve gazıdır."

Emirali'nin en çok kızdığı yüzüne sigaranın üflenmesidir. Vücuduna ve elbiselerine sigara dumanı siniyor diye hergün giydiği çamaşırları yıkıyordu.

Emirali "Hüseyin arkadaşşı sigaranızla zehirleyip yaşlandırmışsınız. Sigara içmediği halde yaşlanmış" diye diğer arkadaşlara kızılıyordu. Bana ilişkin Emirali'nin yaşlı dediği olay da şöyle gelişti.

Biz Adana zindanında sürgün edilince aynı örgüt davasında yargılandığım ve benimle aynı hücrede kalan Önder Çiltlenli arkadaş aileme benim Kastamonu'ya sürgün edildiğimi ve gelip benim eşyalarımı almalarını telgrafla bildiriyor. Ardından Kastamonu İli Orman Bölge Müdürü Ali Ünlübayır da ailemi arıyor.

Bir gün bir gardiyan geldi "Torun (arkadaşlar hep soyadımla bana hitap ederlerdi. Gardiyanlar da aynı şekilde hitap ediyorlardı genellikle. Genelde bulunduğumuz mekânlarda Hüseyin isimli çok arkadaş oluyordu) senin abin ve yengen ziyaretine gelmişler." Normalde görüş günü değildir ve abimle yengemin buraya kadar görüşüme

geleceğini de hiç mi hiç beklemiyordum. “Ben Adana’da yatarken hem koltuklarında (Maraş-Adana yakınlığından dolayı yanı başlarında anlamında) hem de yakın olduğu halde görüşe gelmeyenler buraya kadar nasıl gelmişlerdir? Kafamda senaryolar dolaşmaya başladı. Anneme ve babama bir şey mi oldu? Uzaktır diye yola dayanamayıp gelmek istememişlerdir” türünden bir sürü soru aklımdan geçiyor. Gardiyan kapıyı açtı. Koridorda beraber yürüyoruz. Kapalı görüş kabinine geçmemi söyledi. Ben görüş kabine abim ve yengemle görüşeceğim diye girdim ki ne göreyim. Annem ve babam karşımda duruyorlar. Daha bir şey demeden ben başladım gülmeye. Annem ve babam “Ne oldu, ne gülüyorsun?” diyorlar ve ben gülmeye devam ediyorum. Annem ve babama gardiyanlara siz abin ve yengen gelmiş ziyarete dediniz mi diye sordum. Onlar “Yok biz kimseye bir şey demedik” dediler. Ben bana böyle dediler dedim. Sonra gardiyanı çağırdım ve dedim ki, bunlar benim annem ve babam. Müdüre söyle ben açık görüş yapmak istiyorum. Gardiyan şaşırdı, “Nasıl olur bunlar senden genç gösteriyorlar. Bak senin saçında bir sürü beyaz var.” Anlaşılan babamın boyalı saçıyla gardiyan babamı abim yaptı ve ben de Emirali’nin diline sigara içen arkadaşlarımla saçıdığı zehirden dolayı yaşlandığım nakaratına takıldım.

Kaldığımız Kastamonu zindanındaki bu rahatlığın iyiye işaret olmadığını zaman zaman aramızda sohbet konusu yapıyorduk. Ancak bunun böyle gitmeyeceğini de düşünüyorduk. Başta İstanbul olmak üzere birçok zindanda huzursuzluklar, firarlar ve tüneller çıkıyordu. Bu zindanın kaçmaya çok uygun olduğunu güvendiğimiz arkadaşlarla zaman zaman sohbet konusu yapıyorduk. Zindanın ön ve arka cephesinde ışıklandırma ve nöbetçi bulunuyordu. Müşahedenin karşı cephesindeki koğuşların önünde şehirlerarası ana yol geçiyordu. Zindanın en güvenli yeri sayılıyordu. Sinema, iş atölyeleri, banyo vb. mekânlar bu kısımdaydı. Yani geceleri buralar boş kalıyordu. Zindan-

da güvenliğin en zayıf olduğu kısım müşahedenin olduğu kısımdı. Sadece bir duvarı delerek, bir metre ilerideki teli geçerek arazinin içine dalıp gidilebilirdi. En alttaki en son hücreyi mutfak olarak kullanıyorduk. Buradan bu kaçış işini gerçekleştirmeyi planlıyorduk. Bu düşüncemizi artık bütün arkadaşlarla paylaşıp hayata geçirmeye karar verdik.

Bir pazar günü gece yarısı saat 12.30 sıralarıydı, bir kısımımız TV seyrediyorduk ve müşahedenin kapısı açıldı. Zindanın 2. müdürü, zindan savcısı ve bir sürü gardiyan ve asker içeri girdiler. Operasyon havası yoktu. Belki arama olabilir diye düşündük. Savcı ve müdür, “Arkadaşlar biraz konuşabilir miyiz?” diye yumuşak bir tonda söze girdiler. Bu arada yukarıdaki hücrelerde yatan ve uyanan bazı arkadaşlar ne oluyor bu saatte diye tepki gösterdiler. Savcı ve müdür, “Telaşlanacak bir şey yok arkadaşlar” dediler. Ben dahil idam cezası almış olan arkadaşlar vardı. Acaba haberimiz olmadan idamlar onaylandı da bu arkadaşları almak için mi geldiler diye düşünmedik de değil.

Müdür, “Bu cezaevinde tünel olduğu ihbarını aldık. Ancak biz bir operasyon ve arama yapmayacağız. Biz Adalet Bakanlığı’ndan bu cezaevinin siyasi mahkûmlar için güvenli olmadığını ve başka bir cezaevine sizin sevginizi istedik. Bakanlık bu isteğimizi onaylamış. Sizin sevginiz çıkmış. Eşyalarınızı toparlayın, sabahleyin erkenden cezaevinden sevk olacaksınız. İdarede bir şeyi olanlar varsa söyleyin onları da vereceğiz. Ayrıca ailelerinize mektup veya telgraf bırakırsınız biz pazartesi günü göndeririz. Nereye sevk olduğunuzu bilmiyoruz.”

Orman Bölge Müdürü Ali Ünlübayır akrabamdı. Ben Ali Bey’e sevke gittiğimizi söylerseniz aileme haber verir dedim.

-Zaten biz söylemesek de o gelir sorar. Her gün görüşüyoruz ve ne de olsa arkadaşız Ali Bey’le.

Bilinmeyen yeni bir yola ve ufka çıkmak üzere bütün hazırlığımızı yaptık. Biz hazır olunca gardiyanlar ve askerler koridorlarda tedbir aldılar. Oluşturulan koridorda eşyaları-

mızla birlikte idareye doğru yürümeye başladık. İki eskort arabası ve iki ring arabası zindanın önüne çekilmişti. Her ringe altı kişi binecek. Eşyalarımızı alıp ringlerin bagajlarına koydular. Biz yol boyunca sorun çıkarmayacağımızı söyledik. Bunun için ringin içinde kelepçe vurmamalarını, sigara içenlere sigara verilmesini ve eğer yol uzunsa yolda bazen mola vermelerini istedik. Komutan bir şey söylemedi. Zindan çıkışından arabaya kadar kelepçe vurdu- lar. Arabaların içinde kelepçeleri çözdüler. Üstümüzden bir şey almadılar ve arama da yapmadılar. Jandarmalarla bizim aramızdaki kapıyı kapattılar. Komutan kapıyı ve jan- darmaları kontrol ettikten sonra "İyi yolculuklar" dileyerek dış kapıyı kapatıp kilitledikten sonra bir bilinmeze doğru yola koyulduk. Bir kaçma düşünüyü daha ardımızdan bırakarak yeni bir zindana yelken açtık.

AYDIN'DA TÜNEL

Kastamonu E Tipi zindanından uzun bir yolculuktan sonra Aydın E Tipi zindanına sevk olduk. Daha önceden Aydın E Tipi zindanında yatan yoldaşlarla mektuplaşıyorduk. Türkiye'nin en az sorunlu ve kısmen rahat olan zindanları- nın başında geliyordu. Yazan yoldaşların yansıttıklarından darbe öncesi zindanları çağrıştırıyordu.

Metris zindanındaki firarın gerçekleşmesinden sonra tüm zindanlardaki yaşam koşullarına dönük kısıtlamalar artmaya başladı. Bunlar bir planın parçası olarak devlet tarafından hayata geçiriliyordu. İstanbul, Diyarbakır ve Eskişehir zindanlarındaki eylemlerden dolayı ölümsüzleşenlerimiz oldu. Özgürlük tutsaklarının direnişi, ailelerin ve öğrenci hareketinin destek eylemleri ve Avrupa'daki kamuoyunun tepkisi sonucu faşist devlet geri adım atmak zorunda kalmıştı. Ancak sık sık tünel ve firar gibi haklı ve meşru özgürlük eylemlerinin gerçekleşmesi üzerine faşist Türk Devleti vahşi, katliamcı saldırı planlarını yeniden uygulamaya

sokuyordu. Saldırı özellikle devrimci, sosyalist tutsakların dişe diş ve ölümüne mücadeleler sonucu kazandığı yaşamsal haklara dönüktü. Çok önceden planlanmış bu saldırı dalgası zindanları hizaya sokmayı amaçlıyordu.

Bilindiği gibi, 21 Mayıs 1988'de Aydın E Tipi zindanında PKK'li yurtsever devrimci tutsakların kazdığı tünel açığa çıktı. Bu tünelde birlikte devlet bütün zindanlara saldırdı. Daha önceden de bazı saldırı ve hak gaspları sinyalleri ve kısıtlamalar kendini hissettiriyordu. Ortada tünel yok iken burjuva basında "Tünel Çıktı" şeklinde haberler yer alıyordu. Gerçek tünel ortaya çıkınca da ölümüne vahşi saldırılar ve işkenceler başladı.

Aslında durum hiç de basından kamuoyuna yansıtıldığı gibi değildi. Kamuoyuna yansıtılan faşist Türk Devleti'nin haksız saldırılarını haklı çıkarmak ve gerçekleri kamuoyundan gizlemektir. Bizim yaşadıklarımızla yazdıkları hiç birbirini tutmuyordu.

Aydın E Tipi zindanı diğer bazı zindanlara göre yaşam koşulları kısmen daha iyi olduğu bir zindandı. Bu durum faşist Türk Devletini rahatsız ediyordu. Bu zindanın diğer zindanlara örnek olmasının önüne geçme yolları aranıyordu. Yine basında "cezaevlerini kim yönetiyor" gibi kışkırtıcı haberler çıkıyordu. Bütün yayınların, kitapların zindanlara girmesi ve zindanlardaki devrimcilerin yazı, makale ve analizlerinin basında ve dergilerde çıkması birçok insan müsveddesi faşist güruhu rahatsız ediyordu. Darbenin amacına ermediği şeklinde yorumlar bile zaman zaman çıkıyordu. Bundan dolayı Aydın zindanında çıkan tünel ve özellikle PKK koğuşunda çıkmış olması devleti vahşi ve kanlı bir biçimde saldırmaya için cesaretlendiriyordu.

Aydın E Tipi zindanında yangın ve tünelin açığa çıkmasından öncede hak gaspları ve saldırılar başlamıştı. Tünel olayı ile birlikte saldırı bizzat alay komutanı, Cumhuriyet Savcısı ve zindan idaresi tarafından yönetildi. Zindanın çatısında PKK koğuşunun üstünde yangın çıktı. İtfaiye çağrılmadan önce zindanın içine polis dolduruldu. Mutfak-

tan yararlandırılmama, koşuşlar arası ziyaretin kısıtlanması, açık görüşlerde anne, baba, kardeş, eş ve çocukların dışındaki ziyaretçilerin yasaklanması, yiyecek alınmaması uygulamaları, tek tip elbise saldırısının tekrar uygulanacağı tehdidi gündeme getirildi.

17 Mayıs günü yapılan açık görüşe birinci derecede akrabaların dışında kimsenin alınmayacağı açıklandı. Bunun üzerine zindanda gerginlik oldu. Saat 15.00'e kadar açık görüş yapılmadı. Ailelerin ve özgürlük tutsaklarının tepki ve protestolarına rağmen idare, valilik ve savcılık fütursuzluğunu devam ettirdi. Dışarıdaki ailelere görüşe çıkmadığımız söyleniyor ve ailelerin dağılması isteniyor ve ailelere saldırılıyor. Aileler direnince ve karşı koyunca birkaç kişi gözaltına alınıyor. Aileler içerde bir temsilci ile görüşmeden gitmeyeceklerini açıklıyorlar. İçerde özgürlük tutsakları bu keyfi saldırıya son verilme ve zindanı yakacaklarını bildirdiler. Özgürlük tutsakları ve ailelerinin kararlı duruşu sonucu devlet geri adım attı. Görüşe gelen herkes görüşe alındı ve gözaltındakiler serbest bırakıldılar.

20 Mayıs günü saat 15.00'te PKK'li arkadaşların bulunduğu koşuşun çatısında yangın çıktı. Zindan idaresinin saldırmak için düzenlediğı bir komplo olabileceğı gibi, bozuk elektrik tesisatında da çıkmış olabilirdi. Ancak elektrik kontağından yangının çıktığı açıklandı. Bizim koşuşla yurtsever arkadaşların koşuşu yan yanaydı. İdare tarafından çatıda başlayan yangın yurtseverlerin koşuşunun çatısından bizim koşuşun çatısına kadar gelmişti. Biz havalandırmaya çıkmıştık. Yangın söndürüldü. PKK'li arkadaşların koşuşunun çatısında tünelin toprağı çıkmıştı. Bu durumu PKK'li arkadaşlar bize bildirdiler ve biz de karşımızda bulunan Partizancı arkadaşların koşuşuna ilettik. Böylece dört koşuş tünelin varlığından ve açığa çıkmasından haberdar oldu. İdare bütün tutsakların havalandırma ve yemekhaneleri boşaltıp koşuşlara çıkmasını istedi. Zindanda arama yapılacağı söylendi. Biz dört koşuş tünelin olduğunu biliyoruz. Ancak zindanın diğeri kısımlarının

hiçbir şeyden haberleri yoktur. Aydın zindanı sloganlarla, marşlarla ve demirlere, kapılara vurmayla inim inim inliyordu. Biz kesinlikle bizim, yurtseverlerin ve tünelin olduğu bölgede yan yana olan koğuşların saldırıya uğrayıp boşaltılacağını düşünüyorduk. Bunun üzerine aynı havalandırmaya çıkan TKP/ML Hareketi ve Partizan birlikte bir plan çıkarıp PKK ile ortaklaştırmamız gerekiyordu. Koğuşlara girmeden Partizancı arkadaşlarla ortak bir tutum belirledik. Koğuşlara girdik ve koğuş kapılarının önüne barikatlar kurduk. Havalandırmaları askerler ve polisler doldurmuşlardı. Hepsi savaş hazırlığı içinde gelmişlerdi ve ağızlarında salyalar akan kuduz köpekler gibiydiler. Yurtsever arkadaşlarla pencereden birbirimizle konuşacağız. Koğuşlarımız ve havalandırmalarımız bir duvarla birbirinden ayrılmış. Havalandırma duvarının üzerindeki boşluktan birbirimizle konuşabiliyor ve bazı şeylerin alışverişini yapabiliyorduk.

Ben Kürtçe bilen bir arkadaşın gelmesini ve konuşmamız gerektiğini söyledim. Genelde zindanlarda aramızda şakalaştığımızda özgürlük tutsakları Pazarcıklıların Kürtçesi ile alay ederlerdi. Bize takılıp hatta kızdırırlardı. Türkçe kelimelerin arkasına “mışka”, “mışke” ekler takarak işte size Pazarcık Kürtçesi diye bize gülerlerdi. Aslında haklılık payları da vardı. Ben bizim TKP/ML Hareketi ve karşımızdaki Partizancıların ortak görüşünü PKK’lilere aktaracağım. Kürtçe diyorum ki, “Kapılara ve pencerelere barikat kuracağız, direneceğiz ve slogan atacağız. Eğer işkence yapmayacaklarsa, saldırmayacaklarsa, sürgünler olmayacaksa, haklarımızda kısıtlama olmayacaksa koğuşların boşaltılmasını talep ederlerse kabul edeceğiz. Temsilciler çağrılıp konuşulacak ve bir anlaşma yapılacaktır.” Daha başlangıçta gelen bir-iki yurtsever arkadaşla Kürtçe anlaşılmadık. Ben kapıya “deri”, pencereye “taka” diyorum. Bu vb. şeklinde konuşmamız devam ediyor. Konuştuğum arkadaş, “Deri, taka çıya lo”. Dare kı kam da kavına hundır, dare kam hinka daynda kan... Arkadaş bana “Lo havol be ame kepi, pancare kopamışkın, açmış nokın, tışti kabul

nakın...” vb. gibi devam ederken. Havalandırmada gezen askerin biri, “tamam tamam anladık. Kapıları, pencereleri kapatacaksınız, barikat kuracaksınız, açmayacaksınız, direneceksiniz ve kararlısınız” deyince ağlayacak halimize katıla katıla gülmeye başladık. Bunun üzerine eylem tarzımızı ve taleplerimizi Türkçe birbirimize aktardık. Artık 4 koğuş birlikte sloganlar atmaya başladık.

Daha sonra temsilcilerle yapılan görüşmenin ardında toprağın olduğunu bütün zindandaki özgürlük tutsakları öğrendi. Arama yapılması kabul edildi. Koğuşlara girilme-yecek, sadece havalandırma ve yemekhaneler aranacaktı. Yapılan arama sırasında bizim bitişiğimizdeki yurtseverlerin koğuşunda tünel bulundu. Yurtseverlerin iki koğuşu vardı ve aynı havalandırmaya bakıyordu. Diğer koğuş Partizancılarla bitişikti. Tünel bulununca biz saldırının olacağını düşünüyorduk ve buna göre tedbirimizi aldık.

İlk etapta tünelin çıktığı bloktaki dört koğuşta bulunan özgürlük tutsaklarına dönük yoğun ve intikamcı vahşi bir saldırı başladı. Yurtsever arkadaşların hemen hepsini işkence ve vahşi saldırılarla ve zorla sürükleyerek havalandırmaya topladılar ve burada vahşetlerine devam ediyorlardı. Aşağı-yukarı bütün özgürlük tutsaklarını nitelikleri, kimlikleri, bilinç düzeyleri ve örgütsel konumlarını iyi tahmin eden bir gardiyan vardı. Bu faşistin göstermeleriyle bütün yurtseverlerin önde gelen arkadaşları tek tek alınıp dövölerek ve özel işkencelere tabi tutularak alınıp götürölüyorlardı. Burada faşist Türk Devletinin sömürgeciliğe başkaldırmış Kürt halkının öncü güçlerine dönük intikamcı yaklaşımını ve özel saldırısı özellikle görölüyordu. İlk anda bu devrimci arkadaşlarımızın özel sorgu merkezlerine götüröldüklerini düşünüyorduk. Daha sonra koridorlarda sloganlar ve işkence belirtileri duyulmaya başladı ve alınanlar müşahedeye doğru işkenceye tabi tutularak götürölüyorlardı. Müşahedeye konulduktan sonra sesler kesiliyordu. PKK’li arkadaşlarla saldırı-işkence işlerini ve vahşetlerini bitirdikten sonra bizim koğuşa yöneldiler. Bizim gücümüz sınırlıydı. Dört kapiya

güçlerimizi paylaşmak zorundaydık. Havalandırma, yemek-hanedeki ana giriş kapısı, yatakhanein PKK koğuşu tarafından girişı ve üst malta tarafından girişini tutuyorduk. PKK koğuşu tarafındaki kapı ve duvarı yıkarak koğuşa girdiler ve vahşice saldırdılar. Buradaki arkadaşlarla dayanışmaya gidince bütün kapılardan girerek var güçleriyle saldırdılar. Hepimiz koğuşta bir araya gelerek göğüs göğüse bir çatışmaya ve savaşa başladık. Eşit olmayan koşullarda süren bu savaşta biz bedenen yenildik. Bize teslim olmamız ve kendilerinin üstünlüğü karşısında diz çökmemiz isteniyordu. Bunda hepimiz aynı kararlılıkla direnince bizleri teker teker birbirimizden koparıp havalandırmaya götürüp ağız üstü yere yatırdılar ve düşmanca vahşı saldırılarını burada devam ettiriyorlardı. Hepimizi havalandırmada işkence seansından geçirdikten sonra yine aynı gardiyanın direktifleriyle koğuşumuzun yarıya yakını işkencelerle alınıp götürölüp müşahedeye konuldular. Ardından Partizan'ın koğuşunda da aynı dozajda olmasa bile aynı senaryo hayata geçirildi. En kanlı ve vahşı saldırı bu dört koğuşa yapıldı. Özellikle tüneli bizimle yurtseverlerin ortaklaşa kazıdığımızı düşündükleri için bize dönük saldırıları daha vahşı idi. İlk yurtsever tutsakların iki koğuşundan, ardından bizim ve karşımızdaki koğuşta bulunan özgürlük tutsaklarını işkencelere tabi tutarak, zorla, saldırarak, üstümüzdeki elbiseleri parçalayarak ve yara-bere kanlar içinde teker teker müşahede hücrelerine kapattılar. Zindanın diğer bölümlerine dönük böyle bir vahşet uygulanmadı.

Bütün zindandaki özgürlük tutsakları bu vahşı ve faşist Türk Devleti ile tarihsel ve bugün özdeş olan saldırıyı sloganlarla, marşlarla ve zindanda yarattıkları gürültüyle protesto ediyorlardı. Aydın zindanı kurulduğu günden beri ilk olağanüstü kanlı gününü yaşıyordu. Zindan inim inim iniliyordu. Faşist cellatlar çıldırıyordu. Bu kadar bir direnişle karşılaşacaklarını hesap etmedikleri belli oluyordu. Özellikle slogan atmamamız ve demirlere vurmamamızı istiyorlardı.

Aydın zindanındaki olağanüstü durum ve günler dinecek gibi görünmüyordu. Resmen devlet esir aldığı tutsaklarına savaş uyguluyordu. Askerler, gardiyanlar ve sivil polisler kalaslarla, kazma-kürek saplarıyla, sopalarla, coplarla, dipçiklerle ve örme iplerle; bedeninden, inancından ve yüreğinden başka hiçbir saldırı silahı olmayan savunmasız özgürlük tutsaklarına ölesiye işkenceler yaparak her tarafı kan gölüne çevirmişlerdi. İlk saldırıda dört koğuştan 30 civarında arkadaş yaralıydık. Her tarafımızdan kanlar akıyordu. 2-3 gün hiçbir şey bulunmayan hücrelerde yerlerde yatırıldı özgürlük tutsakları. Bazı ağır yaralılarımız revire ve hastaneye götürüldüler. Diğer ağır ve yaralı özgürlük tutsaklarına hiçbir tıbbi müdahalede bulunulmadı. Hoş kimin ağır, kimin hafif olduğunu da bilmiyorduk. Ona da cellatlarımız karar veriyorlardı. Ayrıca saldırıya uğrayan bütün yoldaşlar diğer yoldaşını düşünerek durumunu hafif gösteriyordu. Diğer yoldaşlarına düşmanın karşısında moral vermek için iyi olduklarını söylüyorlardı. Ancak biz özellikle yönetici, sorumlu ve ileri olan yoldaşlara karşı özel bir saldırı ve işkence yapıldığını biliyorduk. Her konuşan özellikle bu arkadaşların ve yoldaşların hastaneye götürülmesini söylüyorlardı. İşin gerçeği de sonuçta bu konumda olan yoldaşlar ağır yaralıydılar.

Başgardiyanın gösterdiği tutsaklar özellikle işkenceye tabi tutuluyor ve saldırının hedefine konuluyor ve müşahedeye götürülüyorlardı. Saldırının önceden planlandığı, müşahedeye alınan tutsaklardan belli oluyordu. Müşahedeye alınan tutsakların hepsi yaralı ve ağır saldırıya uğramış ve sürgüne yollanmak için seçilmişlerdi. Sürgüne göndermeden iyice saldırı ve işkenceden geçirerek ve hıncını alarak öyle göndermek istiyorlar. Bize bunu reva gören devlet, bizden devlete karşı hoşgörülü olmamızı bekliyor. Herkes ektiğini biçer. Sizin her anınız devlet terörü. Bunun karşılığında devrimci terörün alasını göreceksiniz. Bu devletin bütün varlığı kan-terör-katliam-vahşet-şiddet üzerine kuruludur. Sadece biz özgürlük tutsaklarına yaşattığı için bile olsa bu devlet yıkılmalıdır.

Biz operasyonun ve saldırının olacağını bildiğimizden çamaşır, albüm, doküman, yazılarımız, kitap ve mektup gibi eşyalarımızı valizlerimize koymuştuk. Eğer sürgüne gidersek kalanlar ailelerimize verip göndereceklerdi. Arama adı altında koğuşlara yağma ve talan operasyonları yapıldı. Özel eşyalarımız, yiyeceklerimiz ve giyeceklerimiz yağmalandı. Birçok özgür tutsağın para, saat, yüzük ve diğer kıymetli eşyaları devletin görevlileri tarafından gasp edildiler. Çoğumuzun kitap ve dergileri alınıp götürüldü veya parçalanıp kullanılmaz hale getirildi.

Bu vahşi saldırılar karşısında Aydın zindanında bulunan bütün özgürlük tutsakları 24 Mayıs günü açlık grevine başladık. Biz müşahede hücrelerinde olanlar zaten fiili olarak üç gündür açlık grevindeydik. Dilekçelerimiz ve sloganlarımızla açlık grevinde olduğumuzu açıkladık ve taleplerimizi bildirdik. Bu süre boyunca müşahede hücrelerinde bulunanlara su, ilaç ve yemek verilmiyordu. Açlık grevimizin koşulları oldukça ağırdı. Uğramış olduğumuz ağır ve vahşi saldırı bu koşulları daha da ağırlaştırıyordu.

Aydın zindanından 32 kişi sürgün edildik. 5 kişi Gaziantep, 9 kişi Bursa, 9 kişi Eskişehir ve benim de içinde bulunduğum 9 kişi ise Çanakkale zindanlarına sürgün edildik. Sürgün edilen bütün özgürlük tutsakları operasyon sırasında özel olarak en ağır saldırı ve işkencelere uğramış ve ağır yaralı tutsaklardı. Hastaneye gidenlerimiz şanslıydı. Bari üzerlerindeki kan temizlenmişti. Bizim üzerlerimizdeki kan kurumuş ve kokuyordu. 12 gündür açlık grevindeydik. Hiçbirimiz bu süre içinde doktor kontrolünden geçirilme miştik. Bir kısmımız eşyalarımızı alırken çoğumuz bu şansa sahip değildik. Zindan emanetindeki eşyalarımız dahi verilmemişti.

Diyarbakır ve Eskişehir zindanlarındaki sevklerde ölümlerin olmasından dolayı Adalet Bakanlığı, sevklerde sevk zincirinin kullanılmayacağını açıklamıştı. Ancak biz 12 gündür açlık grevindeydik, hasta ve ağır yaralı olan özgürlük tutsakları havasız ringlere sıkı kelepçelenerek ve

ayaklarına sevk zincirleri vurularak sürgüne gönderildik. Birçoğumuz yolda rahatsız olduk, kustuk ve baygınlık geçirdik. Ama buna rağmen hiçbir müdahalede bulunulmadı. İnsanın hiçbir değerinin olmadığı bir devlette ve Müslümanlığıyla övünen bu 'kahramanların' ülkesinde yaşadığımız bu sürgünün ardında bir tünel ve firar düşümümüzü daha ardımızdan bırakarak ve yeni bir serüvene doğru çıkarak Çanakkale E Tipi zindanına getirildik.

DEVİRİMCİ DEMOKRAT KAMUOYUNA *

Aydın E Tipi zindanında "Tünel çıktı" haberleri öncesi başlayan saldırılar, "tünel" olayı ile canice saldırılar ve işkencelerle devam etti ve hala devam ediyor. Durum hiç de basından kamuoyuna yansıdığı gibi değildir. Kamuoyuna yansıtılan, saldırıları haklı çıkarmak ve gerçekleri kamuoyundan gizlemek içindir. Olayları yaşayanlar olarak ivedilikle kamuoyuna bir açıklama yapmayı başta insani sorumluluğumuzun bir gereği olarak görüyoruz ve devrimciler olarak saldırıların önüne geçilmesi ve can güvenliğinin sağlanması için tüm demokratları, ilericileri Aydın'daki tutsaklara destek olmaya çağırıyoruz.

Aydın E Tipi zindanı, diğer bazı zindanlara oranla yaşam koşullarının kısmen iyi olduğu bir yerdi. "Tünel" olayı saldırıların bu denli yüksek dozlu olmasında iktidarı ve sorumluları daha cesaretli kıldı.

12 Eylül faşizminin nedenlerinden biri devrimci, demokrat muhalefeti ezmekti.... Hükümet değişti ama mantık, insanın insanlığına karşı olan 12 Eylül mantığının kendisidir. Bunun içindir ki, zindanlarda olaylar asla önü alınmaz ve dinmez... Ve sorun hükümet görevlilerinin söylediği gibi tutsakların politik hesapları.... sorunu değildir. Sorun, mevcut iktidarın politik tutsakların sorumluluklarında bir yaşa-

*Çanakkale zindanında Aydın zindanına ilişkin kamuoyunu bilgilendirmek için bir açıklama gönderdik basına. Bu açıklamayı buraya aktarıyorum.

mı kabul etmemesi, onları istediği kalıba sokmak çabalarını sürekli gündemde tutması... vs. vb. amaçlanan olması sorunudur.

Aydın'da "Tünel" olayı öncesinden saldırı ve kısıtlamalar başladı. Tünel olayı ile saldırılar bizzat Aydın Alay Komutanı, Aydın Cumhuriyet Savcısı İlhan Mesutoğlu ve zindan idaresi tarafından yönetildi. (Yangın çıktığında da önce itfaiye çağrılacağına polis çağrıldı). Mutfaktan yararlan-dırmama, koğuşlar arası ziyareti kısıtlama, anne-baba ve kardeş dışında ziyaretçi almama, yiyecek almama (açık ziyarette), tek tipin yeniden gündeme geleceği vb. gibi tehdit ve çabaları vardı.

17 Mayıs açık görüş sabahı anne, baba, eş, çocuk ve kardeş dışında hiç kimsenin görüşe alınmayacağı bildirildi. Bunun üzerine bir dizi gelişmeler yaşanır olageldi. Nitekim öğleden sonra saat 15.00'e kadar görüş yaptırılmadı.

Bu durum ailelerin slogan protestosuna, vali yardımcısının arabasının önünün kesilmesine ve mahkûmların sürekli tepkilerini doğurmuştu. Tüm bunlara karşın, zindan yönetimi keyfiyetlerini fütursuzca sürdürdü. Hatta daha da ileriye götürerek birçok arkadaşın yakınlarını görüşe almadı.

20 Mayıs günü saat 15 civarında zindanda yangın çıktı. Yangın tamamen zindanın bozuk elektrik tesisatından kabloların tutuşmasından çıktı. Yanan çatılardan birinde de toprak bulunmuş. Bunun üzerine, gece yarısı arama yapılacağı söylendi. Toprak olayından haberi olmayanlar idarenin bu keyfi uygulamasına karşı çıktılar. Ancak, daha sonra arama yapmaları kabul edilerek herkes koğuşlarına çıktı. Yapılan bu arama sırasında tünel bulunmuş.

İlk etapta tünelin çıktığı koğuştaki hükümlüler yoğun bir saldırıya uğramıştır. Bunun üzerine tüm zindan slogan vb. tepkilerle bunu protesto etmeye başladı. Ama asker ve gardiyanlar kalaslarla, kazma-kürek saplarıyla, sopalarla, coplarla, örme iplerle savunmasız insanlara yoğun işkenceler yapılarak her tarafı kan gölü haline getirmişlerdi. İlk saldırılarda 25-30 kişi yaralanmıştı. Söz konusu koğuşta-

ki hükümlüler hücrelere konulduktan sonra birkaç koğuşa daha saldırarak zorla müşahede hücrelerine kapattılar. İki gün hücrelerde yataksız beton üzerinde yatırıldı insanlar. 2-3 gün hiçbir tıbbi müdahalede bulunulmadı. Yaralıların çok azı hastaneye götürüldü.

Arama adı altında koğuşlara operasyon yapılarak yiyecek, giyecek ve diğer tüm eşyalarımız yağmalandı. Bir çok insanın para, kalem, yüzük, saat vb. eşyaları arama ve saldırılar sırasında bizzat askerler, polisler ve gardiyanlar tarafından gasp edildi. Tüm kitap ve dergilerimiz alındı.

Bütün bu saldırılar karşısında zindanda bulunan hükümlü ve tutukluların büyük çoğunluğu 24 Mayıs günü açlık grevine başladık. Dilekçelerimizle ve sloganlarımızla taleplerimizi dile getirdik. Taleplerimiz şunlardı: İşkencecilerden hesap sorulması ve işkencecilerin cezalandırılması. Herkesin tekrar kendi koğuşlarına verilmesi. Tünel öncesi normal yaşama dönülmesi. Alınan veya gasp edilen eşyalarımızın eksiksiz geri verilmesi vs... Açlık grevine başladığımızdan dolayı sürekli doktor kontrolünden bulundurulmamız, kapılarımızın açık tutulması, şekerli su ve tuz verilmesi diğer taleplerimizdi. Hücre kapıları açılmadığı gibi, şekerli su da verilmeyerek açlık grevinin koşulları daha da ağırlaştırıldı.

Zindana gelen müsteşar yardımcısı da müşahede ve koğuşları bizzat gezerek yapılan vahşeti gördü. Yukarıdaki taleplerimizi anlattığımızda sanki hiçbir şey olmamış gibi davrandı. Şekerli su talebimize "Bizim tabldotta böyle bir şey yok" cevabıyla reddedildi. Hasta insanlara "diyet yok" açıklamasında bulundu. "Eski haklarımızda kısıtlamalara gidileceğini" gayri ciddi bir tarzda belirterek olmuş ve olası saldırı ve işkenceleri adeta benimsemiş bir havada çekip gitti. Bu arada giderayak "AG'ni bitirin" öğüdünü de ihmal etmedi. Hükümlülerin kırık ve yaralar içinde morarmış halleriyle SAG (Süresiz Açlık Grevi)'nde oluşları O'nu ilgilendirmiyordu.

Zindanda 32 kişi sürgün edildi. (Sürgünlerin devam edip

etmediğini bilmiyoruz). 5 kişi Gaziantep, 9 kişi Çanakkale, 9 kişi Bursa, 9 kişi Eskişehir zindanlarına sürgüne gönderildiler. Sürgün edilen insanların çoğunluğu yaralı ve 12 günlük açlık grevinde olan arkadaşlar. Hem de hiçbir doktor kontrolünden geçirilmeksizin. Üstümüzdekiler hariç hiçbir eşyamız da verilmedi. Bırakalım diğer eşyalarımızı bayramda gelen harçlıklar bile insanların üzerinde değildi, hepsi gasp edildi.

Adalet Bakanlığı açıklamalarında sevk zincirinin kullanılmayacağını söylüyordu. Ama 12 günlük açlık grevinde ve çoğu hasta ve yaralı insanlar sıkı kelepçelenerek ve sevk zinciri vurularak sevk edildik.

Birçok arkadaş yolda rahatsızlık ve baygınlık geçirmesine rağmen müdahalede bulunulmadı. Çeşitli istemlerimize sevk konvoyu komutanı olan yüzbaşı "Mahkûmun hiçbir hakkı yoktur" diyerek reddedip yüzünü çeviriyordu.

Sorumlular için insanın insan olarak bir değeri olmadığı açık bir şekilde yaşandı. Amaçlarını gerçekleştirmek için ölümüne vurmaktan çekinmediler. Operasyon sonrasında müşahededeki hücrede çıkarılan Yaşar Ayaşlı asker komutlu aramayı kabul etmediği için kafasının ortasına kalın sopayla vurdular. Yaşar Ayaşlı anında yere yıkıldı ve baygınlık geçirdi. Hem de savcının gözleri önünde binbaşı "vur" emri verdiği halde astsubayın biri, "Bakın kafasını yere vurdu" diyerek kaza süsü vermeye çalıştı. Bugüne dek birçok devrimciyi katletme olayına kaza süsü vermeye çalıştılar. Astsubayın bu sözü, ölümcül bir sonucun yaşanması halinde, bu bir kez daha bir "kaza" senaryosunun ilk adımı olacaktı.

Can güvenliğinden dolayı Aydın'da kalan arkadaşlarımızdan ciddi kaygılar duymaktayız. Yeniden tek tip elbiseyi giydirmek, kitap ve her türlü yayını vermemek, bütün insanca yaşam olanaklarından mahrum bırakmak, üstlerindeki tek kat giyinik sivil elbiseleri de gasp etmek istiyorlardı. Bu amaçları için, her türlü şiddet ve cezai müeyyidelere başvuracaklardı. Çünkü devrimci tutsaklar onurluca ve insanca yaşam hakları için direneceklerdir.

Tekrar vurguluyoruz, gerçekler basında çarpıtıldığı gibi değildir. Tüm demokrat ve ilerici insanları Aydın'daki tut-sakların sorunlarına yakın ve destek olmaya, saldırıları protesto etmeye çağırıyoruz.

Aydın'dan Çanakkale'ye sürülen;

Halkın Birliği Gazetesi Yazı İşleri Müdürü Güzel Aslaner
TKP/ML Hareketi Dava Tutsağı Hüseyin Torun

12 EYLÜL ASKERİ FAşIST DİKTATöRLüğüNüN **ASKERİ, ÖZEL VE E TİPİ ZİNDANLARI**

Devrimci harekete dönük 12 Eylül askeri faşist darbesi-nin saldırısının tam olarak anlaşılabilmesi için faşist d-zenin zindan politikasını iyi anlamak ve irdelemek gerek-mektedir. Türkiye zindanlarında bugün halen yaşananlar, 12 Eylül rejiminin bariz bir rneği ve devamı olduğunu göstermektedir. 12 Eylül askeri faşist darbesine karşı mi-litan devrimci bir karşı çıkış sergileyemeyen devrimciler, zindanlarda saldırılara karşı dişe diş bir mücadeleyle kar-řı koydular. Çünkü faşist diktatörlüğün ölüm çemberinden kurtulmayı başaran devrimciler zindanlara doldurulmuşlar-dı. 10 yılı aşkın zindan tarihimizde destansı ve ölümüne direnişlerimiz vardır. Genelde düşmana defalarca yenilgiyi tattırdığımız oldu. Bu süreçte kahramanca direnişlerle so-nulanan eylemlere imza atmıştır özgürlük tutsakları.

Özel Tip zindanların ortaya çıkış koşullarını ve kuruluş amaçlarını iyi anlamak gerekiyor. Bunu iyi kavramadığımız zaman ona karşı tavrımızı ve mücadele biçimimizi de doç-ru tespit edemeyiz.

12 Eylül askeri faşist darbesi ile burjuva, devrimci ve de-mokrat legal siyasi partiler, sivil toplum örgütleri, tüm der-nek ve Türk-İş dışındaki sendikalar kapatıldı. Yani toplum görünüşte de olsa legal anlamda tamamen örgütsüz bir konuma itildi. Devrimci-sosyalist örgüt ve partiler legal ve

illegal olarak bütün yapılarıyla farklı düzeylerde de olsa darbe yediler. Kadrolarının esasına yakını işkenceli sorgulardan geçirilerek zindanlara dolduruldu. Kalan güçler yer altına çekilmek zorunda kaldılar. Esas itibariyle devrimci-sosyalist hareketin üzerinden bir silindir gibi geçen 12 Eylül darbesi devrimci-sosyalist harekete ağır darbeler vurdu. Yeraltındaki bölükleri de cılız kaldıkları için bir varlık gösteremediler. Türkiye ve Kuzey Kürdistan topraklarında örgütlülük ve iki kişinin bilinmeyen bir nedenle yan yana gelişleri suç sayıldı. Bütün ülkede örgütsüzlük hakim hale getirildi. Buna zaman zaman şu veya bu oranda itiraz edenler zindanlara dolduruldu. Hak ve özgürlükler ortadan kaldırıldı ve bunları talep etmek bile suç sayıldı.

12 Eylül askeri faşist darbesi bir rastlantı sonucu gerçekleşmedi. Devrimci-sosyalist hareketin yanlışları sonucu da darbe olmadı. Ancak darbenin çatışmasız gerçekleşmesi, hızla istediği sonuca ulaşmasında ve başarılı olmasında devrimci hareketin stratejisizliği ve birleşik direnişi önemsememesinin önemli bir rolü vardır. 12 Mart askeri faşist darbesinin yarım bıraktığı ekonomik, siyasi, sosyal, kültürel ve tarihsel görevleri yerine getirmek, kısmen örgütlülüğü ile birlikte esasında kendiliğindenci de olsa gelişme trendine girmiş, sorunlarını çözmeye aday devrimci-sosyalist hareketin gelişmesinin önünü kesmek ve tehlike olmaktan çıkarmak için gerçekleştirildi 12 Eylül askeri faşist darbesi.

Emperyalist ülkeler, IMF ve Dünya Bankası gibi mali kuruluşların hazırladığı ekonomik program yani "24 Ocak Kararları"nın hayata eksiksiz ve kesintisiz geçirilmesi gerekiyordu. Bunun önündeki engeller etkisiz hale getirildi. Buna tepki verenlerin kim olursa olsun adresleri 12 Eylül zindanları oldu. Dolayısıyla 12 Eylül askeri faşist darbesi emperyalist burjuvazinin çeşitli bölüklerinin kendi arasında olduğu gibi devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmanın ürünü olarak ortaya çıktı. Eşitsiz koşullarda devam eden bu çatışmada devrim cephesi ve devrimci-sosyalist güçler faşizmin vahşi şiddetiyle etkisiz kılındı, ezildi ve yok

edilmeye çalışıldı. Emperyalistlerin ve yerli işbirlikçilerinin istedikleri ekonomik istikrar ve had safhadaki sömürünün sağlanabilmesi için bu 'çıbanbaşının' denetim altına alınması ya da ezilmesi burjuvazi için zorunluydu.

İşte bunun için 12 Eylül askeri faşist darbesinin askeri kliği bazı burjuva politikacılarda dahil tarafsız görümünü vermek için geçici de olsa tüm muhalif güçleri zindanlara doldurdu. Devrimcilere yönelik sokaklarda yargısız infazları, gözaltında kaybetmeler, işkencede ölümler ve sakat bırakılmalar hız kazandı. Darağaçları kurulmaya başlandı. Bütün bunlarla birlikte topluma korku psikolojisi hakim kılınmaya çalışıldı. Önemli oranda başarılı da oldu. Faşist devlet terörü her yandan hissedildi. Halkla devrimcilerin bağları büyük ölçüde koparıldı.

Devrimci-sosyalistleri zindanlara koymak yetmiyordu. Bütün imha politikalarını devrimci tutsaklar üzerinden zindanlarda da sürdürmeleri gerekiyordu. Bunun için askeri faşist cunta özel tip zindan uygulamasını hayata geçirmek için kolları sıvadı. Dolayısıyla özel tip zindanlar 12 Eylül askeri faşist cuntasının ürünüdürler. Hiçbir yasal ve hukuki dayanağı olmadan tamamen ideolojik ve siyasi bir yaptırım olarak gündeme getirildiler. Bu getirilen zindan tipleri beraberinde infaz ve hukuki sorunlarını da getirdi. Bu sorunlar yakıcı olarak bu gün de halen varlığını devam ettirmektedir. Karşırı yok sayma, iradesini teslim alma üzerine kurulu bu faşist hukuk anlayışı, evrensel hukuk normlarına da karşı olduğu için ayrıca sorunların da kaynağını oluşturmaktadır. Oysa hukukta her zaman taraflar vardır ve tarafların sorunlarının müzakere edildiği yer olmak zorundadır. Bunun için savunma, savcı ve yargıç üçlü sacayağı kurulmuştur. Türkiye'de hukuk "guguk" olmuş ve iktidarın keyfiyetine bağlı bir hale getirilmiştir. Diğer bir konu, Türkiye'de yargı hiçbir zaman bağımsız olmamıştır, iktidarın ve güçlü olanın yargısı olmuştur. Zindanlarındaki sorunların bitmemesi ve sürekli gündeme gelmesinin ana kaynaklarından birisi, hukuk sisteminin adaletsiz yapısından doğmaktadır.

Özel Tip zindanlar, devletin özgürlük tutsakları üzerinde uygulamak istediği tredman ve özel uygulamalar için açılmışlardır. 1988 yılında yapılan yasal değişiklikle zindanlara özel bir statü kazandırılmıştır. Yapılan değişiklik şöyle formüle edilmiştir: “Kamu düzenini sarsmak, hür demokratik rejimi (siz faşizm anlayın-bn) ve devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak (bu ideolojik anlayış her derde deva bir reçete gibi ağza sakız edilmiş ve her şeyde karşımıza çıkmaktadır-bn) amacıyla ve ideolojik nedenlerle gasp, banka soygunu, patlayıcı madde bulundurma, adam öldürme, yasadışı örgütlenme gibi anarşi ve terör suçlarından hükümlü olanlar kendilerine özel iyileştirme ve eğitim çalışmalarının uygulanacağı, pekiştirilmiş güvenlik önlemleri alınmış toplu iyileştirme ve eğitim uygulanan özel kapalı cezaevlerinde toplanır.”

Burada hakim olan düşünce şudur: Genelde mahkûmlar ve özelde özgürlük tutsakları, kandırılmış, bilinçsiz, eğitimsiz ve beyni yıkanmış kimselerdirler. Dolayısıyla baskı, devlet dinini ve işkenceyi de birer ehlileştirme-eğitim aracı olarak kullanarak burjuva ideolojisiyle mahpusları tepkisiz, sorgulamayan birer kul haline getirilmeliler.

Faşist Türk Devletinin zindanlara bakışında net olan bir uygulama var. Devrimci tutsaklar, sorgu, mahkeme ve zindan üçgeninde; iradesi, düşünceleri, inançları ve yüreği teslim alınmak için çeşitli saldırı genelgeleri yayınlamışlardır. İhtiyaç duydukça da yenilerini yayınlarlar. Düşman bir devrimciyi fiziki olarak teslim almakla yetinmez. Devrimcilerin inancını, ideolojisini ve iradesini teslim almayı esas alır. Çünkü bir devrimci-sosyalisti ayakta ve diri tutan örgütüne ve devrime olan inancı, bilinci, ideolojisi ve iradesidir. Bunlar devrimci tutsakların dayanma gücü, yılmama, sinmeme, her türlü işkence ve irade kırmaya karşı direnme ve teslim olmama gücü verir. Düşman işte tam da bu gücü, inancı ve iradeyi teslim almak ister. İşte bunun için zindan mücadelesi karşıtların bir irade muharebesidir.

Hiçbir uygulama, yani baskı ve işkence nedensiz değildir.

Özgürlük tutsakları bunu en iyi bilince çıkaranlardır. Çünkü bütün sorgu, mahkeme ve zindan yaşamları ve pratikleri buna tanıktır. Zindan direnişlerinde her devrimci ve sosyalist birey direnişleri, değerleri ideolojisini ve örgütlü yaşamını korumak üzerine kurmak zorundadır. Bundan zaafa düşüldüğü ve zayıflık gösterildiği anda düşman üstüne üstüne gelir ve zindan yaşamı çekilmez hal alır. Aslında bu düşüncüyü içeren uygulama Aralık 1979'da Orgeneral Necdet Üruğ tarafından MGK'ya (Milli Güvenlik Kurulu) sunulan raporda şöyle dile getirilmektedir:

“Devletin düzeni ve milletin birliğine yönelik çeşitli gençlik kesimlerinin eylemlerine karşı kuşakları bir araya getiren en azından nötr kitleyi koruyucu ve uç grupları caydırıcı her türlü siyasal ve ideolojik etkiden uzak, milli bir psikolojik karşı savaş stratejisinin tespit edilmesi, bunun yöntemlerinin saptanıp, süratle devlet çapında uygulamaya geçilmesi sağlanmalıdır. Belirli yazarlar bir konsept etrafında toplanılmalıdırlar.

“Anarşi ve terör olaylarında suçlu kişilerin çoğunun askerlik yapmamış kişiler olduğu dikkate alınarak... askeri kamplarda eğitime tabi tutulmalarını, böylece isyankar ve katı düşünceli gençlerin otoriteye hürmetkar olmaları için uygun bir telkin imkanı sağlanmalıdır.” (12 Eylül'e Koşar Adım, Cüneyt Arcayürek)

Burada her şey açık ve net olarak dile getirilmektedir. Darbeci faşist general Necdet Üruğ, zindan politikasında devletin stratejisini çiziyor. Bu strateji 1979 yılında belirlenmiş, çizilmiş ve ondan beri de Türkiye zindanlarında uygulanmaktadır. Bu projenin amacı, toplumsal gelişmenin yasaları ve yönünü durdurmak, devrimci-sosyalist tutsakların kendilerini geliştirmesini, toplumsal ve sınıfsal sorunlar üzerinde düşünmesini, sorunlara çözümler bulmasını ve önermesini engellemeyi hedeflemektedir. İşte 12 Eylül askeri faşist darbesi ile bu proje hayata geçirilmeye, özellikle askeri kışlalarda tutulan özgürlük tutsakları üzerinde bu önermeler harfiyen uygulanmaya çalışıldı.

Polis, jandarma ve MİT (Milli İstihbarat Teşkilatı) tarafından devrimciler aylarca ağır, vahşi, insanlık dışı işkencelerden geçirildiler. Buralardaki işkenceleri hiç de aratmayan kin ve intikam üzerine kurulu saldırılar zindanlarda devam ediyordu. Tutsaklar sürekli işkence sendromu içinde tutuluyorlar. Eğitimsiz, bilinçsiz ve beyinleri devrimci tutsaklara karşı doldurulmuş kaba-saba köylü kökenli asker, jandarma ve gardiyanlar çok vahşice saldırıyorlardı. Sorguda sakat kalmayan birçok devrimci zindanlarda bu dayak ve işkenceden sakat kaldılar. Genellikle örgütsel varlıkları ağır darbe aldığı veya dağıtıldığı için birçok tutsak psikolojik travma yaşadı, 'her şey bitti' düşüncesine kapıldı. Hele çözümler bu durumu daha da ağırlaştırıyor ve yıkıcı sonuçlara neden olabiliyor. Bütün bu sürekli işkence psikozu içinde yoğunlaştırılmış saldırı içerikli uygulamalarla işkencenin devam ettirilmesi cuntanın hedefine kısa sürede önemli oranda varması, sonuç almasını ve devrimci harekete ağır darbeyi vurmasını beraberinde getirdi.

Bu proje ve uygulamayı 12 Eylül cuntası keşfetmedi. Daha önceden Amerika ve Avrupa'da denenmiş pratikleri vardır. Özellikle başını ABD'nin çektiği sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde esir aldığı Müslüman ve kendilerine muhalif olan çeşitli kesimler olduğu gibi, anti-emperyalist, devrimci-sosyalist özgür tutsaklara karşı ideolojik-siyasi, psikolojik ve fiziki işkenceleri içeren uygulamalarla hazırlanıp Pentagon tarafından ihraç edilmiştir. Özünde bu proje devrimci tutsakların uzun süre yaşama ve direnme iradesini yok etmek için düşünülmüş ve hazırlanmışlardırlar. ABD, Vietnam'da Saygon Zindanlarında, Hitler faşizmi Yunanistan'da Haydari Kampında, Albaylar Cuntası'nın Yunanistan'ında, Arjantin ve birçok Latin Amerika ülkesinde bu yöntemleri denedi. Bu uygulamalar kapsamında binlerce insan, insan hakları savunucusu ve devrimci, antifaşist hayatını kaybetti. İşte Türkiye'de 12 Eylül Cuntası bütün bu birikimlerden yararlanarak özel tip zindan politikası uygulamasını hayata geçirmek için adımlar attı.

12 Eylül askeri faşist darbesi'nin hemen ardından, Diyarbakır, Mamak, Metris, Kayseri, Konya ve benzeri özel askeri zindanlar toplama kampı ve işkence merkezleri olarak uygulamaya konuldu. Bartın, Antakya, Malatya, Çanakkale Özel ve E Tip zindanları, ardından Gaziantep, Bursa ve Eskişehir gibi hücre tipi zindanları faaliyete geçirildi.

12 Eylül Generaller Cuntasının beş üyesinden biri ve teorisyeni Necdet Üruğ'un önerdiği eğitiminin ve toplu iyileştirme programının ne olduğunu anlamak için Diyarbakır Özel Askeri zindanındaki uygulamaların bir kısmına bakmak yeter ve artar bile. Yağlı cop sokma, tecavüz etme, fosforlu çukurlarına koyma ve dışkı yedirme Türk Devleti ve ordusunun en gözde uygulamaları olmuştur. Irkçı marşlar söyletme, Mustafa Kemal'in kafatasçı Nutuk'unu ezberletme, ırkçılığın ve her türlü pisliğin üstünü örtmek için kullandıkları bayrağa saygı ve kurt köpeğine selam durdurmak gibi sahibine yakışır insanlık dışı işkence ve uygulamalar. Bitmedi dahası da vardır. Günlerce aç-susuz ve çıplak bırakma, yemek duasıyla dışkı yedirme ve lağım çukurlarına gömülüyordu Kürt özgürlük direnişçileri.

Mamak ve Diyarbakır zindanlarındaki Türk tipi işkence deneyimleri dünyaya ders verecek niteliktedir. Direnme Savaşı'nda anlatılan Saygon Zindanları'nın uygulamalarını bazı bakımlardan geride bıraktıracak vahşetler yaşatıldı Türkiyeli ve Kürdistanlı devrimcilere. Ancak Kürtlere katbekat fazlasıyla uygulandı.

Mamak Özel Askeri zindanında devlet, "Milli Psikolojik Karşı Savaş Stratejisi"ni devrimci tutsaklar üzerinde uygulamayı önemli ölçüde başarmıştı. Her hücreye bir devrimci önder ve faşist katili koyarak karıştır-barıştır politikası uyguladılar. Bu stratejiye göre, sınıf mücadelesi, 'hayal ürünü yapay bir olgudur.' Burjuva devlet kurumlarına ve paralı, 'gönüllü' kalemşorlarına göre sınıf mücadelesini savunan devrimciler ve sosyalistler milli duygulardan uzak, şartlanmış kişilerdir. Bunlar genellikle yabancı ideolojilerin etkisinde kalan insanlar. Bu etkiyi kırarak milli benliği ka-

vuşturulan unsurlar sayesinde devlet bu m¼cadeleyi tamamen yok edebileceğini hesaplıyor. B¼ylesi stratejik ¼nemde bir g¼revi bug¼ne kadar hi¼bir g¼¼ başaramamış. İlham aldıkları ve eğitiminden ge¼tikleri CIA'nın uzmanları bile...

Biz b¼t¼n bu stratejiyi 12 Eyl¼l askeri faşist cuntasının T¼rkiye ve K¼rdistan'daki b¼t¼n zindanları Mamaklaştırma olarak değerlendiriyorduk. Cuntacılar Mamak ve Diyarbakır pratiklerinin hızını arkalarına alarak, sınıf m¼cadelesinin ve zindan direnişlerinin tamamen ve bir daha yeşermemek ¼zere İstanbul zindanlarına topyek¼n saldırmaya başladılar. Ancak burada sert bir direnişle karşılaştılar. İstanbul zindanlarındaki ¼zg¼rl¼k tutsaklarına ağır bedeller ¼dettiler ama teslim alamadılar. İstanbul'daki ¼zg¼rl¼k tutsakları ve devrimci ve sosyalistler yeni bir Mamak ve Diyarbakır'ı yaşamamak i¼in hi¼ teredd¼t etmeden canları pahasına ve ¼l¼m¼ne b¼t¼n devrimci-sosyalistlerin olduğu gibi kendi devrimci onurlarını ve iradelerini de korumasını bildiler. Elbette Diyarbakır zindanının direniş deneyimlerinin bu direnişi tetiklediğini ve direniř¼ileri cesaretlendirdiğini g¼zden uzak tutmamak lazımdır.

Zincirlerinden boşanmış cuntacıların hedeflerinde İstanbul zindanlarını Mamaklaştırmak vardı. İpi ilk g¼đ¼sleyen Davutpaşa'da TKP/ML Hareketi'nin Genel Sekreteri İrfan ¼elik oldu. İrfan ¼elik, Davutpaşa zindanında uğradığı değişik işkence t¼rlerine karşı sergilediği direnişi ve 'SER VERİP SIR VERMEME' geleneğini s¼rd¼rerek cuntacıların hevesini kursaklarından bıraktı. Artık cuntacılar direnişlerle karşılaşmaya başlamışlardı. Devrimciler ¼zerlerindeki ¼l¼ toprağı ve psikolojik yıkıntıyı atmaya başlamışlardı. Cuntacılar İstanbul'a gelene kadar hi¼bir engel tanımıyorlardı. Dışarıda dozer gibi ezdikleri ve dağıttıkları devrimcileri zindanlarda silindir gibi ¼st¼nden ge¼erek ve bir daha filiz vermemesini istiyorlardı. Zindanlardaki devlet ter¼r¼ karşısında yok ettiklerini sandıkları devrimci ve kom¼nistlerin direnişleriyle karşılaşmayı hazmedemiyorlardı. Toplumsal muhalefeti kısa s¼rede bastırdıkları gibi

olmayacaktı bu sefer. İşte, cuntacıları çıldırtan ve vahşice saldırmasına yol açan bu durumdu. Cuntacılar da çıldırma halleri sendromu başlamıştı. Bu cuntacıların panikleme halleri ve daha fazla saldırganlaşmaları, toplumsal ve devrimci muhalefetin yeni baştan zindanlarda da olsa toparlanmaya başladığını ve saldırıları boşa çıkardığını gösteriyordu. Ah bu devrimci-sosyalistler olmasaydı bu cuntacılar bu ülkeyi ne güzel yönetecek, soyup, emperyalist tekellere peşkeş çekip talan edeceklerdi.

Toplumsal muhalefet ve devrimci-sosyalist hareketin karşı direniş örgütleyemeden yenilmiş olması cuntacıların salyalarını akıtarak zincirlerinden boşalmasına sebep olmuştu. Tutsak aldıkları devrimci ve komünistleri istedikleri gibi zindanlarda kolayca ezebileceklerini ve tamamen teslim alabileceklerini sanıyorlardı. Kısa bir sürede devrimciler saldırı şokunu üzerlerinden attılar. Zindanlarda yenilginin şokunu atlatmış olan toplumsal muhalefet ve devrimci hareket devrimci onurun, sosyalist bilincin ve militan direnişin silahlarını kuşanarak birleşik karşı koyuşu sergilemeye ve örgütlemeye başladılar. Artık çelik irade örsle bilenmişti. Yenilgi psikozlarını üzerlerinden atarak karşı saldırıya geçmişlerdi. Baskı, hak gaspı ve işkenceye karşı direniş halleri ayağa kalkmıştı. Ancak ihanet, bencillik, bireycilik, grupçuluk, kendini dayatma, benim dediğim olacak, büyük abi halleri, ben olmazsam olmaz dayatmaları ve teslimiyetçilikler de yaşandı. İhanet ve direniş bir arada yürüyordu ve yaşıyorlardı. Ama zafer elbette direnenlerin oldu ve ihanet edenler ihanetleriyle baş başa kalıp tarih sahnesinde silinmeye mahkûm oldular.

Bütün devrimciler ve sınıf bilincini almış her militan, sınıf mücadelesinin hayatın her alanında ve her koşulda verileceğini bilirler. Bu alanların en başında da şüphesiz zindanlar gelmektedir. Devrimci ve komünist militanlar düşmanın en çıplak zoruyla zindanlarda karşılaşmaya her zaman hazır olmak zorundadırlar. Düşman devrimcilerin fiziki varlığını tutsak almakla yetinmez, onların siyasi iradesini, varlığı-

nı, devrimci kişiliğini ve onurunu teslim almak ister. Bunun için zindanlarda mücadele çetin, acımasız ve ağır bedeller ister. Savaş, insanlığın kurtuluşu ve bilimsel sosyalizmin ışığında güzel bir dünya için verilmektedir. Bu, burjuvazinin saltanatından alaşağı edilmesi demektir. Bu devrim kolay olmayacağına göre bu savaş ölüm-dirim savaşı olacaktır. Devrimci-sosyalistlerin ve burjuvazinin zindanlarda karşı karşıya gelmeleri bundan dolayıdır. Dolayısıyla bu sınıf savaşımının zindanda devam eden kesiminin ve etabının ta kendisidir. Sınıf savaşımında başarının anahtarı, inançlı, bilinçli ve kararlı devrimcilerin oluşturduğu örgütü veya partinin öncülüğünde yürütülen sınıf mücadelesidir.

Düşman tepeden tırnağa her türlü imkan ve silahla donanmıştır. Bizimse düşmanın karşısında örgütümüz, inancımız, bilincimiz ve sarsılmaz çelik irademiz vardır. Bizim uğruna canımızı vermekten kaçınmadığımız sosyalizm amacımız, devrimci-sosyalist ilkelerimiz ve kuşandığımız inancımızdan başka silahımız yoktur. Dışarıda da düşmanın bizi esir ve tutsak aldığı zindanlarında da bu böyledir. Bizi güçlü ve yenilmez kılan örgütlü mücadelemizle kolektif yaşamımızdır. İşte bundan dolayı devrimciler zindanlarda düşmanın saldırılarını ve planlarını boşa çıkarmayı bilmişlerdir. Düşmana kendi ininde çelik iradeleri, bilinçleri ve kararlı duruşları ve direnişleriyle onarılmaz darbeler indirmeyi başarmışlardır.

İlk sivil özel tip zindan olarak Mayıs 1982'de Bartın özel tip zindanı açıldı. Askeri zindanlarda edindikleri deneyimleri burada uygulamak istiyorlardı. Bu vesileyle askeri kışla zindanlarına dönük tepkileri hafifletmek amaçlanıyordu. Askeri kışlalarda ıslah edemediklerini ıslah etmek ve devlet otoritesine boyun eğdirmek ve davasına ihanet ettirerek teslim almak için Bartın'a sürüyorlardı. İflah olmaz devrimciler tek tek hücrelere koyularak etkisizleştirme planlarını hayata geçirmek istiyorlardı. Bartın Özel Tip zindanı tam da bu ihtiyaca göre düzenlenmiş ve planlanmıştı.

Bartın Özel Tip zindanı Genelkurmay Başkanlığı ve Ada-

let Bakanlığı bünyesinde oluşturulmuş bir komisyon tarafından yönetiliyordu. Asker ve siviller ortak yönetiyordu. Ancak inisiyatif askerlerin elindeydi. Sayısız müdür, sosyolog, psikolog, sosyal hizmet uzmanı, doktor ve sayısız öğretmen sınırsız saldırı yetkileriyle donatılarak özgürlük tutsaklarının üzerine salındılar.

Yönetme mantığı ve yöntemi intikam üzerine oturtulmuştu. Özgürlük tutsaklarının hiçbir hakları yoktu. Yönetilecek, yani güdülecek unsurlar olarak görmeyi arzuluyorlardı. Çünkü bu tutsaklar iflah olmaz anarşist, terörist, bölücü ve vatan hainleriydiler. Bunlara kesinlikle taviz verilmemelidir. Verilecek her taviz devlet otoritesini sarsar. Özgürlük tutsakları istediğı için değil, devletin istediğı haklar verilmeliydi. Zindanlarda özgürlük tutsaklarının en çok duyduğu “yasak” sözcüğüdür. Devlet tutsakların yüreğı ve beyninden başka her şeyine el koyabiliyordu.

Zindana gelen her hükümlü “kapı altı”nda bir şoka ve baskıya tabi tutulur. Daha bu şok bitmeden esasında tehdidin devamını sağlamak için donatılmış ve kuşatılmış uzmanlar sürüsüyle bir cendereye sokulur. Bunların vereceğı kararla ya liderlerin kaldığı hücreler, devrimciler ve faşistlerin karıştırıldığı koğuşlar, ya da bağımsızlar koğuşuna konulurlardı.

MGK’nin (Milli Güvenlik Kurulu) hazırladığı genelgeye göre, “Kamu düzenini sarsmak, hür demokratik rejimi ve devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünü bozmak amacıyla ve ideolojik nedenlerle suç işlemekten hükümlü ya da tutuklu olanlar ayrı kısım ya da koğuşlarda bulundurulurlar. Bunların diğer hükümlü ve tutuklularla ilişkileri önlenir.” Böylece teslim alınmamış ve devrime ihanet etmemiş devrimci-sosyalist tutsaklar toplumun tüm kesimlerinden soyutlanarak etkisiz kılınmak isteniyorlardı. Tabi saldırı bununla bitmiyor. Genelgenin devamında;

“Aynı siyasal görüşte olanlar karışık olarak bulundurulurlar. Önder durumunda olanlar, diğerlerinden ayrı yere konur. Bu hükümlü ve tutukluların kurum içinde ideolojik

eğitim ve çalışma yapmalarına ve diğerlerini etki altına alıp yönlendirmelerine olanak verilmez.”

Böylece tutsaklar önder kadrolardan koparılıp idare-faşist ittifakıyla denetim altında tutulmaya çalışılıyordu. Bir araya gelmeleri ve sağlıklı düşünmeleri önlenip, saldırılarla devlete sığınmaya zorlanıyorlardı. Devrimci tutsaklar sürekli terörize ediliyordu. Faşistleri üzerlerine saldırtarak yeni saldırılara operasyonlara zemin hazırlıyorlardı.

1 AĞUSTOS GENELGESİ

ASLINDA ZİNDANLARA YENİDEN VE TOPYEKÛN BİR SALDIRI HAMLESİDİR

Birçok can bedeli cunta generallerinin yerleştirmek istediği Mamaklaştırma politikası ve saldırısına karşı verilen kahramanca mücadelede devlet geri adım atmak ve tavizler vermek zorunda kaldı. Özgürlük tutsakları, dört duvar arasında demir kapılar ardından ve hücrelerde özgürlüğün, umudun ve aydınlığın sözcüsü ve temsilcisi oldular. Elde ettikleri psikolojik üstünlüğü, özgürlük çıkışlarıyla da sistemi zora ve sıkıntılı duruma soktular. Zindanlar delik-deşik hale gelmişti. Adeta siyasi tutsakların kaldığı her zindanın bir tüneli, firar veya firar planı ortaya çıkmıştı. Devlet içine düştüğü bu kâbusun şokundan kurtulmanın yollarını arıyordu.

Temmuz 1988 tarihli Adalet Bakanlığı'nın zindanlara gönderdiği genelge ile siyasi tutsaklar üzerindeki baskılar ve hak gaspları artmaya başladı. Tek tip elbise yeniden gündemde. Yaptırımlara uymayan özgür tutsakların infazlarının yakılması tehdidi yapılıyordu. Bu genelge, kamuoyunda yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla “1 Ağustos Genelgesi” olarak kendine yer buldu. “1 Ağustos Genelgesi” topyekûn ve uzun vadeli bir saldırı planıdır. Eğer bu genelge geri alınamazsa sancıları çok uzun bir sürece yayılacaktır.

Devletin sözcüleri, savcılar genelgenin harfiyen uygu-

lanacağı mealinden açıklamalar yaptılar. Bugüne kadar direniş ve mücadele sonucu elde edilen hakların hiç bir kalıcı yanının olmadığı ortaya çıkmıştı. Çünkü yasalar, genelgeler, kararnameler ve tüzüklerde herhangi bir değişiklik yapılmadan kabul edildiğine dair sözlü beyanlar yapılmıştı. Bu sözlerin hiçbir bağlayıcı yanı yoktur. Geçici olarak sorunu bertaraf etmek için verilen tavizlerdir. Bu ülkede Başbakan ve Adalet Bakanı'nın verdiği sözlerin hiçbir hükmü yoktur. Devlet ciddiyeti hiç yoktur. Beklenemez de.

Verilen mücadeleler sonucu, yasalar, tüzük ve yönetmelikler hükümsüz hale getirilmiştir. Tamamen ortadan kaldırılmadığı için de her zaman bir tehdit unsuru olarak durmaktadır. Devlet bir saldırı genelgesi yayınladı ancak bunu uygulamaya cesaret edemiyordu. Zindanlarda gelişecek direniş dalgası toplumun birçok kesimini kapsayacak ve harekete geçireceği korkusunu devlet yaşıyordu. Toplumsal mücadelenin gelişmesini tetiklemekten korkuyor. Bunun için uygulamada hücre, mektup, görüş ve benzeri gibi cezalar verilerek toplum yanıltılmak isteniyordu. Oysa bu genelge bütün özgürlük tutsaklarını ve zindanları kapsıyor ve ilgilendiriyordu. Bu mücadele, artık saldırıların ana dayanağı olan tüzük ve yönetmeliklerin de kaldırılması için olmalıdır. Yönetmelik ve tüzükler ortadan kaldırılmadığı sürece bu sorunlar çözülmüş sayılamaz. Gerçi kaldırılrsa bile gerekli koşullar oluştuğunda yeni yasal düzenlemelerle tekrar gündeme getirilebilirler. Bundan dolayı mücadelenin sürekliliği ve başarıları tehlikenin büyüklüğünün kavranılması ve kamuoyunun desteğinin diri ve canlı tutulmasına bağlıdır.

Devlet, mevcut yasa, yönetmelik ve tüzükleri kaldırmaktan ve iyileştirmekten yana değildir. Devrimci, sosyalist tutsaklar uzunca yıllar baskıya, işkenceye, siyasi kimliğini zedeleyici uygulamalara, en doğal insanca yaşam koşulları ve haklarının bulunmadığı yaşam biçimine karşı mücadele sürdürdüler. Bu mücadele halen de devam ediyor. Sermaye düzeni olduğu ve sorunlar varlığını sürdürdüğü sürece de devam edecek.

İnsan ve insanlık onuru, hak ve özgürlüklerin korunması, kötü yaşam koşullarının insana yaraşır bir biçimde değiştirilmesi ve düzeltilmesi için zindanların kısıtlı koşullarında çeşitli düzey ve biçimlerde direnişler yaratılarak, mücadele değişik biçimlerde sürdürüldü. Aralıksız süren direnişlere rağmen zindanlarda hak alma ve hakların gaspı ayrı özellikler gösterir. Zindanlarda en basit, en doğal ve sıradan bir hakkı almak için zorlu bir direniş ve mücadele vermek gerekiyor. Aynı hak için defalarca mücadele etmek de gerekiyor. Bir kitap aldırma hakkı için sayısız direnişler verilmiştir. Yani zindanlarda mücadele sonucu elde edilen bir hakkın hiçbir garantisi yoktur. Yarın, elde edilen bu hak tekrar gasp edilebilir ve baskı aracı olarak kullanılabilir.

Zindanlarda direniş, başvuru olan çeşitli mücadele biçimleri ve doğrudan eylemler bir yaşam biçimidir ve yaşamın kendisidir. Eylemsiz ve direnişsiz devrimci bir yaşam biçimi düşünülemez. Çünkü zindanlarda direnmeden ve mücadele etmeden onurlu yaşamak mümkün değildir. Hapishanelerde her şey direnmeye bağlı. Göğüs göğüse ve omuz omuza verilecek mücadeleye bağlıdır. Mücadele olmadan hiçbir hakkın garantisi yoktur. Yasalara rağmen tersi uygulamalar vardır.

TCK (Türk Ceza Kanunu), infaz uygulaması ve ceza hukukunun genel prensipleri gereğince tutuklu ve hükümlüler ayrı kategorilerde değerlendirilirler. Buna göre zindanlara konulurlar. 12 Eylül askeri cuntası ve doğurduğu ardılları bütün evrensel hukuk ve ceza kurallarını hiçe sayarak uygulama, tüzük, genelge, kural ve yönetmelikler hayata geçirdiler. 1 Ağustos Genelgesi'nin esas amacı bu saldırı uygulamasını resmileştirmektir. Tutuklu ve hükümlü ayrımını ortadan kaldırarak hükümlülere uygulanacak kuralları ve müeyyideleri tutuklulara da uygulamak için hazırlanmış bir genelgedir. Esasında özgürlük tutsaklarına karşı bu genelge intikam içeriyor. Devlet, kendi hukuku ve yasalarını çiğneyerek bütün özgürlük tutsaklarına yönelik kimlik-sizleştirme yaptırımları dayatmayı önüne bir görev olarak

koymuş bulunmaktadır. Bu anlamıyla 1 Ağustos Genelgesi başlı başına değerlendirmeye tabi tutulmayı gerektirse de, devlet ne pahasına olursa olsun özgürlük tutsaklarını dize getirme, boyun eğdirme ve teslim almayı amaçlamak için boş durmuyor ve durmayacaktır. Bunun için tutsakların önünde uzun erimli bir mücadelenin olduğu görülmektedir.

Artık zindanlarda tutuklulara bu tüzük gereğince hükümlüler için geçerli olan tüm kurallar aynı şekilde geçerli kabul edildi. Disiplin cezalarının infazı etkilemesi normalde hükümlüler için geçerlidir. Tek tip elbise bu genelgeyle pratik olarak tekrar gündeme getirildi. Tek tip elbise giymeyen tutuklu ve hükümlülere disiplin cezaları verilmeye başlandı.

Zindanlar arasında farklı uygulamalar vardı. Bunun nedeni, devrimci ve komünist tutsakların kararlı ve direnişçi tutumuyla zindan yönetimlerinin, hatta hükümetin geri adım atmalarına yol açmasındandı. Bu devleti rahatsız ediyordu.

Aydın E Tipi zindanında çıkan tünel bahane edilerek 1 Ağustos Genelgesi uygulamaya konuldu. Aydın'daki olaylar devletin başlattığı bir provokasyondur. Sorun sürekli gündemde tutularak zindanlara saldırının zemini oluşturuldu. Ardından koşullar özgür tutsakların aleyhine değişti. Hakların gaspı için adımlar atıldı. 1 Ağustos Genelgesi ile sadece tek tip elbise gelmiyor, birçok bedel pahasına kazanılmış hakların gasp edilmesi, pratikte uygulanmayan bir sürü yasağın tekrar uygulanması gündeme getiriliyor.

Aydın provokasyonunun ardından Adalet Bakanlığı özel tip zindanların müdür ve savcılarıyla toplantı yaptı. Bu toplantıda zindanlardaki farklı uygulamalar üzerinde duruluyor. Bazı zindanların ileri gittiği, mahkûmlara tanınan hakların ötesinde geniş hakların tanındığı ve bunun da zindanlarda huzursuzluğa neden olduğu açıklanıyordu. Zindanlardaki huzursuzluğun ana kaynağı farklı uygulamaların olduğu ifade ediliyordu. Kısacası zindanlara çekidüzen verilecek ve hizaya getirilecektir. İşte, 1 Ağustos Genelgesi bunun somut ifadesidir.

Bunca mücadele, direniş, acı, kan ve ölümsüzler verildikten sonra tek tip elbise saldırısının hayat bulması bu koşullarda mümkün değildir. Ortada bir şanlı direniş geleneği ve devrimci mücadele tecrübesi vardır. İlerici, devrimci-sosyalist, demokrat ve aydın kamuoyunun gelinen noktada bu saldırıya sessiz kalması mümkün değildir. Pişmanlık dilekçesi verenler ve hiçbir iddiası olmayanlar belki disiplin cezası, baskı ve infaz yakılmasını göze alamayıp bu saldırılara boyun eğebilirler.

Bundan dolayıdır ki, devlet de tek tip elbise saldırısı için zora başvurmuyor. Başaracaklarından tereddüt duyuyorlar ve çekiniyorlar. Bir kez daha yenilgiyi tatmaları mümkün olabilir. Şimdiye kadar esas olarak disiplin cezasını ve infaz yakmayı öne çıkardılar. Siyasi tutsaklar buldukları olanaklarla bu saldırıya karşı direnişin zeminini örmeğe çalışıyorlardı. Oluşan genel eğilim, tek tip elbise kabul edilmeyecek, disiplin ve infaz yakma durumlarında etkin karşı koyma eylemlerine başvurulacak. Bir özel tip zindanına yönelik yapılacak herhangi bir saldırı bütün zindanlara yapılmış saldırı olarak kabul edilecek ve ona denk düşecek bir eylemle cevap verilecektir.

ZINDANLAR SORUNU KAPİTALİST SİSTEMİN BİR PARÇASIDIR

Zindanlar sorunu özünde bir düzen sorunudur. Sınıf sorunu ve iktidar mücadelesinden ayrı olarak çözümlenemez. Varoluş koşulları ortadan kaldırılmadan zindan sorunu bitmez ve ortadan kalkamaz. Ekonomik ve toplumsal sömürü sistemi varlığını sürdürdükçe, kapitalist sistemin bir kurumu olarak zindanlar da işlevlerini sürdürecektir ve zindanların sorunları da zindanlarla birlikte var olmaya devam edecektir. Kapitalist sömürücü sistemin bir parçası ve sonucu olan zindanlar, sistemden ayrı düşünülemeyeceği gibi, zindanların sorunları da sistemin sorunlarından esas-

tan ayrı değildir ve onlardan ayrı düşünülemez. Zindanlar sorunu kapitalist sistemin bir parçasıdır.

Bu sömürücü kapitalist-emperyalist sistem var olduğu sürece zindanlar da olacak, sorunu da sürecektir. Bunun için zindanlara ilişkin getirilecek çözüm önerileri geçici olacak, hiçbir zindanın sorununu temelden çözemeyecektir. Ancak kısmi iyileştirmeler getirse de esasında tecritlik yasaklar zinciri, baskı ve zulüm varlığını şöyle ya da böyle sürdürecektir.

Sömürü ve kapitalist sistem biriken sorunların altından kalkamayınca zaman zaman zindanları boşaltmak için 'af' çıkarır. Mevzuatı değiştirmek ve çağdaş mevzuata yönelmesi de zindan sorununu çözemiyor. Yeni zindanlar, çağdaş standartlara uygun tipler, yeni zindan sorunlarını da beraberinde getiriyor. Dolayısıyla zindan sorunu bir zihniyet ve sistem sorunudur. Sistem ve zihniyet değişmeyince sorunlar da değişmeden değişik biçimlerde devam ediyor.

Bütün bunlara rağmen verilecek mücadeleyle sistem içinden bazı iyileştirmeler yapılabilir. Zindan mevzuatının değiştirilmesi, tüzük, yönetmelik, genelge ve infaz sisteminin bütün tutsaklar lehine değiştirilmesi gibi iyileştirmeler getirilebilir. Uluslararası standartların yakalanması, evrensel hukuk normlarının hayata geçirilmesi sorunların boyutlarını asgariye indirebilir. En azından insan onuruna yakışır bir biçimde nispeten daha rahat koşullarda 'cezanın' infaz edilmesi sağlanır.

Temel insan hakları ile ilgili sorunlar, siyasal statünün tanınmamasından kaynaklanan sorunlar, insan onuru ve kişiliğini zedeleyici uygulamalar, ruh ve beden sağlığıyla ilgili sorunlar vb. ilgili mevcut yasalar iptal edilerek, uluslararası ilgili kuruluşların tanıdığı standartlara uygun olarak yeniden düzenlenirse, bazılarının ortadan kaldırılması ve diğerlerinin de asgari bir boyuta indirilmesi sağlanabilir. İyileştirmelerin başlıca çözüm yollarından biri bu olabilir. BM (Birleşmiş Milletler), insan hakları, zindanlarla ilgili uluslararası kuruluşlar, tutuklu ve hükümlülerin onur ve ki-

şiliklerinin zedelenmesine, ruh ve beden sağlıklarının bozulmasına neden olabilecek saldırıların yapılmayacağını yasal olarak garanti altına almışlar. Uluslararası sözleşmeler bu saldırıları yasaklamıştır. “Tutuklu ve hükümlülere karşı uyulması gereken asgari standart kurallar” Birleşmiş Milletler tarafından saptanmış ve uluslararası düzeyde yasallaşmıştır.

Türkiye’de yürürlükte olan infaz yasası, tüzük ve yönetmelikler bu uluslararası hukuk ve standartlara uygun değildir. Çağdışı, baskı ve işkenceye dayalıdır. İnfaz yasasının mantığı, uluslararası mantıkla çelişiyor. İslah etme mantığını esas alıyor. Bu anlayış tutuklu ve hükümlüleri toplumdan tamamen dışlamayı, dünyayla bağlarını koparmayı, toplumsal yaşam ve gelişmelerle ilişkilerini kesmeyi hedefliyor. Bütün bunları zor ve şiddete dayalı hayata geçirmeyi düşünüyor.

Uluslararası sözleşmeler ve kuruluşlar zindanlarda “siyasi statü” hakkını getirmektedir. Yargılama sisteminde bu tür “suç”lara ve “suçlu”lara ayrı bir yer verilmektedir. Bunlar, “siyasal suç” ve “siyasal suçlu” kategorilerinde değerlendirilmektedirler. Bunun özcesi şudur: Uluslararası ceza ve infaz hukuku ve yargılama sistemi siyasi suçlulara siyasi statü tanımaktadır. İnsanlara düşünce ve inançlarından dolayı işkence, baskı, kötü muamele ve zor uygulamaz hakkı teminat altına alınmıştır.

Oysa Türkiye’de devrimci-sosyalist tutuklu ve hükümlülere siyasi statü tanınmamakta, aksine siyasi düşüncelerinden dolayı işkence görmekte, yargılanmakta ve ağır cezalar almaktadırlar. Yargı ve ceza infaz sisteminin temel yapısı bunu içeriyor ve bunun üzerine bina ediliyor.

Zindanlardaki sorunların çözümü mücadelesi elbette bir sistem sorunudur. Bütün sorunları çözme mücadelesi, özelinde zindanların bazı uygulamaları asgariye indirmeyi amaçlamalıdır. Bütün sorunların kaynağı infaz yasasıdır, tüzük ve yönetmeliklerdir. Esasında bunları uluslararası standartlara uygun hale getirme mücadelenin merkezine

koyulmalıdır. Ancak bu şekilde kalıcı çözümler sağlanabilir. Tek tek uygulamalar ve sorunlarla elbette mücadele edeceğiz. Ancak bunlar esas mücadele, yani iktidar mücadelesini gölgelememelidir. Onun önüne geçirilmemeli, iktidar mücadelesine tabi biçimde değerlendirilmesi gerekir.

Devrimci-sosyalist özgür tutsaklar yıllardır hep aynı şeyler için defalarca bedel ödediler ve acı çektiler. Hep aynı haklar için mücadele yürüttüler. Örneğin; tek tip elbise saldırısına karşı yıllarca mücadele edildi. Elbette edilecekti. Ancak saldırının asıl kaynağını yok edemedikleri için defalarca eylemler yapmak zorunda kaldılar. Bugün yine aynı ve benzer saldırılarla karşı karşıyayız. Bunun için bizim mücadelenin hedefine infaz yasası, tüzük ve yönetmelikleri koyarsak kalıcı, köklü çözümler ve haklar elde edebiliriz.

Elbette bu mücadele, bütün özgürlük tutsakları, aileleri ve demokratik kamuoyunun birlikteliği ve ortak talepleriyle olmalıdır. Esas talepler siyasi statünün tanınması, zindanların sivil toplum kuruluşlarının denetimine açık olması, infaz sistemi, tüzük ve yönetmeliklerin değiştirilmesi ve uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi ve herkesin ana dilini özgürce ve sınırsız kullanması olmalıdır.

12 Eylül askeri faşist darbesinin zindanlara yönelik saldırısı 1983-1984 yıllarındaki verilen çetin ve dişe diş mücadele ile birçok bedel ödenerek defalarca püskürtüldü. En çok tek tip elbise saldırısına karşı direniş görünümünü alsa da yanı sıra birçok hak, kazanım ve iyileştirme elde edildi. 1987 yılında tek tek zindanlara dönük saldırılar olsa da esas olarak 1 Ağustos Genelgesi ile tek tip elbise dayatması dahil birçok kazanımın ortadan kaldırılması saldırısıyla yeni bir süreç başlamış oldu. Ancak kamuoyunun varlığı, tutsak ailelerinin örgütlülüğü, özgürlük tutsaklarının bugüne kadar edinmiş oldukları deneyim ve tecrübeler düşmanın bu saldırıları kolaylıkla hayata geçirmesinin mümkün olmadığını göstermekteydi.

Özellikle 1988 yılı zindanların toplumun gündemine en yoğun olarak geldiği bir yıl oldu. Bütün siyasi tutsaklar belli

merkezlerde toplanmaya başlandı. Bunlar da özel tip zindanlar oluyordu. Özel statüyle yönetmeyi ve yaptırımları uygulamayı istedikleri zindanlardı. Özel tip zindanlar açıldı ve bunlara kanlı ve vahşi bir biçimde sevkler yapıldı. Tabii bu sevkler insanlığın tüketildiği bir vahşetin sergilenmesiydi. Devlet rehavete kapıldığını sandığı tutsaklara 12 Eylül'ü aratmayan yoğun ve vahşi saldırılarla bir kez daha diz çöktürme ve teslim alma şansını denemek istiyordu. Ancak özgürlük tutsakları zindan tarihinin en kahraman direnişlerinden birisiyle düşmana yanıt oldular. Bu kez devletin saldırısı da stratejik, planlı ve kapsamlıydı.

Eylül ayında Gaziantep zindanıyla saldırı başladı. İlk saldırı önemliydi. İlk saldırıda devlet ummadığı bir direnişle karşılaştı ve geri adım attı. Ardında Bursa zindanında saldırı devreye girdi. Bursa'da devlet sürgünlerle direnişi sonlandırdı. Diyarbakır ve Ermenek'ten Ceyhan'a sürgünler gerçekleşti. Burada da hak gaspı ve saldırılara direnişle karşılık verildi. Metris'te bulunan siyasi tutsaklar Bayrampaşa zindanına sürgün edildiler. Diyarbakır zindanında açığa çıkan tünel bahane edilerek, özgürlük tutsakları Ceyhan, Aydın ve Eskişehir zindanlarına sürüldüler. Aydın zindanından daha önce Nazilli zindanına direnişte olan özgürlük tutsakları sürgün edilmişlerdi.

Türkiye'nin birçok zindanında bu saldırılar karşısında açlık grevleri başlatılmıştı. Özellikle barolar, sanatçılar, tabip odaları, mühendis odaları, demokratik kuruluşlar, İHD ve TAYAD 1 Ağustos Genelgesi'ni protesto ediyorlar ve geri çekilmesini istiyorlar. Ayrıca açlık grevindeki tutsakların taleplerinin kabul edilmesi ve açlık grevlerinin bitirilmesi çağrısını yapıyorlardı. Türkiye çapında 2000'e yakın özgür tutsak ve tutsak yakını açlık grevindeydiler. Bazı zindanlardaki açlık grevleri ölüm sınırına dayanmıştı. Bazı zindanlarda açlık grevlerinin ölüm orucuna çevrilmesi tartışılıyordu.

Özgürlük tutsaklarının mücadelesi bu süreçte dünden daha örgütlü, birleşik ve kitlesel bir yapıdaydı. İç ve uluslararası demokratik kamuoyunun desteği daha aktif ve güçlü

idi. Yaşam bir kez daha gösterdi ki, faşist diktatörlüğe karşı en sert ve en çetin mücadele alanlarından biri zindanlardır. Muhalefete ve devrimci-sosyalist kimliğe dönük faşist saldırılar ve katliamlar zindanlarda püskürtüldüğü taktirde faşist diktatörlüğe gerekli ders verilecek ve topluma rahat bir nefes alma şansı sunulmuş olacaktı.

1 Ağustos Genelgesi uygulamada kanlı yüzünü göstermeye başlamıştı. Birçok zindandaki açlık grevi ülke gündemine oturmuştu. Genelgenin uygulanması için özgürlük tutsaklarının özgürlük girişimi için kazıdığı tüneller baha-ne edilerek devlet bütün zindanlara saldırıyordu. Devrimci-sosyalist tutsakların özgürlük sevdası faşist diktatörlüğü çıldırtıyordu. Mayıs 1989'da Eskişehir zindanında da tünel açığa çıkmıştı. Devletin Eskişehir zindanına saldırısı yüreğimizi ve toplumun vicdanını kanattı. O koşullarda oldukça ağır bir saldırı oldu. Özgürlük tutsakları da aynı kararlılıkla direnişe geçtiler. Bütün zindanlar, özgürlük tutsaklarının aileleri ve duyarlı insanlar direnişe desteklerini sundular. Faşist diktatörlük bu gelişmeyi önlemek, toplumu tek tip hizaya sokmak, saldırı genelgesini harfiyen uygulatmak için doğrudan açlık grevlerine saldırıya geçti. Yönettiğini sanan katiller sürüsü zıvanadan çıkmışlardı. Özgürlük tutsaklarını, insanlıktan çıkmış bu kan içici zavallı yaratıklar her türlü saldırının hedefine koymuşlardı. Açlık grevinin 35. gününde özgürlük tutsakları Aydın zindanına sürgün edildiler. Sevk koşulları ortaçağ karanlığını aratmıyordu. Bu sevk değildi adeta ve bilerek ölümüne seferberlikti.

Açlık grevinin 35. günündeki özgürlük tutsakları Aydın zindanına getirildiklerinde saldırının ikinci perdesi devreye konulmuştu. Kan emiciler kana susamış gibi kan istiyorlardı. Bunun için özgürlük tutsakları ölüm yolculuğuna çıkarılmışlardı. Ağır sevk ve yolculuk koşullarına rağmen her zaman olduğu gibi arama adı altında cop, tazyikli su, sopa ve silah eşliğinde bedenini bile savunamayacak özgürlük tutsaklarına kinle ve vahşice saldırdılar. Elbette bu vahşi saldırının faturası bizim cephemizde ağır oldu. H. Hüsnü

Eroğlu ve Mehmet Yalçınkaya ölümsüzleştiler. Bu vahşetin yürek dağlayan acısı ve çığlığı hızla bütün ülkeye yayıldı. Faşist devlet her zaman olduğu gibi yalan makinasını devreye soktuysa da yükselen protesto seslerini ve dalgayı bastırmaya gücü yetmedi. Bir kez daha özgürlük tutsaklarının özgürlük istemi siyasal gündemin başına oturdu. Artık kitleler 12 Eylül faşizminin zindan politikasının vahşi yüzünü daha iyi görmeye başladılar.

12 Eylül askeri faşist darbesi, faşist bir karşı-devrim saldırganlığı olarak örgütlenmişti. Bununla toplumsal gelişme önlenerek ve örgütlü güçler dağıtılacaktır. Bu alışlagelmiş yöntemlerle yapılamazdı. 12 Eylül'ün ardından 1 Ağustos Genelgesi, özgürlük tutsaklarına baskı ve terörün hukuksal bir dayanağı olarak gündeme sokulmuştu. Devrimci tutsaklara duyulan kin ve nefretin aracı bu saldırı genelgesi olacaktı. Zindanlarda tünellerin çıkması bu faşist genelgenin uygulanması için bulunmaz bir fırsattı.

1 Ağustos Genelgesi, 12 Eylülcü faşist rejimin siyasal tercihidir. Ancak buna karşı direnmek de devrimci-sosyalistlerin siyasal tercihidir. Bu aynı zamanda her iki kesimin sınıfsal tercihinin de ortaya koymaktadır. Egemen faşist burjuvazi devrimci ve sosyalist tutsakları teslim almak için Hitler faşizminin barbarlığını uyguladılar. Diyarbakır, Mamak, Metris, Gaziantep'te işkence, zulüm ve ölüm ayyuka çıkmıştı. Bütün işkence ve saldırı yöntemleri sökmeyince tek tip elbise ile özgürlük tutsaklarına diz çöktürme, onursuzlaştırma ve kimliksizleştirme dayatılıyor. Bunlar Kürdistan'da imha, inkar ve soykırım politikasına bağlı olarak yürütülüyordu.

Haziran-Eylül 1987 arasında yapılan açlık grevi ile tek tip elbise fiilen ortadan kaldırıldı. Başbakan ve Adalet Bakanı yaptıkları açıklamalarla bunu teyit ettiler. Eskişehir zindanına kadar olan süreçte zindanlar tutukevi konumundaydılar. Yani askeri ceza ve tutukevi statüsündeydiler. Buralarda süren mücadele kötü ve insanlık dışı yaşam koşullarının yan ısıra, savunma hakkı ve koşulları, işkence ve kötü muamelelere karşı direniş ve tek tip elbise saldırısı ile başlayan siyasi yaptırımlara karşı direniş içerikliydi.

“TERÖRLE MÜCADELE KANUNU”

TOPLUMLA MÜCADELE VE

DEVLET TERÖRÜ KANUNUDUR

Devletin zindanlarda yeni bir dönemi başlatmak için düşündüğü, zindanların aşırı dolu kapasitesini eritmek için hayata geçirdiği “Terörle Mücadele Kanunu” (toplumla mücadele kanunu) ve şartla salıverme düzenlemesine başvurmak oldu. Bunun toplumsal mücadeleyi zaafa uğrattığı da bir gerçektir. Emeğin Bayrağı Gazetesi’nin isteği üzerine; tartışmaların başladığı, taslak süreci, kanunun resmileşmesi, tepkileri, itirazlar ve sonuçları konusunda bir çalışma hazırlandı. Bu tarihte yapmış olduğum değerlendirme ve kısmen analizler içeren bu çalışmamı konunun önemi ve zindanlar sorunuyla bağlantısından dolayı buraya alıp sizinle paylaşma gereği duyuyorum.

Faşist diktatörlük, Körfez Savaşı’nın ekonomik faturasını ezilen milyonların sırtına yıkmış; işçi ve emekçilerin yükselişini sürdüren mücadelesini, savaş hali hükümlerine dayanarak yasaklamış ve gerek bu doğrultuda ve gerekse savaşa karşı gelişebilecek her türlü hareketi polis kuvvetiyle önlemeye girişmişken ve Kürdistan’da ulusal zulüm, göç zorbalığı hızından hiçbir şey kaybetmeksizin sürüp giderken gündeme birden bire düşünce özgürlüğü, bunu sağlayacak yasal değişiklikler ve Kürtlerin hamiliği planlarını soktu. İktidar “düşünce özgürlüğünü sağlayacak” yasa değişikliklerinden söz etmeye başladığında, ortalığı toz duman kapladı.

İçerde baskı, şiddet ve zulmün türlü biçimleri ve dışta emperyalist savaş yandaşlığı ile Irak’a bomba yağdırılmasının sürdürüldüğü bir siyasal konjonktürde değişiklikler paketinde ifadesini bulan sözde demokratikleşme girişimi, bir paradoks gibi gözükebilir. Ancak tarihsel deneyim, burjuvazinin çoğu kez sopayı havuçla, yani zor yöntemini libe-

ralizm yöntemiyle birlikte kullandığını göstermektedir. Proletaryanın, Kürt ulusunun, emekçi köylülüğün, gençliğin vb. bağrında büyük bir devrimci-sosyalist potansiyelin birikmiş olduğunu gören ve savaşın kitlelerin isyan ruhunu kamçılamasından korkan egemen sınıflar bir yandan daha sert baskı önlemleri uygulamaya hazırlanırken, bir yandan da kafalarında “demokratik” yanılsamalar yaratarak aldatabilmeyi umdukları kitleleri ideolojik olarak silahsızlandırmaya çalışmalarında şaşılacak bir yan yoktur. Faşist diktatörlük ve tekelci burjuvazi böylelikle komünist, devrimci-sosyalist, demokratik ve ulusal devrimci hareketi yalıtmayı, reformizm ile legalizmi ve dolayısıyla kendi siyasal konumlarını ve kitle temellerini güçlendirmeyi hayal ediyorlar.

Faşist Cumhurbaşkanı Turgut Özal’ın konuşmalarıyla gündeme getirilen değişiklikler planı, bilinen reformcu ve kaşarlanmış reformist çevrelerde alkışla karşılandı. Öyle ki, faşist iktidarın burjuva kapitalist kliği 141, 142. maddelerin ve Kürtçe yasağının kalkması konularında iç çatışmalar yaşarken, faşist karşı devrimin yedeğindeki bu güçler, iktidarın “demokrat”lığı üzerine propaganda kampanyası başlattılar.

İktidar kliğinin öne sürdüğü yasa değişiklikleri planı, eğer gerçekleşirse, işçi ve emekçilere, emekten yana aydınlara, Kürtçeye ve Kürt ulusuna özgürlük sağlayacak mı?

141, 142. maddeler, Avrupa’da iktidara gelmiş faşizmin, işçi sınıfına ve komünizme karşı düşmanlığının yasal dayanaklarıydı. TCK’ya da faşizmin işçilere, Yahudilere, komünistlere ve anti-faşistlere, halklara ve uluslara karşı dizginsiz bir terör estirdiği yıllarda girdi. Bu maddeler, Türkiye’de komünistlere, demokratlara, anti-faşistlere ve işçi sınıfına karşı; en küçük sendikal, ekonomik, akademik, sosyal ve politik kıpırdanışa karşı azgın bir devlet terörünün yasal dayanağı oldular. Irkçı-şoven, faşist-gerici düşünceye göre, 141 ve 142, Türk ve Kürt halkının “hizaya çekilmesi”nin aracı olarak kullanıldı. 141, 142 ve 125’ten güç alan dizginsiz faşist ve soykırımcı devlet terörünün ör-

nekleri, Ermeni-Rum-Kürt soykırımları ve katliamları, komünist avı ve katliamları hala belleklerdedir.

1960'lar ve 1970'ler, 1980'ler ve 1990'lar boyunca zaman zaman yükselen sınıf mücadelesi ve Kürt ulusal uyanışı ve dirilişi, faşist Türk Devleti'nin askeri darbeleri ile ezilip durdurulma ve hatta yok edilme dönemlerini yaşadı. 12 Mart sıkıyönetim mahkemeleri, 141, 142. maddelerini, 146. maddenin yanında yoğun olarak uyguladılar. 12 Eylül darbesinde ise, "siyasi suçlu" sahibi ülke görünümüne düşmemek için, devrimci-sosyalist ve komünist güçlere, örgütlere ve kişilere karşı, 141. madde değil de, 168. madde uygulandı. Buna rağmen 1980'li yıllarda 70 bin kişi 141 ve 142. maddeden yargılanmış ve bunların çoğunluğu hüküm giymiş. Genel olarak söylemek gerekirse, devletin "modern çağ"da 141 ve 142. maddelerin bugünkü işlevine ihtiyacı kalmamıştır. 168, 146, 125 ve daha pek çok madde, faşist diktatörlüğün halka ve devrimin örgütlü güçlerine karşı kullanılacak saldırı ve katliam silahları olarak pekala yeterlidir.

Durum bu olunca, yapılacak ve yapılmak istenen değişiklikle faşist diktatörlüğün kaybedeceği pek bir şey olmuyor. Tersine, kazanacağı "demokratik Türkiye" imajı olacak. Avrupa ve uluslararası platformlarda, "düşünce suçu", "siyasi suç" kavramlarının ağırlığından kurtulmuş olunacak. "Cebir" koşuluna bağlanmış 141 ve 142'nin kullanım alanı daraltılarak, anti-terör yasasıyla gerçek mücadele güçlerine dönük saldırılar daha kolay yöneltilebilir hale getirilecek. Yani faşist devlet, devrime ve örgütlü güçlerine karşı, "terör suçu" kapsamına alacağı saldırıları iyiden iyiye arttıracak. Avrupalıların istediği de bu ve buna benzer bir noktada faşist diktatörlükle danişıklı döğüş yaptıkları açık. 141 ve 142'de yapılacak değişiklikle, uysallaşmış "komünist" ve ilerici, devrimci güçlere icazetli "özgürlük" sağlanacak. Uysallaşmış olanların tek istekleri de bu zaten. Kürtlerin hamiliğine soyunan faşist diktatörlüğün, 2932 sayılı yasayı kaldırarak Kürtçenin sözlüsünü "azat etme" planı, teslim alınmışlar cephesini tamamlayacak.

141, 142. maddelerde yapılacak değişiklikler ve 2932 sayılı yasanın ortadan kaldırılması, demokrasi sahtekarlığı olduğu gibi, bu değişikliklerle faşist Türk Devleti'nin devrim ve sosyalizm belasından, Kürtlerin kendi kaderlerini belirleme hakkı uğruna intifadasından da kurtulabileceği bir ham hayaldir.

Türkiye'de 12 Eylül Anayasası'yla oluşturulan faşist düzen bütün sonuçlarıyla ve kurumlarıyla yerli yerinde duruyor. Siyasal özgürlüklere vurulan kilitler halen olduğu gibi yerinde duruyor ve anahtarı askeri cuntanın elindedir. 12 Eylül darbesinin 1982 faşist Anayasası, sendikalar, grev ve lokavt yasaları, polis salahiyyet yasası, siyasi partiler yasası, YK(Yüksek ğretim Kurumu) yasası, Kürdistan'a takılan Olağanüstü Hal Yasası (halklara ve özgürlüklere takılan bir kölelik zinciri olarak) yerli yerinde duruyor. Uygulama bir yana, yasal düzende gözle görülür bir demokratikleşme için, saydığımız ve sayamadığımız birçok yasanın kısıyından bile değişikliklere uğratılması söz konusu değildir. Tümünün hatta '82 Anayasası'nın komple yırtılıp atılması gerekmektedir.

Bu sözü edilen değişiklikler emekçi milyonlar, Kürt ulusu, devrimci-sosyalist ve komünistler için hiçbir olumlu değişiklik getirmeyecektir.

Düşünceyi eylemden, yani pratikten, sınıfsız ve sömürüsüz toplum düzeni özlemini, sosyalizmi kurma çabalarından koparan hiçbir çaba, toplumların gelişme yasaları karşısında yaşama şansına sahip değildir. Bu tür girişimler, sınıfsal, toplumsal ve ulusal gelişmelerin karşısında, boş, işe yaramaz gerici çabalar olmaya mahkmdur.

Düşünce, eylem için ve dünyayı değiştirmek için vardır. Düşünce eylemle buluşmadan bir anlam teşkil edemez. Bunun için her düşünce var olma hakkı için örgütlenme ve dünyayı değiştirme pratiğine başvurmak zorundadır.

Düşünce zgrlğ, politik, sendikal, sosyal, kültürel örgütlenme ve eylem hakkı bir bütündür ve temel siyasal özgürlüklerin kazanılmasını gerektirir. Vahşi sömürü

ve zulümle, Kürt ulusunun soykırımıyla karakterize olan, emperyalizme bağımlı işbirlikçi tekelci kapitalizm ve büyük toprak sahipliği düzeni, bu düzenin faşist devlet örgütlenmesi; işçiler, emekçiler, emekten ve özgürlükten yana aydınlar ve Kürt ulusunun siyasal özgürlüklerinin temel engelidir. Kıyısından bucağından değişiklik değil, bütün bu güçlerin köklü tasfiyesi gerçekleşmeden temel hak ve özgürlükler elde edilemez. O halde Türkiye ve Kürdistan'ın bütün ezilenleri, özgürlükleri için, bu sömürücü faşist güçlere karşı seslerini örgütlü olarak yükseltmelidirler. Bugünkü sahte demokrasi gösterilerinin asıl zorlayıcı gücü, yine ezilen yığınların son yıllarda yürüttüğü savaşımıdır. Daha köklü yasal değişikliklere zorlayacak güç, gene ezilenlerin savaşımı olacaktır.

Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da, işçiler, emekçiler ve Kürt ulusu 1990 yılı boyunca gerçekleştirdikleri başkaldırılarla özgürlükleri yaşadılar ve yaşattılar. Bütün bunlar, özgürlükleri elde etmenin temel yolunu tartışmasız bir şekilde ezilenlere ve egemenlere de gösterdi. Şimdi egemen sınıfların yasal değişiklik manevrasının, göstermelik yanına karşı dalgakıran olmanın tam da zamanıdır. Bu tuzağın örgütlenmesine karşı, sömürüye, zulme ve faşist diktatörlüğe karşı, özgürlükler kavgasını daha güçlüce, örgütlüce ve birleşik olarak bir karşı saldırı olarak ateşlemek gerekiyor.

Devlet terörüne karşı biriken toplum öfkesini bertaraf etmek için özellikle zindanlardaki iradeyi kırması gerekiyordu. Bunun için zindanlarda yükselen devrimci sesi ve onun etrafında yükselişe geçen devrimci direniş dalgasını dağıtmayı amaçlayan devlet, zindanları boşaltmayı bir yöntem olarak seçti. Bunun için "Terörle Mücadele Kanunu" hazırlandı.

"Terörle Mücadele Kanunu", Türk ve Kürt kamuoyuna ve Avrupa ülkelerine "demokratikleşme" görüntüsü altında tartışıldı ve propagandası yapıldı. Bu propagandayı da kötü ünlü 141, 142, 163. maddeler ve 2932 sayılı Kürtçeyi yasaklayan yasaların kaldırılacağı, "cezaevlerinin boşaltıl-

lacağı" adı altında bir gerekçeye dayandırılıyordu. 12 Nisan 1991 tarihinde çıkarılan 3713 sayılı "Terörle Mücadele Kanunu", 25 madde ve 9 geçici maddeden ibarettir.

"Terörle Mücadele Kanunu" ileride ayrıntılı olarak ele aldığımızda görüleceği gibi, mevcut 1982 faşist anayasasını da yadsıyan, esasında onun temel prensiplerini ortadan kaldıran bir yapıya sahiptir. Anayasal prensipleri ve hukuki normları ayaklar altına alan bir devlet, hiçbir kurala bağlı kalmaksızın devlet terörünü hayata geçirecektir. Dolayısıyla bu kanunun devlet terörünü yaygınlaştırmak, kurumlaştırmak ve etkin bir biçimde hızlandırmak ve uygulamak için hazırlandığını vurgulamak yanlış olmayacaktır. Duyarlı kamuoyunun ve ilgili çevrelerin kaygıları bu yönde toplanmaktadır.

En çok üzerinde tartışılan ve dikkatleri üzerine çeken yanlarını kısaca ele alacak olursak şöyle bir tablo ortaya çıkar: Genel hatlarıyla faşist anayasayla bile çelişen yanları şöyle öne çıkmaktadır. Herhangi bir suçun yasalar tarafından tayin edilmesi anayasal ve hukuki bir prensiptir. Buna bağlı olarak da yasanın ön gördüğü ceza suça verilmelidir. Bu hukuki ve anayasal prensibin adı yaygın deyimle "suçta kanunilik ilkesi"dir. "Terörle Mücadele Kanunu" bu durumuyla anayasanın 38/1. maddesine aykırı düşmektedir. Ayrıca İnsan Hakları Evrensel Beyanname-si'nin 11. Maddesini de yadsımaktadır. Bunun dışında en çok eleştiriye ve değişmesi gerektiği istenen yanlarının anayasal ve hukuki aykırılıklarını sıralayarak ele alırsak, "cezaların sahsiliği", "suç ve ceza arasındaki oran", "bir fi-ile birden fazla ceza verilemez", "düşünce ve örgütlenme özgürlüğü yasaklanamaz", "düşünce cezalandırılmaz", "herkes kanun önünde eşittir", "savunma hakkı" ve benze-ri gibi temel ilke ve normlar çiğnenmektedir. Bu durumda "Terörle Mücadele Kanunu"nun hiçbir hukuki ve anayasal temeli yoktur. İnsan haklarını hiçe sayan bir kanun niteliği-ni tipik olarak göstermektedir.

Kanunun hazırlanış ve resmi bir hale getirilmesinde

dünya, bölge ve Türkiye'nin içinde bulunduğu koşullar ve değişimlerin önemli bir payı bulunmaktadır. Her gelişme ve değişimin dönem ve çağın getirdiklerinin üstünde bir yer alması mümkün değildir. Bunun için biraz "Yeni Dünya Düzeni" ve bunun doğurduğu sancıları irdelemek gerekmektedir.

Özellikle 1980'li yılların ikinci yarısından ve 1990'lı yılların başında dünya panoraması önemli değişiklikler ve oldukça çeşitlilikler gösterdi. Doğu Avrupa ve Sovyetler Birliği'ndeki baş döndürücü bir hızla gelişen kapitalist dönüşümler, gelişmeler ve çalkantılar henüz hafızalarımızda canlılığını koruyan bir biçimde önümüze serildi. "Duvarlar yıkıldı" ve tabular yıkılmaya başladı. Sosyalizm ve komünizm dönemsel ve geçici bir prestij kaybına uğradı, kan kaybetti ve en fazla saldırıya uğradığı bir dönem halini aldı. Bu konjonktürde emperyalizm, perde gerisinde yürütülen iğrenç ve aşağılık, faşist emperyalist-kapitalist politikaları yüzündeki perdeyi kaldırarak açıktan at oynatmaya başladı. Bürokrat kapitalist ve revizyonist sistem, sahte komünizm ve sosyalizm palavrasını fazla götüremeyerek yaşamış olduğu kapitalizmi ve onun gereklerini bazı sancılarla birlikte açıktan yaşamaya açtı. Bu rüzgarla birlikte, uyguladıkları revizyonist ve diğer modellerin eksikliğiyle birlikte, sosyalist ve demokratik ülkelerde fazla dayanamayarak ve direnemeyerek kapitalist-emperyalist sisteme entegre olmaya başladılar. Şu anda geline durumuyla birlikte esas itibariyle bu dönem bitmiş ve "demir perde" kapanmıştır. Artık halkların önüne yeni bir perde açılmış bulunmaktadır.

Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa gibi modern revizyonist ülkeler ve diğer sosyalist ve demokratik ülkeler emperyalizme karşı birbirlerini koşullandıran bir konumdaydılar. Emperyalist sistemle aralarında bir denge unsuru oluşmuş durumdaydı. Bu denge içinde en zayıf ekonomik yapıya sahip olan ülkeler de emperyalist-kapitalist ülkelerin karşısında ekonomik ve siyasal sistemlerini ve bağımsızlıklarını koruyabilmekteydiler. Ulusal kurtuluş, anti-emperyalist de-

mokratik ve sosyalist devrimlerini gerçekleştirmiş olan ülkelerin esasına yakını veya varlıkları “sosyalist blok” oluşturma adına Sovyetler Birliği’nin hegemonyacı, emperyalist ve sömürücü güdümü altına girdiler. Kendi bağımsız kimliklerini kaybederek ve dolayısıyla sosyal-emperyalizmin ekonomik ve siyasi olarak birer yeni sömürgesi durumuna geldiler. Sovyet modern revizyonist sistemi içine düştüğü bunalımı aşma çabaları bir sonuç vermedi. Emperyalist sisteme karşı oluşturdıkları blokun savunma gerekleri ve yarı-sömürgelerinin Sovyetler Birliği’ne yüklediği sorumluluklardan kurtulma bir çözüm biçimi olarak dayatıldı. Sovyetler Birliği emperyalizme karşı mücadelede teslim bayrağını çekti. Kendisine bağımlı olan ülkeleri kendi başlarının çaresine bakmaya itti. Bütün yapısıyla Sovyetler Birliği’nin varlığına bağılı olan bu ülkeler, kendilerini bu kocaman bir bunalımın boşluğu içerisinde buldular. Bu ülkelerin kapitalist-emperyalist sistem, Sovyetler Birliği ile el ele vererek karışıklıklar ve bunalımlar yaratarak bu ülkeleri birer birer çökerterek oluşturdıkları yeni politikalara uymak zorunda bırakarak teslim aldılar. Böylece sosyalist ve modern revizyonist ülkeler kapitalist-emperyalist düzenin bataklığı ve çürümüşlüğüne entegre oldular. Bunun altında yeni bir akım olarak ulusal akımlar ve dini gericilik ortaya çıktı.

Bu kargaşa ve baş döndürücü gelişmeler yaşanırken ABD emperyalizmi ve bağlaşığı olan Batı Avrupa emperyalistleri başlarını ağırtan birtakım yönetim ve ülkelerin sorunlarını bu arada fazla gürültü çıkaramayacağından “çözmeye” çalıştılar. Panama, Bolivya, Afrika, Ortadoğu, Uzak Asya ve diğeri bir takım ülkelerde müdahaleci emperyalist politikalarla halkları susturma ve gözdağı vermeye çalıştılar.

Emperyalist-kapitalist ve “sosyalist” olmak üzere 1980’lerin sonlarına kadar karşılıklı iki blok vardı. Tüm ilişkiler, örgütlenmeler ve politikalar bu iki süper gücün varlığına göre şekilleniyorlardı. Artık “sosyalist” blok yok oldu, dağıldı. Yeni bir durumla karşı karşıya gelindi. Bu yeni durumun

mucitleri Gorbaçov-Regan, Gorbaçov-Bush'tur. Bu ikililer dünyadaki blokları ve çifte sistemleri ortadan kaldırmak için sık sık bir araya gelerek zirveler gerçekleştirdiler. Sonuç itibariyle dünya emperyalist birliğini sağlamış oldular. "Demokrasi", "barış", "adil bir dünya düzeni" adına; devrimlere, ulusal kurtuluş hareketlerine, sosyalizme, komünizme, dünya halkları ve proletaryasına pervasızca saldırdılar. Geri kalmış ülkelerin sözde de olsa kısmi egemenliklerini hiçe sayarak işgal ve saldırılarla dize getirdiler.

Ortaya çıkan bu panoramayı yeni esaslar üzerinde şekillendirmek zorunluluğu bir muhakkak olgu haline geldi. Bu olguya "Yeni Dünya Düzeni" dendi. Emperyalistler yeni baştan hızlanan mücadeleler ve kitlesel dalgalanmalar karşısında "Yeni Dünya Düzeni"ni nasıl uygulayacaklarını hesap etmek zorundaydılar. Tatlı kârlarını ve sömürülerini, halkların mücadelesi, birleşik karşı koyuşu ve direnişi sonucu belirsiz bir sürece yaymak istemiyorlardı. Anında ve etkin bir saldırı ve gözdağı gerekiyordu. Onun için yeni stratejiyi uygulamaya bir yerden başlanması bir zorunluluk arz ediyordu.

Emperyalizm için en elverişli zemin Ortadoğu'da mevcuttu. O zaman bu stratejiyi Ortadoğu'da hayata geçirmek çok rahat olacaktı. Ortadoğu bir sıcak savaş bölgesi ve kaygan bir zemine sahiptir. Dünya enerji ihtiyacının esası halen petrole karşılandığından, dünya ülkelerinin büyük çoğunluğunun Ortadoğu petrolleri ve doğalgazına ihtiyaçları vardır. Emperyalist-kapitalistlerin zaman zaman Ortadoğu'daki çıkarları sarsıldığından Ortadoğu'da bir "istikrarsızlık" mevcuttu. Sorun kalıcı bir emperyalist "istikrar" sağlayarak, halklara, devrim yapmak isteyen ülkelere; güç gösterisi, üstün teknolojileriyle üstünlüklerini göstererek gözdağı ve tehdit savurmaktı. Seçilmiş odak nokta Ortadoğu ve petrol olduğundan, emperyalist-kapitalist ve diğer ülkelerin ekseriyetinin koalisyonunu sağlamak çok rahat olacaktır. Bunun için Ortadoğu "Yeni Dünya Düzeni" stratejisini uygulamak için elverişli bir zemin oluşturuyor.

Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'daki önemli boyutlar oluşturan gelişmeler iki süper devletin arasında gerçekleştirilen Reykjavik ve Malta zirvelerinin sonucunu ortaya koymaktadır. "Yeni Dünya Düzeni"ne doğru gidilirken bu yeni bir başlangıçtı. Dolayısıyla ilk başlangıç modern revizyonizmin çürümüş "görmekinden" yola çıkılarak sosyalizme ve komünizme yönelik saldırılarla başladı. "Yeni Dünya Düzeni" stratejisini uygulamak da Ortadoğu'daki Körfez Krizi ve dönüştüğü Körfez Savaşı ile başladı.

Amaç, burada "Yeni Dünya Düzeni"ni anlatmak değildir. Genel görünümüyle sadece bir değinmeden ibarettir. Kısacası iki süper devletin içine düşmüş oldukları ekonomik ve siyasal bunalımı anlatmak, bunun bir yolu olarak birbirlerine karşı giriştikleri dev askeri, savunma ve silahlanma harcamalarında geri adım atmak ve ekonomik alanda birbirlerine destek olmak. Başlarını ağrıtan sorunlarda ve ülkelerde, devrimleri ortadan kaldırmaya ve devrimci örgütlere saldırmada birbirlerine destek olmak veya en azından sessiz kalarak geçiştirmek prensibinden birleşmektedirler. Böylece "Yeni Dünya Düzeni"yle dünya ölçüsünde işbirliği; devrimler, sınıf mücadeleleri ve ulusal kurtuluş mücadeleleri döneminin kapandığı, silahlı mücadelenin kurtuluş olmadığı, sosyalizmin ve komünizmin iflas ettiği, insanlık için müreffeh olan sistemin kapitalizm olduğu propaganda edilmektedir. Bu yeni dönemin adı silahsızlanma, işbirliği, "barış" ve istikrar dönemi olarak ilan edildi. Ancak bu sadece halkların uymak zorunda olduğuydu. Emperyalizm bu aldatmaca altında kendisine her türlü şiddet, baskı, işgal, saldırı, savaş ve sömürüyü hak olarak görmektedir. Halkların kendi özgür iradelerine tank, postal, işgal ve savaş dayatan emperyalistler yaptıkları propagandanın ardında yatan gerçek yüzü bunlarla çok rahat görünebiliyor. Barış, istikrar olarak Doğu Avrupa, Panama, Ortadoğu ve diğer yerlerde sergiledikleri tartışmasız olarak ortadadır. Her zirve, buluşma, barış ve istikrarın arkasında hangi ülke ve bölge, savaşın ve saldırının hedefidir beklentisine girildi.

“Yeni Dünya Düzeni”nin liderliğine ve jandarmalığına ekonomik, politik ve askeri gücüyle süper bir devlet olan ABD oynuyordu. Böylece Sovyetler Birliği’nin devreden çıkmasıyla ABD dünya jandarmalığına soyunuyordu. Buna bağlı olarak “Sovyet tehdidi”nin ortadan kalkmasıyla emperyalistler arası iç çelişkiler, çatışmalar kısmi olarak ABD lehine bir tarafa bırakılmaya çalışılıyor. Bu tablonun içinde bilinçli olarak Irak’ın Kuveyt’i işgal etmesine göz yumuluyordu. Bu işgalin gerçekleşeceği çok önceden biliniyordu. Bu, ABD’nin kendi dünya jandarmalığı altında dünya ülkelerini birleştirme, işçi sınıfı ve ezilen halklara gözdağı verme fırsatını veriyordu.

Bu stratejinin içine NATO üyesi olması ve emperyalizme bağımlı olması dolayısıyla Türkiye hızla girmek zorundaydı. Bunlara bağlı olarak yaygınlaştırılan istikrar ve insan hakları demagojilerine Türk egemen sınıfları da dünyadaki yeni dengeler ve duruma kendine bir yer edinmek için başvurdular. 12 Eylül Askeri faşizminin ortadan kaldırdığı siyasi, akademik-demokratik haklar burjuvazinin bir kesiminin olduğu gibi işçi sınıfı ve ezilen halkın ve özellikle Kürt ulusunun sesini yükseltmesini beraberinde getirdi. Toplum hiçbir tarafa kıpırdamayacak şekilde bir cendere içine alınmıştır. 1983 yılında 12 Eylül askeri faşizmi gitmişti ancak cuntanın başı yerinde duruyordu. Yani sıra Turgut Özal iktidarının tüm uygulama ve yaptırımları 12 Eylül’ün ve generallerin ağzında çıkan her söz kanun ve hiçbir hayat hakkı olmayan 1982 Anayasası’na dayanıyordu. Hatta birçok alanda faşist generallerden bile daha ağır bir konumdadır.

12 Eylül askeri faşist darbesine rağmen Türkiye’de ekonomik ve siyasal istikrar sağlanamamıştır. 12 Eylül askeri faşist darbesi bunalımı daha çürük temellere oturtturarak ve çatışmalara yol açacak bir zemine oturtturarak sürekliliğini yaratmıştır. Faşist diktatörlük sıkıyönetim, yasadışı ve yargısız uygulamalarıyla hak ve özgürlükleri gasp ederek varlığını yıllarca devam ettirip gelmektedir. 1978 yılından

bu yana Türkiye ve özellikle Kürdistan sıkıyönetimle idare edilmektedir. Yer yer veya zaman zaman değişik isim veya biçimlere gidilse de yapılan uygulamalar ve saldırılar sıkı-yönetimi aratmayacak cinstendir.

Boğazına kadar sıkılmış bir toplum ve yarı açık zindana dönüştürülmüş bir Türkiye'dir 12 Eylül askeri faşist darbesinin ve ardılı Turgut Özal iktidarının meydana getirdiği tablo. 12 Eylül askeri faşist darbesinin getirmiş olduğu tüm insanlık dışı uygulamaların sürgit devam etmesi, işçilerin dünya ülkelerinin birçoğunun gerisinde düşük ücretle çalıştırılması, üretici ve köylünün el emeği ve alinteri gasp edilmekte ve alacaklarının ödenmemesinde ısrar edilmesi, tüm hak ve özgürlüklerin gasp edilmesi bütün ezilen ve emekçi toplumun huzursuzluğunu giderek artırmaya yetiyordu. Turgut Özal iktidarı dış borçları kapatmak için iç borçlanmaya gidiyor. Şimdiden trilyonları aşan iç borç vardır. Bunun için işçi ücretleri düşük, memura sefalet maaşı, üretici ve köylünün ürününün taban ücreti düşük tutulmakta ve trilyonu aşan alacakları ödenmemekte, her yıl %70'lerin üzerinde seyreden bir enflasyon ezilen yığınlar dayatılmaktadır. Köşeye sıkıştırılmış bir kedi gibi bu ezilen emekçi halk sıkboğaz edilmiştir her yönüyle. Kaçacağı ve yaşaması için kurtuluş umudu ve şansı verilecek bir delik bırakılmamıştır. Dolayısıyla bu ezilen emekçi halk tırmalayan kedi gibi, çaresizliğinden homurdanacak, yer yer patlayacak ve sesini yükseltecektir. Çünkü bundan başka çıkar yol bırakılmamıştır.

Nitekim bu cenderenin içine çekilen yığınlar seslerini yükseltmek ve yürümek zorunda kaldılar. Ortalama haftada bir kişinin işkencede öldürüldüğü, yaygın işkence uygulamaları ve sokakta infazların gerçekleştirildiği, faşist devlet terörünün Kürdistan'da her gün katliamları alışıl-gelen bir kural haline geldiği, devlet politikası haline gelen işkencenin hayatın her alanında insanları inim inim inlett-iği bir Türkiye'de; kâğıt üzerinde var olan sendika, dernek, gösteri ve yürüyüş haklarının uygulatılmadığı; grev, toplu

sözleşme ve hak aramanın hiçe sayıldığı ve kısıtlandığı; zindanların doldurulduğu koşullarda olan bir Türkiye’de bir şeylerin olmaması beklenemezdi. 1989 Bahar Eylemleri, 1990 yılında Kürt halkının Botan’da savaşıyan gerillaya selamı olan serhıldanı (intifada-başkaldırı-isyan), 1991 işçi yılında işçi sınıfının sergilediği ve halen sergilemeye devam ettiği eylemler, tütün üreticisi köylülerin isyanı, öğrencilerin ve üniversiteli gençliğin akademik-demokratik eylemleri ve diğer yaşanan bir takım direnişler, sayılabilecek önemli ve geleceğe dair umut veren gelişmelerdi.

Kitleler artık faşist diktatörlüğün kendilerine biçtiği karanlık ve sömürüye dayalı kaderi kabullenmek istemediklerini yaptıklarıyla belli ediyorlardı. 1990’ın sonu ve 1991’in başı itibariyle faşist Turgut Özal iktidarının halkları bir avuç işbirlikçi tekелci burjuva ve toprak sahibinin çıkarına hiçe sayarak pervasızca sömürmesi ve ezmesi halkların yükselen mücadelesine sahne oldu. Ezilenler artık ‘biz omuzlarımıza bindirilen bu yükü taşımak istemiyoruz’ diye harekete geçtiler. Kitlelerin ekonomik ve kısmi siyasal özellikler taşıyan bu mesajına devrimci ve komünist hareketin talip olması ve yanıt olması görünmüyor bu aşamada. Burjuva muhalefet partileri faşist Turgut Özal iktidarından kurtulmanın bir yolu olarak bu gelişmenin üstüne atlayarak işçi sınıfı ve emekçi halk nezdinde meşruiyetini kaybetmiş Özal-ANAP iktidarını alaşağı etmek için erken seçim teranesine sarılarak kendilerine malzeme ettiler.

Faşist 12 Eylül felsefesi emekçi halklar nezdinde geline noktada iflas etmiştir. 12 Eylül faşizminin ürünü ve ardılı olan faşist Özal ve ANAP iktidarı da bir bütün olarak iflas etmiştir. Sadece fiili bir durumla, ciddi bir burjuva, örgütlü işçi sınıfı ve halk muhalefetine olmayışıyla mevcut durumu götürmektedir. Faşist devletin ses çıkaran herkese ve muhalefet eden herkese canhıraş saldırıları 12 Eylül faşizmi ve Turgut Özal’ın bu noktada bitmesi ve bu dönemin birçok yönüyle son bulmasının ürünüdür. Bu, faşist tekелci burjuvaziyi telaşa düşürmüyor değildir. 1989 İşçi

Bahar Eylemleri, 1990 Kürdistan serhıldanı, 1991 işçi yılı ve 1984 Ağustos atılımından beri büyüyerek ve genişleyerek devam eden Kürt ulusal kurtuluş hareketinin varlığı, devrimci-sosyalist ve komünist hareketin yeniden toparlanıyor ve toparlanmış olması, sosyalist basının şu veya bu oranda bu gündemin içinde yerini alması faşist burjuvaziye derin derin düşündürmektedir. Gelişen ve yükselen kitlelerin devrimci mücadelesini bastırmak ve susturmanın yolları aranmaktadır.

1990 yılında çıkarılan SS (sansür, sürgün) kararname-leri dizisi ile Kürt ulusunun devrimci eylem ve basının mücadelesini ortadan kaldırmayı hedefledi. 413, 424, 425 430 sayılı kararname-ler aynı içerikte olan kararname-lerdir. Gelişen inatçı ve kararlı mücadele bu kararname-leri bir paçavra-ya çevirip bir kenara attı. Kararname-ler tehdidi sökmedi ve mücadele gelişmeye devam etti. 1990'da Kürt gerillalarının Botan'da yükselişe geçen silahlı savaşı-mı; Midyat, Cizre, Silopi ve benzeri yerleşim alanları-ndaki serhıldanlar; Zonguldak maden işçilerinin bir ayı aşkın iktidarı, yerel yönetim ve yasaları hiçe sayan yürüyüş, miting ve eylemleri "Zonguldak-Botan Elele Genel Direniş"e" şiarında ifadesini buldu. Grevlerin yaygınlaşması 3 Ocak 1990 genel eylemi, 5 Ocak 1990 Zonguldak-Ankara maden işçilerinin yürüyüşü, ekonomik krizle birlikte zaten var olan siyasi krizi daha da boyutlandırarak ortaya koydu ve özellikle işçi sınıfı ve Kürtler olmak üzere ezilen halk ve emekçi yığınlar bu krizin ağır faturasını ve yükünü omuzlamak istemediklerini açıkça göstermiş oluyorlardı.

Bu tablonun içinde ANAP (Anavatan Partisi) Hükümeti ve Turgut Özal'ın imdadına Körfez Krizi'nin Körfez Savaşı'na dönüşmesi yetiştirdi. Savaş bahane edilerek bütün mücadeleler yasaklandı ve demokratik hak ve özgürlükler askıya alındı. Grevler durduruldu ve toplum adeta bir savaş beklentisinin içine çekildi. Savaş dolayısıyla bunalımın bütün yükü katbekat arttırılarak emekçi kitlelerin sırtına bindirildi. Turgut Özal savaş ve öncesinde izlediği politi-

kayla büyük oynuyordu. Hatta "Bir koy yirmi al" diyordu. Fakat sonuçta Özal iyi bir tokat yedi. Geline aşamada alacağı bir yana Türkiye %200 kayba uğradı. Şimdi bu kaybın bir kısmını telafi etmek için, sermayenin ve kitlelerin öfkeli muhalif sesini bastırmak için kapı kapı dolanarak dilencilik yapmaya başladı. Turgut Özal'ın emperyalist efendileri, uğruna savaşı bile göze aldıkları tatlı kârlarının bir kısmından fedakârlık ederek kapı kulu uşağına vermediler. Başvurduğu ve çaldığı bütün kapılar yüzüne kapatıldı ve eli boş dönmek zorunda kaldı. Kürt sorununda olsun, vaat edilen yardımlar konusunda olsun ve ekonomik kazanımlarda olsun kaybeden Özal ve ANAP iktidarı oldu. Zaten var olan ekonomik ve siyasi krize bir de Körfez Savaşı'nın faturası eklenince sancılar daha da artmaya başladı. Yükselen eleştiriler, muhalif sesler, başkaldırıları ve istemler karşısında faşist Özal ve avenesi zıvanadan çıkmış gibi hırçınca her tarafa saldırmaya başladı. Ezilen Türkiye halkının olduğu gibi, hizmette kusur etmediği sermaye ve emperyalist efendilerinin desteğini de kaybetti. Gelişecek mücadelenin korkunç olacağı bilinciyle birtakım senaryolara başvurarak, gündemi değiştirmede usta olan ve bu maharetini kullanmaktan çekinmeyerek kitlelerin dikkatlerini başka yönlelere çekti. Yeniden tayin ettiği gündem, anayasa değişikliği, erken seçim, af, kötü ünlü 141-142-163. TCK'nın (Türk Ceza Kanunu) maddelerinin kaldırılmasından oluşuyordu. Turgut Özal'ın bir oyunu olarak başlayan bu gündem, Turgut Özal ve ANAP iktidarının inisiyatifi dışına çıkararak ve bir daha kalkmamak üzere gündemde kaldı.

Türkiye'de imzalanmış tüm evrensel sözleşmelere rağmen işkence bir devlet politikası olarak devam etmekteydi. İşkencede kısa bir süre içinde onu aşan insan vahşice katledildi. Kürdistan'da her gün katliamlar gerçekleşmekteydi. Sokaklarda ve hayatın her alanında yargısız infazlar başladı. Artık tutuklamak ve yargılamak yok. Hükmü yerinde verip ve infazı anında gerçekleştirme devri başlamıştı. De-

mokratik hak ve özgürlükler kullanılamaz hale getirilmekte. Baskı, uygulama olarak daha şiddetli bir biçimde devam ediyordu. Kitaplar ve dergiler toplatılıyor, yasaklanıyor, yakılıyor, mahkemeye veriliyor, sansür son hızla ve şiddetle uygulanıyor ve baskı mekanizması bütün enstrümanlarıyla eksiksiz hayata geçiriliyordu. Bütün bunlarla birlikte hayatın her alanında devlet terörü hızla tırmalandırılıyor. Estirilen devlet terörüyle kitlelerin mücadelesi ezilmek, sindirilmek ve gelişen sosyal-siyasal muhalefet ortadan kaldırılmak isteniyor.

Emperyalistlerin “Yeni Dünya Düzeni” diye sundukları evrensel işbirliği, barış ve istikrarın arkasında yatanın işgal, şiddet ve savaş olduğunu yaşayarak gördük. “Çağ atlayan, gelişen, büyüyen, güçlenen” Türkiye, “insan haklarından dev adımlar kat eden” Türkiye, istikrar ve düzenin sağlandığı demagojileriyle lanse edilen “Yeni Dünya Düzeni” hiç de söylenenleri yansıtmıyordu. Gerçek olan iki yüzlü bir aldatmacadan başka bir şey değildir. Gerçek yüzü yukarıda anlattığımız ve yaşananlardan da görüldüğü gibi; işkence, zulüm, sömürü, sürgün, yasak, yargısız ve sorgusuz yapılan sokak infazları, daha dün yapılan idam tehditleri, rüşvet-talan-yolsuzluk-hırsızlık, insan hak ve özgürlüklerinin ihlallerinden başka bir şey değildir.

Devlet terörü hızla tırmandırılmaktadır. Toplum adeta terörize edilmektedir. Devlet terörü halkın günlük, alışılagelelen bir yaşam biçimi haline getirilmek istenmektedir. Bu şekilde devlet terörüne karşı halkın duyarsız hale getirilmesi senaryoları şimdiden yaşama geçirilmektedir. Türkiye, Latin Amerika ülkeleri ve Lübnan’ın her gün her saat yaşadığı terör, katliam ve işkence sürecinin içine sürüklenmektedir. Kürt ulusunun varlığı hiçe sayılmaktadır. Keyfi olarak ve çifte standartlara dayalı bir sistem dayatılarak hayata geçirilmektedir. Faşist diktatörlük kendi yasalarını, altına imza attığı evrensel sözleşmeleri uygulamamaktadır. Var olan sınırlı hak ve özgürlüklerin yok edilmesi ve ayaklar altına alınması istenmektedir. Ayrıca faşist diktatörlük ülkeyi

içine sürdükleri kaostan kendilerini de kurtarmak için birtakım tedbirlere gereksinim duyuyorlar. Faşist Özal, yarın bu yaptıklarının hesabının kendisinden sorulacağını düşünerek Menderes'in akıbetine uğramamak için "ihanet-i vatanıye". maddesini ortadan kaldırıyor. Bu vesileyle geleceğini de garanti altına almış bulunuyor. Burjuva muhalefetten şimdiden bu yönlü tehditler başlamış bulunmaktadır. Bunun için devletin ve özellikle faşist Özal'ın resmi devlet terörü üzerine kurulu bir mini anayasaya ihtiyacı vardır. Bu "ezildiler", "yok edildiler" ve "esameleri okunmuyor" dedikleri devrimci-sosyalist ve komünistlerin mücadelesinden, Kürt ulusal kurtuluş savaşından ve işçi sınıfının gelişen mücadelesinden ne kadar korktuklarını göstermekten başka bir şey değildir.

12 Nisan 1991 tarihinde çıkarılan "Terörle Mücadele Kanunu" (Toplumla Mücadele Kanunu) öncesinde dünyada ve Türkiye'de olan gelişmelere kısa bir değinme ihtiyacı doğdu. Bu kanunun gelişim süreci, doğurduğu sorunlar, sıkıntılar ve aksaklıklar, yaratacağı vahşet ve gelişen mücadeleye vereceği zararlar doğduğu dönemin ve koşulların özelliklerinden ayrı oluşmayacak ve düşünülemeyecektir. Bu kanunun doğduğu dönem ve yapılan eleştiriler, hemen başlangıçta doğan endişeler göz önünde tutularak üzerinde ayrıntılı olarak durmayı bir zorunluluk haline getiriyor. Bu kanunla yapılmak istenen, şu anda uygulanmakta olan devlet terörünün daha seri ve daha hızlı ve resmileştirilmiş haliyle hayata geçirilmesidir. Bunun için kanunun öncesi ve sonrası sürecini ele almak için bir giriş niteliği taşıyan bu kısa açıklama göz önüne alınarak aylarca üzerinde tartışılan bu kanunun özünü açıklamak gerekirse, "Terörle (toplumla) Mücadele Kanunu" resmi ve yasal bir formasyona kavuşturulmuş devlet terörüdür.

Faşist Özal ve ANAP iktidarının sık sık diline doladığı "demokrasi" ardındaki gerçeği bu yasayla ortaya çıkardı. Türkiye'de "demokrasi" olarak sözü edilenin "anti-terör kanunu" olduğu açıklığa kavuştu. Faşist iktidar halkın "demokrasi"

maskesini çıkarmasına gerek kalmadan bilinç altındaki gerçeği açığa vurmak zorunda bıraktırdı. “Demokrasi” maske- siyle cilalanmış anti-terör kanunu çıkarılıp resmileştirilerek piyasaya sürüldü. Nedir bu iktidarın diline doladığı “de- mokrasi”? Devletin Kürt ulusal hareketine, komünist, dev- rimci-sosyalist ve demokrat harekete karşı hukuki olarak düzenlenmiş resmi devlet saldırısıdır. Devlet adına şiddeti ve terörü uygulamakla görevli MİT, kontrgerilla, ordu, polis ve özel timlerin savaş donanımıdır. Devrimin karşı-devrim tarafından bastırılmasının daha üst boyutta bir saldırı ifa- desidir. Evet, “demokrasi” olarak sunulan, halka uygulanan devlet teröründen başka bir şey değildir. Devlet, ordu, polis, MİT, kontrgerilla ve diğer özel savaş birlik ve kuvvetlerinin saldırılarını ve terörünü yeterli görmeyerek, devlet terörünü daha üst bir boyutta örgütleyerek devrime ve komünizme, Kürt ulusu ve işçi sınıfına, siyasal ve toplumsal muhalefe- te saldırmayı hedefliyor. Böylece açıktan polis terörünün resmi devlet terörü olarak uygulamaya sokulacağı bir polis devleti yaratılmak isteniyor. 12 Eylül askeri faşist diktatör- lüğüyle başlatılmış, devrimci mücadelenin örgütlü devrimci güçlerine ve faşist düzene muhalif örgütlerine yönelik sal- dırı, daha bir modernize edilmiş, yeterli güvenceleri sağlan- mış, işkence, işkenceyle adam öldürme, sorgusuz-yargısız sokak-ev-işyeri infazları için polis ve diğer faşist saldırı bi- rimlerine sonsuz yetkiler tanınmış ve hukuksuzluk kanuni bir görünüme büründürülmüştür.

Türkiye’de savaşın ağır yükümlülüklerinin getirdiği bu- nalımın altında doğabilecek Kürt-Türk halkı ve işçi sınıfı- nın devrimci mücadele atılımları ve kendiliğinden gelişen halk muhalefetine devrimci bir potada erimesini ve yürü- mesini engellemek için demokrasi dışı ve hatta 12 Eylül faşizminin bile gerisine düşecek ne varsa onlar “reform”, “gelişme” ve “demokrasi” olarak halka sunulmaktadır. Kürt ve Türk ezilen emekçi halkı ve işçi sınıfına sunulan işken- ce, baskı, sömürü, açlık, polis terörü, yasadışı infaz ve bir bütün olarak yasakları oluşturan bir sistemden başka

bir şey değildir. Şimdiye kadar uygulanan tüm yaptırımlar ve saldırılar iki katına çıkarılarak kitleleri susturmak ve sindirmek, devrimci-sosyalistleri imha etmek, örgütsel varlıklarını ve mücadeleci güçlerini ortadan kaldırmak ve legalizm-reformizm sınırları içine çekmek hedeflenmektedir. Yeni dönemde halkı ve işçi sınıfını, devrimci-sosyalist, komünist, demokrat ve diğer katmanları ve örgütlerini bekleyen dizginsiz ve zıvanadan çıkmış bir faşist saldırı, katliam ve imhadır. “Terörle (toplum) Mücadele Kanunu” ile devlet yeni bir saldırı ve sorunlar dönemini başlatıyor.

Yığınların gelişen mücadelesini kendi potasında eritmek için sözde bazı reformlara gidilmiş gibi adımlar atılıyor. Kötü ünlü SS kararnameleriyle ortadan kaldıramadıkları Kürt-Türk halklarının devrimci-sosyalist muhalefetini, yıllardır değişmesi ve kaldırılması istenen bazı ceza kanunu madde ve yasaların ortadan kaldırılması düşünülmektedir. Kaldırılan 2932 sayılı yasa Kürt dilini yasaklıyordu. Var olmayan bir dili yasaklayan bir yasanın olması da ayrı bir trajikomik durumdur. Bu yasakçı yasanın hiçbir hükmü kalmamıştı pratikte. Kürtler bu yasayı paçavraya çevirmişlerdi. Her yerde ve alanda inadına Kürtler, Kürtçe konuşuyor, müzik ve yayın yapıyorlardı. 141 ve 142. maddeler fiilen işlemez hale getirilmişti. Hiçbir işlevi kalmamış bazı yasalar ve maddeler devlet terörü kanunu ile birlikte “demokrasi” adına daha bir ağırlaştırılarak ve yeni bir makyajla piyasaya sürülüyor. Kısmi talepleri reformlar yoluyla değiştirirmiş gibi görünen faşist diktatörlük ezilen emekçi yığınların kabaran ve yükselme eğilimi taşıyan öfkesi ve muhalefeti karşısında böyle bir kisveye bürünmek zorunda kalıyor.

Faşist diktatörlük özgürlük uğruna verilen devrim mücadelesinde bu getirdiğini iddia ettiği yeni dönemde önümüze değişim, dönüşüm adına daha ağır engeller dikmektedir. Şimdiden söylemek gerekirse bu yasa Türkiye toplumunun bir asırdır kazanmış olduğu kazanımları ortadan kaldıracak ve bir asrı içerecek kelepçe takacaktır. Bunu yaparken zindanları boşaltma, yani af getirme, ko-

münizmi yasaklayan, propaganda ve örgütlenme özgürlüğünü yasaklayan maddeleri kaldırma adına ve Türkiye'nin "demokrasiye" geçtiği adına yapılmaktadır. Zindanları boşaltacak ama bütün Türkiye'yi yarı açık bir zindana çevirecek. Bu yasayla bizim geleceğimiz ağır bir saldırı ve ipotek altına alınmaktadır. Ancak devrimci-sosyalistlerin inadına verecekleri sınıf mücadelesinin karşısında da bu barikatlar ve yeni saldırılar sökmeyecektir. SS kararnamelerinin akıbeti ve devlet terörü kanununun akıbeti aynı olacaktır. Kürt özgürlük hareketi ve işçi sınıfının toplumsal ve siyasal mücadelesinin geldiği nokta devleti zorlamaktadır. Bunun için devlet devrimci-sosyalist mücadele ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelesini ezmeyi kendine başlıca görev edinmiştir. Her iki dinamiğe karşı uygulamaya soktuğu önlemleri veya saldırıları "Terörle Mücadele Kanunu" kapsamına almış bulunmaktadır. Bu bize neyi gösteriyor? Faşist diktatörlük yükselen ve gelişen devrimci-sosyalist hareket ve Kürt özgürlük hareketi karşısında şimdiye kadar başvurduğu yöntemlerle baş edemiyor. O zaman yeni saldırı yöntemi ve dalgası ve güçleriyle harekete geçmesi gerekiyor. "Terörle Mücadele Kanunu" da bunun bir ürünüdür. Aksi taktirde memur, öğrenci, işçi, esnaf, köylü ve Kürt ulusunun başlattığı ve oluşturduğu mücadele cephesi ipleri koparıp atar. Bunun için yeni yöntemler ve baskı politikalarıyla şimdiden bu tehlikenin önünü almaya yöneliyor.

Faşist devlet, özellikle bugünkü faşist Özal iktidarı tüm toplumsal ve siyasal dayanaklarını yitirmiş bulunmaktadır. Acil olarak emniyet mensuplarını kuvvetlendirmeleri gerekmektedir. Getirecekleri saldırı içerikli tedbirlerin amacı, devrimi ve Kürt özgürlük savaşımının esas olarak önlenmesi, yok edilmesi veya başarıya gidiş yönünün saptırılmasıdır. Temel amaç, faşist diktatörlüğün ezilen yığınların, işçi sınıfı ve Kürt ulusunun müsaade ettiği oranda devrime ve ulusal kurtuluş savaşına karşı ihtiyaç duyduğu yeni biçimli saldırısını örgütlemenin hukuki ve resmi çerçevesinin çizilmesidir. Yola çıkılırken ve hedefe varılırken, kanunun

da koyduğu gibi devletin hukuksuzluğu hukukmuş gibi hayata geçirmesidir. Resmileştirilmiş devlet terörü kanununun en çarpıcı ve vahim olan tarafı burasıdır. Bugüne kadar kontrgerilla örgütü ve gizli devlet ile yapılanlar bundan böyle hiçbir gizliliğe gerek kalmaksızın açıktan yapılmak istenmektedir. 1 Mayıs, Maraş katliamları, henüz aydınlatılmamış siyasi veya faili meçhul (siz faili devlet okuyun) cinayetler, politikacı-aydın ve bilim insanlarının öldürölme-leri şimdiye kadar kontrgerilla ve gizli devlet, MİT ve diğere gizli katliamcı devlet güçleri tarafından yapılıyordu. Bundan böyle bütün bunlar toplumu korkutmak ve sindirmek amacıyla açıktan yapılacaktır. Faşist diktatörlük, açıktan sivil faşist güçlerin devlet adına 12 Eylül askeri faşist darbesi öncesi yaptıkları ve oynadıkları rolü üstlenmektedir.

Getirilen yeni dönem ve yeni saldırılarla karşı-devrim tüm güçleriyle ve bağlaşıklarıyla toplumun tümüne karşı birleşik bir saldırıyı gündeme getirmiştir. Bu işçi sınıfına, öğrencilere, gençliğe, kadınların cinsel köleliği ve çiftte baskısına isyanına, aydınlara, emekçilere, Kürt ulusuna ve bunların siyasal öncü güç ve örgütlerine karşı oluşturduğu son saldırıdır. Saldırının hedefi sadece devrimci-sosyalistler ve komünistler değildir, toplumun bütünü ve kitleler ve kitlesel mücadeleleridir. Bugüne kadar sadece Kürdistan'la sınırlı olan bu tür saldırılar "Terörle Mücadele Kanunu" ile Türkiye'nin bütününe yayılmak istenmektedir.

Basına ve özellikle devrimci ve sosyalist basına ağır yükümlölükler ve saldırılar getirilirken, esas olarak devrimci-sosyalist ve komünist güçlerin legal olanaklardan koparılıp illegaliteye sürüklenmesi amaçlanmaktadır. SS kararnamelerinde de esas hedefin Kürt, devrimci ve sosyalist basın olduğu uygulamalarıyla ortaya çıkmıştır. Basın özgürlüğü adına ekonomik ve siyasi baskılar getirilmektedir. Legal parti kurulması ve dernek çalışmaları, örgütlenmenin ve düşüncenin birbirinden ayrıştırılarak önüne konulan engellerle daha da zorlaştırılıyor ve işlevsiz hale getiriliyor. Sadece faşizmin ve ırkçılığın, şovenizmin ve gericiliğın

saldırılarının güçlendirilmesi serbestleştiriliyor. Bunlara ve devlete baskı ve terörü uygulamayı bir hak olarak veriyor.

Birleşik, örgütlü ve resmi karşı-devrim saldırısının hedefleri oldukça geniş bir alana yayılıyor. Yükselen bir mücadelenin varlığı ve bu geniş saldırı hedeflerinden dolayı resmi devlet terörü kanunu ömrünü çok erken doldurabilecektir. Kitlelere rağmen azgın faşist saldırıların dizginsiz olarak yürümesi mümkün değildir.

Yıllardır Türkiye’de sürdürülen “demokrasi”, “düşünce ve örgütlenme özgürlüğü” ve “zindanların boşaltılması”, “idam cezasının kaldırılması” konusundaki demagojilerin gerçek anlamı bu aşamada ne olup ne olmadığı açığa çıkmış bulunmaktadır. Özellikle 141, 142 ve 163. maddeler üzerinde koparılan fırtına hiçbir zaman gündemden kaldırılmadı. Şubat ayı sonu ve Nisan ayı başı itibariyle “Terörle Mücadele Kanunu”, “Cezaların Tecili” ve “Kürtçenin serbest bırakılması”na yönelik kanun tasarıları tartışması enflasyonu başladı. Anayasa değişikliği veya yeni bir anayasanın hazırlanması tartışmalarının içinde bu tür tasarıların öne çıkması dikkatleri bu tasarıların üzerine çekerek bu yönde gündemin oluşmasını sağladı.

Faşist ANAP ve Özal iktidarı, parti içi örgütlenme ve kariyer çatışmaları, hem kendi iç muhalefetini (Kürtçenin serbest bırakılması konusunda), hem parlamento içi-dışı burjuva partileri, burjuva ve halk muhalefetini ve hem de uzun vadeli halkın elini-kolunu bağlayacak terör kanununa ilişkin doğabilecek muhalif tepkileri bertaraf etmek için üç tasarımı da birleştirdi. “Cezaların tecili”, “2932 sayılı kanunun kaldırılması” ve “140, 141, 142 ve 163. maddelerin kaldırılması” adeta bir özgürlük havası ve demokrasi rüzgarı estirdi. 12 Eylül askeri faşist darbesi dönemi ve getirdiği yaptırımlar sona erdiriliyor sanıldı. Bu makyaja büründürülmüş maskenin altında yatan terör, kitlelerden ve kamuoyundan gizlenmeye çalışıldı. Halen üzerinde tartışmaların devam ettiği bu kanunun başından itibaren gelişme sürecine bir bakalım.

Daha önce de belirtildiği gibi 1991 yılının gündemini işçi sınıfı ve Kürt ulusunun mücadelesi oluşturmaktadır. Faşist Turgut Özal gerek “Paris Şartı” sözleşmesi ve gerekse diğer uluslararası sözleşmelerde yer alan azınlıklar ve milliyetlerin haklarının tanınmasını içeren sözleşmelerin altına imza atıyordu. 1982 faşist Anayasası’nda yer alan “özgürlükleri”, demokrasi ve Kürt ulusunun varlığını yasaklayan çeşitli maddeler Türkiye dışındaki kamuoyunda, kurum-kuruluş ve ülkeler nezdinde Türkiye’nin profilini bozuyordu. Silahlı mücadele temeli üzerinde 1984 yılından bu yana gelişen Kürt ulusal kurtuluş savaşını, Körfez Savaşı’nın Kürtleri de öne çıkarması ve olası bir Kürt Devletinin kurulmasını önlemek için faşist Türk Devleti bazı reformlarla Kürdistan’da denetim kurmak istiyordu. Kürt sorunu, savaşın sona ermesiyle birlikte dünyanın birincil gündemi haline geldi. Ayrıca Irak Kürdistan’ını kapsayan ayaklanma da dikkatleri Kürdistan üzerinde kalıcılaştırıyordu. Kuzey Kürdistan’daki gelişme ve Güney Kürdistan’daki mücadelenin geldiği boyut faşist Türk Devleti’ni Kürt sorununda zor bir dönemece getirmiş bulunuyordu. Bazı kısmi reformlarla tehlikeyi geçiştirmeyi hesaplıyordu. Zaten hiçbir hükmü kalmamış olan 2932 sayılı Kürtçeyi de yasaklayan kanunu kaldırma tasarısı ortaya atıldı. Ayrıca faşist Özal, PKK Lideri Abdullah Öcalan da dahil tüm yurtiçinde ve yurtdışında arananların da kapsamına girdiği, tüm siyasal suçlardan tutuklu ve hükümlü bulunan özgürlük tutsaklarının ve zindanlarda olanların cezalarının tecil edilmesi şeklinde bir açıklamada bulununca, Türk ve Kürt kamuoyunun ve ilgili çevrelerin gündemini “af” konusu oluşturdu. Bu gelişmeyle beraber Güney Kürdistan’da Kürtlerin yenilgi alması sonucu Türkiye ve İran sınırlarına yönelik göç akını gündemi değiştirdi. Dünya ve Kürt kamuoyunda olumlu puan toplamak için faşist Turgut Özal ve ANAP Hükümeti özellikle Kürtlere ve PKK’ye yönelik olarak çıkarmayı düşündüğü “cezaların tecili”ni Kürt hareketinin evrildiği yeni boyut, oluşan gündemi olumsuz yönde değiştirdi. Kürtlerin göç hareketi ve bu

hareketi dünya kamuoyunun gündemine getirme, bir şeyler yapıyormuş gibi görünme ve bazı zorunlu insani yardımlar yaparak göçün Türkiye'nin içine taşınmasını önleme noktasında gösterilen çabalar, Özal'ın PKK ve Apo'yu "af" kapsamına alma anlayışını geri plana attırdı.

Asıl sorun, Kürt sorununu düzen ve mevcut statüko içinde çözmek anlayışında yatıyordu. Fakat faşist Özal'ın terör suçları da dahil olmak üzere "zindanları boşaltın" şeklindeki açıklaması geri dönüşü olmayan bir yola girdi ve bir yeni süreci başlattı.

27 Şubat 1991 tarihinde Or-An'da milletvekilleri lojmanlarında ANAP milletvekilleriyle yapılan bir sohbet toplantısında faşist Özal, Kürtçeye ilişkin olarak hazırlanan yasa, anti-terör ve cezaların teciline ilişkin olarak şöyle bir açıklama da bulunuyor:

"Bu kanundan korkmayın. Kendi memleketimizdeki Kürtlere serbestlik verirse, komşu ülkelerdeki Kürtler konusunda da daha rahat konuşabiliriz.

"Her türlü yayın yasağını kaldıralım. Zaten 141, 142 ve 163. maddeleri kaldıran anti-terör yasasını hazırlıyoruz. Bunun yürürlüğe girmesiyle birlikte fikir suçluları, hatta basından mahkûm olanlar hepsi hapisten çıkacak.

"Ama bir de şu anda cezaevinde olanlar için infaz kanununu değiştirelim, cezaevlerini boşaltalım. Hakim, savcı, polis; güvenlik güçlerini öldürenler, onlara karşı suç işleyenler dışındakilere farklı davranalım. Diğer mahkûmların cezalarını bir defaya mahsus erteleyelim. Aynı suçu bir daha işlerse cezasını daha ağır çeksin. Halen yakalanamayanlar da müracaatları halinde bir defaya mahsus bundan faydalansınlar. Gelsin teslim olup gitsinler. Ama bir daha suç işlerlerse cezalarını iki-üç kat fazlasıyla çeksinler.

"İnfaz kanununu değiştirelim. Bir nevi af olsun, ama genel af değil de erteleme biçiminde gerçekleşsin."

Daha önce yine faşist Özal'ın gündem değiştirme ve gündem belirleme manevralarından biri olarak değerlendirilen "af" sözcüğü bu açıklamadan sonra her şey değişti.

Zindanları, muhalefet partilerini, mahkûm aileleri ve yakınlarını birden bir “af” tartışması sardı. Türkiye gündemi, işçi sınıfının eylemleri, grevleri, “af” ve Kürt sorunu olarak sürekliliğini ve canlılığını devam ettirdi. Faşist Özal’ın ilk açıklamasına paralel olarak ve pekiştirici bir yaklaşımla ve yeni bir açıklıkla devam etti.

“Bu af değil, tecil. Belki üst düzey güvenlik görevlisi, hakim ve savcı öldürenler bu tecilin dışında tutulabilir.

“Bütün terör suçlularını bir defaya mahsus tecil edelim. Bu arada işkenceci polislerin cezalarını da tecil edelim. Af değil. Belki infaz yasasındaki bir değişiklik lazım gelir. Bu arada da yurtdışında kaçak olanları da Türkiye’ye çağırabilirim. Apo ve PKK dahil, bir heyet oluşturup ifadelerini alalım. Sonra o ifadeleri dosyalararak saklanır. Bu kişilerin cezaları tecil edilir. Bu kişiler iyi vatandaş olmazlarsa o zaman cezaları çok arttırılarak verilir. Ama bunu Demokles’in kılıcı gibi tepelerinde sallandırmak lazım.”

Bu açık ve ciddi boyuttaki açıklamalardan sonra, Çankaya Köşkü’nde Adalet ve İç İşleri bakanlıklarından uzmanların oluşturduğu bir “af komisyonu oluşturuldu.” Bununla birlikte hükümet, iktidar milletvekilleri ve muhalefet partileri konu üzerinde görüş belirtmeye başladılar. Hukukçular konuya hassasiyetle eğildiler. Hukukçular genel olarak kanununun bu açıklamalar doğrultusunda çıkmasının yargı ve kuvvetler ayrılığı ilkesine müdahale olacağı, sorunun köklü çözümünün bir genel afta olduğundan birleştiler.

Yukarda da belirtildiği gibi, faşist Özal’ın gündemi değiştirmek için başvurduğu oyunlardan biri olduğu kuşkusunu bazı kesimlerde halen mevcuttu. İlk bu sorun bir faşist Özal taktiği olarak kimse tarafından ciddiye alınmadı. Ancak yapılan açıklamalar doğrultusunda bir çalışma da piyasada yoktu. Çünkü kısa bir süre önce zindanlarda rehine olarak tutulan ve dosyaları TBMM’de (Türkiye Büyük Millet Meclisi) bekleyen Kürt ve diğer devrimci-sosyalist idam cezası onaylanmış olanlara atfen “Bir kaçını asmalıyız” diyerek idam tehdidini savuruyordu. Konuyla ilgili olan bakan

Adalet Bakanı Oltan Sungurlu, hükümetin bir çalışmasının olmadığını ve Cumhurbaşkanı'nın sözlerini takip ettiklerini ve bu düşüncelerin hangi noktaya varacağını beklediklerini açıklıyor. Böyle bir açıklama ve tartışmaya rağmen konu bir açıklığa, netliğe ve görüş birliğine kavuşturulmuş değildir. Ancak hükümet ve ANAP Milletvekillerinin net olarak belirttikleri bir gerçek vardı. Bir "genel af" düşünülmüyordu. Bu konuda eğer bir çalışma yapılırsa "infaz değişikliği" veya "cezaların tecili" şeklinde "sınırları çizilmiş" bir çalışma olacağı şeklindeydi.

Tartışmalar bu seyirde ve geriden geriye cansız bir tempoda seyrederken SHP (Sosyal Demokrat Halkçı Parti) "Yunus Emre Sevgi ve Barış Yılı" dolayısıyla bir "genel af" tasarısı hazırladı. Bu tasarı siyasal suçları kapsamaması nedeniyle faşist Özal'ın söylediklerinin gerisinde bir içeriğe sahipti. Daha sonra bu tasarı geri çekildi.

"Af" sorunu toplumu bir beklenti içine sokmuş olduğundan ve iktidarın halen duyarsız hareket etmesinden ve ağırdan almasından bir an önce "af"ın çıkarılması ve insanların duygularıyla ve hassasiyetleriyle oynanmamasını ileri süren çeşitli çevreler; adil, eşit ve insan onuruna yakışır ve duyguları rencide etmeyecek, toplumsal barışa zemin hazırlayacak bir "af"ın bayrama yetiştirilmesini ileri sürdüler. Bu tehlikeye dikkat çekilirken, insanlar bir "umut işkencesi" içine sürüklenmişken, "anti-terör kanunu"na ilişkin çalışmalar yapılıyordu. İktidar açıklamalarına ara verince SHP dar ve toplumun ihtiyaçlarına cevap vermekten yoksun ve sınırları çizilmiş "genel af" teklifleri üzerinde çalışma atağına geçti.

Faşist Özal "tecil" sözünü ortaya attı ve yurtdışında para arama turlarına çıktı. ANAP'ta, Meclis'te ve Türkiye'de faşist Özal tek başına hakim olduğu için, Özal'sız bir şey yapılamıyor. Eğer bir şeylerin yapılması niyetleniyorsa da faşist Özal'ın direktifleri bekleniyor. Kürt sorununun ulaştığı boyutlarda doğan endişeleri gidermek ve olası bir Kürt "özerk, özgür bir federasyon" veya bağımsız Kürdistan

devletinin kurulmasını önleme çabaları hız kazandı. Faşist Özal'dan dolayı yüzlerce kişi 141, 142 ve 163. maddeden zindanlarda yatıyor ve meclisteki yasa hazırlıkları durmuştur. "Anti-terör Kanunu" ve "tecil" kanununa ilişkin yapılan çalışmalardan hiçbir belirti gözüküyor. Her şey olduğu yerde saymaktadır. Hiçbir çalışma adımı atmaksızın, "Terör Kanunu çıkarırız, terör yapanlara, fikrini silah zoruyla kabul ettirmek isteyenlere çok ağır ceza verelim. Ama fikre bir şey yapmayalım. 141, 142 ve 163. maddeler böylece kalkmış olur. Af değil ama cezaları tecil edelim. Bir daha aynı suçu işlerse Demokles'in kılıcı gibi kalsın. Af bence hep hatadır, vergi affı dahil... Onun için af yerine tecil yoluna gitmek gerekiyor." Görüldüğü gibi yapılan açıklamalarda aynı çerçeveye içinde dönüp dolaşıp duruluyor.

Anti-terör kanunu ve cezaların teciline ilişkin yapılabilecek bir çalışmanın çerçevesi Adalet Bakanı Oltan Sungurlu tarafından şöyle açıklandı:

"1- 141, 142 ve 163. maddeler Türk Ceza Kanunu'ndan (TCK) çıkarılacak. Bu maddeler çalışmaları süren Anarşi ve Terörle Mücadele Kanunu'na kaydırılacak.

2- Zindanların önemli ölçüde boşaltılması sağlanacak. Bunun için ilk etapta "ceza tecili" yoluyla bu gerçekleştirilecek. Ancak "af yasağı" getiren anayasa maddelerinin değiştirilmemesi halinde bazı suçların kapsam dışında tutulacağı, bir af da seçim öncesi gündeme getirilebilecek.

3- İdamlar konusu bir çözüme kavuşturulacak. Öncelikle TCK'nın idamlardan arındırılması sağlanacak. İdam cezasının yalnız terör ve vatana ihanet suçları için yürürlükte kalması, bunun da TCK dışındaki yasalarda yer alması düşünülüyor. Ayrıca halen Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)'de bekleyen idam dosyaları da ömür boyu hapse dönüştürülerek meclis gündeminden çıkarılacak. Bu yetkinin yargı organlarına bırakılması amaçlanıyor. Meclis ise idam kararının ömür boyu hapse dönüştürülmesi için başvuru merkezi haline getirilecek.

4- Siyasi Partiler Yasası'nda (SPY) 141, 142 ve 163.

maddelere ilişkin değişikliklere paralel düzenlemelere gidecek. Bu değişiklikler anayasanın ilgili maddelerinde de gerçekleştirilecek.

5- Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu, Dernekler, Sendikalar, Grev-Lokavt-TİS (Toplu iş sözleşmeleri) Kanunlarında da anti-demokratik olarak nitelenen hükümlerin değiştirilmesi düşünülüyor. Bu bağlamda, memurlara sendikal hakların geri verilmesi de gündeme gelebilecek.”

6- Anayasa Komisyonu’nda bekleyen ve Kürtçe serbes-tisi getiren yasa tasarısı geri çekilerek 2932 sayılı kanun kaldırılmasına ilişkin bir başka tasarı TBMM’ye sevk edilecek.

Moskova gezisi öncesinde faşist Özal, Adalet Bakanı Oltan Sungurlu ile görüştü. Bu görüşmede, “anti-terör kanunu” taslağı ile TCK’nın 141, 142 ve 163. maddelerinin kaldırılmasına ilişkin çalışmalar değerlendirilmiş ve faşist Özal ile Sungurlu bunlara ilişkin çalışmaları yeniden görüşecekler bir süre sonra.

Adalet Bakanı Mahmut Oltan Sungurlu, Güvenlik ve Yargı Muhabirleri Derneğı’nin yeni lokalinin açılışında gazetecilerin sorularını yanıtlarken, “cezaların tecili” konusunda Bakanlığı’nda bağımsız bir çalışmanın yapıldığını, ancak bunun üzerinde çalışılan “anti-terör kanunu”na monte edilebileceğini de belirtiyor. “Ceza Tecili”nin 1987 ya da 1990 yılı sonu itibariyle yürürlüğe girmesinin düşünüldüğünü de açıklıyor. Bakanlığı’nın dışında yürütölen çalışma ile MGK(Milli Güvenlik Konseyi)’da bir tasarının hazırlandığını ifade etmektedir. Özal iktidarı döneminde, 12 Eylül askeri faşist darbesinin ürünü MGK’nın yargı, yürütme ve yasama kuvvetleri yerine hareket etme görevi devam etmiştir. Hemen hemen Türkiye’nin tüm politikaları MGK toplantılarında yapılmaktadır. Bu aynı zamanda Özal’ın 12 Eylül dönemi politikacısı olduğı gibi, 12 Eylül’ün yarattığı ve bugün de 12 Eylül’ün devamı olduğı göstergelerinden biridir. Bütün icraatlarıyla herşeyin Cumhurbaşkanı tarafından yapılacağı, adeta bir yarı-başkanlık sistemiyle ha-

reket ederek hükümeti, meclisi, yargıyı ve diğer kuvvetleri hiçe saymaktadır. Türkiye’de anayasayı çiğneme ve ihlal etme rekoru faşist Özal’ın elindedir.

Bir gazetecinin sorusu üzerine faşist Oltan Sungurlu, Partiya Karkeron Kurdistan’ın (PKK-Kürdistan İşçi Partisi) lideri Abdullah Öcalan’ın da (Apo) durumunun kanunun getiriliş biçimine uyması koşuluyla ceza tecilinden yararlanabileceğini ifade etti. Normal suçlarda ilk sorguya avukatın girebileceği ve terör suçlarında avukatın ilk sorguya katılamayacağı ve farklı bir uygulamaya bağlanacağı hükmü getiriliyor. Kukla Başbakan Yıldırım Akbulut, Apo’nun bir canı olduğu ve mutlaka cezalandırılacağı konusunda Özal ve Sungurlu’nun aksine bir açıklamada bulunuyor.

Yeni kanun tasarısına göre terörün tanımı yeniden yapılıyor bu kapsama giren suçlar konusunda mahkemelere taktir hakkı getirilmesi düşünülüyor. Mevcut gözaltı süresi aynen korunacak ve terör nitelikli olmayan adi suçlarda gözaltı süresinin indirileceği düşünülürken, halen 15 gün olan gözaltı süresinin 4-6 gün gibi bir indirime gidileceğine dair düşünceler belirtiliyor.

“Cezaevlerini boşaltın” sözü üzerine bir hayli zaman geçmesine rağmen sadece yapılmak istenen çalışmalara ilişkin bir çerçeve çizilmiş. Halen ne yapılacağı ve ne olacağı konusu bile bir netliğe kavuşturulamamıştır. Özal, Sungurlu ve Akbulut üçlüsünün bütün açıklamalarını aynı kapsamda ve içerikte ifade ediyorlar. Daha ne yapılacağını açığa kavuşturmuş değildirler. Bir tek köklü ve kapsamlı bir affı yapamayacaklarını kararlaştırmış bulunuyorlar.

Genel çalışmaların gidişi üzerinde sık sık basına birbiriyile uyuşmayan açıklamalar yapılıyor. Ancak üç konuda çalışmaların yapıldığı ve yapılacağı biliniyordu. Yeni “Terörle Mücadele Kanunu”, “Cezaları Tecili” ve Kürtçenin serbest bırakılması. Ayrı ayrı yapılan bu çalışmaların birleştirilerek ele alınacağı, üzerinde düşünce birliğinde oldukları önemli bir husustur. Kürtçenin serbest bırakılmasına ilişkin hazırlanan tasarıya ANAP milletvekillerinden sert tepkiler geldi.

Anti-terör tasarısına muhalefetin desteğini almaları gerekiyordu. Bu iki tasarıya da “cezaların tecili”ni monte ederek tüm muhaliflerin elini kolunu bağlayıp, esas olarak geçirmek istedikleri tasarıları meclisten geçirerek kanunlaştırebileceklerdir.

Esas olarak üzerinde çalışılan ve çıkarılmak istenen, “Terörle Mücadele Kanunu” ve 2932 sayılı kanunun değiştirilmesiydi. Cezaların tecili ağırdan alınan ve başka bir çalışma konusuydu. “Terörle Mücadele Kanunu” taslağı çalışmaları BK (Bakanlar Kurulu)’na getirilecek boyuta getirilmiştir. Bu tasarı kanunlaşıp bir kesinliğe kavuşunca “cezaların tecili” gündeme gelecekti. Ancak halen cezaların tecili konusunun kapsamı konusunda kesin bir sonuca varılamamıştı. Özal, bütün suçlar derken, bir kısım yetkililer polis ve yargıçlara yönelik eylemler dışında tüm suçları kapsayan, 1921 yılında kabul edilen “Hıyanet-i Vatan Kanunu” ile yine aynı tarihte kabul edilen toplantı ve vicdan hürriyeti yaslarındaki değişiklikler de gündeme getiriliyor.

“Terörle Mücadele Kanunu” tasarısına yönelik ciddi olmasa bile sakıncalarını ifade eden bazı açıklamalar yansımaya başladı. Bunu dikkate alan hükümet yukarıda da ifade edildiği gibi, “anti-terör kanunu”na kamuoyundan gelecek tepkiyi “cezaevlerinin boşaltılması”nı ön gören “tecil” ile kamufle etmeye çalışmaktadır. Hükümet, Adalet Bakanlığı ve diğer yetkililerin de açıkladığı gibi, “cezaların tecili” “anti-terör kanunu”na monte edilecektir. Bu durumda ortaya çıkan anlayışla basına ve sosyalizm amacıyla faşist düzene karşı verilecek mücadelelere katlanarak cezaların verilmesi öngörülüyor. “Cezaların tecili”nde de iki seçenek üzerinde duruluyor. İlki tüm suçları koşul getirmeksizin kapsamaması, ikincisi siyasi ve güvenlik güçlerine karşı işlenmiş suçların kapsam dışında bırakılması.

MGK Genel Sekreteri Nezihi Çakar başkanlığındaki geniş katılımlı bir komisyon (ordu, Adalet ve İçişleri Bakanlıkları personelinden oluşuyor) tarafından hazırlanan anarşi ve terörle mücadele kanunu taslağında öncelikle devrim-

ci-sosyalist ve komünist mücadelenin kastedildiği terörün bir tanımı yapılmaktadır. Bu tanıma giren suçlar “Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, TC’nin şahsiyetine, devlet otoritesini zaafa uğratmaya, asayiş ve kamu düzenini bozmaya yönelik fiiller” olarak nitelendiriliyor. Bu suçlar için TCK’da yer alan ceza miktarının %50 arttırılarak cezalandırılması benimseniyor. Bu cezalar, devrimci-sosyalist, komünist ve Kürt ulusal kurtuluş hareketinin mücadelelerini “abartarak”, “güvenlik kuvvetlerini zaafa uğratacak” ve “bu fiillerin propagandasına imkan veren” basın-yayın organlarına da verilmesi benimseniyor.

Taslak ile düşünce suçlarının “şiddet” unsuru göz önünde tutularak anti-terör kanununa eklenmesi düşünülmüyor. İşin açık yanı düşünceyi cezalandıran maddeler kalkacak ama yeni düzenlemeyle düşünce yine suç sayılacaktır. Kürt ulusunun bağımsızlığı uğruna ve demokratik hakları uğruna verilen mücadeleyi ve düşünceyi de yasaklayan tasarı verilecek cezaların miktarında da artış getiriyor. Bu cezalara ek olarak ağır para cezaları da getiriliyor. İhbarcılık, ajanlık ve itirafçılığa işlerlik kazandırılmak ve özendirmek için yeni hükümler getirilmeye çalışılıyor. Polisin insan öldürmesi serbestleşiyor ve devrimci ve Kürt öldürmesi bir hak olarak getiriliyor. İşkence yapmak ve işkenceyle insan öldürmek güvenceye bağlanıyor. Hakkında soruşturma açılabilmesi için İçişleri Bakanlığı’nın izni gibi hükümlere bağlanarak soruşturmanın önü tıkanıyor. Bu, işkenceci katil polis ve diğer terörcü güçleri hakkında soruşturma açılabilmesinin önüne engel dikmekten başka bir şey değildir. Bu devletin terörcü güçleri ve özellikle de polise bir “yargı bağıışıklığı”dır. Polisler DGM (Devlet Güvenlik Mahkemesi)’nde yargılanacak ve işkence yaptığı insanların aleyhine tanık olarak dinlenebilecektir kapalı oturumlarda. Ayrıca DGM’ler devrimci-sosyalistleri hızla cezalandırmak için yeni düzenlemelerle donatılacaklar. Devrimci mücadele ve düşünceden ceza alanlar özel tip hücre zindanlarında tutulacaklardır. Şartlı tahliye ve iyi hal

indirimi gibi infaz kanununun getirmiş olduğu düzenlemelerden faydalanamayacaklardır. Açık görüş ve diğerk huku-ki haklarının ekseriyeti ortadan kaldırılacaktır.

Şimdiye kadar parça parça açıklanan ve basına yansıyan “Terörle Mücadele Kanunu” tasarısı son biçimini aldı. Özal’ın istemi ve Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan tasarı MGK Genel Sekreterliği Başkanlığı’ndaki bir komisyon tarafından da incelenerek son şekli verilen tasarı, hükümet tasarısı olarak TBMM’ye sunulacak hale geldi. Tasarı 23 madde ve 4 geçici maddeden oluşuyordu. Tasarının getirmek istediğı düzenlemeler başlıklar halinde şu şekilde ele alınabilir:

1- Terör Tanımı: Terör suçları, ‘zorla, silahla ve baskıyla devletin varlığına yönelik örgütlü olarak işlenen suçlar’ olarak tanımlanıyor.

2- Düşünce Suçları: 141, 142 ve 163. maddeler yeniden düzenleniyor. Bu maddelere şiddet unsuru getirilerek salt düşünce açıklamak suç olmaktan çıkarılıyor. Şiddet unsurunu içeren düşünceye verilecek cezalar ise arttırılıyor. Kürtçe ve Kürdistan’a yönelik düşünce de “bölücülük” olarak nitelendirilip ceza oranı arttırılıyor. Ayrıca TCK’da yer alan 125, 131, 156, 157, 158 maddelerindeki suçlar devrimci-sosyalist bir amaçla işlenirse cezaları %50 oranında arttırılacaktır. Bu suçların terör suçu olup olmadığı da yargı organlarının takdirine bırakılıyor.

3- Basına Ceza: Devrimci mücadele ve eylemleri “abar-tarak”, “güvenlik kuvvetlerini zaafa uğratacak” ya da “bu fiillerin propagandasına imkan verecek” biçimde kamuoyuna yansıtan basın-yayın organlarına da ağır hapis ve para cezaları getiriliyor. Normal ceza maddelerinde verilen cezaların katlanarak verilmesi ve para cezalarının 5 milyondan başlaması hüküm olarak getiriliyor.

4- Gözaltı Süresi: Normal durumlarda 24-72 saat, toplu suçlarda 15 gün olan gözaltı süreleri aynen korunuyor. Ancak istenildiğinde gerekli mercilere başvurularak bu süre uzatılabilecektir. Ayrıca başka bir çalışmayla da 15 günlük

sürenin 4-6 güne düşürülmesi düşünülmüştü.

5- Tutuklamaya Esneklik: Tutuklamanın kapsamı genişletiliyor. Daha önce yargıcın onayı ile çıkarılan tutuklama kararı şimdi savcının sözlü ve yazılı beyanı ile yerine getirilerek rastgele ve keyfi tutuklamaların yaşanması getirilmeye çalışılıyor. Halen geçerli olan tutuklamanın gerekçeleri “suçlunun kaçma olasılığı” ve “delilleri yok etme olasılığı” iken “Terörle Mücadele Kanunu” taslağı ile bu sınırlama ortadan kaldırılarak keyfiyete bağlanıyor.

6- Savunmaya Sınırlama: Hazırlanan yasa doğrultusunda yargılanacaklara “hızlı yargılamayı sağlama” adı altında, en fazla üç avukatın savunma yapması ve mahkemeye girmesi öngörülüyor.

7- Polise Maddi Destek: Terörle mücadele adı altında devrimci-sosyalistlere ve sıradan insanlara işkence yapan ve insanları öldüren polisleri teşvik için parasal olanaklar artırılıyor. Ek tazminat olanağı ve teşvik primleri sağlanıyor. Bir nevi öldürülen ve işkence yapılan insan sayısına göre işkencecilere ve katillere verilen ödül oluyor bu.

8- Polisin Yargılanmasına Önlem: Siyasi polis ve diğer işkenceci katillere daha rahat ve korkusuzca cinayet, infaz ve işkencelerini yapabilmeleri için “yargı bağışıklığı” olarak güvence getiriliyor. İşkence yapan ve insan öldüren polis tutuklanamayacak, yargılanması için de İçişleri Bakanlığı’ndan izin alınacaktır. Bu, açıktan polise işkence et, sokakta infaz et, öldür ve bunlardan dolayı yargılanmayacaksın demekten başka bir şey değildir.

9- Suçlulara Tecrit: Davalar DGM tarafından jet hızıyla sonuçlandırılacak. Ceza alanlar özel hücre tipi zindanlara konularak tecrit edileceklerdir. TCK’da yer alan ceza indimi, şartla tahliye ve diğer hukuki haklarından yararlanılmayacaklardır.

10- İhbarcıya Ödül: Devrimci-sosyalist örgüt ve partilerin çökertilmesi, devrimci-sosyalistlere ve komünistlere karşı verilen karşı-devrimci mücadeleye etkinlik kazandırılmak için ihbarcılık teşvik ediliyor. İhbarcılığı cazip hale getirmek

için, ceza indirimi, parasal olanaklar, kimlik ve yüz değişikliği dahil birçok tedbir getirilmektedir. Toplum nezdinde en aşağılık ve iğrenç bir gelenek olan ihbarcılığı yaygın olarak yaptırmaları mümkün olamıyor. Bunun için ihbarcılara, ihbarcılığı teşvik amacıyla onursuz bir yaşam ve kendini satmayı ödüllendiriyorlar.

11- Zindanlar Boşaltılıyor: Yapılan tecil çalışması tüm suçları kapsadığı takdirde ve halen yargılananları da kapsadığı zaman zindanlar esastan boşalıyorlar. Ancak ayırım getirilirse önemli miktarda mahkûm zindanlarda kalacaktır. Bir sefere mahsus olarak getirilen bu uygulamayla çıkan mahkûm veya tutuklunun tekrar bir suç işlemesi halinde kalan cezanın da çektirilmesini hükme bağlıyor.

12- Yasa Temizliği: Getirilmek istenen kanunla bir takım ceza maddeleri ve özgürlükleri kısıtlayan kanunlar ortadan kaldırılıyor. TCK'nın 140, 141, 142 ve 163. maddeleri, 2932 sayılı Kürtçeye yasak getiren kanun ortadan kaldırılıyor. Hıyanet-i Vataniye Kanunu, Vicdan ve Toplanma Hürriyetlerinin Korunması Hakkındaki Kanun, 163. maddeye paralel hükümler taşıdığı için yürürlükten kaldırılıyorlar.

Bürokratlar ile askerler arasında tasarının hazırlanması sırasında bile eleştiriler yer almaya başladı. Bir bürokrat MGK'nın son şeklini verdiği taslağa ilişkin olarak şu açıklamada bulunuyor:

“Alelacele kaleme alınmış, çok soyut bir kanun olarak hazırlanmış. Belli ki üzerinde çok oynanmış, değiştirilmiş. Maddeler arasında tam bir tutarlılık da yok.

“Örgütsel olarak devlete karşı yönelen suçları kapsıyor. Önce terörün tanımını yapıyor. Bu tanımda uluslararası metinlerden alınmış. Sonuçta terörü örgüt suçu haline getiriyor. Ancak terör suçlarından farklı bir düzenleme de getiriliyor. Kanun kapsamında yer alan bir suçu örgüt namına işlediğini kabul eden bir kişi de kendisi örgüt üyesi olmasa da terör suçlusu olarak sayılıyor. Cumhurbaşkanı'na karşı işlenen suçlar da terör suçu sayılıyor. Bu suçların sanıklarının da DGM'lerde yargılanması benimseniyor.”

Deniz Gezmiş'in avukatı ve deneyimli hukukçu Avukat Halit Çelenk, anti-terör kanunu ile getirilmek istenenin "polis devletinin hukuksal dayanakları" olarak özetlenebilecek taslağa ilişkin eleştirileri şöyledir:

"Bir yandan demokratikleşme iddiaları ileri sürülürken, öte yandan böyle bir taslağın hazırlanması açık bir çelişkidir.

"Avukat sayısının sınırlandırılması, savunma hakkının kısıtlanmasıdır ki, uluslararası hiçbir belgede böyle bir hüküm yoktur. Tutuklama, ülkemizde en çok kötüye kullanılan bir kurumdur. Bunu genişletmek, kişinin özgürlüğünü daha çok yaralayacaktır. İşkence yapan ya da görevini kötüye kullanan polis hakkında dava açılabilmesini İçişleri Bakanlığı'nın iznine bağlayan hüküm, devleti vatandaşın üzerinde gören bir anlayışın ürünüdür. Yargılama hakkının yargı organından alınıp yürütme organına verilmesi anayasanın güçler ayrılığı ilkesine de ters düşer. Ayrıca ihbarcılık kurumu teşvik edici önlemlerle, devletin vatandaş ihbarcılığa ve ahlaksızlığa teşvik etme hakkı da yoktur. Sonuç olarak biz bu kanunun gereksizliğine inanıyoruz."

Tartışmaları hızlandıran ve kamuoyunda tansiyonu yükselten Başbakan Yıldırım Akbulut'un "tecil kanunu"nun bayrama yetiştirilmesine ilişkin açıklamasıydı. Tasarı üzerinde olumlu ve olumsuz görüş ve eleştiriler yapılırken kanunun ne zaman çıkacağı belirsizlik taşıyordu. Ancak Akbulut'un, "Ceza tecilini bayrama yetiştirememeye ihtimalimiz vardır, vakit daralmıştır" demesi ile süre koymuştur.

Başbakan Yıldırım Akbulut, "Tecil konusunu bayrama yetiştirmeye gayret etmeliyiz, ama bayrama yetiştirmeme ihtimalimiz de vardır, vakit daraldı" derken, Adalet Bakanı Mahmut Oltan Sungurlu, "Yetişip yetişmeyeceğini bilemem. Bu, meclisin çalışmalarına bağlı. Ben meclisin iradesine ipotek koyamam. Meclis isterse yetiştirir." Böylece tartışma, kanunun bayrama yetişmesi şekline dönüştü. Böyle bir açıklama hükümetin kamuoyu baskısını üstüne çekmeyi de beraberinde getirdi. Zindanların boşaltılmasını sağlayacak

tecile çözüm aranıyor diyen Akbulut, “Bayrama yetiştirmek için bir nevi söz vermiş gibi olduk” dedi. İlgili çevreler Akbulut’un sözünü tutmasını, mahkûmlar, aileleri ve yakınlarının bu “af” işkencesinden kurtulmasını istiyorlardı.

Bütün bunlarla birlikte Bakanlar Kurulu ve TBMM’ye hazırlanan taslaklar bir türlü getirilmiyordu. Özellikle Özal’ın Amerika’dan dönüşü bekleniyordu. Bu arada ANAP içindeki tartışmalar, eleştiri ve rahatsızlıklar su yüzüne çıkmaya başlıyordu. Şimdiye kadar olanlar Özal gelene kadar birer anlam ifade etmiyorlar.

Özal’ın çizdiği “tecil”in çerçevesi şöyle oluşuyor:

- 1- Yargıtay tarafından onaylanmış hapis ve idam cezalarının infazının durdurulması,
- 2- Süren davalarda hükmün açıklanmasının ertelenmesi,
- 3- Cezaları ertelenecek hükümlülerin 10 yıl içinde yenisinden aynı suçu işlemeleri halinde iki cezayı birden çekmeleri,
- 4- Kasıt olmadan işlenen suçların kapsam dışı bırakılması,
- 5- Firarda olanların tecilden yararlanma durumları,
- 6- Devlete karşı işlenen suçların durumu (bölücülük, TCK 141, 142, 146 ve DGM kapsamına giren suçların tecil kapsamı dışında bırakılıp bırakılmayacağına ilişkin kısıtın belirlenmesi).

Adalet Komisyonu Başkanı Alpaslan Pehlivanlı, Anayasa’nın 87. maddesine atıfta bulunarak bölücülük ve devlete karşı işlenen suçların affedilemeyeceğine dikkat çekti: “Bu suçları tecil kapsamı dışında tutmamız gerekiyor. Eğer kapsamın içine alırsak anayasaya aykırı olur.” Tecilin bir af niteliği taşıdığını “Ama af denilmeyerek hukuki tabiriyle anayasaya karşı hile yapılmaktadır” şeklinde konuştu.

ANAP “cezaların tecili” veya bir “af”fa neden karşıdır? Bunu şöyle sıralamak mümkündür:

- 1- Cezaların şahsiliği ilkesi. Tecil bu kapsamlar içinde olursa büyük yaralar alır.

2- Anayasaya aykırı olarak cezalar ve suçlar arasında ayırım yapılamaz.

3- İnsan hakları bakımından suçlar ve suçlular arasında-ki ayırım sorunlara yol açar.

4- Af gibi tecil, infaz yasasına aykırı olur.

5- Toplum bu kadar geniş kapsamlı bir affa hazır değil.

6- Devlet kendisine karşı işlenen suçları affetmiyor, ama adi suçlu ya da kader kurbanı gibi tasniflere tabi tutulan suçluların serbest bırakılması tepki çeker. Toplumda bu konuda huzursuzluklar olur.

Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Adalet Bakanı'nın "tecil kanunu"nun çıkacağına dair açıklamaları, basına ve TRT'ye (Türkiye Radyo ve Televizyon) yansıyan haberlerle bu konuda çalışmaların olduğuna dair tasarıların yayınlanması ve açıklanması, özellikle mahkûmları, ailelerini ve yakınlarını "af" umudunun içine çekerek bu konuda umutlarının yeniden yeşermesine neden oldu. Her "af" sözcüğünün duyulması ilgili bütün insanlara bir umut ışığı olmuştur. Bunun için sürekli bir "af" beklentisi "umut işkencesi" halini almıştır. Toplumun bu derece "af" tartışmalarının içine çekilmesi ve ciddi bir adımın daha atılmamış olması "duygularla oynanmaması" şeklindeki uyarı ve mesajların verilmesine neden oldu. Daha kesin bir konsensüs sağlanmış değildir. Çok yanlı reformlara gidiliyor gibi bir hava estiriliyor. Bu durumda kamuoyunu da bu tartışmaların içine çekmeleri askerin, ANAP içi muhalefetin ve değişik çevrelerin itirazlarını aşan bir boyut yaratmıştır. Artık dönüşü olmayan bir yola girilmiş ve yeni bir süreç başlamıştır. Hükümetin ve ANAP'ın elini-kolunu bağlayan bu zorunluluğu yerine getirme, ANAP'ı ayakta tutma sermayesi olarak kullanılmaya başlandı. Seçim yaptırımı ve özellikle "kamu görevlilerinin ailelerini teskin etme yollu ceza tecilinin kapsamının daraltılacağına dair açıklamalara da yönelindi.

Bir taraftan tasarının bayrama yetiştirilmesi tartışma ve beklentileri varken, diğer taraftan da komisyonlarda, meclis gruplarında, Bakanlar Kurulu'nun bir kesiminde tasa-

rının kamuoyuna sunuluş biçimiyle onay görmediği ve ANAP'ın bir çıkmaz içinde olduğu ortaya çıkıyordu. Bu tür çelişkilerin sık sık tekrarlanması toplumda tepki, umutsuzluk, kaygı ve sevinç dalgaları bir işkence boyutu içinde taşmaya neden olabilecek endişeler de doğurmuyor değildi. İlk başta bu sorunun nasıl ele alınacağı açıklanmadığından herkesi bir umut sardı. Asıl sakatlık ve kamuoyunda dalgalanmaya yol açan neden buradan kaynaklanıyordu. Böylece 1983 yılından bu yana gündemden hiç düşmeyen "af" beklentileri bir kez daha bu biçimiyle bir umut halini aldı. ANAP içindeki başını eski MHP'li faşistler ve ordu kökenlilerin çektiği muhalefetten dolayı bu umudun gerçekleşip gerçekleşmeyeceği, gerçekleşse bile toplumun yaralarını saracak ne oran ve biçimde gerçekleşeceği bir "af" olacağı da belirsizliğini koruyor. Çünkü Özal'ın "cezaevlerini boşaltın" anlayışı şimdiye kadar yansıyan çalışma ve açıklamalarda ifadesini bulmuyor. Bunun için tüm suçluları kapsayacağı sanılmıyor. ANAP'ın yanı sıra silahlı kuvvetler ve polis teşkilatı da özellikle devrimci-sosyalistlerin, komünistlerin ve Kürt devrimcilerin salınmasından yana değildir. Çünkü 12 Eylül askeri faşist diktatörlüğünün mantığı ve yarattığı faşist kadrolaşma varlığını olduğu gibi koruyor. Buna taraftar olmak demek 12 Eylül'e nokta koymak ve onu yadsımak olacaktır. Bunun için çıkarılacak "tecil kanunu" dar kapsamlı olacaktır. Kapsam konusunda birçok sav ileri sürülmeye devam ediyor. Tartışıldıkça kapsam daraltılıyor. Kesin olmamakla beraber çıkarılacak tecilin 141, 142 ve 163. maddelerinde ceza alanlar, faşist cani-katliamcı katillerin tümünü ve adli tutukluların bir kısmını kapsayacağı anlaşılmaktadır.

Bu aşamada istemlere cevap vermese bile aslında haklı bir istemin ve sonucun ifadesi olarak ortaya çıkan SHP Genel Sekreteri Hikmet Çetin'in yaptığı açıklamayı şöyle özetlemek mümkündür. Bütün sonuçlarıyla gerçek bir genel affın "Türkiye'de 12 Eylül dönemi hukuksuzluğu dikkate alındığında genel af kaçınılmaz olmaktadır. Çün-

kü o dönemde çok farklı uygulamalarla karşılaşıldı, aynı davalarda farklı cezalar verildi” diyor. Çekilen sıkıntıların giderilmesi ve toplumsal barışın sağlanması için genel af (tüm sonuçlarını ortadan kaldıran bir genel af olsa bile, mevcut düzen içinde sıkıntılar giderilemez ve toplumsal barış sağlanamaz) diyen Çetin, şöyle devam ediyor: “Genel affın anlamı insanları yalnızca cezaevinden çıkarmak değil, cezaları tüm sonuçlarıyla ortadan kaldırmaktır. Eğer tüm sonuçlar ortadan kaldırılmazsa, insanlar cezaevinden çıkar kendi evlerine haps olur. Pasaport, emeklilik gibi temel özgürlük ve kamu haklarından yararlanamaz. Bu nedenle biz cezaların tüm sonuçlarını ortadan kaldıracak bir aftan yanayım. Ancak iktidar partisi buna yanaşmazsa, biz cezaevindeki insanların bayramlarını evlerinde aileleriyle geçirmelerine olanak sağlayacak tecil ya da her türlü af girişimine, her türlü desteği vermeye hazırız. ANAP söz veya beyanatlardan vazgeçip tasarıyı bir an önce parlamentoya getirsin ve partilerle diyaloga geçsin.”

Bir gazetecinin işkencecilerle ilgili sorusu üzerine Çetin, “Elbette ki, birtakım istisnalar getirilebilir. Ama af kanununun çok sınırlı tutulmaması gerektiğine inanıyorum. Ama işkence suçu işlediği kanıtlanmış, hüküm giymiş, üstelik insanların ölümüne neden olmuş suçlar varsa, bunların üzerinde durmak gerekir. Bu tür suçlara kanunda sınırlamalar getirilebilir.”

Rengi giderek belli olan bir gerçek daha vardı. Seçenekli hazırlanan tasarıda daha önce belirttiğimiz muhalif nedenleri yumuşatmak için devrimcileri tecil dışında tutan eğilimin iktidarda yaygınlık kazanmasıydı. Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Adalet Bakanı tüm suçları yararlandıracak diyerek kamuoyuna umut veriyorlar. Sonra da bir takım hesapların ardına mevzilenerek bazı istisnalar getiriyorlar. Bu en yetkili kişilerin halkla ve onların yıllardır yaralanmış ve incinmiş, tahrip edilmiş duygularını istismar etmek, umutlarını sömürü aracı yaparak alay etmektir. İktidar bunun çıkıp çıkmayacağını bile bilmeden ve ne za-

man yapacağını dahi bilemeden, gündem değiştirme ve seçim yaptırımı olarak halen 12 Eylül'ü kendisine sermaye edinerek mavi boncuklar atıyor piyasaya. Bilindiği gibi Özal, ANAP ve 12 Eylül cuntacıları sık sık 12 Eylül öncesinde devleti yönetenlerin halkın cephelere bölünmesine neden olduklarını, memurları sağ-sol diye ayırdıklarını propaganda malzemesi olarak kullanıyorlar. Ancak şimdi faşist ANAP iktidarı bindiği dalı kesiyor. Elinde can simidi gibi sarıldığı ve her derde deva olarak öne sürdüğü aspirin gibi, 12 Eylül öncesi kamplara bölünmeyi propaganda malzemesi yaptıkları ve yapacaklarıyla kaybetmeye doğru gidiyor. Bu, ANAP'ın bitişiyle birlikte ne yaptığını bilememesinin şaşkınlığını ve bu arada ideolojik kardeşleri olan faşistleri kurtarmanın verdiği telaştır. Faşist ANAP, katiller sürüsü faşist canileri zindanlardan çıkarıp, devrimci-sosyalistleri zindanlarda bıraktığı taktirde sık sık propaganda malzemesi yaptığı toplumu kamplara bölme hikayesine şimdi kendisi hayata uyguluyor.

Getirilen "tecil" sistemine ve bu sistemin sakıncalarına yönelik eleştiriler, ayrıca iktidarın "tecil" konusunda daha somut bir konsensüste olmadığını yukarıda kısmen belirtmeye çalıştık. Bu arada "tecil" tartışmaları, kalkan olduğu "Terörle Mücadele Kanunu"nun önüne çıkarılarak adeta bu kanun tartışma dışı bırakılmaya çalışılarak sessizce geçiştirilmek istenmektedir. İktidar bu anlamda elindeki geçerli kozu çok iyi kullanmaktadır. Daha önce genel hatlarıyla, ne olduğu, ne getireceği ve ne götüreceği üzerinde durduğumuz tasarı oluşmasına rağmen meclise sunulup yasallaştırılmıyor. Neden? Çünkü "Terörle Mücadele Kanunu"nu meclisten geçiremeyeceklerini, özellikle muhalefetle anayasa değişikliği çalışmalarından dolayı istedikleri yakınlaşma ve desteği bu kanunun bu haliyle alamayacaklarını çok iyi bilmektedirler. Onun için ayrı ayrı çalışmalar olan tasarıları birleştirerek tek tasarı olarak getirmeyi düşünüyorlar.

Faşist Turgut Özal'ın Houston'da yaptığı basın toplantısında her iki tasarıya ilişkin düşünceleri açıklarken, "ce-

zaevlerini boşaltın” anlayışını yumuşattığı ve ileri sürdüğü farklılıklara ilişkin düşüncesi şöyledir:

“Af kanunu değil. Bizim düşündüğümüz tecil mekanizmasıdır. Çünkü anayasaya göre bazı aflar mümkün değil. Onun için tecil olmak mecburiyeti de var. Terör kanunu çıkarsa onun içinde 141, 142 ve 163. maddeler kaldırılır ve fikir suçunu suç olmaktan çıkaracak maddeler getirilirse teröre ilişkin suçlar ağırlık olarak getirilir. Bu maddelerden içeri girmiş olanlar zaten otomatik olarak çıkarlar. Tecile lüzum yok orada, bu otomatik olarak çıkar. Tecil getirdiğimiz suçlar daha ziyade normal maddelerden hapse girenler içindir.

“Genel olarak af yerine geçebilecek bir tecil mekanizması düşünülüyor. Bu Güneydoğu eylemlerinden içeri girenleri de kapsayabilir. Ama şu anda bu maddelerin şümülünü bilmiyorum. Tabi buna adi suçlar da giriyor.”

Bu açıklama, ANAP’ın gösterdiği tepkiler sonucu faşist Özal’ın geri adım atmasıdır. Özal ısrarlı tutumundan vazgeçti. Bayrama yetiştirme sözünün verilmesi bir açmaz yaratmış bulunmaktadır. Bu kez nasıl olursa olsun, adı ne olursa olsun “af”ın çıkması için muhalefet partileri ısrarlı davranarak devreye girmeye başladılar. Bayrama kadar gündemi oluşturmak bu tartışmanın ortaya çıkan görünümü şöyle bir takvim oluşturmaktadır: Faşist Turgut Özal’ın başkanlığında 5 Nisan günü tecil konusu ele alınacak. Oluşacak görüş doğrultusunda hazırlanacak taslağa Bakanlar Kurulu’nda son şekli verilecek. Taslağın kapsamının daraltılacağı düşüncesi egemendir. MGK’da hazırlanan ve Bakanlar Kurulu’nda son şekli verilen metin hükümet tasarısı olarak TBMM’ye sevk edilecek. Tüm devrimci-sosyalistleri kapsam dışında tutacağından dolayı ANAP grubu bazı konularda ısrarlı olmayacaktır. Devrimci-sosyalistlerin ve Kürt özgürlük tutsaklarının kapsam dışı tutulması konusunda ANAP grubunda görüş birliği oluşmuştur. Meclisteki idam dosyalarının düşürülmesi ve Kürtçe serbestisine karşı direnilmemesi çerçevesinde görüş birliği sağlanmış bulunuyor.

DYP Genel Başkan Yardımcısı Hüsamettin Cindoruk, “Ceza hukukunda tecil yetkisinin yargıca verildiğini, parlamentonun böyle bir yetkisinin bulunmadığını” açıklıyor. “İktidar partisinin düşündüğü, adı ne olursa olsun hususi bir aftır. Bizce genişletilmiş bir affın çıkarılmasından bir sakınca yoktur. Anayasanın 14 ve 87. maddelerinde düzenlenen siyasi suçlarla ilgili af yasağından kaçmak için tecil yoluna gidildiğini, cezaların sonuçları ile birlikte ortadan kaldırılması gerektiğini ve taslağa olumlu oy vereceklerini” açıklıyor. Ayrıca “Af ile birlikte cezaevlerinin de ıslahı gündeme gelmeli, açık ve yarı-açık cezaevleri arttırılmalıdır. Bu aftan sonuç alınması isteniyorsa infaz sisteminin de gözden geçirilmesinde yarar vardır.” İktidarın insanların umutlarıyla oynamasını da, “Af diye ortaya çıkıp insanlara eziyet etmenin anlamı ve gereği yok” dedi.

Hukukçu Halit Çelenk, tecil uygulamasının sakıncalarına ilişkin şunları açıklıyor: “Böyle bir yöntem, salıverilen kişiyi kamuoyunda ‘cezası tecil edilmiş kişi’ yani sabıkalı durumuna düşürecek. Ayrıca yeniden suç işlememe çabası vatandaşı yaşamının sonuna kadar tedirgin edecektir. Yine bu yöntem, devam eden davalar bakımından da uygulamada zorluklar ve karışıklıklar yaratacaktır. Ayrıca bu durumda olan bir kişi vatandaşlık haklarından yararlanamayacak ve böylece temel hakları sınırlandırılmış olacaktır. Örneğin, pasaport alamayacak, ehliyet alamayacak, işe girişlerinde engellemelerle karşılaşacak, sabıkasızlık kaydı alamayacak.”

Bu sakıncalara birçok hukukçu ve diğer çevrelerde açıklamalarıyla katıldıklarını vurguladılar. Böyle bir çalışma ile neyin amaçlandığının, kapsamının ne olacağının açıklanması ve tartışmaların yapılması gerektiği ilgili çevrelerce belirtilen bir istem olarak kamuoyuna sunuldu. Çünkü iktidar her şeyi kapalı kapılar ardında sessizce yürütüyordu. Kamuoyunda duyarlı kesimlerin birleştiği nokta tecilin “kaos” yaratacağıdır. “Bir defaya mahsus” yapılmasının tecil değil, “özel af” olacağı görüşünde birleşiliyor. Bu durumda getirilecek düzenlemeyle cezaların bütün sonuçla-

rıyla ortadan kaldırılması isteniyor. Aksine hukuk sistemine ve anayasaya aykırı bir iş olacağı görüşünde birleşiliyor. Henüz ceza almamış kişiler hakkında birçok sakıncalar doğuracak ve peşinen bu kişiler suçlu görülecek, kendilerini aklama ve savunma şartları ortadan kaldırılacaktır. Beraat etme olasılığı ortadan kaldırılıyor. Tutuklu veya hükümlü olan bir kişi ömür boyu bunun kamburunu sırtında taşıyacaktır. 10 yıl sonra bir suç işlediği zaman tutuklu iken yasadan yararlanan birinin dosyası yeniden ortaya çıkarılacaktır. Bu dosyaya ilişkin zamanın geçmiş olması, vb. diğer birtakım nedenlerden dolayı ispat durumu ortadan kalkacağından suçlu olma olasılığını arttırmaktadır. Tanıklar ve kanıtlar olmayabilecek. Bu durumda da sağlıklı ve adil bir yargılama olmayacaktır. Tecil kanunu ile çıkacak olan insanlar, toplumun gözünde “suçlu”, “ikinci sınıf vatandaş” olarak görüleceği gibi, zaten 12 Eylül askeri faşizmi ve ANAP iktidarı tarafından güdükleştirilen hak ve özgürlüklerden yararlanamayacaklardır. Tüm hukukçular, 12 Eylül askeri faşizminin adeletsizliklerini de ortadan kaldıracak bir genel affın çıkarılmasında birleşiyorlar sonuç olarak.

Basının temel olarak işlediği konuları, manşetlerden tutun, ilan ve köşe yazarlarına kadar haberlerinin içeriği esas olarak, tecil, Kürt sorunu ve işçilerin direnişine karşı bir hamle olarak değerlendirilmektedir. Konuya ilişkin hukukçular, iktidar ve muhalefet partileri, hükümet, özgürlük tutsaklarının aileleri ve çokça mektuplar ve zindanlardaki bekleyiş temeli üzerinde kurulan gelişmeler basında her gün yer almaktadır. Baştan şu kuşku halen kafalardan netleşmemiştir. Yıllarca sık sık öne sürdükleri gibi 141, 142 ve 163. maddeleri kaldıracğıız ve bir türlü kaldırmak istemedikleri gibi, af da yine iktidarın bir oyalama yöntemi midir? Binlerce insan yaşamını bunun üzerine kurmuş durumdadır. Bayrama yetişecek mi? Kim çıkacak daha belli değilken, özellikle devrimci-sosyalistleri ve Kürt'leri tecil kanununun dışında tutma yönünden görüşler sık sık tekrarlanmaya başladı.

Bayrama bağlanan umutlar bir açıklamayla tuzla-buz oldu. Umutlar erimeye başlarken, muhalefet sesleri yükselmeye başladı. Buna neden olan kukla, faşist Başbakan Yıldırım Akbulut'un açıklamasıydı. Başbakan Akbulut, ANAP milletvekillerine "Ben söz verdim, senet vermedim" dedi. Bu, devlet olmanın, devlet adamı ve saygınlığının ciddiyetiyle bağdaşmayan bir durumdur. Halkı ve halkın değer yargılarını, insanların umutlarını ve duygularını hiçe sayan, menfaat sömürüsü yapan ve skandal yaratacak bir açıklamadır. Bir Başbakan'ın sözüne güvenilmeyecekse o zaman kime güvenilecektir. Ülke yönetiminde yürütmenin başı olma ve ciddiyeti nerede kalıyor. Bu da ANAP'ın devlet yönetme ciddiyetinden bir incidir. Bu açıklama ANAP içindeki çatışmanın su yüzüne çıkma halidir. Parti, meclis ve hükümet, yani burjuva siyaset olgusunu bir yana bırakarak her şeyi Çankaya'da oturan, "Çankaya'nın şişmanı, işçi ve halk düşmanı" faşist Özal'ın emir ve direktifleriyle yönetme alışkanlığı edinen bir siyasal iktidarın acizliğinin yansımasıdır.

12 Eylül askeri faşizminin adaletsizlikleri sonucu, binlerce öğretmen, memur ve öğretim üyesi görevlerinden atıldılar veya haksız ve suçsuz olarak zindanlara konulup cezalandırıldılar. Faşist ANAP iktidarı özellikle 12 Eylül askeri faşizmi ve yöntemlerini uygulama ve ayakta tutmanın gayreti içinde olarak, çıkma olasılığı olan tecille memurların yararlanmamaları için memurlar aleyhine bazı düzenlemelere yönelinmektedir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda yapılan değişiklik şöyledir:

"Tecil müessesinde esas, kişiyi cezaevine sokmadan bir süre cemiyet içinde, ailesinden ve işinden koparmadan denemek, iyi hal gösterdiği taktirde mahkûmiyetini yok saymaktır. O halde mahkûmiyeti bulunan memur kişi için de aynı durum söz konusudur. Bu kişinin sırf kesinleşmiş mahkûmiyeti nedeniyle deneme süreci bitmeden görevine son vermek en başta, tecilin gayesi ile bağdaşmaz."

Danıştay'ın 15 Kasım 1990 tarihli bu kararını hükümet 18 Ocak tarihinde 657 Devlet Memurları Kanunu'nun 48/

A-5 maddesinde yaptığı değişiklikle şöyle düzenlendi:

“Taksirli suçlar ve aşağıda sayılan suçlar dışında tecil edilmiş hükümler hariç olmak üzere ağır hapis veya 6 aydan fazla hapis veya affa uğramış olsalar bile devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlarla ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolaylı iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyeti kırıcı suçtan veya istismal ve istihlak kaçakçılığı hariç kaçakçılık, resmi ihale ve alım-satımlara fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma suçlarından dolayı hükümlü bulunmamak.”

Dünyada “duvarlar yıkılıyor” ve bir “yumuşamaya” doğru gidildiği iddia edilirken, Türkiye’de özellikle faşist diktatörlüğün, duvarlar örme, yasaklara yenilerini ekleme, insan hak ve özgürlüklerini ihlal etme ve hiçe sayma uygulamaları günden güne artarak uygulandığı göz önünde tutulursa sürekli geriye doğru gitme gayreti içinde olduğunu yaptıklarıyla görmek mümkündür.

“Terörle Mücadele Kanunu”na yönelik bir ses yokken tecile ilişkin Türk Kontrgerillasının başı faşist Süleyman Demirel ve sosyal-demokrat Hikmet Çetin, iktidarı sert eleştiri yağmuruna tutuyorlar.

Faşistlerin eli kanlı “baba”sı Demirel; “Niçin genel af çıkarıyorsunuz? Tecil su götürmez bir olaydır. Tecil hakkınız yok, af hakkınız var. Ümitler yaratıldıktan sonra af mutlaka çıkarılmalıdır. Bayrama kadar meclisin ancak 5 bileşimi kaldı, ama hala tasarı orta yerde yok. ‘Umut verdi çıkarmadı’ diye meclisin üstüne gölge düşürmeyelim. Ne şekilde getireceklerse getirmelidirler. Tecil söz konusu olduğunda da biz sakıncalarını dile getiririz, ama destek oluruz. Ancak kahve tarayan, çoluk-çocuk öldürenleri affederseniz kamu vicdanını rahatlatamazsınız” derken, “Sosyal Demokrat” Hikmet Çetin; “Bu iktidarın bir huyu var, toplumun beklenti içinde olduğu konuları gündeme getiriyor, sonra ya vazgeçiyor ya da bir başka önemli soruna atlıyor. Bir gün 141, 142’yi getiriyor, bir başka gün dil yasağı, bir başka gün

anayasa değişikliği... Bunun en son ve en kötü örneğini genel af konusunda görmekteyiz. 12 Eylül rejiminin sonuçlarını kısmen de olsa gidermek için genel af şarttır. Hükümet tecil şekliyle bunu sağlayabileceğini ortaya attı. Biz ‘genel af’ diyoruz. Tecil ile bu kişiler iş bulamayacak, pasaport alamayacak, kamu haklarından yararlanamayacak. Biz hukuki sonuçları da ortadan kaldırmak için genel af istiyoruz. Ama daha önce dediğimiz gibi bayramdan önce bu sorunun üzülmesi için elimizden gelen bütün çabayı göstereceğiz. Elimizden gelen katkıyı yaparız. Ama bunun böyle bekletilmesi insanları bir çeşit işkenceye sokmaktır. Buna kimsenin hakkı yoktur. Bir an önce çıkarılmalıdır ya da gündemden uzaklaştırılmalıdır” dedi.

İzmir İnsan Hakları Derneği (İHD) bir açıklama yaparak, “Siyasal iktidar hazırlıklarını yaptığı anti-terör kanununu kamufle etmek için ve sessiz-sedasız çıkarılmasını sağlamak için ayrıca politik yatırım kaygılarıyla infaz ertelemesi biçiminde cezaevlerini boşaltacağını ilan etmektedir. Bu ilan samimi olmadığı gibi adaletin aldığı yaraların sarılmasının zm de değildir” diyerek bayramdan önce bir genel affın çıkarılması için kampanya başlatıyor.

Yine arpık ve sakat uygulama yöntemleri getirecek gelişmelere bir işaret de İstanbul Barosu’nun 113. kuruluş yıl dönümünde, Av. Turgut Kazan tarafından verildi. Anti-terör kanununun hukuk ve savunma alanında dikkat çekilen noktalar şöyle özetlenebilir:

“İşkenceyi önlemenin başka yolu yoktur. Ülkemizde adli kolluk kurulmadığı, gözaltındaki sanığa avukattan yararlanma hakkı tanınmadığı için işkence bütün şiddetiyle devam ediyor. İnsanların birbiri ardına emniyet binalarından ‘düşüp ölmesi’ bu sözlerimizin doğruluğunu gösteriyor. Hak arama özgürlüğünün yok edildiği, ülkede hukukun öldüğünün ve hukukun olmadığı yerde avukatlık yapılmaz...” Av. Kazan; “Belki avukatımız çoğalır, ama insanlar avukatsız kalır” dedikten sonra görüşlerini şöyle dile getiriyor: “Bugün anti-terör kanun taslağıyla daha tehlikeli

planlar yapıyor. Belli suçlarda gözaltı süresi uzatılıyor. Avukata suçlu gözüyle bakılıyor. Sayı sınırlaması ve görüş yasağı getiriliyor. Öte yanda politik çıkarlar uğruna cezaevlerindeki müvekkillerimizin umutlarıyla oynanıyor. Biz, vaat edilen affın bayrama yetiştirilmesini ve anti-terör kanunu taslağındaki savunmayı sınırlayıcı düzenlemelerden vazgeçilmesini istiyoruz.”

Tecil karmaşası içinde faşist Özal ve ANAP'ın görüşleri arasında bir denge sağlayacak bir taslağın hazırlanmaya çalışıldığı ortaya çıkan bir gerçektir. Bu toplumun beklentilerine cevap olmayacakken, ANAP yıpranmışlığını durdurmak için de görüş belirten bir ANAP'lı yetkili, affın mutlaka çıkarılacağını, fakat bayrama yetişmeyebileceğini, önemli olanın bayram öncesi olmasa da affın çıkacağı olmasıdır diyerek toplumu teskin eden ve sakin tutmaya ve teselli etmeye yöneliyor.

Tecil tasarısı Bakanlar Kurulu'nda kabul edilerek TBMM'ne 8 Nisan günü sunuldu. Meclis Tüzüğü gereği beklemesi gereken süre bile doldurulmadan, taslak Anayasa Komisyonu atlanarak Adalet Komisyonu'na sunuldu. MGK ve Hükümet tarafından hazırlanıp meclise sunulan tasarı, 31 Aralık 1990 tarihine kadar olan suçların bir kısmını kapsıyordu. Tasarının kapsam dışı bıraktıkları; 125 ve 146. maddeler ile devlet görevlilerine karşı işlenen suçlar, casusluk, Askeri Ceza Kanunu'nun 55, 56, 57 ve 58. maddelerindeki suçlar; tecavüz ve eroin ticareti gibi suçlar kapsam dışı tutularak tasarı meclise sunuldu.

5 Nisan günü MGK'da ele alınan 3 bölüm ve 22 maddeden oluşan “Terörle Mücadele Kanun Taslağı” hükümet tasarısı olarak önümüzdeki günlerde meclise gönderilmesi bekleniyor. Bu taslağa yorum yapmaksızın tam metnini buraya alarak ne derece sakat, intikamcı bir faşist anlayışın ürününün sergilendiğini göreceğiz.

TERÖRLE MÜCADELE KANUN TASLAĞI

Terör Tanımı:

Madde 1. Terör, baskı, cebir ve şiddet, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek, mevcut anayasa düzenini değiştirmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü eylemlerdir.

Bu kanunda yazılı olan örgüt, iki veya daha fazla kimşenin aynı amaç etrafında birleşmesiyle meydana gelmiş sayılır.

Örgüt terimi, Türk Ceza Kanunu ile ceza hükümlerini içeren özel kanunlarda geçen teşekkül, cemiyet, silahlı cemiyet, çete veya silahlı çeteyi de kapsar.

Terör Suçlusu:

Madde 2. Birinci maddede belirlenen amaçlara ulaşmak için meydana getirilmiş örgütlerin mensubu olup da bu amaçlar doğrultusunda diğerleri ile beraber veya tek başına suç işleyen veya amaçlanan suçu işlemese dahi örgütlerin mensubu olan kişi terör suçlusudur.

Örgüte mensup olmasa dahi terör örgütü adına suç işleyen kişi de terör suçlusu sayılır ve haklarında bu kanun hükümleri uygulanır.

Terör Suçları:

Madde 3. Türk Ceza Kanunu'nun 125, 131, 146, 147, 148, 149, 156, 168, 171 ve 172. maddelerinde yazılı suçlar, terör suçlarıdır.

Terör Amacı İle İşlenen Suçlar:

Madde 4. Bu kanununun uygulanmasında:

a) Türk Ceza Kanunu'nun 145, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 157 ve 169. maddeleri ile 499. maddesinin ikinci fıkrasında yazılı suçlar.

b) 2845 sayılı DGM'nin kuruluş ve yargılama usulleri hakkında kanunun 9. maddesinin (b), (c), (e) bentlerinde yazılı suçlar.

1. maddede belirtilen terör amacı ile işlendiği takdirde terör suçu sayılır.

Cezaların Arttırılması:

Madde 5. 3 ve 4. maddelerde yazılı suçları işleyenler hakkında ilgili kanunlara göre tayin edilecek şahsi hürriyeti bağlayıcı cezalar veya para cezaları yarı oranında arttırılarak hükmolunur. Bu surette tayin olunacak cezalarda gerek o fiil için gerek her nevi fiil için muayyen olan cezanın yukarı sınırı aşılabılır, ancak şahsi hürriyeti bağlayıcı cezalarda bu sınır ağır hapiste 36, hapiste 25, hafif hapiste 10 yılı geçmez.

Açıklama ve Yayınlama:

Madde 6. İsim ve kimlik belirterek veya belirtilmese de kime ilişkin bulunduğu anlaşıldığını sağlayacak surette kişilere karşı örgütler tarafından suç işleneceğini alenen açıklayanlar veya yayımlayanlar beş milyon liradan on milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Terör örgütlerinin bildiri veya açıklamalarını basanlara veya yayımlayanlara beş milyon liradan on milyon liraya kadar ağır para cezası verilir.

Bu kanunun 14. maddesine aykırı olarak muhbirlerin hüviyetlerini açıklayanlar veya yayımlayanlar beş milyon liradan on milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Bu kanun kapsamına giren suçların hazırlık tahkikatının seyrinin olumsuz yönde değişmesine sebep olabilecek bil-

gileri açıklayanlar veya yayımlayanlar beş milyon liradan on milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiillerin 5680 sayılı Basın Kanunu'nun 3. maddesindeki mevkuteler vasıtasıyla işlenmesi halinde ayrıca sahiplerine de mevkute bir aydan az süreli ise bir önceki ay ortalama fiili satış miktarının aylık veya bir aydan fazla süreli ise bir önceki fiili satış miktarının mevkute niteliğinde bulunmayan basılı eserler ile yeni yayına giren mevkuteler hakkında ise en yüksek tirajlı günlük mevkutenin bir önceki ay ortalama satış tutarının yüzde doksanı kadar ağır para cezası verilir. Ancak bu ceza elli milyon liradan az olamaz. Bu mevkutelerin sorumlu müdürlerine, sahiplerine verilecek cezanın yarısı uygulanır.

Yıkıcı Faaliyetler:

Madde 7. Devletin anayasada belirtilen siyasi, hukuki, sosyal, ekonomik düzenini veya cumhuriyetin niteliklerini zor kullanmak suretiyle yıkmayı veya değiştirmeyi amaçlayan örgütleri her ne şekil ve nam altında olursa olsun kuranlar veya bunların faaliyetlerini düzenleyenler veya yönetenler veya bu hususta yol gösterenler, iki yüz milyon liradan beş yüz milyon liraya kadar ağır para cezası, bu örgütlere girenler elli milyon liradan iki yüz milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Birinci fıkradan belirtilen amaçlarla her ne suretle olursa olsun propaganda yapan kimseye yüz milyon liradan üç yüz milyon liraya kadar ağır para cezası verilir. Bu fiilin 5680 sayılı Basın Kanunu'nun 3. maddesinde belirtilen mevkuteler vasıtasıyla işlenmesi halinde ayrıca sahiplerine de mevkute bir aydan az süreli ise bir önceki ay ortalama fiili satış miktarının mevkute niteliğinde bulunmayan yazılı eserler ile yeni yayına giren mevkuteler hakkında ise en yüksek tirajlı günlük mevkutenin bir önceki ay ortalama satış tutarının yüzde doksanı kadar ağır para cezası verilir. Ancak bu cezalar yüz milyon liradan az olamaz. Bu mevkutelerin sorumlu müdürlerine, sahiplerine verilecek cezanın yarısı uygulanır.

İkinci Bölüm

Yargılama Usulleri

Görevli Mahkeme:

Madde 8. Bu kanun kapsamına giren suçlarla ilgili davalara Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nde bakılır ve bu suçları işleyenler ve bunların suçlarına iştirak edenler hakkında bu kanun ve 2845 sayılı DGM'nin kuruluş ve yargılama usulleri hakkında kanun hükümleri uygulanır.

Tutuklama:

Madde 9. Bu kanun kapsamına giren suçları işlediğine dair hakkında kuvvetli emare bulunan sanığın 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 104. maddesindeki tutuklama sebepleri aranmaksızın tutuklanmasına karar verilebilir.

Avukat ile Görüştürölme:

Madde 10. Bu kanun uygulanmasında:

- a) Sanık tarafından tutulan avukat adedi üçü geçmez.
- b) Tutuklu sanık veya hükümlü avukatı ile tutukevi veya cezaevi görevlilerinin nezaretinde görüştürülebilir. Bu görüşme sırasında fiziki engel konulmak suretiyle tutuklu veya hükümlü ile avukatın doğrudan temasına mani olunur. Görüşme süresi ile alınacak diğer kontrol önlemlerini cumhuriyet başsavcısı belirler.

Gözetim Süresi:

Madde 11. Bu kanun hükümlerine tabi suçlar sebebiyle yakalanan kimse, tutuklama yerine en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre hariç en geç 48 saat ve toplu olarak işlenen suçlarda en çok 15 gün içinde hakim önüne çıkarılır.

Tutanak Düzenleyenlerin Dinlenmeleri:

Madde 12. Bu kanun kapsamına giren suçların soruştur-

ması sırasında sanıkların ve tanıkların ifadelerini alıp ifade tutanağı düzenleyen zabıta amir ve memurları, duruşmada tanık olarak dinlenemezler.

Olay ve tespit tutanağı düzenleyen zabıta amir ve memurları ise zaruret görülmesi halinde duruşmada tanık olarak dinlenebilirler. Ancak bunların tanık olarak dinlenmelerine karar verilmesi halinde ifadeleri yapılacak gizli duruşmada alınır.

Erteleme ve Paraya Çevrilme:

Madde 13. Bu kanun kapsamına giren suçlardan dolayı verilen cezalar, para cezasına veya tedbirlerden birine çevrilemez ve ertelenemez. Sanıklar hakkında duruşmadaki iyi hali sebebine dayanılarak TCK'nın 59. maddesi hükmü uygulanmaz.

Muhbirlerin Hüviyetlerinin Açıklanmaması:

Madde 14. Bu kanun kapsamına giren suçları ve suçluları ihbar edenlerin hüviyetleri, rızaları olmadıkça veya ihbarın mahiyeti haklarında suç teşkil etmedikçe açıklanamaz.

Zabıta Amir ve Memurların İşledikleri Suçlar:

Madde 15. Zabıta amir ve memurlarının bu kanun kapsamına giren suçların soruşturma ve kovuşturması sırasında işledikleri suçlarla ilgili davalara DGM'de bakılır.

Tutuksuz Yargılama:

Madde 16. Terörle mücadelede görev alan zabıta amir ve memurları ile bu amaçla görevlendirilmiş diğer personelin bu görevlerinin ifası sırasında işledikleri suçlardan dolayı haklarında açılan kamu davası sonuçlanıncaya kadar tutuksuz yargılanırlar.

Terörle mücadelede görev alan zabıta amir ve memurları ile bu amaçla görevlendirilmiş diğer personelin bu görevlerinin ifası sırasında işledikleri suçlardan dolayı aleyhlerine açılan davalarda yeterli sayıda avukat bulundurulur

ve bunlara avukatlık ücreti tarifesine bağlı olmaksızın yapılacak ödemeler, ilgili kuruluşlar bütçelerine konulacak ödenekten karşılanır.

Ödüllendirme:

Madde 17. İçişleri Bakanlığı'nca belirlenecek bu kanun kapsamına giren suç faillerinin yakalanmasına yardımcı olanlara veya yerlerini yahut kimliklerini bildirenlere 1481 sayılı Asayişe Müessir Bazı Fiillerin Önlenmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre para ödülü verilir.

İçişleri Bakanlığı'nca ödül verilenler hakkında koruma tedbirleri alınır.

Üçüncü Bölüm

Koruma Tedbirleri:

Madde 18. Terör ve anarşi ile mücadelede görev veren veya bu görevi ifa eden adli, idari ve askeri görevliler ile zabıta amir ve memurları ve terör örgütlerinin açık hedefi haline gelen veya getirilenler ile suçların aydınlatılmasında yardımcı olan tanık ve ihbarcılar hakkında gerekli koruma tedbirleri devlet tarafından alınır.

Bu koruma tedbirleri, talep halinde estetik cerrahi yoluyla fizyolojik görünümün değiştirilmesi dahil nüfus kaydı, ehliyet, evlenme cüzdanı, diploma ve benzeri belgelerin değiştirilmesi, askerlik işlemlerinin düzenlenmesi, menkul ve gayri menkul mal varlıklarıyla ilgili hakları, sosyal güvenlik diğer haklarının korunması gibi hususlarda düzenleme yapılır.

Bu tedbirlerin uygulanmasında, İçişleri Bakanlığı ile ilgili diğer kurum ve kuruluşlar gerekli her türlü gizlilik kurallarına uymak zorundadırlar.

Koruma tedbirleriyle ilgili esas ve usuller, Başbakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelik ile belirlenir.

Malul Olanlarla Aylığa Müstahak Dul ve Yetimlere Yardım:

Madde 19. Kamu görevlilerinden yurtiçinden ve yurtdışında görevlerini ifade ederken veya sıfatları kalkmış olsa bile bu görevlerini yapmalarından dolayı, terör suçluları tarafından yaralanan, sakatlanan veya öldürülenler hakkında, "2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun" hükümleri uygulanır. Ayrıca;

a) Malul olanlarla ölenlerin aylığa müstahak dul ve yetimlerine bağlanacak aylığın toplam tutarı, bunların görevde olan emsallerinin almakta oldukları aylıklardan, emekli olanların öldürülmeleri halinde ise dul ve yetimlerine bağlanacak aylığın toplam miktarı bu kanuna göre kendisine bağlanabilecek emekli aylığından az olamaz. Az olması halinde aradaki fark tazminat olarak ilgili sosyal güvenlik kuruluşlarınca ödenir ve karşılığı hazineden tahsil edilir.

b) Yurtiçinde lojmanda yararlanmakta iken malul olanların kendileri, ölenlerin aylığa müstahak dul ve yetimleri lojmandan yararlanmaya devam ederler. Lojmandan yararlanmayanlara istekleri halinde lojman tahsis edilir. Lojman tahsisinin mümkün olmadığı durumda kira bedeli devletçe karşılanır.

Yurtdışında lojmandan yararlanmakta iken malul olanların kendileri, ölenlerin o sırada daimi ikamet için yanlarında bulunan veya aylığa müstahak dul ve yetimleri görev süresi tamamlanıncaya kadar lojmandan yararlanmaya devam edebilirler. Ancak bu süre 6 aydan az olamaz.

c) Konut kredisinden istifade bakımından 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun ek 9. maddesinin 3. fıkrasındaki hüküm, bunların dul kalan eşi, eşi hayatta değilse veya evlenmemiş ise çocukları hakkında da uygulanır.

d) Malul olanlar ile ölenlerin, dul kalan eşleri ile reşit olmayan çocukları, Devlet Demiryolları ve Denizyolları'nda ücretsiz seyahat ederler.

Kendilerine aylık bağlanan dul ve yetimler, ilgili sosyal güvenlik kurumları mevzuatı gereği aylıklarının kesilmesi halinde bu madde ile verilen diğer haklardan da yararlanamazlar.

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler:

- Madde 20. a) 2 sayılı Hıyanet-i Vataniye Kanunu,
b) 6187 sayılı Vicdan ve Toplanma Hürriyetlerinin Korunması Hakkında Kanun,
c) 2932 sayılı Türkçeden Başka Dillerde Yapılacak Yayınlar Hakkında Kanun,
d) 765 sayılı TCK'nın 141, 142 ve 163. maddeleri,
e) 2908 sayılı Dernekler Kanunu'nun 5. maddesinin 7 ve 8 numaralı bentleri ile 6. maddenin 2 numaralı bendi, yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1. Özel infaz kurumu binaları inşa edilinceye kadar terör suçundan tutuklu veya hükümlü olanlar diğer infaz kurumlarında muhafaza edilir.

Yürürlük:

Madde 21. Bu kanun hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

Madde 22. Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

“Tecil Tasarısı”da “Terörle Mücadele Kanunu Tasarısı”na eklenerek meclise sunuldu. Anayasa Komisyonu’na götürülmeksizin direkt Adalet Komisyonu’na gönderildi. Bir çok çelişki ve tehlikeler içeren bu “yamalı bohça”ya ANAP Grup Yönetimi, tasarıya özellikle tecil maddelerine sert muhalefet yöneltti. Genel olarak tecilin hukuksuzluğuna değiniliyordu. Aynı hukuksuzluk “Terörle Mücadele Kanunu Tasarısı” için de geçerlidir. Karşı çıkılan noktalar şöyle sıralanabilir:

- 1- Tecil eşitsizlikler getiriyor. (125, 146 ve diğer maddelerin kapsam dışı bırakılmasında).
- 2- Bir seferlik tecille hukuk müessesesi zedeleniyor.
- 3- Terörle mücadele hükümleri anti-demokratiktir.
- 4- Tasarının kapsamı içerisindeki TCK'nın 141/4. mad-

desi bölücülük suçlarını kapsadığı için metinden çıkarılması vurgulanıyor.

2932 sayılı kanun üzerindeki çalışmaların ANAP tarafından tepki toplaması bir önergeyle mecliste bu tasarıya eklenmesi düşünülüyor.

“Terörle Mücadele Kanunu Tasarısı”, devrimci-sosyalist örgütlere, dernek, vakıf, siyasi parti, işçi ve meslek kuruluşları ve bunların yan kuruluşları ve eklentilerine ait lokal, bina ve büro, öğretim kurum ve yurtlarında ve bunların eklenti ve yan kuruluşlarında yardım edilmesi halinde 2-10 yıl hapis ve 100-200 milyon lira ağır para cezası getiriyor. Yine aynı hükümle bu dernek, sendika ve benzeri kurumların devrimci mücadele ve örgütlere destek olduğu saptanırsa faaliyetleri durdurulacak ve mahkemelerce kapatılabilecekler. Malvarlıklarına ise el konulacaktır.

Devrimci-sosyalist örgütlerin açıklama, ilan ve bildirilerine yer veren, işkenceci katil polislerin kimliklerini açıklayan basın-yayın organlarına, özellikle devrimci-sosyalist basına hapis cezasının yanı sıra ağır para cezaları verilecektir. İşkenceci ve cinayet işleyen polisler bu suçlarından dolayı tutuklanmayacaklar ve DGM tarafından yargılanamayacaklardır. Davalarına girecek avukatların ücretleri ise devlet tarafından ödenecektir. Devrimci ve komünistlerin savunma olanakları kısıtlanıyor. Hiçbir koşul aranmaksızın devrimci-sosyalistler tutuklanabilecekler ve en fazla üç avukat tutabileceklerdir.

Tasarı, Adalet Komisyonu’nda bazı değişikliklere uğradı. “Terörle Mücadele Kanunu”nun bazı maddeleri değiştirildi. Tecil yerine “şartlı salıverme” düzenlemesi getirildi. Tasarı eğer aynı kabul edilirse, bütün idam cezaları ömür boyu hapis cezasına dönüştürülecektir. Tasarı kapsamındaki suçlardan idam cezası alanlar 10 yıl, müebbet ceza alanlar 8 yıl, diğer şahsi hürriyeti bağlayıcı sair cezalar alanlar ise cezalarının beşte birini yattıkları takdirde kanundan faydalanıp çıkacaklardır. Kapsam dışında kalan maddelere ilişkin herhangi bir düzenleme yoktur. Eski statüdeki

varlığı halen devam etmektedir. Ayrıca tecille ilgili olarak 31 Aralık 1990 tarihine kadar işlenen suçlar kısmı değiştirilip, tasarının meclis genel kuruluna sunulduğu 8 Nisan tarihine kadar işlenen suçların şartlı salıvermede faydalanabileceği şeklinde değiştirildi.

Adalet Komisyonu Başkanı Alpaslan Pehlivanlı, tasarının ANAP grubunda yeniden görüşüleceğini belirtti. "Bu tasarı ile 1986'da çıkardığımız infaz kanunu değişikliği arasında fark kalmadı. O zaman istisna konulmamıştı. Eğer grubumuz ikna olursa bu tasarıdaki istisnaları da kaldırabiliriz" dedi.

Adalet Komisyonu'nda tasarı üzerinde görüşmeler yapılırken, ANAP meclis grubu tasarıya ilişkin olarak yapılacak değişiklikler ve çalışmalarda göz önünde tutulması kaydıyla şu tavsiyelerde bulunuyor:

- “1- Bu düzenleme aceleye getirilmemelidir.
- 2- Yapılacak düzenleme, adil, hukuka ve realiteye uygun, kamu vicdanının ve suçun 'ibret-i' müessire olmak ve caydırıcılık özelliğini incitmeyecek bir nitelik taşımalıdır.
- 3- Tecil işleri aceleyle yürürlüğe konulmamalıdır.
- 4- Anayasaya aykırı düşecek bir durum olmamalıdır.
- 5- Anayasaya karşı hile-i şerriye niteliği taşımamalıdır.
- 6- Yasamanın yargıya müdahalesi niteliği taşımamalıdır.
- 7- Affın şümulü ve kapsamı, suçların ağırlığı ve ceza müddetleri itibarıyla gerekli ölçü ve boyutlarda tespit edilmelidir.
- 8- Fikir suçlarının durumu çağdaş bir yaklaşımla değerlendirilmeli ve terör suçlarının cezası arttırılmalıdır.
- 9- Silah, narkotik kaçakçılığı, hayali ihracat en azından para cezaları itibarıyla af kapsamının dışında tutulmalıdır.
- 10- Bu düzenlemenin siyasi sonuçları iyi etüt ve mütalaa edilmelidir.
- 11- Her hal ve şartta devletin varlığı ve güvenliği tam bir hassasiyetle korunmalıdır.
- 12- Adalet Komisyonu'na gönderilecek bu tavsiyelerden sonra çıkacak olan metin grupta yeniden tartışılmalıdır.”

“Terörle Mücadele Kanunu Tasarısı”nda yapılan değişikliklerde şöyle ele alınabilir:

Komisyon, tasarının 6. maddesinin “Bu kanun kapsamına giren suçların hazırlık tahkikatının seyrinin olumsuz yönde değişmesine sebep olabilecek bilgileri açıklayanlar veya yayımlayanlar beş milyon liradan on milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar” biçimindeki 4. fıkrasını, “belirsizlikler içerdiği ve tespiti mümkün olmadığı” gerekçesiyle tasarıdan çıkardı.

Devrimci-sosyalist örgütlerle ilgili propaganda suçunun işlenmesi halinde gazete, dergi ve kitapevi sahiplerine 1 yıldan 5 yıla kadar hapis cezası hükmü kabul edilmedi. Bu suçlardan dolayı yazı işleri müdürlerine 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezası tasarıya kondu.

Tasarı, Kürt ulusunun demokratik hakları ve bağımsızlığı yönünde yapılan propagandaları 1 yıldan 5 yıla kadar hapis cezasını öngörürken, komisyonda yapılan değişiklikle 3-5 yıla kadar hapis cezasına dönüştürüldü. Bunun için örgüt kuran ve yönetenlerin cezası ise 5 yıldan 8 yıla kadar olarak değiştirildi.

“Suç işlendiğine dair kuvvetli emare bulunan sanığın tutuklanması” şeklindeki tasarının 10. maddesi, anayasanın 19. maddesi doğrultusunda değiştirildi. Değişiklikle suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler ancak kaçmaya ya da kanıtların yok edilmesini önlemek amacıyla tutuklanabilecekler.

Güvenlik görevlilerinin işlediği suçlar dolayısıyla DGM’de yargılanacağı şeklindeki 16. madde anayasanın 143. maddesine aykırı olduğu gerekçesiyle tasarıdan çıkarıldı. Polislerin tutanabilecekleri avukat sayısı da üç ile sınırlandırıldı. Koruma altına alınacaklara cezaevi müdür ve yardımcıları ile özel tip cezaevlerinin savcı ve yardımcıları da eklendi.

Adalet Komisyonu’nda tecil ile ilgili görüşmelerde, tecilin “şartlı salıverme” olarak değiştirilmesi kabul edildi. SHP’nin Kürtçenin serbest bırakılmasına ilişkin bir maddenin eklen-

mesi önerisi komisyonca reddedildi. 12 Eylül askeri faşist diktatörlüğü tarafından kapatılan sendika, dernek ve kamu kuruluşlarının kayım kontrolüne verilen mallarının hazineye devredilmesi önerisi muhalefetin karşı çıkmasına rağmen kabul edildi. Bu madde, açıktan DİSK (Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu)'nun malvarlığının devlet tarafından müsadere edilmesi için getirildi.

Bu şekliyle dönüştürülmüş tasarı Adalet Komisyonu'ndan ANAP grubuna sunuldu. Bu durumuyla bile kimse tasarıya sahip çıkmadı. Herkes tasarıya saldırdı. ANAP grubu karıştı. Bununla birlikte grupta, 2932 sayılı kanunun kaldırılması, istisna olarak "şartlı salıverme"nin kapsamı dışında tutulanların da yararlandırılması bir kesim tarafından öneri olarak ileri sürüldü. ANAP Meclis Grubu'nda karışıklıklar çıkması üzerine faşist Turgut Özal meclise gelerek devreye girip müdahale etti. Bu, Cumhurbaşkanı Özal'ın karışıklıkları önlemek için TBMM'ye gelerek Grup Başkanvekili Yasin Bozkurt, Adalet Komisyonu Başkanı Alpaslan Pehlivanlı, milletvekili Ekrem Pakdemirli ve ANAP Genel Başkan Adayı Mesut Yılmaz ve diğer bazı milletvekillerinin bulunduğu bir toplantıda çözüme kavuşturuldu. Buna göre kapsam dışı kalan cezalar ve Kürtçe üzerindeki yasağa ilişkin birer önerge verilerek bir sonuca vardırılacaktı.

Tasarının komisyona ve ANAP Meclis Grubu'na gelmesi halinde, Çankaya (Cumhurbaşkanlığı), hükümet ve meclisin arasındaki uçurum ortaya çıktı. Yasayı hazırlayanlar bile yasaya sahip çıkmadı. Suç askerlerin üzerine atılmaya çalışıldı. ANAP'ın yüzde doksan dokuzu affın çıkmasına karşıydı. Ne yapacaklarını ve ne edeceklerini bilemeyen acizler gibi feryatlarını yükseltiyorlar. Tüm sert tartışma ve çekişmelere rağmen faşist Özal'ın müdahalesiyle tasarı son biçimini alarak TBMM Genel Kurulu'na sunuldu.

Mecliste tasarı üzerinde yapılan genel görüşmelerde muhalefet partileri SHP(Sosyal-Demokrat Halkçı Parti) ve DYP(Doğru Yol Partisi) olumlu oy kullandılar. Maddeler üzerinde yapılan görüşmelerde, terörün tanımı, terör suç-

luslu ve suçlularına verilecek cezalara ilişkin ilk maddeler olduğu gibi kabul edildi. Bunlara göre TCK'nın, 125, 131, 146, 147, 148, 149, 156, 168, 171 ve 172. maddeleri terör suçu kapsamına alınıyor. Muhalefetin çeşitli konulardaki değişiklik önermeleri ANAP'lı çoğunluk tarafından reddediliyordu.

Tasarı üzerinde görüşmelerin yapıldığı sırada DYP Meclis Grubu'nda konuşan ünlü faşist Süleyman Demirel'in açıklamaları dikkat çekiciydi. Kontrgerilla şefi faşist Demirel, 12 Eylül öncesinde kontrgerilla, MİT ve devletin tüm kolluk güçleriyle ne derece terörden rol aldığını vurgulayan beyanları vardır. Bununla birlikte kanuna yönelik endişeler de açıklamaktadır.

"12 Eylül günü duran kan, 11 Eylül'de niye akıyordu? Ben bunu sorunca bir takım yerler rahatsız oluyor. Bunun için getirilen terörle mücadele kanununun devlet terörü yaratacağı yolunda şikâyetler vardır. 141, 142 ve 163'ün kaldırılmasını savunuruz ama yerine getirdiklerimiz devlet terörü intibai veriyorsa daha iyisini değil daha kötüsünü yapıyoruz demektir."

Daha önceki tüm açıklamalara rağmen ANAP iktidarı bu anti-demokratik faşist uygulamadan direterek devlet terörünü muhalefetle elbirliği içinde resmileştirerek atacağı son adımı attı. Meclise sunulmuş biçimiyle devlet terörünün yaratılmak istendiğini özellikle vurgulayan hukukçuların açıklamalarına biraz yeniden yer vermek zorunluluğu doğuyor burada.

Türkiye'de faşist diktatörlük terör diye nitelediği devrimci-sosyalist mücadeleyi ortadan kaldırmak için devlet terörünü daha da şiddetlendirecek ve yeni biçimler kazandıracak bir düzenlemeye gidiyor. Bu her zaman olduğu gibi devrimci-sosyalist mücadeleyi durduramayacak, aksine devlet eliyle faşist terörü hızlandıracaktır. Ayrıca kendi ilişkilerine, hukuk prensiplerine ve kuvvetler ayrılığı ilkelerine de aykırı bir pozisyona düşecektir. "Demokrasi" cilasıyla maskeleydikleri faşist diktatörlüğü bu kanuni dayanakla te-

rör estirerek uygulayabileceklerdir. Bu tasarı, basına, yarıya ve savunmaya açıktan bir darbe ve saldırıyı içeriyor. Bu tür saldırılar burjuva demokrasilerinde de olabileceği gibi esas olarak faşist diktatörlüğün başvurduğu yöntemlerdir. Amaç toplumu susturmak, korkutmak, sindirmek, her şeyi tek tipleştirmek, insanları savunmasız bırakmak ve her türlü muhalefeti etkisiz kılıp ortadan kaldırmaktır.

12 Eylül askeri faşist darbesi öncesi toplumsal barışın yok olduğu, ANAP iktidarının can simidi olarak sarıldığı ve temcit pilavı gibi her şeye uladığı bir propaganda sloganı halini almış bulunmaktadır. ANAP'ın bütün sermayesi ve politikaları bu slogan üzerinde yükseliyor. Başlıca amaçlarının 'geçmişin izlerini silmek', yok olmuş 'toplumsal barışı sağlamak' olduğu demagojilerini dillerinden düşürmüyorlar. Tasarının tümünde olduğu gibi özellikle tecille 12 Eylül darbe hukuksuzluğunu, taraf tutan ve adaletten başka her şey olan adaletsizliğini halen canlı tutmakla hem kendi felsefelerinin sahteliğini ve ikiyüzlülüğünü ve hem de bu şekilde toplumsal barışı sağlayamayacaklarını çok iyi bilmelidirler.

Tasarının şu anki henüz yasallaşmamış haliyle ele alınacak olursa 140, 141, 142 ve 163. maddeler TCK'dan kaldırılıyor. Bunlar düşünce, örgütlenme ve vatandaşlık haklarını ortadan kaldırıyordu. Ancak daha ağır bir biçimiyle düşünce, örgütlenme özgürlüğü terör suçu olarak yeni tasarıyla ele alınmış ve yasaklanmıştır. Düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün şimdiye kadar olmadığını devlet kendi eliyle teslim etmiş oluyor. 141 ve 142. maddeler şeklen veya ismen kaldırılıyor. Getirmiş oldukları yasaklar ve yerine getirdikleri işlev katbekat ağırlıkta yeni tasarıyla yasallaştırılıp tekrar hayata geçiriliyor. Tasarının temel amaçlarından biri şimdiye kadar olduğu gibi yeniden düşünceyi örgütlenmeden ayrı ele alıp soyut bir hale dönüştürmektir. Örgüt eylemi haber yapıldığı zaman iki katı para ve hapis cezası öngörüyor. Demagojisi yaptıkları basın özgürlüğünün faşist bir aldatmacadan ibaret olduğu anla-

şılmaktadır. Faşist diktatörlük düşünce özgürlüğünü getiriyor diyerek düşünce ve örgütlenmeyi yasaklamada ve cezalandırmada iki misli bir düzenleme getiriyor.

Tasarı iki kişiden oluşan terör örgütleri yaratıyor. İnsanların terörist olup olmadıkları ise polisin insafına bırakılıyor. Bir aile çok rahat bir terör örgütü veya terör suçu işleyen bir topluluk olabilecektir. Bir kız erkek arkadaşıyla beraber dolaşırken birden kendilerini bir terör örgütünün kurucu ve yöneticileri olarak görebilecektir. ANAP iktidarı, Hitlervari yöntemlerle insanlık tarihine yeni “mucizeler” getiriyor. Bunun toplumsal yaşam ve insani değerlerle bağdaşan, özellikle Kürt ve Türk toplumuyla uyum sağlayan bir yanı var mıdır? Kapalı kapılar ardında yapılan hayali icatlarla dünya, ülke ve toplum gerçeklerine ne kadar yabancılaştıklarını ve ters düştüklerini bu “koca” insanlar göstermek istiyorlar.

Ünlü hukukçu Avukat Turgut Kazan'ın belirttiği gibi, “Üstelik terörist sayılan insanlar için, savunma hakkı kısıtlanıyor, yargı güvencesi kaldırılıyor. Keyfi tutuklama devri başlıyor.” Nerde kaldı sizin dediğiniz “hak”, “adalet” ve “hukuk?” Demokrasi bunun neresindedir? İsteyenin istediğini yapma keyfiyetine sahip olduğu yerde demokrasi değil, anarşi ve terör vardır. Devlet bir nizamla sahiptir ve sahip olmak zorundadır. Devlet, kendisine ve tüm saldırı kuvvetlerine istediklerini yapabilmeyi bir kanuni düzenleme olarak getiriyorsa; o zaman orada devlet terörü, anarşi ve polis terörü kol gezecektir. Devlet uygulamalarını devrimci-sosyalist örgütlere kıyasla yapıyorsa bunu yaptığı anda ve yerde devlet olma olgusu ortadan kalkmıştır. Devlet, kendisini de kendi tabiriyle bir terör örgütü haline getirmiştir. Bu, Marksist-Leninistlerin devlet teziyle uyuşan bir yandır. Marksizm-Leninizm’de devlet, şiddet makinası ve terör aracından başka bir şey değildir. Nitekim çıkarmak istediği devlet terörü kanunuyla bu kimliğini açıktan göstermeye çalışmaktadır.

Bu saldırı tasarısı devlete terörü önleme adına devlet terörü estirmeyi ve şiddet kullanmayı bir hak olarak veri-

yor. Bunu polise istediği gibi suç işleme, tereddütsüz ve korkmadan işkence yapma, operasyon adı altında ve diğer yalanların ardına saklanılarak adam öldürme, sokakta yargısız infaz ve katliamlar gerçekleştirme güvencelerini yasal olarak vererek yerine getirmektedir.

Yine hukukçu Avukat Turgut Kazan, bu vahim ve önü alınmayacak tehlikeye şöyle dikkat çekiyor: "Üstüne basarak tekrarlıyoruz, getirilen tasarı tuzaklarla doludur. Atılan adım, demokrasimizin üzerine bir kâbus gibi çöküp kalacaktır. Terörü önleme bahanesiyle, devlet terörü yaratılacak ve bu terör öteki terörü kaşıyıp kışkırtacaktır.

"Kamuoyunu aldatmak ayıptır. Avukatı ve basını terörün kaynağı göstermek devlete yakışmaz. Nerede, nasıl bir örnek yakalamışlar, açıklasınlar. Avukatla müvekkil görüşüne gözcü koyup basın için yepyeni suçlar yaratmakla terör zaten durmaz. Olan demokrasimize olur."

Prof. Dr. Çetin Özek ve Av. Turgut Kazan'ın birlikte düzenledikleri basın toplantısında aynı konularda düşüncelerini açıklarken, insan hakları ihlallerine ve düşünce özgürlüğü aldatmacasına işaret ederek;

"Terörün insan haklarının temel kurallarını zedelemekten önlenmesinin" temel alınması gerektiğine işaret eden Özek, hazırlanan kanun tasarısının insan haklarını yok ederek, terörü önlemeyi amaçladığını Avrupa ülkelerine atfen açıklamaktadır. Demokrasilerde her siyasal suçun terör suçu olarak kabul edilemeyeceğini belirten Prof. Dr. Çetin Özek, "Sadece siyasal düzeni cebren değiştirmek somut eylemi terör suçu olarak kabul edilir. Tasarının 1. maddesinde yer alan terör tanımı ise, kamu düzenini, genel sağlığı bozmaya, devlet otoritesini sarsmaya vs. yönelik eylemler dahi terör olarak nitelendirilmiştir. Böylesine geniş bir tanımla istenilen eylemin terör suçu sayılıp, kişilerin demokratik haklarından yoksun bırakılması tehlikesini yaratmaktadır." Kaldırılan TCK maddelerine ilişkin olarak Özek;

"141, 142 ve 163. maddelerin kaldırılmasıyla, düşünce açıklamak ve düşünce etrafında örgütlenmek hakkının

sağlandığı iddiası aldatmacadır, gerçek dışıdır. Tasarının 7. maddesi iki kişinin terör suçu sayılan eylemler konusunda görüş birliğine varmasını örgüt saymaktadır. Böylece düşünce birleşmesi, hiçbir eylem olmaksızın suç sayılmıştır. Böyle bir örgütün görüş açıklaması da, hiçbir eylem olmasa da suçtur. Böylece kaldırıldığı ileri sürülen 141, 142 ve 163. maddeler, değişik biçimde varlığını sürdürmektedir. Hatta örgüt ve propaganda eylemi, terör suçu sayılan her eylem açısından suç sayıldığı, terör suçları da çok kapsamlı bir biçimde düzenlendiği için 141, 142 ve 163. maddeleri fiilen kaldırmamıştır, uygulama alanı genişletilmiştir.”

Anayasanın 38. maddesine aykırı olarak basın-yayın organlarının sahiplerine hapis cezası verilmesi öngörülüyor. Örgüt açıklamalarını, muhbir ve polis adlarını yayınlamayı engellemek, basın özgürlüğü ve düşünce özgürlüğüne getirilen yasaklamalardan başka bir şey değildir.

Mülkiyeliler Birliği'nin düzenlediği “Düşünce Özgürlüğü” panelinde konuşan Av. Halit Çelenk, yine kaldırılan maddelere ilişkin olarak tasarının özü ve amacına açıklık getirmektedir.

“Bu maddelerle ilgili olarak anti-terör kanununda getirilen yeni düzenleme yoruma elverişli, her yöne çekilebilir bir niteliktedir. Bu düzenlemeye göre, devlet aleyhine propaganda suç sayılmaktadır. Böylece uygulamada her türlü eleştiriyi suç saymak mümkün olabilecektir. Kaldı ki, bilimsel sosyalizm, Marksizm vb. kavramların ‘zoru’ içerdiği yolundaki varsayımlarda mahkemelerde değişik kararların çıkmasına neden olabilecektir. Bu niteliğiyle maddeler kaldırılmamakta daha da ağırlaştırılmaktadır. Bu da demokratikleşme çabalarına ters düşen bir tutumdur.”

Tüm eleştiri, uyarı ve karşı çıkışlara rağmen, topluma verilen umut verici mesajlara rağmen tasarı 12 Nisan 1991 tarihinde Resmi Gazete'nin 20843 sayılı mükerrer sayısında mecliste kabul edildiği ve yasallaştığı biçimiyle yayınlandı. 3713 sayılı kanun şöyledir:

“Terörle Mücadele Kanunu” beş bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölüm tanım ve terör suçları ve terör suçuna verilecek cezaların düzenlenmesini ele almaktadır. İkinci bölüm, yargılama usullerini ele almaktadır. Üçüncü bölüm, bu kanunda alınan cezaların infazını düzenlemektedir. Dördüncü bölüm, çeşitli hükümler başlığı altında ödüllendirme ve koruma tedbirlerini düzenlemektedir. Beşinci bölüm, geçici hükümler başlığı altında şartlı salıvermenin koşullarını sıralamaktadır.

“Terörle Mücadele Kanunu”, 25 maddeden ve 9 geçici maddeden oluşmaktadır. Kanunun getirmiş olduğu birçok anti-demokratik hükümlerine atıfta bulunmak zorunda kalacağız. Bu hilkat garibesini sık sık yazmaktan ziyade kanunun bütününe çalışmanın içine alarak sadece yorumlara ve ilgili kişilerin görüşlerine ağırlık vermenin daha doğru olacağı açık bir gerçektir. Aynı zamanda yorum ve eleştiriye tabi tutulmayan yanlarının da bu vesileyle ilgilenenlerin kendi yorumlarına ve bilgilerine bırakılmış olunacaktır. Kanun aşağıdaki gibidir:

**T.C.
Resmi Gazete
Başbakanlık**

Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğüne Yayınlanır

Kuruluşu: 7 Ekim 192012 Nisan 1991 Sayı: 20843
Cuma Mükerrer

YASAMA BÖLÜMÜ

Kanun
Terörle Mücadele Kanunu

Kanun No. 3713 Kabul Tarihi: 12. 4. 1991

Tanım ve Terör Suçları

Terör Tanımı

MADDE 1. -Terör; baskı, cebir ve şiddet, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasa'da belirtilen Cumhuriyet'in niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzenini değiştirmek, devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyeti'nin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü eylemlerdir.

Bu Kanunda yazılı olan örgüt, iki veya daha fazla kimşenin aynı amaç etrafında birleşmesiyle meydana gelmiş sayılır.

Örgüt terimi, Türk Ceza Kanunu ile ceza hükümlerini içeren özel kanunlarda geçen teşekkül, cemiyet, silahlı cemiyet, çete veya silahlı çeteyi de kapsar.

Terör Suçlusu

MADDE 2. - Birinci maddede belirlenen amaçlara ulaşmak için meydana getirilmiş örgütlerin mensubu olup da, bu amaçlar doğrultusunda diğerleri ile beraber veya tek başına suç işleyen veya amaçlanan suçu işlemese dahi örgütlerin mensubu olan kişi terör suçlusudur.

Terör örgütüne mensup olmasa dahi örgüt adına suç işleyenler de terör suçlusu sayılır ve örgüt mensupları gibi cezalandırılırlar.

Terör Suçlarından

MADDE 3. - Türk Ceza Kanunu'nun 125, 131, 146, 148, 149, 156, 168, 171 ve 172'nci maddelerinde yazılı suçlar, terör suçlarıdır.

Terör Amacı İle İşlenen Suçlar

MADDE 4. - Bu kanunun uygulanmasında;

a) Türk Ceza Kanunu'nun 145, 150, 151, 152, 153, 154,

155, 157 ve 169'uncu maddeleri ile 499'uncu maddesinin ikinci fıkrasında yazılı suçlar,

b) 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 9'uncu maddesinin (b), (c), (e) bentlerinde yazılı suçlar,

1'inci maddede belirtilen terör amacı ile işlendiği takdirde terör suçu sayılır.

Cezaların Arttırılması

MADDE 5. - 3 ve 4'üncü maddelerde yazılı suçları işleyenler hakkında ilgili kanunlara göre tayin edilecek şahsi hürriyeti bağlayıcı cezalar ve para cezaları yarı oranında arttırılarak hükmolunur. Bu suretle tayin olunacak cezalar da, gerek o fiil için, gerek her nevi ceza için muayyen olan cezanın yukarı sınırı aşılabılır. Ancak şahsi hürriyeti bağlayıcı cezalarda bu sınır ağır hapiste 36, hapiste 25, hafif hapiste 10 yılı geçemez.

Açıklama ve Yayınlama

MADDE 6. - İsim ve kimlik belirterek veya belirtmeyerek kime yönelik olduğunun anlaşılmasını sağlayacak surette kişilere karşı terör örgütleri tarafından işleneceğini veya terörle mücadelede görev almış kamu görevlilerinin hüviyetlerini açıklayanlar veya yayınlayanlar veya bu yolla kişileri hedef gösterenler beş milyon liradan on milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Terör örgütlerinin bildiri ve açıklamalarını basanlara veya yayınlayanlara beş milyon liradan on milyon liraya kadar ağır para cezası verilir.

Bu kanunun 14. maddesine aykırı olarak muhbirlerin hüviyetlerini açıklayanlar veya yayınlayanlar beş milyon liradan on milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiillerin 5680 sayılı Basın Kanunu'nun 3. maddesindeki mevkateler vasıtasıyla işlenmesi halinde ayrıca sahiplerine de; mevkute bir aydan az süreli ise bir önceki ortalama fiili satış miktarının, aylık veya bir aydan fazla süreli ise bir önceki fiili satış miktarı-

nın, mevkute niteliğinde bulunmayan basılı eserler ile yeni yayına giren mevkuteler hakkında ise, en yüksek tirajlı günlük mevkutenin bir önceki ay ortalama satışı tutarının yüzde doksanı kadar ağır para cezası verilir. Ancak, bu ceza elli milyon liradan az olamaz. Bu mevkutelerin sorumlu müdürlerine, sahiplerine verilecek cezanın yarısı uygulanır.

Terör Örgütleri

MADDE 7. - 3 ve 4'üncü maddelerle TCK'nın 168. 169, 171, 313, 314 ve 315'inci maddeleri hükümleri saklı kalmak kaydıyla bu kanunun 1. maddesinin kapsamına giren örgütleri her ne nam altında olursa olsun kuranlar veya bunların faaliyetlerini düzenleyenler veya yönetenler beş yıldan on yıla kadar ağır hapis ve iki yüz milyon liradan beş yüz milyon liraya kadar ağır para cezası, bu örgütlere girenler üç yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve yüz milyon liradan üç yüz milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Yukarıdaki fıkra uyarınca meydana getirilen örgüt mensuplarına yardım edenlere ve örgütle ilgili propaganda yapanlara fiilleri başka bir suç oluştursa bile ayrıca bir yıldan beş yıla kadar hapis ve elli milyon liradan yüz milyon liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Bu yardım dernek, vakıf, siyasi parti, işçi ve meslek kuruluşlarına veya bunların yan kuruluşlarına ait bina, lokal, büro ve eklentilerinde veya öğretim kurumlarında veya öğretim yurtlarında veya bunların eklentilerinde yapılırsa ikinci fıkradaki cezaların iki katı hükmolunur.

Ayrıca; dernek, vakıf, sendika ve benzeri kurumların teröre destek oldukları tespit edildiğinde faaliyetleri durdurulur veya mahkemece kapatılır. Kapatılan bu kuruluşların mal varlıklarının müsadereğine karar verilir.

Yukarıdaki 2'nci fıkrada belirtilen örgütlerle ilgili propaganda suçunun 5680 sayılı Basın Kanunu'nun 3'üncü maddesinde belirtilen mevkuteler vasıtası ile işlenmesi halinde, ayrıca sahiplerine de mevkute bir aydan az süreli

ise, bir önceki ay ortalama satış miktarının; mevkute niteliğinde bulunmayan basılı eserler ile yeni yayına giren mevkuteler hakkında ise en yüksek tirajlı günlük mevkutenin bir önceki ay ortalama satışı tutarının yüzde doksanı kadar ağır para cezası verilir. Ancak, bu para cezaları yüz milyon liradan az olmaz. Bu mevkutelerin sorumlu müdürlerine, sahiplerine verilecek para cezasının yarısı uygulanır ve altı aydan iki yıla kadar hapis cezası hükmolunur.

Devletin Bölünmezliği Aleyhine Propaganda

MADDE 8. - Hangi yöntem, maksat ve düşünceyle olursa olsun Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı hedef alan yazılı ve sözlü propaganda ile toplantı, gösteri ve yürüyüş yapılamaz. Yapanlar hakkında 2 yıldan 5 yıla kadar ağır hapis ve elli milyon liradan yüz milyon liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen propaganda suçunun 5680 sayılı Basın Kanunu'nun 3. maddesinde belirtilen mevkuteler vasıtası ile işlenmesi halinde, ayrıca sahiplerine de mevkute bir aydan az süreli ise, bir önceki ay ortalama satış miktarının; mevkute niteliğinde bulunmayan basılı eserler ile yeni yayına giren mevkuteler hakkında ise, en yüksek tirajlı günlük mevkutenin bir önceki ay ortalama satış tutarının %90'ı kadar ağır para cezası verilir. Ancak, bu para cezaları yüz milyon liradan az olmaz. Bu mevkutelerin sorumlu müdürlerine, sahiplerine verilecek para cezasının yarısı uygulanır ve altı aydan iki yıla kadar hapis cezası hükmolunur.

İkinci Bölüm

Yargılama Usulleri

Görevli Mahkeme

MADDE 9. - Bu kanun kapsamına giren suçlarla ilgili davalara Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nde bakılır ve bu suçları işleyenler ile bunların suçlarına iştirak edenler hak-

kında bu kanunun ve 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Avukat Tarafından Temsil ve Görüştürölme

MADDE 10. - Bu kanunun uygulanmasında;

a) Sanık ve müdahil en fazla üç avukat tarafından temsil edilir.

b) Tutuklu sanık veya hükümlü avukatı ile tutukevi veya cezaevi görevlilerinin nezaretinde görüştüröllebilir.

Gözetim Süresi

MADDE 11. - Bu kanun hükümlerine tabi suçlar sebebiyle yakalanan kimse, tutulma yerine en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli makul süre hariç en geç kırk sekiz saat ve toplu olarak işlenen suçlarda en çok on beş gün içinde hakim önüne çıkarılır.

Tutanak Düzenleyenlerin Dinlenmesi

MADDE 12- Bu kanun kapsamına giren suçların soruşturması sırasında sanıkların ve tanıkların ifadelerini alan veya olay tespit tutanağı düzenleyen zabıta amir ve memurları, zaruret görölmesi halinde duruşmada tanık olarak dinlenebilirler. Ancak, bunların tanık olarak dinlenmelerine karar verilmesi halinde, ifadeleri yapılacak gizli duruşmada alınır.

Ertelme ve Paraya Çevirme

MADDE 13. - Bu kanun kapsamına giren suçlardan dolayı verilen cezalar, para cezasına veya tedbirlerden birine çevrilemez veya ertelenemez.

Muhbirlerin Hüviyetinin Açıklanmaması

MADDE 14. - Bu kanun kapsamına giren suçları ve suçluları ihbar edenlerin hüviyetleri, rızaları olmadıkça veya ihbarın mahiyeti hakkında suç teşkil etmedikçe açıklanamaz.

Tutuksuz Yargılama

MADDE 15. - Terörle mücadelede görev alan istihbarat ve zabıta amir ve memurları ile bu amaçla görevlendirilmiş diğer personelin bu görevlerin ifasından doğduğu iddia

edilen suçlardan dolayı haklarından açılan kamu davası sonuçlanıncaya kadar tutuksuz yargılanırlar.

Terörle mücadelede görev alan istihbarat ve zabıta amir ve memurları ile bu amaçla görevlendirilmiş diğer personelin bu görevlerinin ifasından doğduğu iddia edilen suçlardan dolayı aleyhlerine açılan davalarda en çok üç avukat bulundurulur ve bunlara avukatlık ücreti tarifesine bağlı olmaksızın yapılacak ödemeler, ilgili kuruluşlar bütçelerine konulacak ödenekten karşılanır.

Terörle mücadelede görev alan istihbarat ve zabıta amir ve memurları ile bu amaçla görevlendirilmiş diğer kamu görevlilerinin, bu görevlerinin ifasından doğduğu iddia edilen suçlardan; adam öldürmek, adam öldürmeye teşebbüs suçları hariç, taksirli suçlarla diğer suçlar hakkında Memurin Muhakematı Hakkında Kanun Hükümleri uygulanır.

Üçüncü Bölüm

Cezaların İnfazı

Cezaların İnfazı ve Tutukluların Muhafazası

MADDE 16. - Bu kanun kapsamına giren suçlardan mahkûm olanların cezaları, tek kişilik veya üç kişilik oda sistemine göre inşa edilen infaz kurumlarında infaz edilir.

Bu kurumlarda açık görüş yaptırılmaz. Hükümlülerin birbirleriyle irtibatına ve diğer hükümlülerle haberleşmesine engel olunur.

Bu kurumlarda cezasının en az üçte birini iyi halle geçiren hükümlülerden şartla tahliyelerine üç yıldan az kalmış olanlar, diğer kapalı infaz kurumlarına nakledilebilirler.

Bu kanun kapsamına giren suçlardan tutuklananlar da birinci fıkrada gösterilen şekilde inşa edilmiş tutukevlerinde muhafaza edilirler. İkinci fıkra hükümleri tutuklular hakkında da uygulanır.

Şartla Salıverme

MADDE 17. - Bu kanun kapsamına giren suçlardan

mahkûm olanlardan Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından ölüm cezalarının yerine getirilmemesine karar verilenler 36 yıllarını, müebbet ağır hapis cezasına hükümlüler 30 yıllarını, diğer şahsi hürriyeti bağlayıcı cezalara mahkûm edilmiş olanlar hükümlülük sürelerinin 3/4'ünü çekmiş olup da iyi halli hükümlü niteliğinde bulundukları takdirde talepleri olmaksızın şartla salıverilirler.

Bunlardan, tutuklu veya hükümlü iken firar edenler veya firara teşebbüs suçundan veya cezaevi idaresine karşı ayaklanma suçundan mahkûm edilmiş bulunanlar ile disiplin cezası olarak üç defa hücre hapsi cezası almış olanlar, bu disiplin cezaları kaldırılmış olsa bile şartla salıverilmeden yararlanamazlar.

Bu kanun kapsamına giren suçlardan mahkûm olanlar, hükümlerinin kesinleşme tarihinden sonra bu kanunun kapsamına giren bir suç işlemeleri halinde, şartla salıverilmeden yararlanamazlar.

Bu hükümlüler hakkında, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkındaki Kanunun 19. maddesinin bir ve ikinci fıkraları ile ek 2. maddesi hükümleri uygulanmaz.

Ceza ve Tutukevi İnşaatı

MADDE 18. - 16'ncı maddeye göre inşa edilecek ceza ve tutukevleri ile adliye ve zabıta nezarethanelerinin yapımında 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 89. maddesi hükümleri uygulanır.

Dördüncü Bölüm

Çeşitli Hükümler

Ödüllendirme

MADDE 19. - İçişleri Bakanlığı'nca belirlenecek, bu kanun kapsamına giren suç faillerinin yakalanabilmesine yardımcı olanlara veya yerlerini yahut kimliklerini bildirenlere 1481 sayılı Asayiş Müessir Bazı Fiillerin Önlenmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre para ödülü verilir.

İçişleri Bakanlığı'nca ödül verilenler hakkında koruma tedbirleri alınır.

Koruma Tedbirleri

MADDE 20. - Terör ve anarşi ile mücadelede görev veren veya bu görevi ifa eden adli, istihbari, idari ve askeri görevliler, zabıta amir ve memurları, Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürü ve Genel Müdür Yardımcıları, terör suçlularının muhafaza edildiği ceza ve tutukevlerinin savcıları ve müdürleri, Devlet Güvenlik Mahkemeleri hakim ve savcıları ile bu görevlerinden ayrılmış olanlar ve terör örgütlerinin açık hedefi haline gelen veya getirilenler ile suçların aydınlatılmasında yardımcı olan tanık ve ihbarcılar hakkında gerekli koruma tedbirleri devlet tarafından alınır.

Bu koruma tedbirleri; talep halinde estetik cerrahi yoluyla fizyolojik görünümün değiştirilmesi dahil, nüfus kaydı, ehliyet, evlenme cüzdanı, diploma ve benzeri belgelerin değiştirilmesi, askerlik işleminin düzenlenmesi, menkul ve gayrimenkul mal varlıklarıyla ilgili hakları, sosyal güvenlik ve diğer hakların korunması gibi hususlarda düzenleme yapılır.

Bu tedbirlerin uygulanmasında, İçişleri Bakanlığı ile ilgili diğer kurum ve kuruluşlar gerekli her türlü gizlilik kurallarına uymak zorundadırlar.

Koruma tedbirleriyle ilgili esas ve usuller başbakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelik ile belirlenir.

Yukarıda sayılanlardan kamu görevlileri, görevlerinden ayrılmış olanlar dahi terör suçluları tarafından kendilerine veya eş ve çocuklarının canına vuku bulan bir taarruzu savmak için silah kullanmaya yetkilidirler.

Malul Olanlarla Aylığa Müstahak Dul ve Yetimlere Yardım

MADDE 21. - Memur ve kamu görevlilerinden yurtiçinde ve yurtdışında görevlerini ifa ederlerken veya sıfatları kalkmış olsa bile bu görevlerini yapmalarından dolayı terör eylemlerine muhatap olarak yaralanan, sakatlanan, ölen veya öldürülenler hakkında 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Ayrıca;

a) Malul olanlarla, ölenlerin aylığa müstahak dul ve yetimlerine bağlanacak aylığın toplam tutarı, bunların görevde olan emsallerinin almakta oldukları aylıklardan; emekli olanların öldürülmeleri halinde ise, dul ve yetimlerine bağlanacak aylığın toplam tutarı ve kanuna göre kendisine bağlanabilecek emekli aylığından az olamaz. Az olması halinde aradaki fark tazminat olarak ilgili sosyal güvenlik kuruluşlarınca ödenir ve karşılığı hazineden tahsil edilir.

b) Yurtiçinde ve yurtdışında kamu konutlarında yararlanmakta iken malul olanların kendileri, ölenlerin aylığa müstahak dul ve yetimleri, Kamu Konutları Kanunu'nda gösterilen özel tahsisli konutlarda oturanlar hariç olmak üzere, bir yıl süreyle kamu konutlarından yararlanmaya devam ederler. Bu süre sonunda kamu konutunda çıkacaklar ile kamu konutlarından yararlanamayanlar ve özel tahsisli konutlarda oturanların istekleri halinde ikametgâh olarak kullanacakları yurtiçindeki taşınmazın kira bedeli on yıl süreyle devletçe karşılanır. Yurtiçindeki özel tahsisli konutlarda oturanların yurtdışı kira bedelleri de istekleri halinde bir yıl süre ile devletçe karşılanır.

c) Konut kredisinden istifade bakımından 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun Ek 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında hüküm; malul olanlar ile bunların dul kalan eşi, eşi hayatta değilse veya evlenmemişse çocukları hakkında da uygulanır.

d) Malul olanlar ile ölenlerin dul kalan eşleri ile reşit olmayan çocukları, yurtiçinde Devlet Demiryolları, Denizyolları Şehir Hatlarında ve belediye toplu taşıt araçlarında ücretsiz seyahat ederler.

Kendilerine aylık bağlanan dul ve yetimler; ilgili sosyal güvenlik kurumları mevzuatı gereği aylıklarının kesilmesi halinde, bu madde ile verilen diğer haklarında da yararlanamazlar.

Terörden Zarar Gören Diğer Kişilere Yardım

MADDE 22. - Terör eylemlerinden dolayı zarar gören, can ve mal kaybına uğrayan, kamu görevlisi olmayan vatandaşlara Sosyal Yardım ve Dayanışma Fonu'ndan öncelikle yardım yapılır. Yardımın kapsam ve ölçüsü fonun mahalli yetkililerince belirlenir.

Beşinci Bölüm

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. -8/4/1991 tarihine kadar işlenen suçlar sebebiyle;

a) Verilen ölüm cezaları yerine getirilmez. Bu durumda olanlar 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunu'nun 19'uncu maddesi hükmüne göre çekmeleri gereken cezalarının on yılını,

b) Müebbet hapis cezasına hükümlü olanlar çekmeleri gereken cezalarının sekiz yılını,

c) Diğer şahsi hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm edilmiş olanlar hükümlülük süresinin beşte birini,

Çektikleri takdirde iyi halli olup olmadıklarına bakılmaksızın ve talepleri olmaksızın şartla salıverilirler.

Bu sürelerin tayininde hükümlünün tutuklu kaldığı süreler de hesaba katılır.

Bu hükümlüler hakkında 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun Ek 2'inci maddesindeki indirim hükümleri uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 2. - 8/4/1991 tarihine kadar işlenen suçlar sebebiyle tutuklu olan sanıklardan;

a) Hazırlık tahkikatında, iddianameye esas olan suçun vasfına,

b) Son tahkikatta, iddianamede beyan olunan suçta veya değişen suç vasfına,

Göre kanunda belirtilen cezanın asgari haddi esas alınmak suretiyle geçici 1'inci maddede belirtilen süreler kadar tutuklu kaldıkları anlaşılanlar, kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren otuz gün içerisinde,

*Hakkında kamu davası açılmamış tutuklu sanıklar savcılıklarca,

*Hakkında kamu davası açılmış tutuklu sanıklar ilgili mahkemelerce,

*Dosyaları Yargıtay'da veya askeri Yargıtay'da bulunanlar ilgili dairesince veya başsavcılıklarca saliverilirler.

Haklarında kamu davası açılacaklar ile daha önce kamu davası açılmış olan sanıkların yargılamaları yapılır. Duruşmalara gelmeyen sanıkların savcı veya hakim huzurunda alınmış mevcut beyanları ile yetinilir. Yapılan yargılama sonucunda mahkûmiyete ilişkin hükmün kesinleşmesine müteakip haklarında kanunun geçici 1'inci maddesinde belirtilen şartla saliverilme hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 3. - Bu kanunun yayımı tarihinden sonra, Geçici 1'inci madde hükümlerinden istifade edecek olanlar, cezaevinden disiplini bozacak hareketlerinden dolayı disiplin cezası aldıkları takdirde, Ceza İnfaz Kurumları Tevkifevlerinin Yönetimine ve Cezaların İnfazına Dair Tüzük hükümlerine göre disiplin cezaları kaldırılmadığı sürece, Geçici 1'inci madde hükümlerinden istifade edemezler.

GEÇİCİ MADDE 4. - 8/4/1991 tarihine kadar:

a) Bu kanunda terör suçlarından sayılan eylemler sonucu memur ve kamu görevlilerini görevlerini ifa ederken veya sıfatları kalkmış olsa bile bu görevlerini yapmalarından dolayı öldürenler veya öldürmeye teşebbüs edenler ile bu suçlara iştirak edenler,

b) Türk Ceza Kanununun 125, 146 (son fıkra hariç), 403, 404/1, 405, 406, 407, 416/ilk ve 418. maddelerine giren suçları işleyenler,

c) Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının "Devlet İdaresi Aleyhinde İşlenen Cürümler" başlıklı üçüncü babında yer alan hükümlere aykırı hareket edenler ile Bankalar Kanununa aykırı hareketle bankalardan haksız ve usulsüz para alanlar, 1918 sayılı Kaçakçılığı Men ve Takibi Hakkında Kanun hükümlerine muhalefet ederek menfaat temin edenler; usulsüz, yolsuz ve gerçek dışı işlemlerle ihracat,

ithalat ve yatırım teşvikleri suretiyle vergi iadesi, prim, kredi, faiz farkı ve benzeri adlarla kamu kaynaklarından haksız menfaat temin edenler, yukarıda belirtildiği şekilde haksız, usulsüz ve yolsuz olarak sağladıkları menfaat karşılıkları ve bunların fer'ilerini zamanaşımına bakılmaksızın ödemedikleri takdirde,

d) Askeri Ceza Kanununun 55, 56, 57, 58 ve 59'uncu maddelerine giren suçları işleyenler,

Hakkında bu kanunun Geçici 1'inci maddesi hükümleri uygulanmaz. Ancak bu maddede sayılan suçlar dolayısı ile verilen ölüm cezaları yerine getirilmez. Bu hükümler hakkında;

Ölüm cezasına hüküm giyenler 20 yıllarını; müebbet ağır hapis cezasına hükümlüler 15 yıllarını; diğer şahsi hürriyeti bağlayıcı cezalara mahkûm edilmiş olanlar hükümlülük süresinin 1/3'ünü çektikleri takdirde iyi halli olup olmadıklarına bakılmaksızın ve talepleri olmaksızın şartla salıverilirler.

Bu sürelerin tayininde hükümlünün tutuklu kaldığı süreler de, hesaba katılır.

Bu hükümlüler hakkında 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanununun Ek 2'nci maddesindeki indirim hükümleri uygulanmaz.

Geçici 2'nci madde (son fıkrasındaki Geçici 1'nci maddeye yapılan atıf hükmü hariç) ve Geçici 3'üncü madde hükümleri, bu hükümlüler hakkında uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 5. - 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 25'inci maddesinin (g) bendi gereğince Türk vatandaşlığı kaybettirilenlerin bu kanunun geçici maddeler hükümlerinden istifade edebilmeleri için bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde yurda girişlerinde herhangi bir şart aranmaz ve hudut kapılarından girişleri engellenemez.

GEÇİCİ MADDE 6. - Özel infaz kurumu binaları inşa edinceye kadar terör suçundan tutuklu veya hükümlü olanlar diğer infaz kurumlarında muhafaza edilir.

GEÇİCİ MADDE 7. - Bu kanunun 17'nci maddesi hükmü, bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra bu kanunun kapsamına giren suçları işleyenler hakkında uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 8. - Bu kanunun 21'inci maddesi 1/1/1968 tarihinden itibaren bu madde şümulüne girenleri de kapsayacak şekilde yayımı tarihini takip eden aybaşından geçerli olarak uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 9. - Bu kanunun 23'üncü maddesi ile yürürlükten kaldırılan hükümler çerçevesinde bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce mahkeme kararı ile idareleri kayyuma verilen Konfederasyon veya Konfederasyona bağlı işçi sendikalarının taşınır ve taşınmaz malları ile bu mallardan elde edilen gelirleri, tüm nakit mevcutları 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 46'ıncı maddesine göre tasarruf edilmek üzere ilgili kuruma devredilir, dernek ve vakıflara ait taşınır ve taşınmaz mallar ise hazineye devredilir.

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

MADDE 23. - a) 2 sayılı Hıyanet-i Vatan Kanunu,
b) 6187 Vicdan ve Toplanma Hürriyetlerinin Korunması Hakkında Kanun,
c) 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 140, 141, 142 ve 163'üncü maddeleri,
d) 2908 sayılı Dernekler Kanununun 5'inci maddesinin 7 ve 8 numaralı bentleri ile 6'ıncı maddesinin 2 numaralı bendi.

e) 2932 sayılı "Türkçeden Başka Dillerle Yapılacak Yayınlar Hakkında Kanun",

Yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 24. - Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 25. - Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

12/4/1991

İki aya yakın tartışmalara neden olan, yılların açtığı yara ve verdiği acıların sarılması umuduyla bakılan tecil ve toplumun esasına kelepçe vuran “Terörle Mücadele Kanunu” yukarıda aktardığımız biçimiyle kanun haline getirilerek çıkarıldı. Tasarı üzerinde de yapılan eleştirilerde görüldüğü gibi kanun, insana değer veren hiçbir yasa, hukuk ve demokrasi prensiplerine dayanma özelliğine sahip değildir. İki aydır süren bekleyiş, bir diğer ifadeyle umut işkencesi sonunda kalıcı yaralar açacak bir işkenceye dönüştü. Bu kez de Anayasa Mahkemesi’ne umutlar bağlandı. Bir kez daha umutlar boşa çıkarılırsa, ardından hukuksuzluğun, adaletsizliğin bir ürünü olan çifte standart ve faşist devlet terörünün getirdiği yıkım olur.

Çeşitli siyasal çevreler, devlet terörüne hedef olan ve olacak olan çevreler, özgürlük tutsakları ve aileleri, hukukçular ve siyasi partiler, “Terörle Mücadele Kanununu” eleştirdiler, protesto ettiler ve yok hükmünde saydılar. Bu kanunun kaldırılması için özellikle devrimci-sosyalistler olduğu gibi bildiri dağıtımı, basın açıklaması, makale, mektup, yasadışı gösteri, panel, imza kampanyaları ve açlık grevi kampanyaları yürüttüler. Jet hızıyla meclisten geçirilen ve kanunlaştırılan bu kanunu, kanun yapıcılar, kanun koyucular ve kanunu hazırlayan ANAP ve hükümeti daha mürekkebi kurumadan eleştirmeye başladılar. Kimse kanuna sahip çıkmadı ve kanun orta yerde kaldı. Getirilen “Terörle Mücadele Kanunu”nun bunca eleştiri ve tartışmaya yol açmasının anlamı ve önemi nereden kaynaklanmaktadır? Yapılacak yorumlar, hukukçular ve ilgili çevrelerin bu konudaki eleştiri ve karşı çıkışlarını burada ele almak gerekiyor. Kanunun geçici 4. maddesi, Ankara, İstanbul, Erzincan Sıkıyönetim Mahkemeleri tarafından, birçok maddesine yönelik bozulma istemleri SHP tarafından Anayasa Mahkemesi’ne götürüldü.

Yukarıda tümünü verdiğimiz 12 Nisan 1991 tarihinde yürürlüğe giren 3713 sayılı “Terörle Mücadele Kanunu”nun ilk başta şartla salıvermeyi ele alan beşinci bölüm geçici

hükümlerinin getirdiği çifte standart; polisin yaptığı işken-
ce, işkencede insan öldürme ve sokak infazlarından dola-
yı tutuklanmaması; birçok maddesinin anayasa ve hukuk
sistemine aykırılık oluşturmaları; DiSK'in kayyuma devredi-
len mallarının hazineye devredilmesi istemi ile anayasal
normları hiçe sayan uygulamalara yol açacak düzenleme-
ler getirdiği için eleştirilere neden oldu bu "hilkat garibesi"
başlı başına bir yamalı bohça.

Bu bir kanun olmaktan ziyade bütün formatı saldırı ve
devlet terörü üzerine kurulmuş olan mini bir güvenlik ana-
yasasıdır. Devlet içinde illegal derin devlet olma gibi kendi-
ne özgü bir düzen örgütlemesi taşımaktadır. Bunun açık bir
ifadeyle adı polis devletidir. Terörün tanımı, terör suçları,
polisi, mahkemeleri, zindanları, infaz sistemi ve benzeri gibi
yeni düzenlemeler getiriyor. Bir taraftan mevcut Türkiye
Cumhuriyeti Devleti'nin bir anayasal düzenlemesi varken,
buna paralel olarak da bu kanunun doğurduğu polis devle-
tinin kuvvetler ayrılığı düzenlemesi vardır. Bu, Turgut Özal
ve ANAP Hükümetinin kendi mini iç anayasasıdır. Esasın-
da bu anayasayla toplum dizayn edilmek istenmektedir.
Ama takdir Türkiye halklarıdır. Terör tanımı, terör suçla-
rıyla ilgili alanı tayin etmiştir. Bu ilgi alanına yönelik serbest
ve yasak olan kuralları getirmiştir. Ayrı bir güvenlik örgüt-
lenmesi, kendine özgü bir ordu yapısı içeriyor. Yargıda özel
mahkeme ve özel zindanlara gidiyor. Özgürlük tutsakları-
nın birçok hukuki haklarını kısıtlıyor ve savunmaya kısıtla-
malar getiriyor. Cezaların infazı, 647 sayılı infaz kanunun
üstünde çok ağır ve çeşitlidir. Yürütmede tamamen devlet
terörüne dayanan ve polis keyfiyetine sahiptir. Artık her şey
polisin keyfiyetine ve inisiyatifine kalmış. Bu kanunda ilke
ve hukuk normları söz konusu değildir. Bu kanunla dev-
letin kendisi anayasal düzeni ortadan kaldırıyor. Bu kadar
ayrıntılara girilerek ve anayasayla çelişerek hazırlanan bu
kanun hukuki bir metin değildir ve demokratik prensiplere
de aykırıdır. Bu kanun demokrasi ve hukuk ilkeleriyle bağ-
daşmadığına göre; bir avuç sömürücü kapitalist azınlığın

dışında halkı hiçe saydığına göre, kanunun ruhu ve zihniyetini oluşturan diktatörlüğün resmi ideolojisi faşizmdir. Faşizm, daima devrimci-sosyalist mücadeleden duyduğu korkuyu, halk üzerinde estireceği baskı, terör, işkence, tehdit ve gözdağıyla gösterip mücadeleyi alt etmeyi ummuştur.

141, 142 ve 163. maddelerin kaldırılması ve zindanlardan kimi mahkûmların çıkarılmasıyla ortaya çıkarılan yasanın perdelenmesine yetmemektedir. Bunun elbette geniş toplumsal kesimler açısından kısa vadeli etkisi de olmuştur ve olacaktır. Daha çok sözü edilen “af” nedeniyle ve heyecanıyla bu kanunla toplum ileride neyle karşılaşacağını farkında değildir. Tüm özgürlükler yok ediliyor, Türkiye ve Kürdistan baştanbaşa bir zindana dönüştürülüyor. Bu durumda zindanlardan çıkarılanlar, kapalı zindanlardan çıkarılıp yarı-açık zindana konuluyorlar. Gözaltında tutma ve takip uygulamasıyla, şartla salıverilen insanlar da ömür boyu polis korkusu, suç işleme endişesi altında bulundurulacaklardır. Politikacı, gazeteci ve yazar Çetin Altan’ın “Büyük Gözaltı” dediği bu olsa gerek.

Kanun işkenceciyi ve dolayısıyla işkenceyi polis devletin çelik zırhıyla koruyan bir özelliğe sahiptir. Muzaffer İlhan Erdost, “Demokrasinin olmazsa olmaz koşulu açıklık ilkesine uygun olarak devletin adı da ‘polis cumhuriyeti’ olseydi, bayramlık elbise gibi yakışırdu bu kanun” dedi.

KANUNA YÖNELİK ELEŞTİREL DEĞERLENDİRMELER

14 ülkenin etkili gazetelerinin ortak başlatacakları bir çalışmadan dolayı Cumhurbaşkanı Özal ile görüşen Cumhuriyet Gazetesi yetkililerinin sorularına faşist Özal, “Basının çekinmesine gerek olmadığını, çünkü büyük para cezalarıyla terör örgütlerinin propagandasını yapmaya çalışacak yayın organlarının hedef alındığını” söylüyor. Bu da açıkça devrimci-sosyalist mücadelenin, sosyalist-komünist dü-

şünce ve örgütlere ve dolayısıyla tüm halka yönelik devlet terörünün amaçlandığını ortaya çıkarıyor.

IPI (Uluslararası Basın Enstitüsü) gündemine gelen “Terörle Mücadele Kanunun”da basın özgürlüğüne getirilen kısıtlamalara dikkat çekilerek eleştiriliyor. Nokta dergisinin burjuva basının kanuna ilişkin derlediği görüşler şöyledir:

Milliyet Gazetesi Yazışleri Müdürü Eren Güvener:

“Bilinmeyen müphem kavramlar koymuşlar. Bu durum bizi iyice perişan ediyor tabii. Çok aceleye getirilmiş ve ne yapmak istediği belli olmayan bir kanun bu. Basınla ilgili maddeler hem para hem hapis cezaları arttırılmış. Basın, düşünce özgürlüğünün en geniş anlamıyla tartışıldığı, ifade edildiği bir platform. Hem düşünce özgürlüğünü kısıtlayan maddeleri kaldırdık deyip arkasından basına bindirmek çelişkili bir durum. Öngörülen cezaları bir gazetecinin ödemesi mümkün değil. Bu kanunla yazışleri müdürleri elektrikli sandalyeye oturtuluyor.”

Sabah Gazetesi Genel Yayın Danışmanı Teoman Orberk:

“Kanun basına olumsuzluklar getirmektedir. Bir hukukçunun incelemesinde yarar görüyorum.”

Günaydın Gazetesi Yazışleri Müdürü Abdullah Ak-sak:

“Anti-Terör Kanunu, herkesin elini kolunu bağlayacak şekilde, Tecil kanunuyla birleştirilerek meclisten geçirilmiştir. Bu kurnazca yaklaşım sonucu maalesef birçok anti-demokratik hüküm de kanunda yer almıştır. Muğlak ifadelerle dolu ve cezaların kişiselliğine aykırı olarak gazete ve dergi sorumlu müdürleri içinde para cezası getirilmiştir. Diğer kısıtlayıcı kanunlar yetmezmiş gibi basın özgürlüğüne tuz biber eken böyle bir kanun ile insanın kendisini özgür hissetmesi düşünülemez bile.”

Zaman Gazetesi Yayın Koordinatörü Halit Esendir:

“Basını ilgilendiren suçlar için verilecek cezalar gayet ağırdır. Terör suçu sayılan hususların gayet kapalı ve muğlak olması, birçok kişi ve kuruluşu, özellikle basını manevi baskı altında bırakmaktadır. Müneccim değilsiniz ki bir kişinin teröre hedef olup olmayacağını bilirsiniz. 6. maddenin bu konuda kasten terör hedefi olsun diye yayın yapmaları hedef alması gerekirken bütün basının yayın hakkını sınırlayan nitelikte bir kanun hazırlanmıştır.”

Milli Gazete Yazı İşleri Müdürü Ekrem Kızıldaş:

“ANAP iktidarının oldukça aceleye getirerek hazırladığı belli olan Terörle Mücadele Kanunu, şimdilik anlaşıldığı kadarıyla bazı küçük oluşumların yapabileceği propagandalara tedbir olarak çok rahatlıkla, ciddi manada haber verme işlevini yerine getirecek gazete ve dergilerin aleyhine kullanılabilecek maddeleri getirmiştir. Yazıişleri müdürü olarak kendimi çok kısıtlanmış hissediyorum. Kanun beni hapse girmekle, hayal edemeyeceğim rakamlarla cezayla karşı karşıya kalmakla tehdit ediyor.”

Terörle Mücadele Kanunu’na yönelik aydınlatma, eleştirme, ilgili çevrelerin görüş ve eleştirilerine başvurma konusunda gelecek tehlikeyi kitlelere önceden sunma konusunda en çok çabayı sarf eden Cumhuriyet ve Güneş gazeteleri oldu.

Devrimci-sosyalist dergiler “Terörle Mücadele Kanunu”na ilişkin haberleri başlıklar itibariyle ele almaya çalışacağız. Kanunun çıkmasından önce devrimci-sosyalist basının gelen tehlikeyi görüp bu konuda gerekli olanları yazması ve kitleleri aydınlatması açısından bir zayıflık görülmektedir. Bu kanun en fazla devrimci-sosyalist basını tehdit etmeyi hedef aldığından devrimci-sosyalist basının bu saldırıyı önceden göğüsleme ve karşılama atılımı göstermesi gerekiyordu. SS (Sansür-Sürgün) kararnamelerine yönelik saldırı ve mücadele kararlılığı tasarı kanun haline getirilmeden duyarlı, etkin, aktif, sonuç alıcı militan kampanyalarla gelen karanlık tehlikenin üstüne üstüne yürü-

meyi kitlesel mücadele yöntemi olarak kitlelere sunmakta gecikildi ve yeterli olarak teşhir propaganda ve ajitasyonu yapılamadı. Hiçbir şey yapılmadı denilmiyor ve diyemeyiz. Getirilmek istenen ve öldürücü darbe vurmaya amaçlayan saldırıları önceden görüp, gündem haline getirip, olayların perde gerisini aydınlatmakta yeterli bir duyarlılık ve öngörü sergilenemedi.

Emeğin Bayrağı Dergisi

23 Mart tarihinde çıkan 39. sayısındaki “Başyazı”sında; “Demokratikleşme senaryoları eşliğinde ‘anti-terör’ kanunları hazırlanıyor. Sınıfsal ve ulusal savaşımın radikal, devrimci ve komünist örgütlü güçlerini tecrit ve ezme planı olan ‘anti-terör’ kanunu, ‘cezaların tecili’, ‘düşünce özgürlüğü’ senaryolarının arasında kotarılmaya çalışılıyor” diyerek dikkatleri çekmeye çalışıyor.

6 Nisan tarihli 40. sayısındaki “Başyazı”yı “Kontr-Terör” başlığı olarak kanuna ilişkin eleştirel bir yazıya ayırmış. Terör kanununun da faşist diktatörlüğü kurtaramayacağını işliyor.

27 Nisan tarihli 41. sayısında “Anti-Terör Sökmeyecek!” diyerek birinci sayfada başlık atmış. İkinci ve üçüncü sayfaları, “Özgürlük Kavgasının Yeni Barikatı ‘Terörle Mücadele Kanunu’ Sökmeyecektir” başlığı altında eleştirel bir yazıya ayırmıştır.

18 Mayıs tarihli 42. sayısında, “Başyazı”da yine değinmedi bulunurken 2, 3 ve 16. sayfaları yine “Terörle Mücadele Kanunu”na ilişkin yazılara ayırmıştır. Başlıklar itibariyle; “Terörle Mücadele Kanunu”, “Basına Yeni Devlet Terörü”, “Cezaevlerini Boşaltma Aldatmacası”, “Anti-Terör Kanunu’nun Gerçek Yüzü” ve “Devlet Terörü Kanununa Karşı Mücadele Edelim” çağrısında bulunmaktadır.

1 Haziran tarihli 43. sayısında “İstikrar Arayışı” başlığını atan “Başyazı”da “Devlet Terörü Kanunu eskimeye başladı bile” diyerek, 2. sayfada “Politik Mücadelenin Yasası Devlet Terörü Yasasını Boğacak” başlığı altında geniş

bir yazıya yer vermiş. 12. sayfada. “Anti-Terör Yasasının İlk Kurbanları Hatice Dilek-İsmail Oral” ve “Devlet Terörü Yasasına Tepkiler Yükseliyor” başlığı altında İHD ve ÖZ-GÜR-DER, Sağmalcılar Kapalı ve Özel Tip zindanı, Bursa zindanında tutuklular ve Çanakkale E Tipi zindanından tahliye olan Seza Mis’in açıklamalarına yer veriyor.

15 Haziran tarihli 44. sayısında 4. sayfasında yasanın yol açtığı iki infaz olayını ele almaktadır. “Adil Dilek’in Mektubu’ndan” diyerek Hasanpaşa infazını ve “Devlet Terörüne karşı halk haykırdı: Nilgün’ün hesabı sorulacak” yazısında 15 yaşındaki bir kızın tek kurşunla suçsuz yere bir astsubay tarafından infaz edilmesini ele almaktadır. 12. sayfasında “Devlet Cinayetleri Sürüyor” başlığı altında, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğrencisi Murtaza Kaya’yı polisin infaz edişini anlatıyor. 16. sayfasında “Devlet Terörü Kanunu Eskimeye Devam Ediyor” başlığı altında kanunun işlevsiz hale gelmeye başladığını anlatmaya çalışıyor.

Özgürlük Dünyası Dergisi

Haziran ayı 32. sayısında, Bartın. Nazilli. Buca, Bursa. Ceyhan ve Sağmalcılar zindanlarından gönderilen basın açıklamalarına yer vermiş 4. sayfasında. 29. sayfadan 34. sayfaya kadar “Hukukçu Gözüyle ‘Terörle Mücadele’ Kanunu” başlığı altında İstanbul Barosu Avukatlarından Kamil Tekin Sürek’in kanunun tümü üzerindeki eleştirel görüşlerini yayınlamış.

Sorun Dergisi

Haziran ayı 20-21. sayısında “Demokratikleşme Spekülasyonları ve Anti-Terör Kanunu Üzerine” Osman Zeybek ve Fehmi Uzal’ın zindandan göndermiş olduğu yazısına yer vermiş.

Sosyalizm Dergisi

Mayıs Ayı 12. sayısında, “Devlet Terörünü Teşvik Kanunu” başlığı altında 6. ve 7. sayfalarında yer vermiş.

Haziran tarihli 13. sayısında, 8. sayfada “Bu Kanunun

Yolu Ayak Yolu" başlığı altında yazıya ve dergilerin ortak çağrısına yer vermiştir.

Demokrat Dergisi

Mayıs tarihli 12. sayısında, "Sağcıya Af Solcuya Ceza Hukuk Terörü" başlığını kapak yapmış. Dergi konuya önemle yer vererek çeşitli çevrelerin röportajlarına sayfalarını açmıştır.

Haziran tarihli 13. sayısının 8. sayfasında "Anti-Terör İcraatının 'Yan Etkileri'" ve 21. sayfada "Kadköy'de Anti-Terör İnfazı" başlıkları altında iki yazıya yer vermiş.

İkibin'e Doğru Dergisi

Mart, Nisan, Mayıs ve Haziran ayları bütün sayılarında konuya şu veya bu boyutta yer veriyor.

ABECE Dergisi

Haziran tarihli 60. sayısında 18. sayfada "Terörle Mücadele Kanunu" adı altında Av. Halit Çelenk'in bir yazısına yer vermiştir.

Birikim Dergisi

Mayıs tarihli 25. sayısında 77. sayfadan 81. sayfaya kadar "Terör Kanunu ve Af" başlığı altında dergiye gelen zindan mektuplarını yayınlanmış.

Odak Dergisi

Haziran tarihli 7. sayısında, kapakta "... Devlet Terörü Kanununa Karşı Direniş Gelişiyor" diye kapakta başlık atmış. 2. sayfada Aydın zindanından gelmiş bir mektuba yer vermiş. 3. sayfada diğer konuların yanı sıra konuyu "Gündem" yazısında ele almış. 4. ve 5. sayfalarda "Anti-Terör ve Tecil Kanunu", "Devlet Terörü ve Anti-Terör Kanununa Karşı Eylemler Yaygınlaşıyor" başlıkların yanı sıra "Devlet Terörü Kanunu İşlemeye Başladı" başlığı altında Hatice

Dilek ve İsmail Oral'ın sorgusuz, yargısız infaz edilmesini haber etmiştir.

Mücadele Dergisi

15 Mayıs tarihli 20. sayısının 5. sayfasında "Sağmalcılar Cezaevindeki Devrimci Tutuklular Anti-Terör Kanununu Değerlendirdiler: 'Anti-Terör Kanunu ve Prangalı Özgürlük'" başlığı altında Ali Osman Köse ile bir röportaj yayınlanmış.

1 Haziran tarihli 21. sayısının 17. sayfasında "Kazandığımız Hak ve Özgürlükleri Teslim Etmeyeceğiz!" başlığı altında konu işlenmiş.

İşçilerin Sesi Dergisi

18 Mayıs tarihli 25. sayısının 1. sayfasında "Devlet Terörü Kanunlaştı" başlığı altındaki yazıya 8. sayfada da devam ederek genişçe yer vermiş.

İşçiler Ve Politika Dergisi

1 Mayıs tarihli 25. sayısında "Terör Kanununa Hayır"ı kapakta haber yapmış ve 2. ve 3. sayfalarda haberi işlemiş.

Haziran tarihli 26. sayıda yine büyük puntolarla kapağa manşet atmış. "Devlet Terörüyle Mücadeleye" haberi 2. ve 3. sayfalarda işlenmiş.

Kurtuluş Dergisi

Mayıs tarihli 2. sayısında "Terörle Mücadele Kanununa Hayır!" diye 1. sayfada büyük puntolarla başlık atmış. Derginin Yazışmaları Müdürü Cemal Turan'ın kanunla tutuklandığını bildirmiş.

Haziran tarihli 3. sayısında son sayfada "Terör Kanunu Sökmeyecek, Sosyalizm Kavgası Sürecekt!...", "Oligarşinin Sopası Devlet Terörü Kanununa Karşı Mücadele Kampanyasına Katıl, Destekle, Güç Ver" ve 3. sayfada "Her şey Yasak Terör Serbest" başlıkları altında kanunu eleştiren yazılar yayınlanmış.

Siyaset Dergisi

Haziran 91 tarihli 21. sayısında, 2, 3 ve 4. sayfalarında “Şartlı Salıvermeye Hayır...” başlığı altında oluşturduğu özel bölümde zindanlarda gelen mektuplarla, “Küçük Hapishaneden, Büyük Hapishaneye...” başlığı altında Muzaffer Beken’in yazısına yer vermiş. 5. sayfasında “Anti-Terör Kanununa Hayır!” özel başlığı altında “Hukuk Polis Gücüne Teslim Oldu!” başlıklı Aydın Ayanoglu’nun yazısına yer vermiş.

Yeni Demokrasi Dergisi

Haziran tarihli 35. sayısının kapağına Hatice Dilek ve İsmail Oral’ın resmini koymuş. Özellikle bu iki devrimcinin polis tarafından kurşunlanarak infaz edilmesine ağırlık vererek, derginin toplam 24 sayfasını bu vahşete ve “Terörle Mücadele Kanunu”na ayırmıştır.

Haziran Dergisi

Haziran tarihli 3. sayısında, kapakta “Devlet Terörü Kanununa Hayır!” başlığını siyah zemin üzerinde atmış. 2. sayfasında “Devlet Terörü ve Devrimin Meşruiyet Zorlaması”, 18. sayfasında “Devlet Terörü Kanunu İki Devrimcinin Öldürülmesiyle Adımlarını Atmaya Başladı” başlıklı yazılarda görüş ve eleştirilerine yer vermiş.

Halk Demokrasisi Dergisi

Mayıs tarihli 5. sayısında “Anti-Terör Kanunu İle 141-142. Maddeler Kalktı mı, Yoksa Dağ Fare mi Doğurdu?” başlığı altında 15, 16 ve 17. sayfalarda kanuna ilişkin değerlendirme ve eleştirilerini ele almış.

Komün Dergisi

Mayıs-Haziran tarihli 12. sayısında, 2. sayfada yer alan “Başyazı” bölümünde “Terör Kanununa Karşı Kampanya Zorunlulukları Özgürlüklere Dönüştürme Süreci” başlığı altında iki sayfalık yazı yayınlamış, “Gündem” bölümlü

sayfasında "MGK/ANAP Tipi 'Demokrasi' 'Yeni Düzen'de Türkiye!" başlığı altında iki sayfalık bir yazıya yer vermiştir. 16 ve 17. sayfalarında "Hukukçu Gözüyle 'Anti-Terör Kanunu' Keyfi Uygulamalarda Sınırsızlık" başlıklı derginin sahibi Av H. Kırım'ın eleştirel yazısına yer verilmiştir. Ayrıca, 18. sayfasında "Ve Bir Olay/Polisten Hasanpaşa Krallığı Manevraları Hatice'yi Malatya'da Arıyor!" başlığı altında Ali Rıza Şahin'in iki devrimcinin polis tarafından vahşice kurşuna dizilmesini anlatan gelişmelere yer veren bir yazı yayımlanmıştır.

Özgür Halk Dergisi

15 Haziran tarihli 8. sayısında, 11. sayfada Devran Solmaz'ın yazdığı "Anti-Terör Kanunu Çözumsuzluğun Kanunudur" başlıklı beş sayfalık bir yazıya yer vermiştir. 16. sayfasında "Anti-Terör Kanunu'na İlişkin Yazar, Gazeteci, Avukat ve Sendikacılardan Görüşler" başlığı altında 15 sayfalık bir yazıya yer vermiştir. Adı sayılan meslek sahiplerinin değerlendirme ve eleştirilerinin yanı sıra "Terörle Mücadele Kanunu"nun tümünü bu 15 sayfanın içinde yayımlamıştır.

Yeni Ülke Pazar Gazetesi

14-20 Nisan tarihli 26. sayısında, 9. sayfanın tümünü terör kanununa ilişkin yazılara ayırmış. "Bu yasa Çöpe Atılmalı", "Daha Kapsamlı Devlet Terörü" ve "Toplum 12 Eylül'ü Affetmeyecek İktidarın Tecil Yutturmacası" başlıkları altında konuya ilişkin yazılar yayımlamış.

28 Nisan-4 Mayıs tarihli 27. sayısında, 1. sayfada "Toplumun Beklentisi Genel Aftır", 9. sayfasında "Terör Kanunundan Basına Terör", "12 Eylül Haramilerini Kim Yargılayacak", "Hoş Geldin Anti-Terör Kanunu" ve "Sosyalist Basın Ne Diyor?" başlığı altında dergilerin konuya ilişkin görüşlerinden kısa pasajlar ekleyerek sayfanın tümünü eleştirilere ayırmış. 12. sayfasında "Buna Özgürlük Demem Ben" başlığı altında "Şartlı Tahliye"ye ilişkin olarak Cahide Şener'le yapılan bir röportaja yer vermiştir.

5-11 Mayıs Tarihli 28. sayısında 1. sayfada “Şartlı Tahliye Eşitliğe Aykırı” başlığıyla eşitsizliği ve adaletsizliği işlemiş. 7. sayfasında “İşkembe-i Kübradan Terör” ve “Terör Kanunu ve Şartlı Salıverme” başlıkları altında eleştirel yazılar yayınlamış.

12-18 Mayıs tarihli 29. sayısında 1. sayfada “Terör Kanunu Esiyor”, 9. sayfasında “Anti-Terör Kanununu İşlemez Kılmak İçin Toplumsal Muhalefet Ayağa Kalkmalı” ve “Bu Gömleği Giymeyi Reddedelim!” başlıkları altında eleştirel yazılara yer vermiştir.

19-25 Mayıs tarihli 30. sayısında 9. sayfasında Anneler Günü açık görüş verilmeyen devrimcilerin anneleri (Terörle Mücadele Kanunu devrimcilere açık görüşü yasaklıyor) “Karanfilleri İçerde Soldurtmayacağız” diye haykırıyorlar. Toplumun hepsinin terörist görüldüğü bakış açısından yola çıkılarak, bir devrimcinin annesinin “Bu Kadar Terörist İle Nasıl Başa Çıkacaklar” başlığı altında görüşlerini yayınlamış.

26 Mayıs-1 Haziran tarihli 31. sayısında 1. sayfada “Halklar ve Özgürlükler Mücadelesini Boğamayacak Terör Kanununun Ömrü Kısa” başlığı altında “Terörle Mücadele Kanunu”nu protesto etmek için ülke çapında yaygınlaşan açlık grevlerine, İsmail Oral-Hatice Dilek’in hunharca katledilmelerine atıfta bulunarak “Doğrudan İnfaz” ve “Terör Kanunu ve Uygulamaları Üzerine” başlıklı gazetenin sahibi Yusuf Serhat Bucak’ın “Ülke’den” başyazısında konuya yer vermiştir.

2-8 Haziran tarihli 32. sayısının 1 ve 11. sayfalarını bütün olarak “Terörle Mücadele Kanunu”na yönelik yapılan açlık grevlerini haberleştirmeye ayırmıştır.

9-15 Haziran tarihli 33. sayısında 1. sayfada kanunu protesto amacıyla meclise yürüyenlere atfen polisin yaptığı saldırıyı “Terör Kanunu Muhaliflerine Saldırı” başlığı altında yer vermiştir.

16-22 Haziran tarihli 34. sayısında “Terör Kanunu’na Karşı Mücadele Sürecektir” başlığı altında 9. sayfanın tümü-

nü kanuna ilişkin yazılara ayırmış.

12 Eylül Sıkıyönetim Mahkemeleri'nde savcılık yapmış ve birçok devrimcinin haksız yere idam ve saire cezalar almasına neden olmuş ve şimdi bunun nedameti içindeymiş gibi görünen ANAP Bitlis Milletvekili ve Adalet Komisyonu Üyesi Faik Tarımcıoğlu;

“Basına getirilen hükümlerin tamamını inceledim ve sonuçta şu karara vardım: Kaş yapılmaya çalışılırken göz çıkarılmış. Ne kadar yasak koyarsak meseleyi içinden çıkılmaz hale getirirsiniz.”

Bir televizyon programında kanuna ilişkin düşüncelerini açıklarken, şartla tahliye ile uygulanan çifte standardı, basına getirilen yasakçı ve sansürcü hükümleri ve kanunun birtakım diğer yanlarını eleştirmiş ve ayrıca Adalet Komisyonu üyesi olmasına rağmen tasarıyı komisyonda okumadığını ve olumlu oy kullanmadığını açıklamaktan da geri kalmamıştır.

DEVLET ÜLKEYİ BÖLMÜŞTÜR ÜLKE KAMPLARA BÖLÜNMÜŞTÜR

Demokrasinin vazgeçilmez ve olmazsa olmaz koşullarından birisi, düşünce ve düşünce etrafında örgütlenme özgürlüğüdür. ABD Yüksek Mahkemesi, düşünce akımları karşısında devletin taraf olamayacağını, düşünceler karşısında doğru yanlış bir değerlendirme yapamayacağını, bunun bireye ve topluma ait bir hak olduğunu açıklamıştır. (Bülent Tanör, Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu, İstanbul 1990, s. 91-93)

Düşünce, özellikle de devrimci, sosyalist ve Marksist-Leninist düşünceyi açıklama, savunma ve bu temelde örgütlenme Türkiye'de hep yasaklanmaya çalışılmıştır. Egemen burjuvazi daima bu düşüncenin açıklanmasından, yayınlanmasından korkmuş ve her fırsatta gelişiminin önüne barikatlar dikmiştir. Bu antidemokratik iktidarlar düşünce-

nin ve mücadelelerin yasalara rağmen şiddete dayalı örgütlenmesi zorunluluğunu getirmiştir. Ağır illegal, legalite koşullarında örgütlenme, bu yasaklar ve zorunlulukların ürünü olarak doğmuştur. Düşünce özgürlüğü ve örgütlenme özgürlüğünün kilit altında tutulduğu bir ülkede demokrasiden söz etmek mümkün değildir. Çünkü demokrasinin vazgeçilmez öğelerinden birisi özgür düşünce ve düşünce etrafında örgütlenmeye sahip olmaktır.

12 Nisan 1991 tarihine kadar düşünceyi, propagandayı ve bunların üzerinde kurulu siyasal örgütlenmeyi ezilen yığınlar yasaklayan ve cezalandıran 141 ve 142. maddeler vardı. Bunların dışında da yasaklayıcı hükümler olmasına rağmen bu maddeler hep öne çıkmıştır. En önemlisi de düşünceyi yasaklayan bir zihniyetin kuvvetli olarak var olmasıdır. Bu zihniyetin değişmemesi halinde yasaların değişmesi ve kaldırılması ile düşünce düşmanlığı ortadan kaldırılamayacaktır. 141 ve 142. maddelerin kaldırılması, taşıdığı yasaklayıcı ve cezalandırıcı hükümlere “Terörle Mücadele Kanunu” içinde tekrar ve daha ağır bir biçimde yer verilmemiş olsaydı sadece düşünce bağlamında kısmen de olsa demokratik bir adım olurdu. Bu maddelerin taşıdığı aynı 168/1 ve 168/2. maddeleri getirerek, hükümler daha da ağırlaştırılarak yeniden düzenlenmişlerdir. Düşünce ve örgütlenmeyi yasaklayan maddeleri hile yoluyla kaldırmak demokrasi ve demokratik olmayla bağdaşan hiçbir özellik yoktur. Demokrasilerde düşünceler yasalar ve yasaklarla tayin edilemez. Bu ancak devlet düşüncesi denilen resmi ideoloji olur. Herkesi devletin resmi ideolojisini savunmak zorunda bırakmak demokrasi değil, faşizm ve onun siyasal erki olan faşist diktatörlük olur. Demokrasilerde her türlü düşünce ve örgütlenme özgürdür ve vazgeçilmez bir temel haktır. Bu burjuva demagojisine rağmen, bu hakkın sadece birtakım tekelci burjuvalar için olduğu, işçi sınıfı ve ezilen halklar ve emekçi halk için bir hak olmadığı yaşanan ve bilinen bir gerçektir. “Terörle Mücadele Kanunu”, devrimci-sosyalist düşüncenin savunulmasını,

açıklanmasını, yazılmasını, propagandasının yapılmasını ve bunun etrafında örgütlenmesini yasaklıyor. Kanun, düşünce özgürlüğünü ve anlatım özgürlüğünü kısıtlayan ve cezalandıran hükümler getiriyor. Kanunun getirmiş olduğu terör tanımı ile terör ve şiddeti kapsamayan düşünce ve devrimci propaganda suç olabilecektir. Kürt ulusunun demokratik hakları ve bağımsızlığı doğrultusundaki düşünceye ayrılıkçı ve bölücü düşünce olarak rahatlıkla yasaklıyor. 2932 sayılı kanunun kalkmasıyla birlikte, Kürtçe düşünmek ve yazmak, anlatmak ve yayın yapmak yine yasaktır. Düşünce ve örgütlenme özgürlüğü her insanın, topluluğun, sınıfın demokrasiden kaynaklanan demokratik temel hakkıdır. Türkiye’de bu hak yasaklandığına göre demokrasiden değil olsa olsa ancak faşist diktatörlükten söz edebiliriz. Bir devlet eğer demokrasi ile yönetildiğini iddia ediyorsa herhangi bir düzenleme getiriyorsa ve yapıyorsa insan temel hak ve özgürlüklerini zedelemekten kaçınması gerekir.

Burada da anlaşılabileceği gibi, “Terörle Mücadele Kanunu”, demokrasi ve uğruna verilen mücadeleyi boğazlayıp yerine devlet terörünü koymayı amaçlıyor. Demokrasiyi hiçe sayan, ayaklar altına alan bir güç uzun süre varlığını koruyamaz. Halkların ve ezilen yığınların korkuyu yendikleri ve korku duvarlarını aştıkları bir dönüm noktası da vardır elbette. İHD (İnsan Hakları Derneği) Genel Başkanı Avukat Nevzat Helvacı, bu konuda ve kanuna ilişkin şu açıklamayı yapmaktadır:

“Kanunda yer alan tanımlar, terör suçu sayılan eylemler için öngörülen cezalar, yargılama usulleri ve cezaların yerine getirilmesi konusundaki baskıcı hükümlerle hukuk devletinin temel ilkeleri hiçe sayılmıştır. Terörle mücadele adı altında devlet terörünün kanunlaştırılması onaylanabilir bir durum değildir.

“Kanunun 23. maddesinde 141, 142 ve 163. maddelerin yürürlükte kaldırıldığı yazılıdır. Yetkililer böylece düşünce açıklama ve düşünce etrafında örgütlenme hakkının sağlandığını öne sürüyorlar. Oysa kanun hiçbir eylemde bu-

İnmaksızın belli bir amaçla bir araya gelmeyi ve düşünce açıklamayı suç sayıp ağır yaptırımlara bağlıyor. Kanunun 7. maddesi, terör örgütleri başlığı altında başka sözcüklerle ama benzer biçimde 141. maddeyi yeniden yürürlüğe koyuyor. Bir aldatmacayla karşı karşıyayız.”

5 Mayıs'ta SHP İstanbul İl Örgütü bir panel düzenledi. Panele SHP'den Hasan Fehmi Güneş, İstanbul Barosu Başkanı Turgut Kazan ve İstanbul İHD Başkanı Ercan Kanar katıldı. SHP İstanbul İl Başkanı Ercan Karakaş;

“ANAP’ın demokratikleşmesi gösteriden ibarettir. Aslında demokrasi geri gidiyor. Bunun en büyük kanıtı ‘Anti-terör kanunu’dur. Göstermelik birkaç yere imza koyuyorlar fakat değişen bir şey yok. Paris Şartı’na imza koyması ne değiştirir. Dünyadaki değişimler onları buna zorluyor, fakat hepsi göstermelik. İşkence konusunda 1999 şikayet var. Üç ay içinde 9 genç intihar etti deniyor, dünyada iktidara gelen faşist rejimler, getirenler tarafından uygulanmadı, sonrasında gelen demokratik maskeliler tarafından uygulanmıştır. Halkın katılımı olmadan demokrasi olmaz. Son kanunda işkence vardır, baskı vardır, bireysel hakların gaspı vardır, bireyin örgütlenme hakkının kısıtlanması vardır.”

Daha önceden vurgulamaya çalıştığımız gibi yukarıdaki açıklamada da anlaşılan “demokratikleşme” adına 12 Eylül uygulamalarının, adaletsizliğinin, eşitsiz yargılamanın, polis, MiT, kontrgerilla işkencelerinin kanunlaştırılmasıdır bu. “Terörle Mücadele Kanunu” açıklandığı gibi, kanunun getirdiği ANAP iktidarına 12 Eylül faşizminin yapamadıklarını “demokrasi” adına yapma aldatmacasıdır. Turgut Kazan,“Yepyeni ve tehlikeli bir dönemdir. Bize buyurun düşünün diyorlar. Hiç insafınız yok mu? Bari bu değişikliği övün diyen gazetecilere sesleniyorum. Tarihsel bir olaydır, bu doğru. Bunu daha yaşamaya başlamadık. Şimdi dayanılmaz bir karabasanı yaşayacaksınız. Tarihselliği kepa-zeliğindendir. Alın bu demokrasinizi başınıza çalın!

“Değiştirdik dedikleri maddeleri daha ağır bir şekilde anti-terör kanununa aktarmışlardır. 141 ve 142’nin bir güven-

cesi vardı, bunun yoktur. İki kişiden örgüt mü olurmuş? 12 Eylül daha hafifti. Bu zamana kadar kolluk kuvvetleri silah kullandığı zaman tutuklanmıştır. Şimdi ise 'Ey polis nerede bir insan varsa git öldür' demektedir. Muhbirliği teşvik etmektedir. Bu kanunla denge kalmamıştır. Devlet ahlak-sızlığı korumuştur."

Ercan Kanar, "İnsan hakları gelişimine büyük bir duvar daha örüldü. Bu 12 Eylül ve 12 Mart'tan daha büyük bir kara darbedir. Toplum, geldiği noktada 12 Eylül faşist kanunlarının kaldırılmasını beklerken, anti-terör kanunu devreye girmiştir. Bu kanun ile bütün hakların gasp edilmesi denemesidir.

"Bu kanun tartışılırken, bazı kazanımların olduğundan bahsediliyor. 141, 142 ve 163 ve cezaevlerinin boşaltılması. Anılan maddeler daha ağırlaştırılarak kanuna girmiştir. Cezaevlerinin boşaltılmasının ise kimleri kapsadığını biliyoruz.

"Egemenlerin anlayışına uygun 'komünizm ve insan hakları' serbest, kanun gerçekten işçi çıkarları doğrultusunda hareket etmek yasak. Anadil serbest bırakıldı, ancak bir ulusal dil ve politik bir dil olarak kullanılınca o zaman anti-terör balyoz gibi inecektir."

Yine benzer bir açıklamayı Türkiye Barolar Birliği Başkanı Önder Sav yapmaktadır. Önder Sav, terörün hukuk devletiyle bağdaşır yanının bulunmadığını, "Ancak, kanun ile terörün önlenmesi bahanesi altında insanın temel hak ve özgürlüklerinin kısıtlanması, yargılamanın temel ilkelelerinin bir yana bırakılması, hatta çiğnenmesi, hukuk devleti, hukukun üstünlüğü ilkesi ile bağdaştırılmaz.

"Devlet otoritesini zaafa uğratmak, kamu düzeni, genel sağlığı bozmak gibi esnek ve kaypak deyimleri kanun kapsamı içine almak kavram kargaşasına yol açacak, insanlarımız yok yere suçlanacak, yargılanacaklar ve ıstırap çekeceklerdir.

"Açık olmayan tanımlamalar ve suçlarla, basın ve düşünce özgürlüğü engellenmektedir. Tasarıda (kanunda)

basın için layık olmadığı, hak etmediği yeni ve ağır cezalar düşünülmekte, basının özgürce haber vermesi, kamuoyunu aydınlatması engellenmek istenmekte, mevkute (belli sürelerde çıkan yayın, süreli yayın, periyodik) sahipleri ve yazı işleri müdürlerine getirilen büyük para cezaları ile basının üzerinde gerçek bir ekonomik terör yer almaktadır.

“Ülkemde sürekli olağanüstü hükümler ve mahkemeler ile yönetilmek istenmektedir” diyor.

Özellikle hukukçuların ve terörün hedefi olan kimi çevrelerin “Terörle Mücadele Kanunu” üzerindeki şu veya bu boyuttaki tepki, endişe ve eleştirilerini dile getirmeye çalıştık. Kanunun içerdiği ve taşıdığı vahşetin daha anlaşılır olması için geniş açıklama ve yorumlara tekrarlılık içerse bile geniş yer vermek zorunluluğu doğdu. Çünkü toplum ve insanlık “demokrasi” adına çok kötü bir saldırı ve uygulamayla karşı karşıyadır. Bugün sadece bazı aydın ve hukukçu, devrimci-sosyalist, komünist çevreler sorunun ciddiyetini kavramış durumdadırlar. Halkın duyarlılığı sadece özgürlük tutsaklarının aileleri ve yakınları olarak “şartla salıverilme” ile yaratılan adaletsizlik, eşitsizlik ve çifte standarda yöneliktir. Halen bugün bile “şartlı salıverme” öne çıkarılmaktadır. Oysa “şartlı salıverme”nin “Terörle Mücadele Kanunu”nun bir makyajı olduğu artık çok açık bir biçimde bilinmektedir. Artık mücadelenin esas yönü kanunun kendisine dönük olmak zorundadır. Basın bu konuda yeterli duyarlılığa sahip değildir. Kanun direkt kendilerini ilgilendirmiyor. Devrimci-sosyalist basını ilgilendiriyor gibi görünse de basına ve düşünce özgürlüklerine yönelik bir saldırıyı özünde taşımaktadır. Faşist diktatörlük devrimci basını saf dışı bıraktıktan sonra sıra muhalif olan burjuva basına gelecektir. Önemli olan bazı ilke ve normlara yönelik saldırılara karşı, etik kuralları koruyarak onurlu bir karşı duruş ve savaşım vermektir. Hukuk otoriteleri kanunu eleştiriyorlar. Ancak hukukun tüm norm ve kurallarının hiçe sayıldığı, savunmanın kısıtlanmasına doğru gidilen bir durumda sınırlı sayıda hukuk otoritesinin açıklamaları ve vermiş oldukları

abalar yetersiz kalıp, kalıcı bir sonuç veremeyecektir. Görüldüğü gibi tasarının oluşturulması sırasında ve sürecinde devlet yapılan eleştirilerin ve uyarıların hiçbirisini dikkate almayıp, ‘ben bildiğimi okur ve dediğimi yaparım’ faşist mantığını sergilemiştir. Daha her şey bitmeden ve bu vahşi saldırının acı sonuçlarıyla karşılaşmadan bütün kesimler olduğu gibi, basın, hukukçular, sendikalar ve devrimci-sosyalist güçler etkin bir mücadeleye durmalıdırlar.

Bu aşamada, Türkiye’nin bu yeni döneminde demokrasi güçleri ile faşizmin eşitiz koşullardaki hesaplaşması yaşanacaktır. Bu kavgada şimdilik yansıyan budur. Demokratik güçler, kazanımlarını korumada faşizmin saldırılarını alt edip zafer kazanmak zorundadırlar. Aksi halde her gün kaybettiklerimizin tekrar geri alınması nice acılara yol açacak ve insanların yıllarını alacaktır. Faşist diktatörlük bu kanunla genel demokrasi güçlerini 12 Eylül’de olduğu gibi bir silindir gibi ezmeye çalışmak istiyor. Faşizm yenilgiye mahkmdur. Tarihsel olarak ve eninde sonunda bu böyledir. Bugün faşizm, “Terörle Mücadele Kanunu” nezdinde mahkûm edilmelidir.

“Terörle Mücadele Kanunu” bilinçli olarak “şartlı salıverme”yle birleştirilerek, kimse kanunun ne olduğunun ayırdına varmadan kısa bir sürede jet hızıyla meclisten geçirildi. Ortaya “af” gibi toplumsal önem ve boyutu olan hassas bir sorunu attılar. Toplum bununla uğraşırken arkadan toplumun kuyusunu kazıdılar. Dolayısıyla zindanlardan çıkarıldıklarını yarı-açık bir zindan haline getirdikleri ve her tarafı kan, şiddet ve terör kokan “mayın tarlası”na sürdüler. Tasarı üzerinde yeterince tartışma olmadı. Düşünün, Adalet Komisyonu yesi bile tasarıyı okumamış. “Affın bayrama yetiştirilmesi” açıklaması ağızdan kaçan bir şey değildir. Bu bilinçli bir açıklamadır. Kanunun ne getirip ve ne götürdüğünü kamuoyu anlamadan, hukukçular, basın ve bir kısım milletvekilleri anlamadan affın arkasına sığınarak ve araya bayramı da sıkıştırarak, politik kaygı ve hesapları göz önünde bulundurarak alelacele kanunlaştırdılar. Böyle

bir kurnazlığa başvurmasaydılar kanun çıkmayabilirdi de. Yukarda da belirtildiği gibi o zaman hiç kimse hiçbir şey anlamadan bu tasarı jet hızıyla meclisten geçirilip kanunlaşmalıydı. Özellikle bir kısım milletvekilleri de affa karşıymış gibi bir konuma düşmemek için ne olduğunu anlamadıkları (hatta bazı dikkat çekme ve eleştirilere rağmen) kanuna evet oyu vermek zorunda bıraktırıldılar. Kanuna monte edilen Kürtçenin serbest bırakılması da yine bu amacı taşımaktadır. 12 Eylül faşizminin hukuksuzluğunu 141 ve 142. maddeleri kaldırarak, düşünce özgürlüğünü getirmek, darbenin açtığı yaraları sarmak adına demokrasi güçlerinin verdiği mücadele göz önünde tutularak bu sayıların eninde sonunda kaldırılacağını bilen devlet, uygulamada hiçbir hükmü kalmayan yasa ve maddeleri bugüne kadar kaldırmamasının ardındaki amaç ortaya çıkmıştır. Bu amaçla uygun zaman ve zemini bulup hem mücadeleyi bertaraf etmek ve hem de devlet terörüne makyaj olarak kullanılmaktadır.

ADALETİN YARA ALDIĞI BİR YERDE DEVLET, DEVLET OLMA VASFINI KAYBETMİŞTİR

“Terörle Mücadele Kanunu”nun bütünü olmasa bile bazı maddelerini hukukçuların açıklamaları, siyasi çevrelerin yaklaşımı göz önünde tutularak yorumlanmaya çalışılacaktır. Özellikle Halit Çelenk, Turgut Kazan, Şenel Sarıhan, Ercan Kanar ve diğer birkaç hukukçunun bu konuda önemli aydınlatma ve açıklama çabaları basında göze çarpan bir gerçektir. Bazı burjuva siyasetçilerinin açıklamalarına yer versek bile, esas olarak hukuki düzenleme gibi gösterilen bu kanunu hukukçuların görüşlerine dayandırarak açıklamak daha doğru olacaktır. Aşağı yukarı toplumun bütün kesimleri kanuna yönelik eleştirilerde aynı madde, aynı konu ve eşitsizliklerde ortak bir noktada birleşiyorlar. Bunun için bazılarının görüşlerine yer vermek

herkesin düşüncesini kapsayacağı bir gerçektir.

Ceza hukukunu alt-üst eden, savunma hakkını ortadan kaldıran, anayasanın “eşitlik” ilkesini hiçe sayan, uluslararası sözleşmeleri imzalamasına rağmen ve bunları çiğneyen, basın, düşünce ve örgütlenme özgürlüğüne “demokrasi” adına darbe vuran ve bütün toplumu “terörist” ilan eden bu hilkat garibesi üzerinde ayrıntılı olarak durmayı gerektiren bir savaşı hak ediyor. Bu savaş, kendine insanım diyen herkesin savaşı olmalıdır. Eğer bu sağlanırsa, bu toplum kendi geleceğini şimdiden ellerine almış sayılır. Aksi halde faşist diktatörlüğün altında polis terörünün indirdiği balyoz, beyinlerde çakan şimşek ve vicdanların inlemesine yol açacaktır. İnsanların yaşamına son verilecektir. İş işten geçmeden, olan ve olacaklar olmadan; akan kana, düşen cana ve değerler kaybolmadan bu savaş çağrısına topyekûn bir savaşla cevap olunmalıdır.

Kanunun birinci maddesinde terörün tanımını yapmaktadır. Nedir bu terör tanımı? Neyi getirmek istiyor? Ve ne sonuçlar doğuracak?

Bu tanımla çok genel bir ifade getirilmiştir. Bu tanımla yola çıkarsak herkes bir anda “terörist” ve rahatlıkla suçlu olabilecektir. Getirilen tanım terör suçunu silahlı eyleme dayandırmıyor. O zaman hangi eylem ve davranış, “korkutma”, “yıldıрма”, “sindirime” sayılacaktır. Bir kez “baskı” kelimesi uygulamada karmaşık ve değişik yorumlara yol açacaktır. Çünkü çok genel bir kavramdır. Çok rahatlıkla manevi vb. herhangi bir baskı da terör suçu olarak da kabul edilebilecektir. Sadece savcı, hakim ve kolluk kuvvetinin yorumuna ve bakış açısına kalmıştır. Kanunlar çerçevesinde yapılacak bir eylemde terör suçu olarak değerlendirilip ve insanlar rahatlıkla suçlanıp cezalandırılabilirlerdir. Diğer bir husus ve tanıma göre sayılan terör türlerine karşılık cezai müeyyideleri getirilmemiştir. Burada TCK’ya atıfta bulunulmuştur. Terör suçlusuna verilecek cezada buna göre; 125, 131, 145, 146, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 168, 169, 171,

172, 499/2 ve 2848 sayılı DGM Kanununun 9, maddesi-
nin (b), (c) ve (e) bendlerinde ceza alanlar terör suçlusu
olacaklardır. Madem TCK'da bu maddeler vardır ve terörle
mücadeleyi karşılayacak durumdadırlar, o zaman neden
bu kanuna gerek duyulmaktadır? Çok rahatlıkla şu söyle-
nebilir: ANAP iktidarı, bu kanunla kısmi olarak var olan hak
ve özgürlükleri ve gelişebilecek demokrasi ve özgürlük or-
tamını kısıtlamak için bu düzenlemeyi getiriyor. "Demokra-
tikleşme ve özgürlüklerin arttırılması" sahte bir demagoji-
den ibarettir. Bu terör tanımı hukuki olmaktan çok uzaktır.
Getirilen önlemler insana ve insan haklarına yönelik bir
tehdit ve saldırıdır. Terör tanımının terörle bir ilgisi yok-
tur. "Kamu düzenini bozmak", bunun kıstası ve sınırı neye
göre belli olacaktır. Bir kanuni miting de "kamu düzenini
bozduğu" gerekçesiyle terör suçu kapsamına girecektir.
"Genel sağlığı" kavramı ile ne amaçlanıyor? "Devlet oto-
ritesini zaafa uğratmak" bunlar soyut ve her türlü yoruma
açık genel kavramlardır. Bunlarda suçu oluşturan eylem
biçimi açık değildir. Suçun belirlenmesine yol açacak ema-
reler de yoktur. Kanun tanımıyla baştan sakat olduğundan
tümü sakat bir yapıyı içeriyor. Buna göre Zonguldak ma-
den işçilerinin yapmış oldukları bir ayı aşkın eylemler; 5
Ocak günü maden işçilerinin başlattığı Zonguldak-Ankara
büyük yürüyüşü, 3 Ocak günü Türk-İş'in almış olduğu ka-
rar gereği Türkiye çapında yapılan genel eylem terör suçu-
nu oluşturmaktadır. Bu durumda çok rahat üç-dört milyon
işçi, işçilere destek veren ve yardım eden diğer emekçiler
terör suçlusu olmaktadır. Bugün toplu-iş sözleşmeleri-
nin tıkanmasından dolayı işçilerin başvurduğu eylemler,
"kamu düzeni, genel sağlığı" bozuyor, "devlet otoritesini
zaafa" uğratıyor, "devletin iç ve dış güvenliğini" sarsıyor
ve "ekonomik düzenini" bozuyor. Bunun için bu işçiler ve
emekçiler terör suçu işliyorlar. Bu durumda bütün işçiler
terörist sayılacaktır. Sadece bununla da kalınmıyor. Bu
kanun her türlü ekonomik, aktüel, akademik, demokratik,
ekolojik, toplumsal ve siyasal eylemi suç olarak görüyor.

Bunun evrensel insan haklarıyla, hukuk ve hukukun temel prensipleriyle bağdaşan bir yanı olmadığı gibi, “kanunsuz suç olmaz” kuralını da çiğniyor. Eyleme dönüşmeyen, kamuoyuna açıklanmayan ve yayınlanmayan düşünce bile suç olmaktadır. Düşünce, propaganda ve örgütlenme hakkı terör suçu haline gelmiştir. Elbette faşizm ve gericilik değil, kastedilen devrimci-sosyalist, demokratik ve komünist düşünceyle örgütlenme hakkıdır. Dolayısıyla düşünce suç olduğuna göre örgütlenme hakkı haydi haydiye suç olmaktadır.

Kanunun 2. maddesinde düzenlenen terör suçlusu hükmü, “ceza sorumluluğunun kişiselliği” anayasal güvence ve hukuk kaidesini ortadan kaldırıyor. Bir kişinin işlediği suç, bir cemiyet, topluluk, siyasi parti, dernek, sendika vb. gibi teşekküllerin tüm üye ve taraftarlarını bağlayabilecektir. Herhangi bir teşekkülün yöneticisi veya üyesi, terör tanımından yer alan maddelerden birini suç olarak işlediği zaman, suçla hiçbir ilgisi veya bağlantısı olmayan tüm üye ve yöneticiler tutuklanabileceklerdir. Masumiyet karinesi denilen bir şey kalmayacaktır. Bundan dolayı terör suçlusu tanımında yer alan bir suçu işlemese bile bir amaç için bir araya gelenler ve örgüt kuranların suçlu olacağı gibi, üye olmayanların üye olanlarla ailevi veya herhangi bir bağlantısından dolayı da terör suçlusu sayılması yoruma yol açan ve yoruma açık bir durumdur. Sayılan gerekçelerle yola çıkılarak, devrimci-sosyalist örgüt, dernek ve siyasi partiler hakkında “devletin iç ve dış güvenliğini bozduğu” için dava açılabilir. Parti, dernek ve örgütün üyeleri terör suçlusu olarak yargılanabileceklerdir. Örgütlenmede zaten komünist partisinin kurulması yasaktır. Örgüt veya bir dernek terör örgütü veya terör suçlusu sayıldığı zaman çorap ipliği gibi gerisi gelecektir. Bu örgüte yönetici, üye, sempatizan ve taraftar olmak bir yana, açılan bir yardım kampanyasında bağış vermek de suç olacaktır. Herhangi bir teşekkülün bir imkânından yararlanmak o teşekkülün terör suçu işlediği yorumuna kadar gidebilecektir. Yardım

eden dernek, vakıf, sendika, ğretim kurumu, yurt, siyasi parti ve bunların yan kolları kapatılabilecek ve malvarlıklarına el konulacaktır. Böylece sayılan teŖekkllerin herhangi bir bahaneyle rahatlıkla kapatılabilmek yolu açılıyor. Bu rgtlenme hakkına ve ayrıca örgütlü olarak hak aramanın önüne dikilen ciddi bir engeldir.

Terör tanımı ve terör suçlusunu düzenlemesiyle çok geniŖ bir alan tehdit altına alınmaktadır. Kanunun 1, 2, 3 ve 4. maddeleri, toplumsal devrimi ve Kürdistan zgrlk mcadesini ortadan kaldırmak için en u boyutta bir düzenlemeyle bütün toplumu tehdide yönelmektedir. Bu, devletin geliŖen ve yükselme eğilimine giren devrimci-sosyalist ve ulusal mücadele karŖısında dŖtė acizliğidir. Emekçi halkla, iŖi sınıfıyla devrimci ve komünistlerin iliŖkilerini koparmaya gücü yetmediğinden böyle bir saldırıyla bütün halkı cezalandırmayı amaçlamaktadır. Bu kanunla faŖist devlet öz olarak kanunsuzluğa, hukuksuzluğa ve adaletsizliğe davetiye çıkarmaktadır. Kısa vadede olmasa bile topluma dayatılmak istenen bu adaletsizlik uzun vadede kitlelerin geniŖ kesimlerinin öfkelerinin doğmasına neden olabilecektir. Adaletin yara aldığı bir yerde devlet, devlet olma vasfını kaybetmeye doğru yol almıŖ demektir.

“Terörle Mücadele Kanunu”, anayasanın “eŖitlik” ilkesini iŖleyen 10. maddesine aykırı bir konumdadır. İŖi sınıfı ve emekçi halkın devrimci-sosyalist örgütlerini, devrimci-demokrat ve komünistlerin eylem ve örgütlenmelerini terör suçu kapsamında sayarken, Ŗimdiye kadar yargılama konusu olan TCK ceza maddeleri tek tek kanunun 3 ve 4. maddelerinde sıralanırken, faŖistlerin yargılanmıŖ olduğu 313, 314 ve 315. maddeler terör suçu kapsamına alınmamıŖtır. Aynı düzenlemeye paralel olarak 2845 sayılı DGM’nin KuruluŖ ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 9. maddesinde belirlenen suçlara faŖistleri dıŖ-larken özellikle devrimcilerin yargılamalarını getiren bentleri kapsam içine alınmıŖtır. Devlete ait herhangi bir Ŗey almak, devlet düzenine muhalefet eden devrimciler, sen-

dikalar, vb. gibi kuruluşlar terör suçu işlemiş gözükürken, faşist örgütlerin işlediği suçlar terör suçu olarak görülüyor. Bu da faşistlere katliam yapma ve ayrıcalık tanıma bağışıklığıdır.

Kanunun 5. maddesinde terör suçuna verilecek cezanın miktarları belirlenirken, “cezanın yukarı sınırı aşılabılır” anlayışı bir belirsizliği beraberinde getirmektedir. O zaman yargıçlar istedikleri cezayı verebileceklerdir. Verilen hapis ve para cezaları yarı oranında arttırılarak cezalandırma yoluna gidilecektir. Herhangi bir yazı, makale, konuşma, savunma, toplantı ve yürüyüş hangi amaçla olursa olsun terör suçu kapsamında değerlendirildiğinden ister terör suçu olmasın, buna göre cezalandırma yoluna gidilecektir. Bir yazıdan dolayı yapılan yargılamada, mahkeme sonunda kişi suçlu bulunursa 2 yıldan 5 yıla kadar hapis cezası ve 50 milyondan 100 milyon liraya kadar para cezası verilecektir. Burada yargıç istediği zaman bu cezayı 36 yıla kadar çıkarabilecektir. Bu, ceza ile suç arasında gözetilmesi gereken oranı ortadan kaldırmış, suçta ne kadar ceza alınacağını muğlak bir hale getirmiştir.

141, 142 ve 163. maddeler kaldırılıp “Terörle Mücadele Kanunu”nun 6, 7 ve 8. maddelerinde tekrar düzenlenmiştir. Böylece düşünce ve düşünce etrafında örgütlenme özgürlüğü ortadan kaldırılmıştır. Genel basın olduğu gibi özellikle devrimci-sosyalist basın bu kanunun hedefi haline getirilmiştir. Terörü önlemek amacıyla özellikle devrimci-sosyalist basını susturmak yoluna gidilmektedir. SS kararlarıyla yapamadıklarını bu kez bu kanunla yapmaya çalışmaktadırlar. Bu, basını terörün kaynağı olarak görüp ağır yaptırımlar altına almaktır.

İşkencecilerin rahatlıkla işkence yapmalarını sağlamak ve teşhir olmalarını önlemek için basına kısıtlama ve haber yapma yasağı getiriliyor. Muhbirleri, işkencecileri, faşist katilleri ve halk düşmanlarını basın yoluyla teşhir etmek ve cezalandırıldıklarını yazmak terör suçu olmaktadır. Ayrıca devrimci-sosyalist örgütlerin açıklamalarını, yazılarını, bil-

dirilerini ve mektuplarını şu veya bu oranda yayınlamak da 6. maddenin içeriğine göre suç olmaktadır.

Kanunun 7. maddesi ile devrimci-sosyalist ve komünistlerin elinde bulunan tüm örgüt, dernek, sendika ve partiler terör rgt olarak nitelendiriliyorlar. Örgüt yöneticilerine 5 yıldan 10 yıla kadar, üyelere 3 yıldan 5 yıla kadar hapis cezası getiriliyor. Bunun yanı sıra ağıır para cezaları da veriliyor. Bu kadar ağıır para cezası denemeyeceğinden 3 yıl ceza da buradan eklenecektir. Buna bir de mahkemenin takdiri gereğ-i artırılacak cezalar da eklenirse, sıradan veya sadece bir yanlış değ-erlendirmeden içeri düşen suçsuz bir insan onlarca yıl ceza alarak zindanlarda zulmün çarkları arasında ğtlecektir.

Kanun "... Örgüt mensuplarına yardım edenlere ve örgüt-le ilgili propaganda yapanlara" diyerek yine genel ve muğ-lak bir ifadeyle cezalandırma yoluna gidiyor. Bu bakımdan herkes yardım eden sayılabilir ve herkes terör suçlusunu olabilir. Devrimci-sosyalist örgütlerin zindana düşen taraftarlarının kendilerine uygulanan insanlık dışı işkence ve uygulamaları açıklamak, teşhir etmek, suç duyurusunda bulunmak; bütün muamelelere ilişkin açlık grevine gitmek suçtur. Bu açlık grevine destek veren ve kamuoyunu oluş-turmak isteyen herkes terör suçlusunu kabul edilebilecektir. Eğ-er açlık grevi İHD ve HEP'te (Halkın Emek Partisi) yapıyorsa, bunlar da devrimci-sosyalist ve komünist örgüt ve partilere yardımcı olduklarından yönetici ve yeleri de bu açlık grevine katılmamış olsalar bile terörist olarak tutuklanıp yargılanabileceklerdir. HEP ve İHD kapatılacak ve malları müsadere edilecektir. Böylece işlemedikleri bir suçtan dolayı katı bir cezayla cezalandırılmış olunuyorlar. İşkenceyi ve bu durumu haber olarak geçen dergi ve gazeteler de kapatılacak, yöneticileri ve sorumlu müdürleri hapis ve para cezasına arptırılacaklardır. Görüldüğü gibi terörle hiçbir ilişkisi olmayan eylemden nerelere kadar uzanılıyor ve ne kadar insan cezalandırılıyor. Basın ve demokratik kurumlar ekonomik cezalarla kertilme isteni-

yor. Yardım konusunda bu genel ve muğlak ifadeye ilişkin benzer birçok örnek sıralamak mümkündür. “Bir vakıf, sendika, dernek, parti” ve bunların “bina, lokal veya eklentilerinde” devrimci-sosyalist örgütler ve demokrasi güçleri bir basın toplantısı düzenleseler bu kuruluşlar teröre destek verdikleri için kapatılabileceklerdir. Bir kurum ve kuruluşta bir örgüt üyesi yakalansa, bunların üye ve yöneticileri de terörist olarak kendilerini zindanda bulabileceklerdir. Sanki herkesin alnında örgüt üyesi olduğu yazılıdır. Aynı illegal örgütte olanlar bile kimin üye olduğunu bilmiyorlar. “Cezaların şahsiliği” hukuk ilkesine aykırı olarak sadece örgüt üyesi değil, bütün bir topluluk cezalandırılacak ve malları müsadere edilecektir. Bu, çokça propaganda ederek göklere çıkardıkları “kutsal mülkiyet hakkına” da tecavüzü içermektedir.

Böyle genel bir ifade Türk ve Kürt halkının ananelerine de aykırılık teşkil etmektedir. Bu iki halkın genel olarak misafirperver olduğu bilinmektedir. Akrabalık ilişkileri de günümüzde halen canlılığını korumaktadır. Bu durumda devletin suçlu diye nitelendirdiği bir insan, herhangi bir evde veya bir akrabasına misafir olduğu zaman veya o sırada yakalandığı zaman, bütün orda bulunanlar veya aile yardım ettikleri gerekçesiyle tutuklanıp yargılanabilecektir.

Kanunun 8. maddesi, “Hangi yöntem, maksat ve düşünceyle olursa olsun T.C. Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı hedef alan yazılı ve sözlü propaganda ile toplantı, gösteri ve yürüyüş yapılamaz” demektedir. Kürtçe yazılı olan bir pankart veya Kürt ulusunun herhangi bir talebini içeren bir döviz bir mitingde taşındığı zaman bu miting devlet bütünlüğünü bozduğu gerekçesiyle kanunsuz olarak nitelenebilecektir. Kanunun 8. maddesiyle esas olarak Kürt ulusunun mücadelesi cezalandırılmak istenmektedir. 8. maddede suç olarak getirilen anlayış basın yoluyla işlendiği zaman 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezası ve ağır para cezalarıyla cezalandırılacaktır.

En fazla demagojisi yapılan 141 ve 142. maddeler ger-

çekten kaldırıldı mı? “Terörle Mücadele Kanunu”nun getirmiş olduğu hükümler, 141 ve 142. maddelerin taşıdığı hükümlerin aynısını, üstelik daha da ağırlaştırılarak 7. ve 8. maddelerde tekrar düzenlendiğini göstermektedir. Kanunun 6, 7 ve 8. maddeleri basın özgürlüğüne, düşünce ve örgütlenme özgürlüğüne en ağır darbeyi indirmektedir. Görünen odur ki, sadece 141, 142 ve 163. maddeler teşhir olduğundan ve uygulanamadığından kaldırılıp yerine uygulanabilir yeni maddeler getirilmektedir. Yıllardır yaptığı ve yapmak istediği cezalandırma ve teslim alma saldırısını bu maddeleri içeren bir kanunla katbekat ağırlaştırarak uygulamaya sokulmaktadır.

Kanunun 7. maddesinde getirilen cezalar, 141. maddeden öngörülen cezalardan daha ağırdır. Aynı şekilde 8. maddede getirilen cezalar, 142. maddenin getirdiği cezalardan daha ağır cezalardır. 141 ve 142. maddelerin yerine propaganda, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü kısıtlayacak ve cezalandıracak daha kaypak maddeler getirilmiş olunuyor. Basının ve özellikle devrimci-sosyalist basının üstünde “Demokles’in Kılıcı” gibi ağır para ve hapis cezaları ile yazı işleri müdürleri ve sahipleri için cezalar getiriliyor. Basına verilecek cezaların sınırı ve hükmü belirsizlik taşıyor. Bir hukukçu “Yepyeni ve tehlikeli bir döneme” girildiğini belirterek işin acı tarafına dikkat çekmektedir. Bazı gazeteciler, TBKP (Türkiye Birleşik Komünist Partisi) gibi 141 ve 142’nin kaldırılmasını “olumlu” olarak niteleyen ÇGD (Çağdaş Gazeteciler Derneği) Genel Başkanı Mustafa Ekmekçi, “Terörle mücadele bahane edilmiştir. Kanun basını baskı altına alan hükümleriyle; basın yaşamı için idam fermanı olmuştur. Kanun basına düşman bir anlayışı sergilemektedir. Bu düşmanlık, kanun hazırlayıcısı iktidara hayır getirmeyecek, toplum kendisine silah zoruyla dayatılan 1982 Anayasası’nı aştığı gibi, bu kanunu da aşmanın yollarını elbette bulacaktır” şeklinde konuşuyor.

DYP (Doğru Yol Partisi)’nden Hüsamettin Cindoruk, “141, 142 ve 163 kalkmış, yerine yasaklayıcı başka hü-

kümler getirilmiştir. Özellikle kanunun 8. maddesi akçalı tedbirlerle basında özgürce düşünce söylemeyi engellemiştir. Sözlü ve yazılı propaganda, gösteri yapılması yasaklanmıştır. Hürriyetleri kısıtlayıcı cezalar ve parasal tedbirler getirilmiştir. 141, 142, 163 Yargıtay kararlarıyla unsurları belli hale gelmiş kanunlardı. Bu kanunda ise suç unsurları konusunda kavram kargaşası vardır. Öyle bir üslupla kaleme alınmıştır. Yeni Yargıtay kararları çıkana kadar çok kimsenin canı yanacaktır” diyor.

TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi) İnsan Hakları Komisyonu Başkanı ANAP Milletvekili Eyüp Aşık, “Hiçbir ülke terörle mücadele edeceğim derken insan haklarından feragat etmiyor. Bizde aşırıya kaçıldı. Mesela 141, 142’de tarif edilen bazı suçlar terör kanunun içine saklanmış” diyor.

Yine kanunun 8. maddesi Kürtçe yasağının kalktığının bir demagojiden ibaret olduğunu göstermektedir. 141, 142 ve 163’de olduğu gibi 2932 de kaldırılmış olunuyor. 8. maddenin getirmiş olduğu düzenlemeyle, Kürtçe yapılan yazılı ve sözlü propaganda “bölücülük” suçu olarak görülüp yasaklanmıştır. Bunun için Kürtçenin serbestleştiğini söylemek bir aldatmacadan ibarettir.

Herhangi bir gazete ve dergide olduğu gibi, devrimci-sosyalist basında yayınlanan bir haberde, devrimci-sosyalist ve komünist bir örgütle ilgili propaganda yapıldığı ileri sürülerek yazıyı yazanın örgütle ilişkisi ve ilgisi olmasa bile, yazının örgütle bir ilgisi olmasa bile, ayrıca yazı bir başka suçu da oluştursa bile, ilgili basın organı hakkında hem terör suçu işlediği ve hem de işlediği iddia edilen diğer suçtan dolayı hapis ve para cezalarına çarptırılacaktır. Bir yazıdan dolayı, örgüt suçu, terör suçu veya diğer herhangi bir kanun veya ceza maddesine muhalefet etmekten dolayı 4 veya 5 ayrı ayrı dava açılacaktır. Her davaya ayrı ayrı para ve hapis cezaları verilebilecektir. Kanunun 7. maddesinde ceza, 3 yıldan 5 yıla kadar hapis ve 100 milyondan 300 milyona kadar para cezasıdır. Bu, bir fiilden iki kez cezalandırmaya gitmektir. Oysa hukukun ge-

nel prensibi bir suçtan dolayı kanunun ön gördüğü cezaya bir kez hükmolunur. Burada bir hukuk ihlali olduğu açıktır. Yukarıda tarif edildiği gibi bir yazıdan dolayı 36 yıla kadar ceza almanın yolu açıktır.

Kanunun 6, 7 ve 8. maddelerinin son fıkraları bu maddelerdeki suçların basın yoluyla işlenmesini içeriyor. Bu düzenleme özellikle basını cezalandırmak, devrimci-sosyalist propagandayı basın yoluyla yapmayı engellenmek için getirilmiştir. Bu, basına otomatikman sansürü getirmektedir ve getirecektir. Haber alanını, haber alma ve verme özgürlüğünü kısıtlayacaktır. Zaten kısıtlı olan haber verme, haber alma ve propaganda özgürlüğü ortadan kaldırılmak isteniyor. Cezanın şahsiliği prensibi çiğnenerek, yazı veya haberi yazanın cezalandırılması gerekirken, yazı işleri müdürü ve yayının sahibine de cezayı getiriyor. Ayrıca verilen cezalar, cezalarda eşitlik prensibine de aykırıdır. Aynı suç değişik yayınlara değişik olarak uygulanmaktadır. Tiraj ve fiyatı yüksek olanlar daha fazla para cezası vereceklerdir. Kanunun 6, 7 ve 8. maddelerinin son fıkraları Anayasanın 10. maddesi ile getirilen eşitlik prensibine, ceza sorumluluğunun şahsiliği prensibi açısından ve cezaların kanuniliği açısından anayasanın 38. maddesine; haber, düşünce ve kanaatlerin serbestçe yayınlanmasının engellenmesi açısından anayasanın 29/3. maddesine aykırıdır. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve diğer tüm sözleşme ve anlaşmalara aykırılığı ise tartışılmaz bir durum ve gerçektir.

Kanunun 9. maddesi, bu kanunun tayin ettiği suçların DGM'de yargılanmasının yapılacağını belirtmektedir. Bu kanun geçici bir kanun olarak getirilmemiştir. DGM ise olağanüstü dönemlerin, özel uygulama ve yargılamaların vb. gibi durumlarda yürürlüğe sokulmaktadır. İktidar bu kanunla DGM'yi süreklileştirmek ve olağanüstü hal ve sıkıyönetimlerle ülkeyi yönetmeyi kalıcılaştırmayı amaçlamaktadır.

Kanunun 10. maddesi savunma hakkını kısıtlayan bir düzenleme getirerek, devrimci-sosyalistleri yargısız ve savunmasız cezalandıran 12 Eylül sıkıyönetim mahkemele-

rinin rolünü kalıcılaştırıyor. Bu maddeye göre suçlu görülüp yargılanmasına başlanan bir insanı en fazla üç avukat savunabilecektir. Avukat ile müvekkilin ancak görevliler gözetiminde görüşebileceği zorunluluğu getiriliyor. Görüşme sırasında avukat ile müvekkilin fiziki teması ortadan kaldırılıyor. Soruşturmanın hazırlık aşamasında yargılananın olduğu gibi savunma açısından da gizlilik esastır. Sanıkla avukatın arasında her türlü bilgi, belge ve savunmaya ilişkin şeylerin alışverişine engel olunmaktadır. Ayrıca savunma bilgilerinin gizliliği cihetinde de kimse tarafından dinlenmemelidir. Aksi halde savunma özgürlüğü güdükleştirilip kısıtlanmış olunmaktadır. Bu düzenleme avukatları zan altında bırakmaya ve savunmaya ilişkin sırları açıklamaya zorlamaktadır. Böyle bir düzenleme anayasanın 36. maddesine aykırıdır. Sanık ve avukatı gözaltına alındığı andan itibaren her aşamada görüşebileceği, kanuni olarak düzenlenmiş bir haktır. Uluslararası sözleşmelere atılan imzaya dayanılarak Turgut Özal'ın Başbakanlığı sırasında "sanık gözaltında iken avukatıyla görüşebilme hakkına sahiptir gibi" bir genelge düzenlendi. Ayrıca Caza Yargılama Usulleri Kanunu'nun 136 ve 144. maddelerinin bu konudaki hükümleri ise şöyledir:

"Sanık, tahkikatın her hal ve derecesinde bir veya birden fazla müdafinin yardımına müracaat edebilir."(136. Madde)

"Tutuklu bulunan sanık, müdafii ile her zaman görüşebilir ve muhabere edebilir. Kamu davası açılıncaya kadar hakim, sanığın öğrenmesi gerekmeyen noktaların kendisine bildirilmesini ret edebilir. Tutuklama sebebine göre lüzum halinde kamu davasının açılmasına kadar, sanık ile müdafinin görüşmelerinde bizzat hakim veya tayin edilecek naip yahut istinabe olunan hakim hazır bulunabilir."(144. Madde)

Burada da görüldüğü gibi bu kanun mevcut ceza yasaları, anayasa ve imzalanan uluslararası antlaşmalar doğrultusunda değil, tamamen keyfi zorlamalara dayanarak

karmakarışık ve içinden çıkılamayacak bir kanun olarak hazırlanmıştır. Faşizm kendi kanunlarıyla değil, devrimciler, komünistlere ve yurtsever Kürtlere duyduğu kin ve hınçla hareket etmektedir. Bu da sonuçta içinde çıkılamaz bir durum yaratmaktadır. Getirilen onca kısıtlamalara ve yasaklamalara rağmen var olan savunma hakkı bile çok görülmektedir ki, halen kısıtlanmaya gidilmektedir. Utanmadan da bunu, adına savunma hakkı, adalet ve hukuk denmektedir. Zindanlarda bütün 12 Eylül süreci boyunca ve halen avukat görüşmeleri gardiyan ve jandarma denetiminde yapılmaktadır. Konuşmalara, süreye, belge alış-verişine çok rahat müdahale edilebiliyor. Devlet şimdiye kadar müsaade ettiği savunma hakkını kullandırtmadı ve avukat görüşmesi hak olarak verildiği gibi hayata geçirilmesine müsaade edilmedi. Savunma ve avukat görüşmesi hep sorun olmuştur ve bundan sonra da hep sorun olmaya devam edecek gibidir. Çünkü yasakçı olan kafa yapısı ve zihniyet değişmemiştir. Faşist devlet insana değer vermiyor. Dolayısıyla savunmaya da değer vermiyor. Savunma sadece kâğıt üzerinde kabul edilmiş bir hak olarak vardır. Sadece kâğıt üzerinde kalması koşuluyla bir hak olarak gördüğü için savunmaya sürekli müdahale etmiş, baskı altına alınması için emirler, talimatnameler ve tamimler yayınlanmıştır. Görüşmenin denetimi altında yapılacak gardiyan, asker veya bir diğer görevlinin kültür ve hukuki bilgi düzeyine ve fonksiyonlarına sahip olması gerekiyor. Yukarıdaki 144. maddede getirilen yargıcın kullanabileceği hak, gardiyan ve askere kaydırılabilir. Yasama organı yargı alanına müdahale ederek yargıcın görevini bir başka yere aktarmış bulunmaktadır.

Tutuklu ve avukatının baş başa konuşamadığı bir yargılama ve savunma, özgür bir savunma ve adil bir yargılama olamaz. Yukarıda belirtilenlerden de anlaşıldığı gibi savunma özgürlüğü ortadan kaldırılmıştır. Savunmaya delil teşkil edecek, bilgi, ifade, tutanak vb. belge alışverişi ve aktarımı tehdit altına alınmıştır. Zaten daha önce de devlet

savunma hakkının kullanılmasını engellemiş ve tam olarak kullanılmasına müsaade etmemiştir. Bu düzenlemeye de hiçbir şekilde kullanılamayacaktır. Faşist diktatörlük kendi kanunları ve hukukuna saygı duymadığını ve bağlı olmadığını çıplak bir biçimde gösteriyor. Kanun yaygın bir deyimle hukuku “guguk” yaptı. Bu kanunun 10. maddesi de hukuk kurallarını devlet terörüne feda ediyor ve hukuksal olmaktan uzak bir öz taşıyor.

Kanunun 11. maddesi gözetim süresine ilişkin düzenlemeyi getiriyor. Buna göre tek kişilik suçlarda en geç 48 saat ve toplu suçlarda en geç 15 gün süre tanınmaktadır. Daha önce de bu süre geçerliyken hiçbir zaman buna uyulmamıştır. Savcılar ve işkenceci polisler istediklerinde bu süreyi “lüzumu halinde” deyip 30 ve 45 güne çıkartabilmektedirler, gözaltında tutmanın özü işkencedir. Gözaltında avukatla görüşme yasaklanmıştır. İşkence yıllardır bir devlet politikası olarak uygulanagelmıştır. İşkencede bugüne kadar yüzlerce insan öldürülmüş, binalardan atılmış ve sakat bırakılmıştır. Kanunun bu maddesi mevcut işkenceye daha bir yaygınlık, şiddet ve hız kazandıracaktır. Burada da çifte standart getirilmiştir. TCK kapsamındaki suçlara avukatların hazırlık soruşturmasında hazır bulunmasını kabul ederken, terörle mücadele kanununda bu yasaklanmaktadır. Ayrıca diğer suçlarda gözaltı süresini en fazla 4 veya 6 günle sınırlamaktadır.

Kanunun 12. maddesine göre işkence yapan polisler sanık aleyhine “tanık” olarak gizli celselerde dinlenebileceklerdir. Buna göre polis ifadeleri doğrultusunda ceza verilecektir. Polislerin ne ifade verdiği, hangi polisin ifade verdiği bilinmemesi için ve mahkemede tanınmaması için gizli celsede ifade alınması yoluna gidiliyor. Bu işkenceci polislerin korunması ve işkencenin teşvik edilmesinden başka bir şey değildir.

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu’nda ele alınan ve kabul edilen bir tasarıya göre “Terörle Mücadele Kanunu” kapsamında görev alması için, yurtdışında “terörle mücadele

uzmanları" alınacakmış. Astronomik ücretlerle getirilecek bu işkenceciler, işkenceye katılacak, işkence teknik ve yöntemlerini öğretecek ve geliştireceklerdir. Diğer yanda bu polisler kendi ülkelerinin yasalarına göre hareket edeceklerdir ve 657 sayılı devlet memurları kanunu dışında tutulacaklardır. Getirilmesi düşünülen 200 adet işkenceci Türk polisi ve askerinin üstünde ve ona emir veren bir komanda olacaklardır. Bu, Türk polisi ve askerinin devrimci mücadele ve radikal ulusal savaşımıyla baş edemeyeceğinin açık bir ikrarıdır. Ayrıca eğitim uzmanları olarak polis ve asker eğitiminde de kullanılabileceklerdir. NATO bünyesinde iken gelen Amerikalıların orduya yaptıkları yıllarca tartışma konusu olmuştur. Şimdi Türk Ordusu'nun Genelkurmay Başkanı denetiminde bulunan Türkiye'deki üstlere kimse giremiyor. Sıradan bir ABD eri içeri almayabiliyor. Bu senaryo bu kez de polislerin gelişyle başlayacaktır. 12 Mart ve 12 Eylül döneminde olduğu gibi, diğer birçok zamanlarda da CIA ajanları Türk polisi, askeri ve MİT'yle birlikte işkencelere katılmış ve birçok devrimci-sosyalistin ve komünisttin katledilmesinde rol almıştır. Şimdi bu 1 Eylül'de Meclis'te kabul edilmesi için sunulan tasarıyla kabul edildiği takdirde CIA ajanları kanuni çerçevede işkencelere katılacaklardır. İşkencede, eğitimde ve operasyonlarda Türk polisi ve askerine amir olarak emir verecek ve komanda edecektir.

Kanununu 13. maddesi anayasanın eşitlik ilkesine aykırı olarak yine bir çifte standart düzenlemesi getiriyor. Verilen cezaların diğer suçlarda olduğu gibi paraya, ertelemeye ve diğer tedbirlere dönüştürülmesini yasaklıyor.

Kanunun 14. maddesinde muhbirlerin korunması ve dünyanın en alçak işi olan ihbarcılığı teşvik ve cazip hale getirmek için düzenlemeler yapılıyor. Buna göre ihbarcı alçakların kimlikleri gizlenecektir. Anayasanın 36. maddesine aykırı olan bu düzenleme, savunmanın kısıtlanması da beraberinde getirmektedir. Bir insan kendisini ihbar eden bilmediğinden ihbarın altında yatan gerçek nedenin

ne olduğunu bilemeden sağlıklı bir savunma yapamayacaktır. İdeolojik ve kişisel husumetlerden dolayı birçok insanın canı yanacaktır. Polis bir kişiyi suçlamak ve yıllara varan cezalar verdirerek devrimci ve komünistleri pratik mücadeleden koparmak için parayla, rahatlıkla yalancı alçak “tanık”lar ve aşağılık ihbarcılar ve satılmış insan müsveddeleri yaratacaktır. Bu önü alınamaz bir kokuşmuşluk ve çürümüşlüğü doğuracak ve var olanı besleyecektir. Bir devlet eğer böyle yöntemlere başvuracak kadar aciz içine düşmüşse, orada adalet, hukuk ve toplumsal değer yargılarından eser kalmamış demektir. Devlet kendi eliyle kokuşmuşluğu ve çürümüşlüğü pompalamaktadır. Alt yapısı bu olan bir yapıdan onurlu ve çağdaş bir yapı beklemek mümkün müdür? Olsa olsa iğrenç ve çukurlaşmış bir faşizm hortlar. Dolayısıyla devlet olma olgusu yok olmuştur. Çünkü düzen artık adi ve yoz yöntemlere başvuruyor ve ihtiyaç duyuyor. Terörü önlemek adına kokuşmuşluk ve yozlaşma hakim hale getiriliyor. Teröre ve devrimci şiddete neden olan sorunları ortadan kaldırmadıkça ve bataklık kurutulmadıkça ne getirirseniz getirin bir süre sonra onlar da eskimiş ve işlemez olacaklardır. Onun için bu düzen kökten değişmelidir.

Kanunun 15. maddesinde polisin ve istihbarat görevlilerinin tutuksuz yargılanması hükmü getiriliyor. Bu durumda işkence yapan, işkencede insanları öldüren, sokakta yargısız-savunmasız infazlar gerçekleştirerek insanları katleden işkenceciler ve katil polisler, eğer haklarında dava açılabilirse mahkeme sonuçlanana kadar tutuksuz olarak yargılanacaklardır. Yargılanabilmesi için İçişleri Bakanı, ilerde vali ve il yönetim kurulu, ilçelerde kaymakam ve ilçe yönetim kurulu karar verecektir. Yargılamada en çok üç avukat mahkemeye girebilecek, avukatlara astronomik ücretleri devlet tarafından ödenecektir. Burada bazı kişileri ve zümreleri işlediği suçlardan dolayı devlet koruma altına almaktadır. Bu durum ceza yasalarına ve anayasanın 2, 15 ve 19. maddelerine aykırıdır. Bu madde polise işken-

ce yapmada, işkencede insan öldürmede; sokakta, evde ve hayatın her alanında keyfi olarak infazlar gerçekleştirerek, fütursuzca saldırıp terör estirmesi ve cinayet işlemesi güvencesi vermektedir. Buna karşılık polise koruma garantileri veriliyor. Bu maddeyle devlet açıktan işkenceyi savunuyor ve işkencecileri koruma altına alıyor. İşkenceyi korumak, işkenceyi bir devlet politikası olarak yasalar katında güvence haline getirmektir. Daha önce “münferit olaylar” diye nitelenen işkencede yüzlerce insan öldü ve sakat kaldı. Binlerce insan gördükleri işkenceleri raporlarla kanıtladılar. Bu durumda önü alınamayacak işkenceler hızla çoğalacaktır. Çünkü devlet, işkenceciye prim veriyor. Devlet işkenceciye “Sen işkence yap, adam öldür, ben seni korurum, seni ödüllendiririm ve seni beslerim” diyor. İşkence yapan ve yaptığı işkenceler sonucu insan öldüren polis ve diğer işkenceci katiller tutuklanmayarak bu insanlık dışı vahşi görevini devam ettirme olanağı sağlanıyor. Yargılanma sonucu ceza alsalar bile kaçabilecek ve delilleri karartabileceklerdir. Basına getirilen sansürle de polislerin korunduğu daha önce vurgulanmıştı. Bu uygulama terörün ve işkencenin önünü alma değil, devlet eliyle daha da yaygınlık kazanmasını getirecektir. Böylece şimdiye kadar olduğu gibi bundan böylede işkence gündemden kalkmayacaktır. Devlet bütün güvenlik birimlerini suç işlemeye özendiriyor ve teşvik ediyor. Devlet, işkenceyi önleme ve buna yol açan etkenleri ortadan kaldırması gerekirken, işkenceye karşı tedbir alması gerekirken aksine işkence yapma ve yaygınlaştırma kanunları çıkarıyor. Diğer yandan Avrupa’nın ve ilgili kuruluşların Türkiye’yi işkenceden dolayı yargılaması ve suçlu görmesinin bir “haksızlık” olduğu dile getiriliyor.

Bir taraftan kanuni olarak bu düzenlemeler getirilirken, Avrupa ve dünya kamuoyunun gözünü boyamak için, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, İşkenceye Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi, İşkenceye Karşı Avrupa Sözleşmesi’nin altına imza at-

miştir. Devlet attığı bu imzalarla işkenceye karşı olduğunu sözde taahhüt etmiştir. Ama bütün pratiğinde buna uygun idari, siyasi, hukuki ve kanuni tedbirler almıyor. Pişkin bir ikiyüzlülükle bir tarafta işkenceye karşıymış ve önlemek istiyormuş gibi imzalar atılıyor ve diğer taraftan atılan bu imzalara inat işkenceyi resmi devlet politikası olarak kurumlaştırıyor. T.C. Devletinde işkence hiçbir zaman eksik olmadı. Şimdi sadece kanuni bir çerçeveye oturtuldu. Türkiye'nin de altında imzası bulunan İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 5. Maddesi şöyle diyor:

“Hiç kimseye işkence yapılamaz, acımasız, insanlık dışı, onur kırıcı cezalar verilemez, böyle davranışlarda bulunulamaz.”

“Terörle Mücadele Kanunu”nun getirdiği düzenleme bununla çelişmektedir. Devlet, devrimci-sosyalist örgütleri yok etmek ve mücadeleyi bastırmak ve kitleleri susturmak için işkenceden medet umuyor. Bu, devletin aczini ve çaresizliğini sergilemesidir. Zaten bu kanuna başvurmasının en önemli gerekçesi ekonomik ve siyasi istikrarsızlığın dayattığı zorunluluktur. Şimdiye kadar 12 Eylül Askeri faşizmi, getirdiği depolitizasyon, baskı, işkence ve yasaklara dayanarak ayakta duruyordu. Özellikle işçi sınıfı ve Kürt Özgürlük Hareketinin ve sergilediği mücadele düzeyi 12 Eylül cuntasını aştı. O zaman gelişen mücadeleyi engellemek ve kaçınılmaz sonlarını geciktirmek için 12 Eylül'e bile rahmet okutacak yaptırımlara ihtiyaç duymaktadır faşist devlet. Ancak özgürlük, devrimci çizgide ısrar edenler, işçi sınıfı ve ezilen halklar, toplum bu saldırıları da bertaraf edecek ve tarihin çöp tenekesine atacaktır.

Polis terörü doğuracak bu maddeye ilişkin HEP (Halkın Emek Partisi) Genel Başkanı Fehmi Işıklar;

“Bu kanun işkenceciyi hapishaneye koymuyor. Üstelik parasız avukat tutmasını sağlıyor. Yani bu kanun diyor ki, ‘ya ölü, ya öldürün, elime geçerseniz sizi öldürürüm, işkence yapar, sakat bırakır, onurunuzu kırarım. Ama şikayet etmeye hakkınız yoktur.’ Böyle kanun olmaz. Bu ka-

nun devlet terörünü pekiştirecektir. Halka zulüm, sömürü ve daha fazla baskı getirecektir” diyor.

Avukat Turgut Kazan, “Benim hukuksal inancıma göre anayasaya aykırıdır. Çünkü kimlerin tutuklanıp tutuklanmayacağına, olayına göre mahkeme karar verir. Tutuklama bir tedbirdir ve bir yargılama önlemidir. Bazı insanlar için bu önlemin kullanılmasını yasaklamak anayasaya aykırı olur” diyor.

Av. Şenal Sarıhan, “Bu adeta suçu teşvik etmektedir. Kanun koyucunun suç olan bir fiili özendirmesi elbette düşünülemez. Fakat işkence gibi ağır bir insanlık suçunun, iddiasının dahi ülkemiz onuruna düşürdüğü gölge dikkate alındığında bu düzenlemelerin de anayasaya aykırılık taşıdığı kuşkusuzdur.” diyor.

“Terörle Mücadele Kanunu”nun 16, 17 ve 18. maddeleri eşitlik ilkesine aykırı olarak, “cezaların infazı ve tutukluların muhafazasını” içermektedir. Bu kanunda ceza alanlar “tek kişilik veya üç kişilik” hücre tipi özel zindanlarda yatırılacaklardır. Bu zindanlarda yatanlar açık görüş yapamayacaklardır. Birbirleriyle haberleşme ve insani münasebetleri de yasaktır. Bunlar tutuklular içinde geçerlidir. İyi halli olan özgürlük tutsakları cezasının bitimine üç yıl kala diğer kapalı zindanlara gidebileceklerdir. Osmanlı İmparatorluğu’nun Ortaçağ zindancılık anlayışı yavaş yavaş kısmen silinmek üzereydi. Faşist diktatörlük Ortaçağ’dan kopup kapitalizme doğru gidişten rahatsız olmuşa benzemektedir ki, tekrar Ortaçağ’ın zindancılık anlayışını hortlatmak istiyor. Başaramayacaksınız beyler, başaramayacaksınız!

“Terörle Mücadele Kanunu”nun kendine özgü olarak getirdiği zindanların yanı sıra bunu bütünleyen bir de infaz sistemi getirmiştir. Kanuna göre idam cezası alıp da cezası infaz edilmemiş olanlar 36 yıl zindanda yatacaklardır. Müebbet ağır hapse mahkûm olanlar 30 yıl yatacaklardır. Diğer şahsi hürriyeti bağlayıcı sair cezalarda cezasının dörtte üçünü iyi halle geçirmiş olanlar zindandan şartla salıverileceklerdir. Bu mahkûmlardan firar ve firara teşebbüs

edenler, isyan ve isyana teşebbüs edenler, üç kere disiplin cezası almış olanlar, bu cezaları kalkmış olsa bile şartla salıvermeden yararlanamayacaklardır.

Bu kanuni düzenlemede hiçbir insani uygulama yoktur. Bu kanunu hazırlayanların ne kadar insani öz taşıdıklarını, devrimci-sosyalistlere ve komünistlere ne kadar kin, intikam duyduklarını ve dış bilediklerini göstermektedir. Bu insan taslakları akıttıkları zehirle kendilerini zehirlemenin ortamını hızla yükselttiklerinin farkında değildirler. Elbette bunlar kendi sınıf kini ve saldırılarını sergiliyorlar. Bundan şaşırılacak bir şey yoktur. Bunun bilinmesi gerekmektedir. Cezanın uygulanmasında "islah edilme" temel amaçtır. Fakat burada bunun hiçbir izine rastlanmamaktadır. Yıllardır kazanılmış olunan haklar bir çırpıda kaldırılmaktadır. Zindanlara düşen devrimcileri çürütme, yok etme, toplumdan ve insanlardan soyutlama mantığıyla, insani ve toplumsal olan değerlerden mahkûmları koparmayı amaçlamaktadırlar. Genel prensip olarak tutuklu suçlu görüldüğü ve ceza aldığı ana kadar suçsuzdur. Bu kanun tutukluyu da peşinen suçlu olarak görüp, mahkûmlar için öngörülen yaptırımları uygulamak istemektedir.

"Terörle Mücadele Kanunu"nın 19, 20 ve 21. maddeleri devrimci-sosyalist ve komünistlere karşı verilen mücadelede görev alan güvenlik kuvvetleri, itirafçılar, muhbirler ve ajanların ödüllendirilmesini ele almaktadır. Bunların kimliklerinin saklanabileceği gibi, sahte kimlik, diploma verileceği, estetik ameliyat gibi yardımcı öğeler getiriliyor. Bunlar işkencecileri, ajanları ve muhbirleri cesaretlendirmek için getirilen önlemlerdir. Devrimciler ve devrimcilere yardım edenlerin ihbar edilmesi ve yakalanmasına yardımcı olunması halinde ihbarcılar ödüllendirilecektir. İçişleri Bakanlığı'nca bunların kimlikleri açıklanmayacak ve korunacaktır. Tanıklık ve ihbarcılık yapanlar isterlerse yüzünü estetik ameliyatla değiştirebileceklerdir. Ayrıca yeni bir nüfus cüzdanı, evlenme cüzdanı, yeni kimliğine göre; ehliyet, diploma, sosyal güvenlik ve diğer hakları yeniden düzenlenecektir.

Kanunun 23. Maddesi bazı kanun ve kanun maddelerinin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin bir düzenleme getirmektedir. Kanunun 23. Maddesinin (c) bendi gereğince TCK'nın 140, 141, 142 ve 163. Maddeleri yürürlükten kaldırılıyor. Yine bu maddenin (e) bendi ile 2932 sayılı Türkçeden başka dillere getirilen, özellikle Kürtçeye getirilen yasağı kapsayan kanun kaldırılmaktadır. Kaldırılan bu kanun ve maddelerin pratikte hiçbir hükmü kalmamıştı. Çünkü artık uygulama fonksiyonlarını kaybetmişlerdi. Dünyadaki yeni gelişmelerle de bağdaşır bir yanıları yoktu. Bu maddelere ilişkin ayrıntılı ve yeterli açıklama yazının başından beri açıklandığından yeniden üzerinde durmayı gerektirmiyor. Bu maddeler kaldırılırken "demokrasi" adına devlet terörünün bir maskesi olarak kullanıldılar. 140. madde hariç diğer maddelerin "Terörle Mücadele Kanunu"nun 6, 7 ve 8. maddelerinde daha ağır bir biçimde tekrar uygulamaya sokulduğunu bir kez daha vurgulayalım. En son olarak Yargıtay aldığı bir kararla 141 ve 142. maddelerde yargılananlar ve dava dosyaları sonuçlanmamış olanlar hakkında beraat kararı aldı. Kürtçe zaten konuşuluyor ve müzik yapılıyordu. Hatta kısmen de olsa bazı cezaları göze alarak yayın yapan devrimci-sosyalist ve komünist güçler de vardı. Kürtçenin serbest bırakıldığı söylenmesine rağmen; Kürtçe basın-yayın, propaganda ve eğitim yapmak halen yasaktır. Bir dilin işlevlerini sadece konuşmak değil, yukarda saydığımız fonksiyonların da olması gerekmektedir. En önemlisi bir dilde eğitim yapılmıyorsa o dilin temel fonksiyonlarını yerine getirdiği söylenemez. Bunun için Türkiye'de Kürtçe halen yasaktır. Serbest bıraktığı söylemi dünya kamuoyuna verilen sahte bir mesaj ve aldatmacadan başka bir şey değildir.

"Terörle Mücadele Kanunu"nun 12 Nisan 1991 tarihinde yürürlükte kaldırdığı, 1930'lu yıllarda kabul edilen İtalya Mussolini faşizminin ünlü 141 ve 142. maddeleri ithal edilerek alınmışlardır. Bu maddelerle binlerce insan haksız yere cezalandırılmış ve cezalandırılmasına yol açılmıştır.

Sayırsız gazete, dergi ve kitap toplatılmış, yasaklanmış ve yakılıp imha edilmişlerdir. Türkiye’de bunlar anti-komünist maddeler olarak ve Kürt ulusunun mücadelesinin önündeki engellerden biri olarak ün yapmışlardır. Bu maddelerin kaldırılması ve teşhir edilmesine yönelik, kalktığı ana kadar, devrimci-sosyalistler, komünistler ve Kürt yurtseverleri yaygın kampanyalar ve mücadeleler vermişlerdir. 2932 sayılı kanun 12 Eylül faşizmi tarafından 1982 yılında kabul edilmişti. Esas olarak Kürtçenin yasaklanması için bu kanun çıkarıldı. 12 Eylül öncesinde Kürtçe üzerinde baskılar olmasına rağmen konuşuluyor, müzik yapılıyor ve basın-yayın yapılıyordu. Yasak olmasına rağmen Kürt ulusunun kendi ana dilini kullanmaktan ısrar etmesi, müzik yapması ve Kürt ulusunun serhıldanlarla sesini duyurması ve Kürt ulusal kurtuluş savaşının veriliyor olması bu yasayı hükümsüz kılmış ve dolayısıyla toplum, bu çağdışı kanunu pratikte aşmıştır.

141, 142 ve 163. Maddeler kaldırılana kadar son durumunu ele alacak olursak şöyle bir tablo ortaya çıkar:

1982-1989 yılları arasında;

141 ve 142. maddelerden 2 bin 598 dava açılmış, bu davalar 6 bin 509 kişiyi kapsıyor.

163. maddeden 3 bin 319 dava açılmış ve 5 bin 65 kişi bu davalardan yargılanmışlardır.

1991 yılı Ocak ayı itibariyle;

141, 142 ve 163. maddelerden; tutuklu 1664 kişi ve hükümlü 1652 kişi olmak üzere 3316 kişi zindandaydı.

“Terörle Mücadele Kanunu”nun geçici 1. ve 4. maddeleri “şartlı salıverme” hükümlerini ele almaktadır. Kanunun en çok şimşekleri üstüne çeken, itiraz ve eleştiri konusu olan bu iki geçici madde arasındaki eşitsizliktir. Bu iki madde ile devlet açıktan yaptığı devrimci-faşist ayrımı ve eşitsizlik ile getirdiği çifte standart, duyarlı olan insanları ve özgürlük tutsaklarının ailelerini ve yakınlarını yaralayıcı bir boyut aldı. Bu geçici maddelerle devlet sınıf tavrını ve kinini göstermiş olmaktadır. 1970’li yıllarda maşa olarak kullandığı

faşist piyonları, sivil faşist canı ve katilleri, terör odakları ve cinayet şebekelerini affetmiş ve tekrar koruma altına almıştır. 12 Eylül yargılamalarıyla aynı statüdeki eylemlerde farklı ceza miktarı ve yargılama biçimlerine gidilerek yine korunmuşlardır faşistler. Bu gelinen aşamada devlet, vahşi katliamları yapan, devlet kademelerinde görev yapan bilim insanları, aydınları ve onlarca devrimciyi katleden faşistleri şefkat göstererek affetmiştir ve yine korumuştur.

Bir devlete uygulamalarında yol gösteren temel prensipler o devletin anayasasıdır. Mevcut sistem ve mekanizması anayasal düzen çerçevesinde oluşan siyasal ve ekonomik bir temele oturur. Devleti kanunlarla oluşturulan bir düzen sağlar. Devlet bu kanunlarla varlığını korumaya çalışır ve bu kanunlara uyduğu sürece devlet olarak yaşamaya belli bir süre daha ömrü yetebilir. Aksi durumda başta devlet olmak üzere herkes kendi istediği kanunu hayata geçirirse orada düzen denilen bir şey kalmaz. Bir kez düzen yara aldı mı ve özellikle bunu yapan da devlet olduğu zaman artık onun tamiri kolay kolay mümkün değildir. 12 Eylül faşizminin yaptığı faşist anayasa üzerine kurulu düzenin açmış olduğu yaraların toplum katında tamiri kolay olmamıştır. Toplumun bu düzeni aştığı bilinen bir durumdur. Sömürü, baskı, zulüm, yağma ve yolsuzluklar politikasıyla faşist devlet sınıf mücadelesi ve devrimci-sosyalist güçlerin lehine tarihsel olarak kaçınılmaz sonunu hızla yakınlaştırmış oluyor.

12 Eylül 1980'de askeri faşist bir darbe gerçekleşti. Bu darbenin yarattığı olağanüstü baskı ve korku koşullarından yararlanarak; 1982'de kazanılmış olunan bütün demokratik hak ve özgürlükleri ortadan kaldırarak, budayarak söz, eylem ve örgütlenme hakkını yasaklamayı yasal hale getiren bir anayasa hazırlandı cuntacı generaller tarafından. Cuntacı faşist generallerin getirdiği anayasa bir yasaklar düzenlemesini içeriyordu. Devlet yapmaması gerekenleri ifade etmesi ve düzenlemesi gerekirken; birey ve toplumun yapmamaları gerekenleri hedef alan düşmanca bir mantıkla anayasa hazırlanmıştır. Faşist diktatörlük, devlet

düzenini bu yasaklar ve saldırılar paketi olan anayasanın üzerine kuruyordu. Sözü edilen bu faşist anayasanın 10. maddesinde şöyle demektedir:

“Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, dil, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadır.”(1982 Anayasası)

Devlet bu anayasal ilkesine dayanarak uygulamalarında “kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadır.”, “siyasi düşünce, felsefi inanç”larından dolayı “hiçbir kişiye, zümreye imtiyaz tanınmaz.” diyerek bir anayasal güvence oluşturmaktadır. Buna herşeyden önce devletin uyması gerekmektedir. Bu şekilde davranmazsa düzenleme olarak getirilen eşitlik ilkesine aykırı davranmış olduğunu açıktan kabul etmiş oluyor demektir. “Terörle Mücadele Kanunu”na ilişkin yukarda anlatmış olduğumuz gerçekler, yapılan yorumlar ve hukukçuların görüşleri gözönüne alındığında, devletin anayasanın “eşitlik ilkesine” ve diğer birçok prensibe aykırı hareket ettiği görülecektir. Eşitlik ilkesinin bir kez daha çiğnendiği bir düzenleme olan şartlı salıverme ile faşistlerin bırakılması, devrimci-sosyalistlerin, komünistlerin ve Kürt özgürlük tutsaklarının halen zindanda tutuluyor olmasıdır. Bu eşitsizlik geçici 1 ve 4. Maddelere dayanılarak yapılmaktadır. Bu geçici maddelerin getirdiği hükümler nedir?

Geçici Madde 1. 8/4/1991 tarihine kadar işlenen suçlar sebebiyle;

*Verilen ölüm cezaları yerine getirilemez. Bu durumda olanlar 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 19. Maddesi hükmüne göre çekmeleri gereken cezalarının on yılını,

*Müebbet ağır hapis cezasına hükümlü olanlar çekmeleri gereken cezalarının sekiz yılını,

*Diğer şahsi hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm edilmiş olanlar hükümlülük süresinin beşte birini,

Çektikleri takdirde iyi halli olup olmadıklarına bakılmaksızın ve talepleri olmaksızın şartla salıverilirler.

Geçici Madde 4. 8/4/1991 tarihine kadar;

Bu kanunda terör suçlarından sayılan eylemler sonucu memur ve kamu görevlilerini görevlerini ifa ederken veya sıfatları kalkmış olsa bile bu görevlerini yapmalarından dolayı öldürenler veya öldürmeye teşebbüs edenler ile bu suçlara iştirak edenler,

TCK 125, 146 (son fıkra hariç), 403, 404/1, 405, 406, 407, 414, 416/ilk ve 418. Maddelerine giren suçları işleyenler hakkında bu kanunun geçici 1. Maddesi hükümleri uygulanmaz. Ancak bu maddede sayılan suçlar dolayısıyla verilen ölüm cezaları yerine getirilemez.

Bu hükümlüler hakkında;

Ölüm cezasına hüküm giyenler 20 yıllarını; müebbet ağır hapis cezasına hükümlüler 15 yıllarını; diğer şahsi hürriyeti bağlayıcı cezalara mahkûm edilmiş olanlar hükümlülük süresinin 1/3'ünü çektikleri takdirde iyi halli olup olmadıklarına bakılmaksızın ve talepleri olmaksızın şartla salıverilirler.”

Geçici 1. maddede yer alan hükümler adi suçluları olduğu gibi faşistleri de kapsamaktadır. Geçici 4. maddede yer alan (a) ve (b) bentleri devrimci-sosyalistleri ve komünistleri ilgilendirmektedir. Her iki maddenin getirmiş olduğu hükümler arasında eşitsizlikler vardır. Aynı suç ve aynı eylemleri yapanlar siyasal düşünceleri dolayısıyla 12 Eylül faşist hukuku ve mahkemeleri tarafından farklı hükümlerden cezalandırılmışlardır. Bu haksızlıklar bir yana aynı cezalara uygulanan indirimler infazda ceza alınan maddeler göz önüne alınarak farklı bir uygulamaya gidilmiştir. Dikkati çeken bir diğer nokta ise geçici 1. maddede yer alan suçlar terör suçu olarak sayılmazken, geçici 4. maddede yer alan suçlar ise terör suçları olarak nitelendirilmektedir. Devrimci-sosyalist, komünist ve Kürt'sen teröristsin; faşist-

sen terörist değilsin. Bu iki maddenin getirdiği düzenlemeler arasında açıktan bir eşitsizlik ve ayırım getirilmektedir. “Siyasi düşünce felsefi inanç”larından dolayı faşistler affedilirken; devrimci-sosyalistler, komünistler ve Kürt yurtseverler cezalandırılmaktadır. Faşist bir kişiye ve zümreye affedilme ayrıcalığı tanınırken, devrimci kişi ve zümreler bu ayrıcalığın dışında tutuluyorlar. Ayrıca, çıkartılan bu yasayla 146/1 ve 125. maddelerden yargılanan özgürlük tutsakları arasında da ayırım yapıldı. 146/1’den ceza alanlar üstte de görüldüğü gibi 8 ile 10’ar yıl yatarken 125’ten ‘ceza’ alan Kürt Özgürlük Hareketi tutsakları 15 ile 20’şer yıl yatırıldılar. O zaman bu anayasanın ve sıkça sözü edilen “hukukun ve hukuk devletinin üstünlüğü” prensiplerinin hiçbir hükmü kalmamıştır. Devlet, insanları yani toplumu, sınıf, zümre ve siyasal düşüncelerinden dolayı ayrı kategorilere ayırıyor ve ona göre uygulamalara tabi tutuyor. Bizim açımızdan bu devletin sınıfsal, siyasal karakteridir ve varoluş temelidir. Çünkü devlet, bir sınıfın bir diğer sınıf üzerindeki açık terörcü ve sömürücü diktatörlüğüdür. Bize düşen devletin bu niteliğini uygulamalarıyla ve büründüğü sahte maskesiyle teşhir etmektir.

12 Eylül adaletsizliğinin tüm sonuçlarının ortadan kaldırılması beklenirken bunlar kalıcı ve meşru hale getirildi ANAP iktidarı tarafından. Aynı eylemlerden faşistlere ayrı maddelerden daha hafif cezalar verilirken, devrimci-sosyalistler, komünistler ve Kürtler idam ve müebbet cezası aldılar. Bir insanı öldüren bir faşist yargılandığı ceza maddelerinin 313, 314 ve 315. maddelerinden 24 yıl ceza alırken; devrimci-sosyalistler ve komünistler 146/1’den idam ve müebbet ağır hapis cezası aldılar. Kürtler 125. maddeden idam ve müebbet ağır hapis cezası aldılar. Polisin, MİT’in, kontrgerilla ve CIA ajanlarının özellikle devrimci-sosyalistlere, komünistlere ve Kürtlere uyguladığı işkenceler, polis fezlekelerine dayanılarak verilen cezalar, işkenceyle alınan ifadelere dayanılarak verilen cezalar, savunma haklarının kullanılmaması, doğru-dürüst mahkemeye bile çıkılma-

ması, yargılamanın usulsüz vb. gibi yönleriyle normal bir yargı olmadı. Devrimci-sosyalistler, komünistler ve Kürt tutsaklar mahkemelerden atıldılar. Bütün cezaları gıyaplarında verildi. “Terörle Mücadele Kanunu”nun doğurduğu sonuçla; devletin ve sivil faşistlerin estirdikleri terörün sorumlusu da devrimci-sosyalist, komünist ve Kürtlermiş gibi gösterilmek istenmektedir. 12 Eylül darbecileri bunu yapmak istemesine rağmen altından kalkamadı. Şimdi bu görev, ardılı ANAP iktidarına kaldı. Burada da görüldüğü gibi ceza kanunlarının genele uygulanmaması, ideolojilere göre ele alınması, suç ile ceza arasındaki orantısızlık çeşitli karmaşıklıklar ve adaletsizlikler getirmiştir. Bazı suçları affın kapsamı dışında bırakmak da eşitlik kuralına aykırı düşer. Suçlar arasında bir ayırım yapmak, suçların cezaları arasında bir dengesizlik yapmayı beraberinde getirecektir. İdeolojisi ve eylemi ne olursa olsun, cezalar kesinleştikten sonra bütün hükümlüler eşit konumdadırlar. Ceza aldıkları maddeyle ilişkileri kesilmiş bulunmaktadır. Hepsi 647 sayılı infaz kanununun getirmiş olduğu sistem ve kurallarla cezalarını çekerler. Şartla salıverme uygulaması yukardaki prensibe aykırı olarak iki infaz düzenlemesi getiriyor. Bu, anayasanın eşitlik ilkesine aykırıdır. Şartla salıverme bir infaz düzenlemesidir. İnfaz kanunu, suçların türüne göre değişik uygulanmaz. Suçların türleri ancak olsa olsa bir hukuk ilkesi olarak cezanın miktarını belirler. Oysa “Terörle Mücadele Kanunu”nun getirmiş olduğu şartla salıvermeye suçun türüne göre farklı bir düzenlemeyi anayasaya aykırı olarak getiriyor. Suça göre koşullu salıverme olmaz. Salıverme bütün suçlara eşit uygulanır, böylece “Terörle Mücadele Kanunu”, şartla salıvermede cezaların türüne göre bir ayırıma giderek genel hukuk kurallarını çiğnemiş bulunuyor.

SHP (Sosyal Demokrat Halkçı Parti) Parti Meclisi Üyesi Seyfi Oktay, bu konuda şöyle diyor:

“Hukuk devleti, böyle kamu vicdanını yaralayan, dengesiz düzenlemelere olur vermez. Burada söz konusu olan, af değildir. Af olsa, suçun niteliğine göre bir ölçüde ayırı-

ma gidebilirsiniz. Burada yasama organının takdir yetkisi vardır, diyebilirsiniz. Ama burada bir suçu affetmiyorsunuz, şartlı tahliye konusunda genel bir düzenleme yapıyorsunuz. Bunun için bu konuda ayırıma gitmenin hukuk açısından bir izahı yoktur. Çünkü yapılan suçun niteliğiyle ilgili değil, bütünüyle cezaya yönelik bir uygulamadır. Bu nedenle bunda farklı bir uygulamaya gitmek, anayasadaki eşitlik ilkesine tümüyle aykırılık oluşturur.”

Hukuki yönden, anayasal prensipler yönünden 3713 sayılı “Terörle Mücadele Kanunu”nun “şartlı salıverilme” maddelerinin uygulama biçimi toplum nezdinde çok büyük haksızlıklar ve sonuçlar doğuruyor. MHP’li faşist çetelerle ve özgürlük tutsakları arasında 12 Eylül askeri faşist hukukunun yarattığı adaletsizliği kanunlaştırıyor. Yasama ve yargı kuvvetlerinin yetkilerini birbirine karıştırıyor. Kazanılmış hakları geri alıyor. Bu uygulamanın doğuracağı sonuçlar şöyledir: Türkiye ve Kürdistan büyük ve yarı-açık zindana dönüştürülüyor. Salıverilenler sadece kapalı zindanlardan, yarı-açık ve açık zindanlara sevk ediliyorlar. Şartla salıvermenin maddeleri düzenlenirken, devrimci-sosyalist, komünist ve Kürtlerin ve faşistlerin yargılandığı maddeler göz önüne alınarak ona göre düzenlemeye gidiliyor.

Şartlı salıvermeye ilişkin olarak Turgut Kazan yaptığı bir basın açıklamasında şöyle bir yorum yapıyor:

“Bu kanun 140, 141, 142 ve 163’üncü maddeleri kaldırmakla tarihsel bir iş yapıyor, ancak büyük yanlışlık ve haksızlıkları da beraberinde getiriyor. Şartlı salıverme kurumunu hukuka aykırı kullanarak şu anda adaletsizliklere başlandı. Suç türüne göre farklı cezalar verilir, o kadar. Suç türü esas alınarak şartlı salıverme uygulanamaz. İnfaz her suçluya göre ayrı değil eşit uygulanır. Bu uygulama komik oldu ve adaletsizlikler yarattı.

“Kanunun 17. maddesi kalıcı bir adaletsizliği ortaya koydu. 12 Eylül yargılamalarının getirdiği adaletsizliği adalet kabul eden ve ona bir adaletsizlik daha ekleyen bir uygulamadır bunlar. 12 Eylül yargılaması taraflara farklı baktı-

ğı için farklı hukuklar getirmişti. Beş insanı öldüren biriyle banka soyguncusu aynı maddeden yargılanıyordu. Şimdi beş insanı öldüreni serbest bırakıyor, banka soyguncusunu içerde tutuyorlar. Bu kanunla savunma kurumu büyük ölçüde zedelendi. Avukat sınırlaması bir yana, avukat-müvekkil görüşünün gözetim altında tutulması savunma hakkına müdahaledir...”

Suç türüne göre şartlı salıverme düzenlemesi yapılırken bilinçli olarak devlete karşı işlenmiş suçlar kapsamında olan 149. Madde, şartla salıverilmenin 1. maddesi içinde değerlendiriliyor. Bir devrimci-sosyalist, komünist ve Kürt yurtseveri bir savcı, polis ve asker öldürdüğü zaman devlete karşı suç işlemiş oluyor. Ancak bunu bir faşist yaparsa devlete karşı suç işlemiş olmuyor. Burada devlet, faşist olan memur ve kamu görevlilerini koruma altına alırken, devrimci-demokrat ve yurtsever olan memur ve kamu görevlilerini faşist saldırıların hedefi haline getiriyor. Öldürülen memur veya kamu görevlisi devrimci-demokrat ve yurtseverse katilinin alacağı ceza az olacaktır ve bu üstelikte terör suçu olmayacaktır. Bu açıktan devletin faşistlere, polisler ve diğer görevi katliam olanlara devrimci-sosyalist, komünist ve yurtseverleri infaz etme ve katletmede bir teşviiktir. Devrimci-sosyalist ve Kürt özgürlük mücadelesini önlemek için faşist devlet ve sivil faşist terörü teşvik etmek, terörü önlemeyecektir. Aksine devrimci şiddetin yükselmesini beraberinde getirecektir. “Şiddet şiddeti doğurur” genel prensibinde olduğu gibi. Devlet toplumu ikiye bölmüş durumdadır. Devrimci olanlar, faşist olanlar. Devrimcileri, komünistleri öldürmek suç değildir, faşistleri öldürmek suçtur. Öz olarak sergilenen mantık budur.

Bunu basına yansıyan bir örnekle vermek gerekirse daha iyi olacağı kanısındayım. Özellikle adaletsizliği toplum nezdinde derin yaralar açan katliamlar ve önemli tanınmış bilim insanları ve aydınlara yönelik bir noktada sergilemek toplumun yabancıları olmadığı bu sorunlarda kavratıcılığı daha kolay olacaktır.

“Terörle Mücadele Kanunu”nunda, “devlet aleyhine işlenen suçlar” şartlı salıverilmenin kapsamı dışında tutuluyor ve bunlar terör suçu olarak görülüyorlar. Yine “devlet aleyhine işlenen suçlar” bölümünde yer alan TCK’nın 149. maddesi faşistlere uygulandığı için kapsam dışı tutuluyor. Bu madde “Terörle Mücadele Kanunu”nunda terör suçunun içinde görülürken, şartlı salıvermede terör suçunun dışında görülmektedir.

Kanlı Maraş katliamında yüzlerce devrimci-sosyalist, komünist, Kürt ve Alevi emekçiyi katleden, tecavüz eden, ana karnındaki çocukları şişleyen, yakan, kurşunlayan; henüz yaşamının ayırında bile olmayan bebeleri kulaklarından ve kafasından duvara çivileyerek asan, insanlık dışı ve tüyler ürpertici bir vahşetle katliam, yok etme ve kıyım sergileyen faşist caniler tahliye edildiler. Çorum, Malatya ve Sivas’ta onlarca insanı öldüren ve Kanlı Maraş’ta sergiledikleri senaryonun aynısını da oralarda sergilemek isteyen faşistler tahliye edildiler. Halka ve devrimcilere işkence yapan, insanlık dışı uygulamalara tabi tutan MHP (Milliyetçi Hareket Partisi), TİT (Türk İntikam Tugayı), ETKO (Esir Türkleri Kurtarma Ordusu), diğer sivil ve devlet destekli faşist cinayet ve katliam odaklarının mensupları tahliye edildiler. Milliyet Gazetesi Başyazarı Abdi İpekçi’yi öldüren cani-katil Mehmet Ali Ağca, Balgat katliamını gerçekleştiren İsa Armağan Türkiye’ye geldikleri takdirde 10 yıl yatıp çıkacaklardır. CHP (Cumhuriyet Halk Partisi) milletvekili Köksaloğlu’nu öldüren O. Tüfekçi; 7 TİP’li (Türkiye İşçi Partisi) genci, işkence ederek, boğarak, gaz ve kurşunla katleden Haluk Kırcı ve Abdullah Çatlı; DİSK (Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu)’nun Genel Başkanı Kemal Türkler’i katleden Aydın Eryılmaz, Öğretim Üyesi Necdet Bulut’u katleden Miktat Şimşek; Bedrettin Cömert’i katleden Üzeyir Bayraklı ve Rıfat Yıldırım; canı sıkıldıkça adam öldüren ve 8 kişinin katili Ferhat Tüysüz; İTÜ (İstanbul Teknik Üniversitesi) otobüsünde iki devrimciyi indirerek kurşuna dizgen Cengiz Ayhan, Piyangotepe’de

kahve tarayarak 6 emekçiyi katleden Nurullah Akdoğan; Kayseri’de Fevzi Çakmak Mahallesi’nde olan Çalışkanlar Kiraathanesi’ni tarayarak 9 emekçiyi katleden, CHP Kayseri İl Başkanı Mustafa Kulkuloğlu’nu katleden, Av. Yusuf Aslan’ı öldüren ve Antalya’da Deniz Gezmiş’in avukatını öldürenler Mustafa Gülnar, Mehmet Memici Çetinkurt, Ali Karadağ, Muhsin Kahya tahliye oldular.

12 Eylül faşizminin ve devamcılarının hukuksuz, taraflı ve adil olmayan yargılamaları sonucu hiçbir ‘suçu’ olmayan ve isnat edilen suça göre ceza oranı çok yüksek olan devrimci, sosyalist, komünist ve Kürt yurtseverler halen zindanlarda ve daha da ağır koşullarda tutulmaktadırlar. Soygun yapan veya yardımcı olanlar 146/1’den idam ve müebbet hapis cezası aldılar. Örgüt yöneticisi ve üyesi olup da 146 ve 125. maddelerden idam ve müebbet hapis cezası alanlar halen zindanlardadırlar. Sahte belge ve tanıklarla, itirafçıların beyanlarıyla birçok devrimciye idam cezaları verildi. Kamuoyuna bunlardan yansıyanlar İlkay Erhan Çınar, Ali Özşarık ve şimdi hatırlamadığım birkaç kişi daha çarpıcı örnekler olarak basında günlerce yazıldılar.

Demokrat Dergisi’nin Mayıs 1991 tarihli, 12. Sayısında “Adalette Çifte Standart Sürüyor” başlığı altında verdiği bir derlemeye kısaca değinmede bulunacak olursak, yukarıdaki açıklamanın çarpıcılığını örneklemiş oluruz.

İlkay Erhan Çınar, tanık ve muhbirlerle dayanılarak idam cezasına çarptırılıyor. Davanın esas tanığı muhbir noterlik kanalıyla basına bir açıklamada bulunarak baskı ve tehdit sonucu yalan ifade vermeye zorlandığını belirtiyor. Bir tek bu yalancı tanığın ifadesine dayanılarak verilen idam cezasında Çınar, haksız olarak daha 9 yıl zindanda yatacaktır. Ancak Kanlı Maraş’ta yüzlerce insanı öldürdükleri delilleriyle sabit olan ve idam cezası almış faşist caniler, sırf faşist oldukları için tahliye edildiler.

7 TİP’linin öldürüldüğü Ankara-Bahçelievler katliamında yaralı olarak kurtulan ve daha sonra hastahane de ölüm-süzleşen Serdar Alten’in ifadesi şöyledir:

“9 Ekim 1978 günü Hacettepe Üniversitesi öğrencileri Faruk Ersan ve Salih Gevenci'nin Ankara Bahçelievler'deki dairesine silahlı baskın düzenlendi. Dairedeki 7 genci silah zoruyla elleri bağlanarak yüzükoyun yere yatırıldı. 7 genç eter koklatılarak bayıltıldı. Gençlerden Bursa Genç Öncü üyesi Osman Nuri Uzunlar boğularak, Bursa Merkez TİP İlçe Yönetim Kurulu üyesi Efraim Ezgin, Bursa Yenişehir TİP İlçe Başkanı Latif Can, Genç Öncü üyesi Hürkan Gürses vurularak öldürüldü. Genç Öncü Üyesi Serdar Alten, Faruk Ersan ve Salih Gevenci'yi yanlarına alarak evi terk eden saldırganlar, daha sonra Alten'i tekrar eve getirerek kurşunladılar ve öldü sanarak bıraktılar.” Faruk Ersan ve Salih Gevenci'i daha sonra kafalarından kurşunlanıp ölmüş olarak bulundular.

Bu katliamı gerçekleştiren Haluk Kırıcı ve Ahmet Ercüment Gedikli TCK'nın 450. Maddesinde 7 kez idam cezasına çarptırıldılar. Her iki insan taslağı faşist cani de 10 yıl yattıkları için şartla salıvermeden yararlanarak tahliye edildiler.

PKK (Partiya Karkeran Kurdistan) davasında sadece bir yaralama ve soygun olayına karıştığı iddia edilen Mustafa Karasu, 125. maddeden idam cezasına çarptırıldı. Halen zindanda yatmaktadır.

Doç. Orhan Yavuz'u ilerici olduğu için Erzurum'da bıçakla öldüren Samsun Ülkü Ocakları Başkanı Şaban Kılıç 15 yıl ceza aldı. Gözleri görmeyen Mehmet Eşber Yağmurdereli, bir soygunu planladığı gerekçesiyle 146/1'den önce idam ve sonra müebbet hapis cezası aldı. Halen zindanda yatıyor.

Dr. Necdet Bulut, Trabzon'da faşistler tarafında pusu kurularak Miktat Şimşek ve Mustafa Beyhan tarafından katledildi. Mithat Şimşek 15 yıl, Mustafa Beyhan 10 yıl ceza aldılar. Sacit Özdenak, okul mutemedinin soyulması eylemine katıldığı iddiası ile 146/1'den önce idam ve sonra müebbet hapse mahkûm oldu ve halen yatıyor.

Yazar Ümit Kaftancıoğlu, ilerici-demokrat bir aydın yazar

olduğundan faşist canilerce planlanarak katledildi. Faşist katil A. Mustafa Kıvılcım 36 yıl ceza aldı. CHP milletvekili Abdurrahman Köksaloğlu, Osman Tüfekçi tarafından taammüden öldürüldü ve 29 yıl ceza aldı. DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler, pusu kurularak, Abdül Samet Karakuş ve Aydın Eryılmaz tarafından vurularak katledildi ve katil faşist caniler 15'er yıl ceza aldılar. Bu faşist katillerin hepsi de tahliye oldular.

16 Mayıs 1979'da Ankara Piyangotepe'de kahve tarayıp 7 emekçinin katledilmesine yol açan ve gasp ettikleri taksinin şoförüne tecavüz eden kişiliği bozuk, fanatik faşist caniler 10'ar yıl ceza alıp tahliye oldular. Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul'u pusu kurarak katleden faşist caniler 10'ar yıl ceza aldılar. Ölüm makinası faşist caniler ve katiller sürüsünün hepsi şimdi dışarıdadırlar.

Faşist diktatörlüğün "Terörle Mücadele Kanununu" kamufle etmek için öne çıkardığı "cezaevlerini boşaltma" aldatmacası fazla yoruma gerek kalmaksızın, faşist devletin bu çifte standart politikalarıyla süregelen devrimci-sosyalist, komünist ve genel olarak sola olan düşmanlığını bir kez daha açığa vurmuştur.

Şartlı salıverilme sonucu zindanlarda 20 bin kadar hükümlü ve tutuklu serbest bırakıldı. 12 Nisan 1991 tarihinde zindanlarda 52 binin üzerinde hükümlü ve tutuklu vardı. 1 Ocak 1991 tarihi itibarıyla; Adalet Bakanlığı, 45 bin 339 hükümlü ve tutuklu bulunduğunu açıkladı. Buna 141, 142 ve 163. Maddelerden ceza alan ve yargılanan 3 bin 316 kişi eklendiğinde 48 bini aşıyor. Ayrıca 1 Ocak ve 12 Nisan tarihleri arasında tutuklananlar göz önüne alınınca hükümlü ve tutuklu sayısı 52 bini aşıyor.

1 Ocak 1991 tarihine kadar;

45 bin 339 hükümlü ve tutukludan; 29 bin 483'ü hükümlü, 15 bin 846'sı tutuklu bulunuyor. 141, 142 ve 163. Maddelerden 3 bin 316 hükümlü ve tutukludan; 1,652 hükümlü ve 1,664 tutuklu bulunmaktadır. Buna göre 31,145 hükümlü ve 17,510 tutuklu olmak üzere toplam hükümlü ve tutuklu

sayısı 48,665'tir. 1 Ocak'tan itibaren tutuklananlar da göz önünde tutulduğu takdirde halen zindanlarda 30 bini aşkın hükümlü ve tutuklu bulunuyor. Zindanları boşaltıyoruz ve zindanlar boşaldı diye atılan naralar birer aldatmacadan ibaret olduğu meydandadır.

Bir aylık bir süreden sonra Adalet Bakanı, "aksaklıklar düzeltilebilir" diyerek açıklamalarda bulundu. Bakanlığa bağlı kurum ve kişilerden kanunun eksikliklerini düzeltmek amacıyla görüş isteminde bulundu. Anayasa Mahkemesi'nin bu hilkat garibesini bozmanın önüne geçmek için yeni kanun girişimleri bile başlatıldı. Çalışmalar kamuoyuna yansıyınca inkar ettiler.

Adalet Bakanı'nın kendisi bile kanunun eksiksiz bir kanun olduğunu kabul etmiyor. Kanunun ilk eksikliği olarak mükerrer suçlularının bir bütün kapsam dışında bırakılmasında bulundu. Bu konuda yapılan bir çalışma Adalet Komisyonu'nda kabul edilerek meclise gönderildi. Kanunun getirdiği eşitsizlikler bir yana, zindanlardan çıkan insanlar, halen cezalarıyla birlikte yaşıyorlar. Çünkü kanun bırakılanların cezalarını bütün sonuçları itibariyle bırakıyor, ortadan kaldırmıyor. Bunun için bundan sonraki yaşamlarında bu insanların geçmişleri önlerinde sürekli bir engel oluşturacaktır. Bunun önüne geçmek için bir sicil affı veya düzenlemesi mutlaka gereklidir.

Kanuna yönelik tepkiler kitlesel olarak en fazla Kürtlerden geldi. Bir bütün olarak tepkiler ve eleştiriler görkemli kitlesel bir tepkiye bürünmediyse de geniş bir kesimi kapsayan boyuttaydı. Özellikle özgürlük tutsaklarının aileleri ve yakınları protestolarını dile getirdiler. Basın toplantısı, imza kampanyası, mektup yazma, telgraf çekme, açlık grevi ve meclise kadar gitme gibi etkinlik ve eylemlerde bulundular. HEP ve İHD çeşitli girişimlerde bulundu. Özellikle hukukçular kanunun getirdiği sakıncaları kamuoyuna sergilediler ve gerekli duyarlılığı gösterdiler. Sosyalist basın kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, özel sayı ve her sayılarında konuya eğilip eleştiri ve karşı çıkışlarını

işlediler. Ayrıca toplumu bu saldırı ve terör içerikli kanuna karşı mücadeleye çağırdılar. Zindanlarda basın açıklamaları, ilanlar ve mektupların yanı sıra çeşitli süreleri kapsayan açlık grevleri oldu. Zindanların etkili olarak eylem ve açlık grevlerine yönelmesinin sebebi, devrimci-sosyalist, komünist ve Kürt yurtseverlerin bir af istedikleri gibi yansıtılsa ve propaganda edilse bile, esas olarak siyasi geleceklerine ve onurlu mücadelelerine gölge düşürmemek içindir. Bunun için toplu, aynı dönem ve süreye denk gelen bir eylem sergilenemedi. Şartlı salıverme zindanlardaki özgürlük tutsakları için çok özgün bir durum ortaya koymaktadır. Yasayı protesto etmek için bunlar yapılırken, Anayasa Mahkemesi'ne de iptal ve bozma yönlü başvurular yapıldı.

Anayasa Mahkemesi'ne yapılan ilk başvuru kararı İstanbul 2 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi tarafından alındı. Mahkeme, "TMK'nın Geçici 4. Maddesinin (a) ve (b) bentleri ile cezaların indirimine ilişkin oranların anayasanın eşitlik prensibini ele alan 10. Maddesine aykırı olduğunu kabul ederek, Anayasa Mahkemesi'ne başvurma kararı aldı. Ardından Ankara 2 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi yine anayasanın eşitlik prensibine aykırı olarak görüp Geçici 4. Maddenin (a) ve (b) bentleri için Anayasa Mahkemesi'ne iptal için başvuru kararı aldı. Erzincan Sıkıyönetim Mahkemesi aynı gerekçeyle, avukatlar açık görüş genelgesinin iptali için başvurdular. İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi, kanunun 7, 8 ve 10. Maddelerinin iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvuru kararı aldı.

İstanbul Barosu hukukçularının hazırladıkları raporda; "Basınla ilgili 6, 7 ve 8. Maddelerin son fıkraları 'eşitlik', 'kanunilik', 'şahsılık' ilkelerini çiğnediği için anayasanın 29/3: Maddesine aykırıdır. Kanunun 10 ve 14. Maddeleri savunma hakkını sınırladığı için anayasanın 36. Maddesine, kanunun 7/4 ve 9. Maddeleri 'genel müsadere cezası' getirdiği ve mülkiyet hakkını çiğnediği için anayasanın 38, 2 ve 35. Maddelerine aykırıdır" açıklamasını içeren

50 sayfalık bir raporu SHP'ye sundular. SHP bu rapordan sonra, hazırladığı kanunun iptali için bir dosyayı Anayasa Mahkemesi'ne sundu. SHP'nin başvurusunun içeriği kısaca şöyledir:

3713 sayılı "TMK", "torba kanun" olarak değerlendiriliyor. Terörle mücadele ve terörün önlenmesi amacıyla demokrasi ve özgürlükler bedel olmamalıdır. "Hukuk devletin varlığı ve korunması yönünden, terörle mücadele kadar bu mücadelenin hukuki yollarla yapılması, demokratik hukuk kurallarının dışına çıkılmaması da önemlidir. Her sanık suçlu değildir. Her terör sanığı da suçlu değildir. Aksine her sanığın cezalandırılmasını sağlayacak düzenlemeler getirmek, bir başka teröre, yani devlet terörüne veya adli teröre yol açar."

TMK'nın hukukun genel kuralları ve demokratik siyasal yaşamla çelişen birçok hükmünün anayasaya aykırılık taşıdığı ve bağrında çelişkiler taşıdığı vurgulanarak kanunun tanımına ilişkin şu değerlendirme yapılıyor:

"Tanımda kullanılan sözcük ve terimler; kaypak, kapsamı ve yasal, hukuksal çerçevesi belli olmayan, bilimsel ve hukuksal olarak 'terör' kavramı ile ilgisiz ve herhangi bir 'suç' tipine uygun bulunmayan eylemin, eylemlerin dahi 'terör suçu' sayılması olasılığını yaratacak nitelikte sözcük ve terimlerdir."

Kanunun basına yönelik ağır parasal ve cezai yaptırımlar getiren maddelerinin anayasanın eşitlik, cezaların kanuniliği, şahsiliği kurallarına aykırılık oluşturduğu ve basın özgürlüğüne vurgu yapılan başvuruda;

"3713 sayılı kanunun 'suçluluk olasılığını' yaygınlaştıran düzenlemeleri göz önünde bulundurulacak olursa, süreli, süresiz yayınların 'haber verme hakkını' kullanmaları nedeniyle sık sık büyük para cezaları ödemek zorunda kalmaları sonucunu yaratacaktır. Böylece yayın sahiplerinin ödemek zorunda kalacakları para cezaları 'yayın hakkını engelleyici', hiç değilse 'zorlaştırmacı' nitelik taşımaktadır. Bu tür cezaların ulaşacağı miktar, tüzel kişi olsun, gerçek

kişi olsun, yayıncının yayına devamını engelleyecektir.”

Kanunun savunma hakkını ve savunmanın gizliliği ilkesini ortadan kaldırdığını belirterek ve Geçici 4. Madde ile şartla salıverme de eşitsizlik ve koşulların ağırlaştırıldığı vurgulanarak şöyle deniyor:

“Af, esas olarak siyasi suçlar için öngörölmüş bir hukuksal kurumdur. Böyle olduğu halde genellikle siyasi suçları cezalandıran maddelerle ilgili suçlarda süreyi uzun tutmak, bu atıfetten daha az yararlandırmak, kurumun getiriliş nedeni ve amacı ile bağdaşmamaktadır. Aksine bir düzenlemenin getirilmiş olması, hukukun ilkeleri ve anayasa kuralları ile çatışmanın varlığını tartışmasız kılmaktadır.”

Ankara 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi’nin başvuru gerekçesi şöyledir: Devrimci-sosyalist, komünist ve Kürt yurtsever hükümlü ve tutukluların şartlı tahliye kapsamı dışında tutulmasının, anayasanın, hukuk devleti ve eşitlik ilkelerinin yanı sıra, “cezanın infazına ve kişinin topluma uslandırılarak kazandırılmasına yönelik meşruten (şartlı) tahliye müessesesinin amacına” ters düştüğünü bildirdi. 2 Mayıs tarihinde Anayasa Mahkemesi’ne gelen ve oy birliğiyle alınan kararda;

“Geçici 2. Madde (son fıkrasındaki geçici birinci maddeye yapılan atıf hükmü hariç) ve Geçici 3. Madde hükümleri, bu hükümlüler hakkında da uygulanır denilmekte olup, belirtilen geçici maddelerin incelenmesinde, geçici 4. Madde de gösterilen suçlardan hükümlü bulunanların cezalarına ilişkin infaz sürelerinin, Geçici 1. Maddede öngörölen sürelerden mislilik arz eder şekilde farklılık gösterdiği ortadadır. 3713 sayılı kanunun (infaz kanunu) 19. Maddesinin gelişimi dikkate alındığında, hakkındaki mahkûmiyet hükmü kesinleşip eylem (suç) ile ilişkisi kesilen ve statüsüne giren kişinin, aynı genel koşullarda cezalarını çekmesi, meşruten tahliye şartlarının da aynı konumda bulunan tüm hükümlülere uygulanması gerektiği yolundaki hukukun genel prensiplerine aykırı olduğu gibi, mahiyeti itibariyle suçun niteliği ve vasfıyla ilgili olmayıp, bütünüyle cezanın infazına ve ki-

şinin topluma uslandırılarak kazandırılmasına yönelik meş-
ruten tahliye müessesinin amacına da ters düşmektedir.”

Aynı konumda bulunan hükümlülerin işledikleri iddia edi-
len suçların vasfına göre iki ayrı gruba ayırarak infazda
farklı uygulamalara gidildiği anımsatılan kararda, anaya-
sanın 2. Maddesinde belirtilen “hukuk devleti” ile 10. Mad-
desinde belirtilen “herkesin ayırım gözetilmeksizin kanun-
lar önünde eşitliği” ilkelerine aykırı olduğu belirtiliyor. Bu
yorumlardan yola çıkılarak Geçici 4. Maddenin (a) ve (b)
bentlerinin iptali için Anayasa Mahkemesi’ne başvuruluyor.

Eski CHP Hükümeti Gümrük Bakanı Tuncay Mataracı
Geçici 4. Maddenin (c) bendine denk düşen konumundan
dolayı Anayasa Mahkemesi’ne başvurdu. Mahkeme, Yüce
Divan sıfatıyla yargılamayı ele alıp eşitlik prensibinden yola
çıkarak Bakan’ın cezasını bozdu ve tahliyesine karar verdi.

Anayasa Mahkemesi yapılan başvuruları ayrı ayrı ele
alarak inceleyecek ve aynı dönemde karara bağlayacak.
15 Mayıs’ta TMK ve şartlı tahliyeyi esastan incelenmek
üzere karar aldı ve dosyalar raportöre verildi. Şimdi Ana-
yasa Mahkemesi’nin vereceği karar beklenmektedir. Bun-
dan dolayı bu kanun henüz tamamen kurumlaşmış ve yü-
rürlüğe girmiş değildir.

Haziran 1991

“TERÖRLE MÜCADELE KANUNU” DEVLET TERÖRÜ KANUNUDUR*

Yıllardan bu yana dünyada ve Türkiye’de, Türk “demok-
rasisi”nin “büyük ayıplarından biri” olarak gösterilmiş ve
üzerinde çok konuşulup, tartışılmasına rağmen bir türlü
ortadan kaldırılmamış olan, faşist İtalyan ceza kanunun-
dan ödünç alınan, Türk Ceza Kanunu’nun 141 ve 142.
maddeleri gibi, düşünceyi ve düşüncenin yayılmasını ve
bu amaçla örgütlenilmesini yasaklayan anti-demokratik
maddelerin “kaldırılması” ve zindanların “boşaltılması” de-

magojisi eşliğinde, yangından mal kaçırır gibi jet hızı ile hazırlanan ve yasalaştırılan “Terörle Mücadele Kanunu” toplumu içine alan esaret mengenesini daha da sıkıştırdı.

İktidar partisi faşist ANAP yöneticilerinin ve faşist devletin resmi görevlilerinin iddia ettiklerinin aksine, bu yasa “demokratikleşme yolunda atılmış bir adım” değildir; kötü ünlü faşist 141 ve 142. maddeler daha da ağırlaştırılarak bir başka isim altında “Terörle Mücadele Kanunu” içine sokulmuş olduğu gibi, bu kanunla getirilen bir dizi yeni anti-demokratik hüküm ile 12 Eylül faşist darbesinden bu yana yaratılmaya çalışılan sağır ve dilsizler toplumuna ulaşmak yönünde bir adım daha atılmış oldu.

Bu yasa -bir avuç mutlu azınlık dışında- toplumun bütün kesimlerine yönelik bir saldırıdır; kendisine her türlü zor'u ve terörü kullanma hakkı veren, insanları sokak ortalarında, evlerinde yargısız-sorgusuz kurşunlayarak veya işkencehanelerde işkenceyle öldüren siyasal iktidar, bu teröre karşı direnen, en sıradan demokratik ve insansal haklar için mücadele eden, konuşan, yazan, çizen herkesi “terörist” ilan ederek, bu eylemlere katılan herkese en ağır cezaları verme “hakkı”nı kendisi için “yasal” güvence altına alıyor.

Bu yasa ile basın üzerindeki sansür ve oto-sansür daha da pekiştirilerek, basının siyasal iktidarın işine gelmeyecek bir haberi yayınlamasının dahi önüne geçilmeye çalışılıyor.

Kurulacak demokratik kitle örgütü, siyasal parti, hatta ticari kuruluşlar bile sudan bahanelerle, “terör örgütlerine yardım ettikleri” vb. gibi “gerekçeler”le kapatılabiliyor, malvarlıklarına el konulabiliyor, üyeleri ve sorumluları çeşitli hapis ve ağır para cezalarına çarptırılabilir.

*Yazı, zindandan tahliye olduktan sonra bir kamulaştırma eylemini gerçekleştiren ve bu eylemden dolayı katil polis tarafından yargısızca infaz edilen ölümsüz yoldaşım Enver Tağaç ile benim kanuna ilişkin, Haziran 1991 tarihinde basına gönderdiğimiz bir mektirdir. Ölümsüz yoldaşım Enver Tağaç'ı ve devrimci mücadelesini saygıyla anarak...

Esas olarak Kürtçe konuşmayı dahi yasaklamayı amaçlayan, ancak fiilen uygulanamaz duruma gelmiş olan Türkçe'nin dışındaki dillerden yayın yapılamayacağına ilişkin yasanın "kaldırıldığı" iddia edilirken, bilimsel olarak tartışma götürmez bir doğrulukla tanıtlanmış olan ve bütün dünyanın bildiği TC'nin birden çok, farklı uluslardan veya ulusal ekollerden (azınlıklardan) meydana geldiği gerçeğinden hareketle yayın yapmak vb. dahi "hangi yöntem, maksat ve düşünceyle olursa olsun Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı hedef alan yazılı ve sözlü propaganda" olarak addedilip, bunları yapanlar hakkında hapis ve ağır para cezaları öngörülüyor. TC'nin kuruluşundan bu yana (öncesini bir yana bırakalım) pek çok katliama/soykırıma maruz kalmış, sürülüp yerinden-yurdundan edilmiş, aşağılanmış; horlanmış, en insanlık dışı koşullarda yaşamaya mahkûm edilmiş Kürt halkının, bugün de en küçük bir demokratik hakkı dahi yok. Yüzyıllardan bu yana sürdürülmekte olan koyu asimilasyon politikasından en küçük bir sapma yok. Kendi diliyle eğitim yapma, haberleşme, sosyokültürel etkinliklerde bulunma hakkı elinden alınmış, nüfus yoğunluğu on milyonları bulan tek halk, belki de Kürt halkı. (Turgut Özal Batı Avrupa Birliği toplantısında yaptığı konuşmadan sonra bir gazetecinin sorusunu yanıtlarken Kürt halkının "tamamen asimile olduğu"ndan bahsetti; eğer öyleyse neden daha birkaç ay öncesine kadar Kürtçe konuşma dili dahi yasaklanmıştı). Ve bütün bunlara karşı direnmekten, özgürlük ve demokrasi için mücadele etmekten bir an için bile vazgeçmemiş olan Kürt halkının sesinin dünyada ve Türkiye'nin diğer yerlerinde duyulması terör yasasıyla önlenmeye çalışılıyor.

Bu yasa ile en ilkel ve en şerefsiz mesleklerden biri olan 'muhabirlik' sayısız koruyucu ve teşvik edici tedbirlerle cazi hale getirilip, tam bir kurum halini alması sağlanarak, toplumun bütün bireyleri "devletin yüce çıkarları için" (!) (aslında mutlu azınlığın çıkarları için) birbirini gammazla-

yan, birbirine karşı sürekli güvensizlik besleyen kuşkucu insanlar haline getirilmek isteniyor. Hem bu aşağılık 'meslek' güvenceye alınıyor, hem de topluma bir paranoya sendromu şırınga ediliyor.

Yaratılan "toplu suç" kavramına dayanılarak şu veya bu nedenden ötürü -işkenceciliği ile meşhur- Türk polisinin eline düşen birden çok sayıda insanın günlerce işkence tezgahlarından geçirilmesi yasal güvence altına alınıyor. İşkenceciler, devlet terörü uygulayan kolluk kuvvetleri çok yönlü olarak koruma altına alınarak işledikleri suçlar teşvik ediliyor. Cuntacı general faşist Kenan Evren'in başlattığı, işkencecilerin açıktan ödüllendirilmesi geleneği geliştirilerek sürdürülüyor böylelikle. Ve yanı sıra işkencecilere bir de "tanık" sıfatı yakıştırılarak bunların mahkemelerde, kapalı duruşmalarda verecekleri kasıtlı ifadeler "delil" olarak kabul ediliyor.

Bu yasa ile insanlar -burjuva hukukun dahi temel prensiplerine aykırı olarak- yasalar ve mahkemeler karşısında çeşitli kategorilere ayrılarak, "olağanüstü mahkemeler" kavramına süreklilik kazandırılıp hukukun çifte standartlı uygulaması kalıcılaştırılıyor. Savunma hakkına çok yönlü olarak müdahale edilip, bu hak tamamen ortadan kaldırılmaya çalışılıyor.

Ceza infaz kurumları arasında ayırım yapılarak, bu kanunla tamamen keyfi bir şekilde cezalandırılacak olan insanlar, toplumdan tecrit edilmiş, en insansal hakların dahi yok sayıldığı, hücre yapısına dayalı ceza infaz kurumlarına konuluyor ve çifte standart infazının uygulanmasında da kendisini gösteriyor. Getirilen yeni infaz uygulamasıyla politik tutsakların düşünceleri, düşünce üretmeleri ve bunları açıklamalarının önüne geçilmeye çalışılıyor. Siyasal tutsaklara pek çok anti-demokratik, temel insan haklarını dahi hiçe sayan yaptırımlar getirilmekle kalınmıyor, ama aynı zamanda, siyasal tutsaklar, general eskisi katil faşist Kenan Evren'in de gönlünü hoş edecek tarzda (zira bu şahıs yine siyasal tutsaklardan daha fazlasını asama-

diği için hayıflanmaya başladı) yavaş yavaş çürümeye ve ölüme terkediliyor.

Öte yandan bu yasa çıkarılırken temel demagoji malzemelerinden biri olarak kullanılan ve yasanın bundan dolayı çabucak (öyle ki bir tartışma ortamı dahi oluşmasına olanak tanımayacak bir çabukluk) çıkarılmak istendiği gibi bir görünüm verilen zindanların “boşaltılması” demagojisi de şimdi tamamen ortaya çıkmış bulunuyor. Pek çok aydının, bilim insanının katili, toplu katliamların sorumlusu (daha doğru bir ifadeyle, sorumlularından olan) insanlıktan uzak cani faşistler -muhtemelen kendilerinin ilerde yeniden kullanılabileceği hesabıyla- serbest bırakılırken, halkın çıkarlarını savunmaktan, faşist (sivil veya resmi) teröre karşı çıkmaktan, bunlara karşı mücadele etmekten, işkencenin ve her türden anti-demokratik uygulamanın ortadan kaldırılıp, demokratik, insanca, sömürsüz bir toplum düzeni kurulması için ve Kürt halkının özgürlüğü için mücadele etmekten başka hiçbir “suç”ları olmayan yurtsever, devrimci-sosyalist, komünistler bir kez daha cezalandırılıyor.

Böylelikle 1980 sonrasının İstiklal Mahkemeleri (ki bunlar, farklı dinsel motivasyonlar bir kenara atılırsa, Ortaçağ’ın Engizisyon Mahkemeleri’nden farklı değillerdi) olan 12 Eylül faşist mahkemelerinin verdiği hukuk dışı, tamamen keyfi kararlar (tarihin cilvesi, bu mahkemeler şimdi, bir dönem gözünü kırpmadan verdiği kararlardan “rahatsızlık duymuş olmalı” ki, kanunun geçici 4. Maddesinin iptali için Anayasa Mahkemesi’ne başvurdular) bir kez daha onanarak, 12 Eylül faşizminin iğdiş ettiği burjuva hukuk kuralları bir kez daha iğdiş edildi. Ve şayet Anayasa Mahkemesi kanunu iptal etmezse, 10 yıllardır içerde tutulan binlerce politik tutsak -aynı tarihlerde tutuklanmış ve aşağı yukarı aynı cezalara çarptırılmış faşistler bırakılmış olmasına rağmen- yıllarca daha kalmaya devam edecekler.

Faşist Türk Devletinin her türden ayrımcılığın kaldırılmasına, insan hakları ihlallerinin sona erdirilmesine, evrensel-demokratik ve insan haklarının tanınmasına vb. ilişkin

pek çok (adlarını burada saymaya gerek yok) uluslararası sözleşmeye imza attığı, bunlara uymayı taahhüt ettiği biliniyor. “O halde bu uluslararası sözleşmelerle açıktan, taban tabana zıt olan bu yasa ve uygulamalarda ne oluyor?” diye sorulabilir. Gerçekte faşist Türk Devleti imzaladığı bu uluslararası sözleşmeleri hiçbir zaman gözetmemiştir. Sözleşmelerin imzalanması uluslararası kamuoyunu aldatıp çeşitli türden özel çıkarlar elde edilmeye çalışılmasından başka bir şeyi amaçlamıyor. Faşist Türkiye Cumhuriyeti’nin tarihinde hiçbir zaman demokratik bir toplum düzeni niyetlenmemiş, düşlenmemiş ve kurulmamıştır. Tek parti diktatörlüğü döneminin ardından gelen süreç, faşist generallerin 10 yılda bir gerçekleştirdikleri faşist darbelerle doludur. Bu darbelerin her biri, Türkiye’yi emperyalistlere peşkeş çekmeye, daha fazla bağımlı hale getirmeye ve devrimci-demokratik muhalefeti ezmeye hizmet etmiştir.

Siyasal iktidarın bugünkü sahipleri, eğer bazı hakları tanımak zorunda kalıyorlarsa, bu, onların istediğinden değil, demokrasi ve özgürlük mücadelesi veren çeşitli toplumsal tabakaların mücadelesinden ve bu mücadelenin yaptığı baskıdandır. Ve tersi, eğer toplum egemenler tarafından bir cendere içine alınmak isteniyorsa ve bundan belirli bir mesafede alınmışsa, bu, toplumun suskunluğundandır. Demokrasi ve özgürlük yalnızca ve ancak emekçilerin öz mücadeleleriyle elde edilebilir.

Bu yasa ile toplumu içine alan cendere daha da sıkıştırılıyor.

Bu yasa ile insanlığın en eski en doğal haklarından biri olan konuşma hakkı dahi ortadan kaldırılıyor.

Bu yasa ile devlet terörü meşrulaştırılırken, (sivil veya resmi) faşist örgütlerin dışındaki bütün örgütlenmeler ya tamamen legalitenin dışına itiliyor, ya da sürekli bir tehdit altında tutuluyor.

Bu yasaya karşı mücadele etmek, demokrasiden ve özgürlüklerden yana olan herkesin en doğal görevlerinden olmalıdır. Kayıtsız kalamayız.

“Demokrasi” teranelerinin sahteliği defalarca açığa çıkmış bulunuyor ve bugünkü siyasal faşist iktidarı ellerinde bulunduranlar işgal ettikleri konumlarını korudukları sürece, Türkiye’de siyasal iktidardan demokrasi beklenmemelidir. Demokrasi ve özgürlük, bunlar için mücadele eden geniş toplumsal kesimlerin devrimci mücadeleleriyle kazanılacaktır. Ama faşist siyasal iktidar, kölelik, esaret ve sömürü düzenini her gün biraz daha koyulaştırmaya çalışıyor. Çıkarılan son yasa, devrimci-demokratik muhalefetin işlemez kıldığı bazı yasaların yerine, çeşitli boşlukları doldurmak ve gelişmekte olan devrimci-sosyalist, komünist, demokratik ve yurtsever Kürtlerin oluşturduğu kitle muhalefetine önünü almayı amaçlıyor. Ve dolayısıyla 12 Eylül faşist darbesinden sonra kurulan polis devletinin daha da pekiştirilmesinden başka bir şeye hizmet etmeyecek.

“Ya örs olmalı(yız), ya çekiç!

... örs olmak istemeyen, çekiç olmalıdır.”

Haziran 1991
Hüseyin TORUN
Enver TAĞAÇ

ÖZEL SAVAŞIN BİR TAKTİĞİ OLARAK ŞARTLI TAHLİYE ÜZERİNE

Kürt özgürlük tutsakları zindanlarda bırakıldı. Bu konu bizi de açıktan ilgilendirdiği için ve halen güncelliğini koruduğu için kısaca yaklaşımımızı belirtme ihtiyacı duyduk. Yazıyı ele alırken kendimi halen zindanda olan bir özgür tutsak olarak addediyorum. Bedenimiz dışarıda ama düşlerimiz ve beynimiz zindanda bir yanıla halen tutsaktır.

Kürdistan’da ulusal kurtuluş savaşının gelişmesiyle birlikte TC, özel savaşı derinleştirerek (...) tikanıklığı gidermek için yeni önlemleri, yasaları gündemleştirdi. Geçen yıl işi savaş kararnameleriyle bir adım daha tırmandırdı.

Ancak SS kararnameleleri Kürt halkının direniş duvarına çarptı. Bu, devletin alışık olmadığı bir durumdu. Şimdiye kadar yasalar çıkarılmış, halk boyun eğmemiştir. Baskı ve zulüm Kürt halkını geriletemeyince, devlet daha fazlasına ihtiyaç duyar olmuştur. Ayrıca örgütsüz de olsa Türkiye’de emekçi sınıflar ve ezilenler sesini yükseltmeye, hak arama mücadelesine ivme kazandırmaya başlamıştır. Girdiği bunalımı aşamayan ve içine girdiği çıkmazı derinleşen faşist devlet, özel savaşı biraz da Türkiye’ye taşırmayı içeren ve amaçlayan terör kanununu gündemleştirdi.

TC içten ve dıştan saldırılarla PKK’yi zorlayıp uysallaştırmaya, düzenin çarkları içine çekmeye çalıştı. Devlet şiddeti tırmandırırken bir yandan da elinde rehin olarak tuttuğu özgürlük tutsaklarını kullanmaya ve bunlar aracılığıyla da PKK üzerinde baskı kurmaya kalkışıyor. Yükselen ulusal kurtuluş mücadelesine karşı “Kürtlerle ilişkilerini düzeltmenin” ve halkı pasifize etmenin bir aracı olarak düşünülen tutsakların salıverilmesi, istenen hesapların tutmamasıyla PKK’lilerin içerde alıkonulmasına dönüştü. Çünkü, ne Kürdistan’daki mücadele sınırlandırılabilmişti ve ne de PKK kontrole alınabilmişti.

Devlet tümüyle anti-demokratik olan ve halka saldırıyı yasallaştıran terör kanununu çıkarmak için özgürlük tutsaklarını topluma karşı koz olarak kullandı. Halkın dikkatlerini içerdekilerin çıkması üzerinden yoğunlaştırıp kanunu tartıştırmadan aceleyle aradan çıkardı. Salıverilenlerin karşılığı terör kanunu oldu. Bu da emekçi ezilen halk güçleri için oldukça yüksek bir bedeldi.

Ancak özgürlük tutsaklarının salıverilmesinde sorunlar vardı. Cani faşistleri çıkarmak için olmadık cambazlıklar sergilendi. Tüm burjuva partilerin buna itirazları da yoktu. Kendileri için tehlike oluşturmayan diğer kesimler de fazla sorun değildi. Ama PKK’lileri rehin olarak tutmalıydılar. Buna da burjuva partilerinin itirazları yoktu. Ancak açıktan Kürtleri hedefleyen böyle bir siyasi tercihin sonuçları da ağır olacaktı. Kürt ayrımı yapmıyoruz havasını verdirmek

için 146. Maddeyi de şartlı tahliyenin dışında tuttular. Devrimci-sosyalist güçlere olan düşmanlıklarının yanında ağır basan yanlardan birisi de bu oldu.

(...)

(...) Özellikle Kürdistan'da ve Türkiye'nin birçok yerinde örgütlü, kitlesel açlık grevleriyle terör kanunu protesto edilmiş ve zindanlardaki tutsaklara yönelik farklı uygulamalar deşifre ve protesto edilmeye çalışılmıştır. Demokratik ve devrimci-sosyalist çevreler sorunu gündemde tutmaya ve kamuoyu oluşturmaya çalışmıştır. (...) Oluşan kamuoyu ve tartışma götürmez hukuki olmayan nitelikten ötürü Anayasa Mahkemesi şartla salıvermeyle ilgili geçici 4. Maddenin bazı bölümlerini bozdu.

(...) Fakat, Anayasa Mahkemesi kanunun aynı maddesinin ve bendinin içinde bulunan Kürt tutsaklarının ceza aldığı 125. Maddeyi cimbızlayıp görüşme dışı bırakılmıştı. Gerekçesi de bu maddeyle ilgili başvurunun olmamasıydı. Bu tamamen kandırmaca ve gerçekleri kitlelerin gözünden kaçırmadır. Madem ortada eşitliğe aykırı bir durum var ve gecikmesiyle insanlar mağdur oluyor, önlerine gelen yasa-yı neden böldüler? Kanunu tümüyle görüşüp karara bağlama yetkileri de var. Ve 125. Maddenin böyle bir açıktan yararlanılarak gerekli indirimden yararlandırılmayacağı değme hukukçunun bile aklına gelmemiştir.

Her yönüyle açık olan bu eşitsizlik niye tümüyle giderilemedi?

Soruna doğru yaklaşmak, işi hukuki formalitelerin içinde boğdurmamak gerekiyor. Kanunlar egemen sınıfların ihtiyacına göre oluşturulur ve işletilir. Mevcut kanunlar devlet çıkarlarını, siyasi iktidarı bir kenara atacak değildir. Güncel politik çıkar ve beklentilere cevap vermek zorundadır. TC, ulusal kurtuluş savaşına yüklenip belli sonuçlara gitmek istiyor. Anayasa Mahkemesi bunu izleyip gözetecektir. Çok

yönlü bir saldırı ve planların yapıldığı bu dönemde hukuk deyip devletin ihtiyaçları, beklentileri herhalde bir kenara atılacak değildi. Ve devlet bu mahkemeye de baskı yapacaktı. Ayrıca Türkiye’de faşistinden burjuva solcusuna, basınından her kurumuna kadar devletin ve ülkenin birlik ve bütünlüğü dendiği zaman akan sular dururdu. Ortada faşist diktatörlüğe karşı savaşanlar vardı. Hukuk, eşitlik, insan hakları ve demokrasi biraz daha bir kenarda bekleyebilirdi. Bu, Türkiye’de egemen olan bir anlayıştır.

Kürtler Türk hukuk sisteminde yoktur. Sürgünlerine, kırımlarına yönelik çıkarılan kanunlarda bile adları geçmez. Ayrıca mevcut kanunların uygulanması Türkiye ve Kürdistan’da hep farklı olmuştur. İstiklal Mahkemeleri bilinmektedir. Devlet Kürdistan’da baskıyı tırmandırdığında Türkiye’deki muhalif güçlere de bir şeyler düşmüştür. Kürdistan’daki İstiklal Mahkemeleri yüzlerce Kürt’ü ipe çekerken, Türkiye’de bu olmamıştır. 12 Eylül sonrası Diyarbakır sıkıyönetim mahkemelerinin verdiği cezalar hiçbir yerle kıyaslanmayacak ağırlıktadır. Kanunlardan Kürtlere düşen pay her zaman ağır olmuştur. Kanunların böyle uygulanmasını devlet istemiş ve bu işin yürütücüleri de dönemin gereklerine yanıt vermişlerdir. Mevcut kanunların bir kenara atılmasını, işkence ve terörü anlatımımızın dışında tutuyoruz. Cumhuriyet dönemi Kürt ayaklanmaları sırasında Türk basınına biraz göz atılırsa ne demek istendiği biraz daha iyi anlaşılır. Köylerin nasıl yakıldığı, halkın nasıl kırılıp kovalandığı övünüle övünüle bolca anlatılmıştır ve yazılmıştır. Bugün yaşananlar da farklı değildir.

(...) Şartlı salıverme nasıl ki özel savaşın bir taktiği olarak gündeme geldiyse, Kürt özgürlük tutsaklarının da zindanlarda tutulması çabaları da faşist Türk Devletinin bir taktiğidir. Devlet Kürt tutsaklar üzerindeki hesaplarından vazgeçmiş değildir. Kürdistan’da gelişmeler oldukça hızlıdır. En önemlisi de Kürt sorunu söz konusu oldu mu ne hukuk kalır ne de kamuoyu. Bu açıdan soruna sahip çıkması gereken devrimci-sosyalist, demokrat ve komünist çevreler

işin peşini bırakmamalı ve gerekenleri yapmalıdır. Faşist Türk Devleti, Kürt özgürlük tutsaklarını bu çıplak ve utanç verici, adil ve eşit olmayan eşitsiz tutumu sergilemeyi göze aldığına göre; önümüzdeki süreçte Kürdistan'daki özel ve kirli savaş daha üst boyutta kanlı ve tarihe not düşecek bir konsepti içeren şiddette devam edecektir. Bütün toplumun katliamlara hazırlıklı olması gerekiyor. 413 ve 414. Kanun Hükmünde Kararnameler (diğer adıyla Sansür Sürgün) ve Terörle Mücadele Kanunu bütün bunların alt yapısı olarak hazırlandı. Faşist diktatörlük önümüzdeki süreçte topyekûn bir devlet terörünü sergileyecektir. Nisan ayından bu yanaki pratiğiyle de bunu göstermiş ve çıplak zorunun işaretini vermiştir.

Kürt-Türk ayrımı yapılmadığı, herkesin yasaların önünde eşit olduğu yalan ve demagogjisi bu uygulamayla en açık bir biçimde açığa çıkmıştır. Tümüyle yok edilmeye ve tarih sahnesinden silinmeye çalışılan Kürt halkına TC neyin eşitliğini uygulayacaktır? Bu konuda faşist Türk Devletinin sicili oldukça bozuktur. Tarih ve çağla ilişkileri tümüyle hileli olmuştur. Devrimci ve Kürt mücadelesinin yükselmesi devletin yüzündeki bu maskeyi düşürmüş, gerçek yüzünü saklayamaz hale gelmiştir. Bu en büyük siyasi kazanım ve başarılarımızdan birisidir.

(...)

Doğru kavranması gereken temel nokta ise TC'nin Kürtleri yargılama yetkisi yoktur. Çünkü suçlu olan kendisidir. Suçlunun adalet dağıtması elbette düşünülemez. Kürt halkı kendi yargılama gücüyle Türk Devletini de yargılama gücünü yakalamış durumdadır. Artık TC'den işlediği suçların hesabını sorma düzeyindedir. Kurtuluşun yolu faşist zalime, zorbaya, katliamcıya, sömürgeciye ve işgalciye karşı yargılayıcı bir ruhla öne çıkmak gerekmektedir. Çünkü haklı olan biziz. Bu, insan olarak ve halk olarak varlığını korumanın yegane koşuludur. Faşist devletin bağışlayıcı

pozlarda olmasına prim verilmemelidir. Kürtler ne suçlu ve ne de faşist diktatörlükten merhamet dileyen olacaktırlar.

(...)

“12 Eylül’den hesap sorulmalıdır, mevcut düzenlemeyle haksızlıklar kısmen giderildi” biçimindeki yanlış bir yaklaşıma prim verilmemelidir. Zindanlardan dışarı çıkmayı 12 Eylül’le ödeşmek veya haksızlıkların giderilmesi olarak anlamak, görmek, onun karşılığıymış biçiminde değerlendirmek, bir yerden mücadeleden vazgeçmek demektir. 12 Eylül yargılanmalıdır deniliyor. Evet ama yargılayan kim olacaktır? Yargılayıcı güç olarak halkın devrimci eylemi ve gücünü geliştirmeliyiz. Bu meclis ve faşist hükümet, faşist 12 Eylül’ü yargılayamaz. Hiç bir güç varlığını oluşturan temeli ortadan kaldıramaz. Devrimin yasaları işletilmelidir ve bunun için de devrimci mücadele geliştirilmelidir. Temel yaklaşımın bu olması gerekiyor.

Faşist diktatörlük devrimci hareketin bazı bölüklerini zindanlardan çıkararak, emekçi halkın önemli bir kesiminin tepkilerini devre dışı bırakmayı hesaplıyor. Bu hesabı tutacak mı? Ne yazık ki, büyük oranda bu hedefin tutacağına inanıyoruz. Gelişmeler acı da olsa bunu gösteriyor. Bu eşitsizliğe karşı tepkilerin cılızlığı da bunun işaretidir. Genel toplumu bir yana bırakalım. Hepsinden önemli olan devrimci-sosyalist ve komünist hareketin, Kürt halkının mücadelesine karşı Türkiye toplumuna fatura olarak sunulmasını ve Kürt özgürlük tutsaklarının zindanlarda kalmasını, bu ayrımcılığı içine sindirecek mi? Faşist diktatörlüğün Kürt düşmanlığını, ayrımcılığını yadırgamıyoruz. Ancak bu konu Türkiye devrimci hareketi için bir sınav niteliğindedir. Halkların birliğinden ve eşitliğinden söz eden Türkiye devrimci hareketi, Kürt sorununu kendi sorunu olarak görmez, sorunu dışardan destek ve protestocu bir mantıkla ele alırsa tarihi sorumluluğunu yitirmiş ve sınıfta kalmış olacaktır. Faşizmin bu eşitsizliğini ve ayrımcılığını içine sindireceğine inanmıyoruz, devrimci kimliğine ve onuruna yedireceğini düşünemiyoruz. Ama bunun gereği-

ni devrimci eylemimiz ve pratiğimizle sergilemek gibi tarihi bir sorumluluğumuz ve zorunluluğumuzun olduğunu da unutmamalıyız.

Türkiye ve Kürdistan devrimci halkı ve güçleri, Kürt halkının yiğit devrimci savaşçılarının zindanlarda kalmasına ve Kürt özgürlük tutsaklarının üzerinde oynanmak istenen oyunlara sesiz kalmayacaktır. Tavrımız bütün emekçi halkımızın devrim, demokrasi ve kurtuluş mücadelesini yükseltmek olacaktır.

KAMUOYUNA

Devletin “cezaevleri boşaltılmış” sözleri bir demagojiden öteye gitmemektedir. Anayasa Mahkemesi’nin 146. maddede yönündeki iptali eşitsizliği ortadan kaldırmamış, 125. maddeden yargılanan siyasi tutuklu ve hükümlüler halen cezaevinde tutulmaktadırlar. Bunun anlamı Kürt olan, Kürt sorunlarına sahip çıkan herkesin cezalandırılmasıdır.

Bu ayrımcı politikayı kınarken cezaevlerindeki bütün devrimci tutsakların koşulsuz serbest bırakılmasını istiyoruz.

Tüm devrimci, yurtsever, demokrat ve sosyalist insanları bu doğrultuda çaba göstermeye çağırıyoruz.

Hüseyin Torun, Zeynel Karahan, Türker Türkay Demirci, Ayşe Hülya Özzümrüt, Doğan Dargın, Şinasi Korkusuz, Zabit İltimur, Hasan Şensoy, Halit Bostancı, Musa Balaban, Mehmet Sönmez, Ferit Barut, Hulusi Zeybel, Faruk Aydın, Aziz Demirel, Faruk Baranoğlu, Nuri Ödemiş, Orhan Türüdü, Kadir Gül, Cengiz Özkan, Ahmet Kaya, İrfan Ördek, Turan Ulu, Ali Özdemir, Cuma Meral, Salih Bürüç, Derviş Çakır, Hüseyin Çapartaş, Sadık Süleyman Öge, Yusuf Ziya Sülekoğlu, Süleyman Biber, Mustafa İlik, Şaban Taban.*3713 sayılı “Terörle Mücadele Kanunu”na ilişkin Anayasa Mahkemesine yapılan itirazlardan dolayı ilk başlangıçta şartlı salıverme konusu ele alınmış ve 146. Maddeden ceza alanlara ilişkin düzenleme ele alınmıştır. Anayasa

Mahkemesi'nin bu düzenlemesi gereği biz 146. Maddeden ceza alanlar zindanlardan salıverildik. 125. Maddeden ceza alan Kürt devrimciler zindanlarda kaldılar. Bu, faşizmin bir tercihi ve Kürt sorununa bakışının çıplak görüntüsüdür.

Bu konuda çıktığımız zindanlar adına ve zindanda çıkan bireyler olarak kamuoyuna açıklamalarda bulunduk. Ayrıca 125. Maddenin şartla salıvermenin dışında tutulmasına ilişkin hazırladığım yazı kısaltılarak Emeğin Bayrağı Gazetesi'nde yayınlanmıştı. Şimdi yazı ve açıklamaları burada ele aldım.

Yazının yayınlandığı Emeğin Bayrağı gazetesi de; "Emeğin Bayrağı olarak biz, TCK'nın 125. Maddesinden yargılandığı için salıverilmeyen siyasi tutsakların durumunu protesto ediyoruz. Cezaevinde çıkan bir siyasi tutuklunun hazırladığı yazıyı, konuyla ilgili olduğu için okurlarımıza sunmanın yararlı olacağını düşünüyoruz. Yazı, yer darlığı nedeniyle tarafımızdan kısaltılmıştır" açıklaması yaptı.

BASIN AÇIKLAMASI

Biz 146. madde ile yargılanmış ve onlarca yıl, baskı, işkence, terörle, her türlü pasifikasyon ve propaganda aracı ile insanlık dışı uygulamalarla, kimliksizleştirilmeye çalışılmasına rağmen, bunlara direnmiş devrimciler olarak, diyoruz ki;

İnsan hak ve özgürlüklerinin her geçen gün daha da çok gasp edildiği, baskı ve terörün arttırıldığı bir ortamda yaşıyoruz. Gün geçmiyor ki, yeni saldırılar, sorgusuz-sualsiz infazlar; işkence ve terör örnekleri yaşanmasın.

Şartlı tahliye uygulamasında da durum budur. Bu yasayla çıkarılan siyasi tutuklular bu kez dışarıda, daha geniş çaplı; yıpratıcı bir tutsaklığa, büyük bir gözaltına itilmektedirler. Siyasi iktidarın istediği, bu insanların, düşüncelerini ve hareketlerini bir yana bırakmaları ve polisin belirlediği çerçevede yaşamalarıdır. Bu çerçevenin dışına en küçük

bir çıkışın bedeli ağırdır... (...) İçeriden “şartlı” olarak bırakılan siyasi tutuklular bu kez dışarıda, ya kendini vareden değerlerden, ilkelerden tümüyle uzaklaşmak, ya da yenisinden cezaevlerine dönmek, öldürülmek tehditlerine göğüs germek zorunda bırakılmaktadırlar.

Öte yandan cezaevleri boşaltılmış da değildir. Her şeyden önce 125. maddeden yargılanan arkadaşlarımız içeride bırakılmışlardır. 125. maddenin kapsam dışı bırakılması hukuksal nedenlere dayandırılmaz. Asıl neden siyasidir... Anayasa Mahkemesi'nin başvurusunda yer alan geçici 4. maddesini 'a' ve 'b' bendinin iptal edilmesi yerine sadece 146. maddeden yargılananları serbest bırakma kararının gerçek nedeni de budur. Bunun anlamı Kürt ulusal hareketinden yana tercihi olan, kendi sorunlarına sahip çıkan herkesin cezalandırılması, terör ve baskının sorunun çözümünde baskıcı yol olarak sürmesidir. Bu düzeyde bir ayrımcılığa karşı çıkmak, her insanın görevi olmalı ve herkesin yapabileceği şeylerin de olacağını düşünüyoruz. Sorumluluk sahibi her insanı, her çevreyi sorunla ilgilenmeye, 125. maddeden yargılanan tüm arkadaşlarımızın serbest bırakılması yolundaki çabaya ortak olmaya çağırıyoruz.

(...)

Unutmayalım ki, bir toplumda baskı ve terör varsa, ayrımcılık, haksızlık varsa, sorumluları her şeyden önce, o koşulları dolaylı ya da doğrudan kabullenmelidir. Geleceği, ancak bugünün sorunlarına sahip çıkarak güzelleştirebiliriz.

Sessizliğe, duyarsızlığa son!

İnsanları yıldırmayı sorunların arasında boğulmasını amaçlayan her türden uygulamaya karşı birlikte olalım.

125. maddeden yargılanan arkadaşlarımız da serbest bırakılmalı, her türden ayrımcılık son bulmalı.

Terörle Mücadele Yasası tümünden iptal edilmeli ve her türden anti-demokratik uygulamalara son verilmelidir.

**Bartın-Çanakkale-Gaziantep-Aydın
Cezaevlerinde Çıkan Bir Grup Tutuklu**

Resmi Gazete

30 Nisan 2013

Sayı: 28633

**İNSAN HAKLARI VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ BAĞLA-
MINDA BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN**

KANUN NO: 6459

Kabul Tarihi: 11/4/2013

MADDE 25- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkı'nda Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

**“GEÇİCİ MADDE 5- 7 Kasım 1982 tarihinden önce işle-
miş olduğu bir suç dolayısıyla hürriyeti bağlayıcı cezaya
mahkum olan kişi Hakkı'nda, mahkum olduğu cezanın İn-
fazı sürecinde koşullu salıverildikten sonra deneme süre-
si içinde işlediği yeni bir suç sebebiyle koşullu salıverilme
kararı geri alınmaz.”**

Bu kanun değişikliğine göre 12 Eylül faşizmi öncesi ey-
lem ve etkinliklerden dolayı haksız ve hukuksuz bir biçim-
de cezalandırılmış özgürlük tutsaklarından şartla salıveri-
lenler eğer herhangi bir eylem ve etkinlikten dolayı cezaya
çarptırılmışlarsa kalmış olan cezalarını yatmaları gerekmi-
yor, sadece yeni cezanın infazını yatmaları gerekiyor.

7 Kasım 1982 tarihinden önce işlenmiş bir suçtan dolayı
TMK'nın geçici hükmüne göre birçok özgürlük tutsağı şart-
lı salıverme düzenlemesinden bir daha suç işlememek ve
bir sefere mahsus olmak üzere serbest bırakıldılar kanu-
nun öngördüğü süreler içinde. Eğer en ufak bir suç işlense
dahi hem eski suçun ve hem işlendiği iddia olunan yeni
suçun infazını birlikte yatacaklardı. Bu duruma göre eski
suçun infazı bir nevi affa uğramış bulunmaktadır. Bu yeni
bir durumdur.

ÇANAKKALE ZINDANINDA TÜNEL

Çanakkale E Tipi zindanı, Çanakkale ilinin çok az bir mesafe dışında, Çanakkale şehitliğinin bulunduğu Conkbayırı Tepesi'nin yanı başında hakim bir tepeye kurulmuş. Önünde bir şehirlerarası ana yol geçmektedir. İdare kısmının ikinci katında pencerelerden bakıldığında Çanakkale şehri ve Marmara Denizi çok rahat seyredilebiliyor. Çanakkale zindanının ön cephesi derin bir vadidir. Vadinin dağlık kısmı, ova veya yerleşim alanıyla şehirlerarası bir araba yoluyla ayrılıyor. Çanakkale zindanının önündeki çevre suru duvarının 10 metreye yakın bir mesafede ilerisi tamamen bir uçurum. Çanakkale zindanının sağ-solu ve arka tarafı tel örgülerle çevrilmiş. Çanakkale zindanının etrafında yerleşim yeri yoktur. Arka tarafında hapishaneden hayli uzak bir mesafede sanayi bölgesi vardır. Son yıllarda ve dönemlerde zindanlarda firarların ve tünellerin artması üzerine tel örgülerinin dışına hendekler kazılıp içine su dolduruluyordu. Böylece eğer tünel kazılırsa bu hendeklerdeki sular tünellere dolacak ve tüneller açığa çıkarılacaktı. Zindanın inşa edildiği yerde her türlü toprağa rastlamak mümkündü. Daha çok killi ve kayalık bir zemin vardı.

Haziran ayının ilk haftasında Aydın E Tipi zindanından Çanakkale E Tipi zindanına sürgün geldik. 9 arkadaşla birlikte 12 günlük açlık grevinde iken sürgün edildiğimiz Çanakkale zindanında rutin kapı altı hoş geldin işkence uygulamasına bizi tabi tutmadılar. Eşyalarımız bir aramadan geçirildi ve üstümüz arandı. Tabi yine bize ince arama uygulaması da yapılmadı. Zindana giriş kaydımız sonradan yapılmak üzere içeri alındık ve özgürlük tutsaklarının Çanakkale zindanı genel siyasi temsilcilerine teslim edildik. Zindan girişindeki bu uygulama, bizim içinde bulunduğumuz ağır koşullardan ziyade Çanakkale zindanında devrimcilerin kendi varlıklarını ve siyasi kimliklerini temsiliyet

düzeyinde düşmana kabul ettirmiş olduklarındandı. Buna, Çanakkale Cumhuriyet Savcısı ve hapisane savcısının eğilim ve bakış açısının da önemli bir rolünün olduğunu eklemeliyiz. Hapishanede siyasi tutsakların önemli bir ağırlıkları vardı. Bütün sorun da buradan kaynaklanıyordu. Öyle olmuşsa düşman esir aldığı özgürlük tutsağının zayıf ve zor durumundan faydalanarak daha fazla yüklenip teslim almayı ve diz çöktürmeyi dayatır.

Zindan idaresi sürgünlerin geleceğini bildiğinden özgürlük tutsaklarının genel siyasi temsilcilerine Çanakkale zindanına da 9 kişinin sürgün geleceği bilgisini önceden vermiş. Aralarında yaptıkları görüşmeden sonra da geldiğimizde bizleri temsilcilerin karşılaması kabul edilmiş. Önceden siyasi oluşumlar bizim gelmemiz durumunda nasıl bir tutum izleyecekleri konusunda bir fikir oluşturmuşlar ve bunu bizim tavrımızın seyrine bırakmışlar. Esasında Çanakkale hapishanesi idaresi ve savcılık da Aydın zindanındaki gerginliğin bizim üzerimizden Çanakkale zindanına taşınmasını istemediği için her şeyi alttan almaya çalışıyordu.

Çanakkale zindanına gelen 9 arkadaş da açlık grevindeydik. Aydın zindanında aldığımız prensip kararı gereği sürgün edilsek bile açlık grevine devam edecektik. Yani taleplerimiz kabul edilene kadar bu devam edilecekti. Yolda gelirken de aramızda yaptığımız görüşmede esas olarak açlık grevine devam edecektik. Ancak gittiğimiz zindanda düşmanın bize yaklaşımı, uygulamaları ve yoldaşlarımızın görüşlerini de dikkate alacaktık. Zindan idaresinin eğilimi açlık grevini bırakmak koşuluyla bizi içeri almaktı. Aksi durumda zindandaki revir veya müşahedede bizi tutacaktı. Bütün tedbirler de buna göre alınmıştı. Daha önceki açlık grevlerinde edindikleri deneyim sonucu çorbamız bile hazırlanmıştı. Bizim kapı altında tavrımız açlık grevini devam ettirmek ve yoldaşlarımızla görüşmek şeklinde bildirildi. Zindan idaresi yukarda anlatılan tutumunu dile getirdi. Ancak genel temsilcilerle görüşebileceğimizi de belirttiler.

Genel temsilciler geldiler ve biz kararımızda geri adım at-
mama yönündeydik. Daha sonra temsilciler savcı ile gö-
rüştüler. Bu görüşmeden sonra sorun bir kutuplaşma nok-
tasına varılmadan bizim içeri girmemize müsaade edildi.
İçeride herkesin yoldaşlarıyla yapacağı görüşme sonucu
en kısa zamanda bir bilgi idareye verilecekti.

Biz 9 kişinin yoldaşları da aynı koğuştaki kalıyorlardı. Do-
layısıyla da hepimiz aynı koğuşa gelmiş olduk. Bu, bizim
açımızdan bir avantajdı. Önce zindanda bulunan siyasi
yapıların sorumluları kendi aralarında bir görüşme yapma
gereği duydular. Aralarında yaptıkları görüşme sonucu bi-
zim düşüncemiz alınarak ve hatta bizim ikna edilerek açlık
grevini bitirme yönündeydi. Aydın zindanında yaşanan so-
runlar dolayısıyla açlık grevinin yapılması bir zorunluluktur.
Ancak Çanakkale zindanına gelişle birlikte insanlık dışı bir
davranışın olmaması, bizim irademiz dışında herhangi bir
siyasi yaptırımın dayatılmaması, ayrı ve keyfi bir uygula-
maya tabii tutulmamamız ve dolayısıyla bu zindanda açlık
grevini devam ettirmeyi gerektirecek bir durumun olmayışı
sonucu bizim açlık grevini bitirmemiz isteniyordu. Genel
sorun ve taleplerin ortaklığı bir yana her iki zindanın özgül
sorunlarının farklılığı gereği de bu açlık grevinin devam
etmemesi gerekiyordu. Biz de yoldaşlarımızın, devrimci
siper yoldaşlarımızın ve dostlarımızın bu düşüncesini pay-
laşarak açlık grevine son verdik. Bunun üzerine hapishane
idaresine haber verildi. Çanakkale hapishane idaresi,
savcısı, Cumhuriyet Savcısı ve doktor bizi koğuştaki ziyaret
ettiler. Bize gerekli nutuklar çekildikten sonra çorbalarımız
verildi.

Bir gün sonra temsilcilerimizin eşliğinde idareye gittik.
Çanakkale zindanına giriş kayıtlarımız yapıldı. Hepimiz is-
teğimiz doğrultusunda aynı koğuşa verildik. Ardından Ça-
nakkale Devlet Hastanesi'ne sevk edildik. Çünkü önemli
kısımlarımız yaralıydık. Bizim de ısrarlı olarak ileri sürdüğü-
müz bir talebimiz, ciddi bir sorunumuzun olup olmadığını
tespit etmeye ihtiyaç vardı. Bunun da tam teşekküllü bir

hastanede yapılması gerekiyor. Hastanede heyet raporu olarak 6 kişiye Aydın zindanında ciddi yaralanma ve travma olduğuna dönük raporlar verildi. Bu raporlarla birlikte Aydın zindanının müdürü, savcısı, Aydın Cumhuriyet Savcısı, koruma bölük komutanlığı ve bazı işkenceci gardiyanlar hakkında suç duyurusunda bulunduk. Çanakkale Cumhuriyet Başsavcılığı, dilekçelerimizi işleme koydu. Bu bahse konu olan sorunla ilgili olarak ifademize başvuruldu. Ancak suç mahallinin Aydın ili olması dolayısıyla görevsizlik kararı verilip dosya Aydın'a gönderildi. Diğer illere sürgün edilen arkadaşların da açtıkları davalar Aydın'da açılan davayla birleştirildi. Birçok dosyada olduğu gibi bu soruşturmada da gerçek suçlular tespit edilemediği için dava kapatıldı.

E Tipi zindanların en arka kısmında, zindan binasının eni boyunca üst katta büyük bir koğuş bulunmaktadır. Yüz mahkûmdan fazla kapasitesi bulunmaktadır. Diğer normal koğuşlarda çift katlı ranzalar varken bu koğuşta üç katlı ranzalar bulunmaktadır. Hem büyük olması ve hem de yatak sayısının fazlalığından dolayı en fazla tutsak bu koğuşta bulunmaktaydı.

Koğuşun altında mahkûmların yemeklerinin hazırlandığı mutfak ve hamam bulunmaktaydı. Mutfakta genelde adli mahkûmlar çalıştırılmaktaydı. Özgürlük tutsakları kantinde aldıkları ve ailelerimizin getirdikleri malzemelerle akşamları gardiyanların eşliğinde yemek yapıyorduk. Bundan dolayı zaman zaman mutfağı kullanıyorduk. Daha sonraki süreçlerde her koğuşa birer elektrikli ocak verildi. Kaldığımız bu büyük koğuşun yemekhanesi ve havalandırması mutfakla bitişikti. Tabii bu koğuşun üç cepheden dışarıyla bağlantısı sadece bir duvarla kesilmekteydi. Bazı koğuşların dışarıyla hiçbir bağlantısı olmamaktadır. Bunlar özellikle idare kısmında ve zindanın ana maltasıyla bitişik olan koğuşlardı.

Zindanlarda özgürlük eylemlerinin artması ve sık sık tünellerin açığa çıkmasından dolayı, adli mahkûmların kal-

dıkları koğuşların kendilerine küçük gelmesi ve güvenlik açısından güvenliğin en zayıf olduğu (sayı ve dışarıyla mesafesi açısından) bir yer olması düşünceyle idare bu koğuşu değiştirmek istiyordu. Bazı özgürlük tutsakları anlaşıldıkları koğuşlara gittiler. Diğerleri de C ve D bloklarındaki koğuşlara yerleştiler. Koğuşların bileşiminin kimlerden ve nasıl olacağını özgürlük tutsakları kendi özgür iradeleriyle belirlediler. Buna göre biz de C-2 koğuşuna yerleştik.

Bu yeni düzenlemeyle birlikte zindanda yerleşik bir yaşam hakim kılınmaya başlandı. Bütün siyasi eğilimleri ve siyasetlerin iradesini yansıtacak biçimde 4 siyasi genel temsilcimiz vardı. Savcılık ve idare ile genel temsilcilerimiz muhatap oluyorlardı. Öyle ki, bazı ülke gündemine ilişkin konularda da temsilcilerimiz başvuru ve açıklama yapıyorlardı. Temsilcilik kurumunun oluşu zindan idaresi ve özgürlük tutsaklarının ilişkilerini önemli ölçüde kolaylaştırmaktaydı. Bu durumda yönetenlerle ve yönetilenler zindan içindeki yaşam konusunda ortak bir noktada buluşmuşlardı. Hem içerde ve hem de dışarıda bundan dolayı Çanak-kale zindanında fazla bir sorun çıkmıyordu. Zindana zarar vermemek koşuluyla ve başkasının yaşam alanına müdahale etmeksizin, zorlama ve dayatma olmaksızın her türlü eylemlerimize bile zindan idaresi müdahale etmiyordu. Bu beraberinde devrimci-sosyalistlerin üretken olmaları ve kendilerini yenileme ve donatmaları konusunda önemli bir avantaj sağlıyordu. Devrimci tarihimize, ölümsüzlerimize karşı görevlerimiz, kültürel ve sanatsal aktiviteler sergilemek, zindanların sorunları ve ülke gündemine ilişkin her türlü görev ve sorumluluğumuzu yerine getirmek, eylemimiz, protestomuz ve devrimci pratiğimizi harekete geçirme olanağını esas itibariyle elde ettiğimizi söyleyebiliriz. Devrimci oluşumların da bilinçli veya bilinçsiz aralarındaki birçok sorunu öteleyerek, ayrılıkları değil ortak yanları öne çıkararak birlikte yaşama, yönetme ve karar verme iradesini sergileyebilmeyi başardığını söyleyebiliriz.

Evet, zindandaydık. Zindanda olduğu gibi dışarıdaki mü-

cadele ve örgütümüze karşı da sorumluluklarımız vardı. Her şeyden önce yaşantımızı üretken kılmamız gerekiyordu. İdeolojik ve güncel konularda ürünler hazırlayabiliydik. Bu konuda da birçok devrimci-sosyalistin olduğu gibi bizim de önemli çalışmalarımız oluyordu ve örgütümüz de bunların önemli bir kısmını değerlendirmeye tabi tutuyordu.

Çoğumuz idam cezası ve müebbet ağır hapis cezası almıştık. Türkte söylendiği gibi mahpus yata yata bitecek gibi değildi. Aklımızda dışarda yapacaklarımız, yoldaşlarımızın ve örgütlerimizin bize duydukları ihtiyaç vardı. Bedenimiz içerde ama aklımız dışarda yaşıyorduk. Ya hukuki olarak doğacak yeni bir durum bu mevcut durumu ortadan kaldıracaktı ya da biz bir çözüm bulacaktık. Zindanlarda özgürlük yolu eylemi, bütün özgürlük tutsaklarının aklında geçen firar etmektir. Her zindanın kendine özgü koşulları vardır. İnadına özgürlük diyorsak ve böyle bir iddiamız varsa her yolu denemekten başka şansımız yoktur. Başarırsak ucu özgürlüktür. Başaramazsak da ya cezamız artar ya da başka bir zindana sürgün oluruz. Her yeni yer yeni bir durumdur ve yeni olanakların açılması demektir. Yaşam azmi var oldukça umut da hiçbir zaman sönmeyecektir. En azından denemiş oluruz. Hiçbir şey yapmamaktan daha iyidir.

Başardığımızda her şey daha bir başka ve güzellik içerecektir. Yürüttüğümüz devrimci mücadelemize bıraktığımız yerden devam edecektik. Özgürlüğün tadını ve havasını soluyacaktık ve zindanlarda zamanın önemli bir bölümünü kurtulacaktık.

Zindanlarda özgürlüğe ilişkin zımni bir anlaşma vardır. Özellikle ağır cezalı mahkûmlarda. Bu tür durumlar açıldığında hiç kimse hayır demiyor. Bu esasında bir güven sorunudur. Birileri bir başlangıç yapar ve öylece kendi zeminini yaratır. Herkes karşıdan bekleme pozisyonundadır. Her zindandan kaçılabilir. Yeter ki buna kafa yoranlar olsun. Planını iyi yapanın başarı şansı daha çoktur. Bu planı kararlı bir iradeyle pekiştirirsek her şey mümkündür.

Çünkü devrimciler zor görevlerin ve işlerin insanlarıdır. Mutlaka zoru başarmaya kilitlenirler.

Dışarıya ve özgürlüğe kilitlenmiş bir tutsağın zindanda kabına sığması mümkün olmuyor. Bu duyguyu birçok yoldaşımız ve siper yoldaşımızın yüzlerinde okumamız mümkün oluyordu. Yüreğimizde bahar havası, tutsaklık beynimizi kemiriyor ve huzursuz ediyordu. Özgürlükle yatıp özgürlükle kalkmak ayrı bir sevdadır. Bu zulmü, eksikliği sadece biz yaşamıyorduk, sevdiklerimiz ve yoldaşlarımız da hissediyorlardı. Dışarıdaki rüzgara zindanda da olsa bir güç katsak da dışarıdaki gibi olmuyordu.

Bir adım atmak istiyorduk. Elbette bunun bizim devrimci davamıza hizmet etmesi gerekiyordu. Her şeyden önce tutsaklıktan kurtulmak istiyorduk. Bu sadece dışarı çıkmak değildi. Mücadeleye katılmak, örgütümüze güç vermek ve halkımızla beraber kavgada saf tutmak istiyorduk. Özgürlük özlemimiz ve düşüncemizi hayal olmaktan çıkarıp pratiğe dökmemiz gerekiyordu. Bu rüzgârı arkalayarak yola koyulduk.

Birçok şeyin yanı sıra koğuşlarımızdaki yaşamı ve düzeni kendimiz belirliyorduk. Günlük yaşantımızı kendi siyasi ve güncel amaç ve ihtiyaçlarımız için en verimli bir biçimde nasıl doldurabileceğimiz konusunda var olan her türlü olanağı en son sınırına kadar değerlendirmeye çalışıyorduk.

Her insanın, her grubun ve her örgütün zindanda; özgürlük düşü, devrimci mücadele iddiası ve devrime güç katma sevdası veya isteği varsa mutlaka bir kaçış hayali ve planı da vardır. Hiç kimse kendi özgür iradesi ile zindanda tutsak kalmamaktadır. Özgürlük eylemlerinin hayat bulmasının en zor yanı adli, faşist ve gerici mahkûmların olduğu, yani karışık koğuşlarda olmaktır. Bu zorluk aynı şekilde devrimcilerin karışık kaldığı koğuşlarda da karşımıza çıkabiliyor. Bu tür eylemler en rahat tek bir yapının oluşturduğu koğuşlarda gerçekleştirilebilir.

Tünel gibi bir çalışmanın en fazla öne çıkan temel yanları aşırı derecede disipline olmak ve illegalite prensiplerine

harfiyen uymaktır. İlegalitede, disiplinsizlik ve zaaflarımız her zaman can alıcı nokta veya canevimizde bizi vurur. Düşmanla her an ve her saniye yüz yüze ve sıcak temasta olduğun bir mekanda bunun önemi tartışmasızdır. Tünel ve özgürlük eylemi adımını atmak demek, birçok riski ve bedeli peşinen kabul etmek ve saldırıyı göğüslemek demektir.

Buna karar vermek yeni bir durumdur. Kurulu yaşamdan yeni bir duruma geçişi içerir bu tür özgürlük eylemleri. Birçok alışkanlık, plan ve programlarımızdan vazgeçmeyi koşullar. Bu en üst noktada fedai-cansiperane bir ruh ve özveri gerektirir. Aksi durumda bunun ilerlemesi ve gerçekleşmesi mümkün olamaz.

Böyle birçok unsurun dahil olduğu eylemlerde iyi bir plan ve programın yanı sıra kolektif irade mutlaka gereklidir. Bu tür çalışmalar ilk başlangıçta olmasa bile ilerleyen safhalarında birçok araç ve insanın dahil olmasını gerektiriyor. Bir fabrikadaki üretimi örgütleme, işletme, yönetme ve planlama gibi bir işlevi içermek zorundadır. Birçok unsurun dahil olduğu böylesi durumlarda bilinçlice örgütlenmiş, işlenmiş bir program ve planın zorunluluğu olmazsa olmazdır. Her şeyde olduğu gibi, risk ve bedel ödeme oranı çok yüksek olan bizim eylemimizde bunun mutlaka ve mutlaka esnetilmeden, kolektif çelik bir devrimci ruh ve yüksek bir disiplin içinde hassas bir çalışma olarak göz önünde tutulması kaçınılmazdır ve hayati bir önemdedir.

C-2 koğuşunun bileşenleri önceden düşünülmüş bir planın parçası olarak bir araya gelmediler. Bu koğuşta bir araya gelenler, esas olarak ve genelde olduğu gibi, özelde de eylem çizgisi ve zindan politikası konusunda birbirlerine yakın duran yapılarıydı. Bu koğuşu oluştururken en azından bizim bir özgürlük eylemi düşüncemiz ve planımız yoktu. Bunun için bir araya gelinmiş ve oluşturulmuş bir koğuş bileşimi değildi. Ama çeşitli firar, tünel çalışması ve açığa çıkan tünellerle ilgili sohbetler, tartışmalar ve fısıldaşmalar da oluyordu.

Her zaman ve her konuda bir şeyi yapmak için ona ka-

rar vermek, o eylemi kazanmanın ve başarmanın yarısı demektir. Bu, başlı başına ona yönelimi ve riskleri kabul etmek demektir. Bunlar peşinen, risk üstlenmeyi göze almaktan başka bir şey değildir. Her şeyden önce bunu öngörmek ve düşünmek gerekiyor. Mutlaka birinin öncülük yapması anlamında atak davranıp öne çıkması bir başlangıçtır. Bu başlangıç konusunda belli bir süre örgütlerin tutuk davrandıkları görünüyordu. Ancak herkesin bir şeyler düşündüğünü daha sonra gözlemledik. Zihinlerde, fısıltı olarak herkesin kendi içinde dillendirdiklerinin birbirine açılmasında ve cesaretini gösterme noktasında bir çekingenlik taşınmaktadır. İleriki süreçlerde her grubun sınırlı sayıdaki insan arasında bir fikir jimnastiği yürüttüğünü öğrendik.

Bütün bu ayrı ayrı kulvarlarda oluşan düşünce jimnastikleri; Dev-Sol davasından yaralanmış, hüküm almış olan Ali Akgün'ün bu konuyu bazı insanlara açmasıyla bir ortak tartışma noktasına dönüştü. Bu işin ihtiyaçları ve olması gerekenleri konusunda deneyim ve tecrübe sahibi olduğu için şimdiden bazı hazırlıklara yönelim başladığı gibi, önceden de bazılarının bazı hazırlıkları kısmen de varmış. Ancak bir tünel eylemi için tartışmalar başladı. Yeri, biçimi ve kimlerle yapılacağı tartışmaları da yapılıyordu.

Özellikle bazı malzemelerin elde edilmesi ve olanakların yaratılması için dil çalışması, müzik çalışması ve en önemlisi de iş atölyelerinin oluşturulması üzerinde yoğunlaşıldı. Tabii bu tür etkinliklere yönelim diğer bazı grup ve siyasetler tarafından alay konusu bile oluyordu. Politik olan insanların bu tür uğraşılara yönelmesi abes karşılanıyordu.

Her şeyin başı inanç ve kararlılıktır. İnsan istedikçe yapamayacağı şey yoktur. İnsan azminin elinden bir şey kurtulmaz. Yeter ki inancını ve iradesini örgütlemeyi başarsın. Bu örgütlenmenin iyi bir program ve planla disipline edilmesi gerekiyor. Başarının en önemli anahtarı ağır illegalite ve başarıya kilitlenmektir. Bizim vazgeçilmez silahlarımız bunlardı. Ama öncelikle birşeyi ihtiyaç olarak görmek ge-

rekmetektedir. İnsanın yaratıcılığı yaşadığı koşullar ve ihtiyacı ile ilintilidir. Yani insana yön veren ihtiyaçlarıdır. İnsanı değerli kılan da emek ve emekle olan ilişkisidir.

Zindan idaresi mahkûmların ıslah olma eğilimine girdiklerine seviniyorlardı. Hatta öyle ki, kapalı devre televizyon yayınlarıyla ve film kasetlerinin seçimini biz belirliyorduk. Bunların arasında nitelikli filmler olduğu gibi, bazı sosyal ve cinsel içerikli filmler de oluyordu. Bu işlere bakan Manisalı Necdet Ayma arkadaşımız bundan dolayı sık sık sözlü sataşmalara da uğruyordu. Hapishane idaresi ve Çanakkale Cumhuriyet Başsavcılığı vasıtasıyla Çanakkale Belediyesi'ne bütün yerli ve yabancı televizyon kanallarını uydudan seyredebilmek için Çanakkale'ye uydu anteni istasyonu bile kurdurduk.

Bizim tünel için elektrik, hava verme ve kapak için çimento ve alçı türü ihtiyaçlarımız vardı. Zaten önceden, bıçak, tornavida ve metal aletler çeşitli vesilelerle insanlar bulunduruyorlardı. Tuzruhu bizim için önemli bir ihtiyaçtı. Ayrıca da tünel için elbette belirlediğimiz daha birçok ihtiyacımız vardı. Bunları da ayrıca elde etmek için belirlemiştik.

Koğuşlar kalabalık, yaşam alanlarımızda sınırlı olduğu için yeni kullanım alanlarına ihtiyacımız vardı. Tabii bütün bunlar bir planın parçası olarak devreye giriyordu. C Blok-la D Blok arasındaki üst malta bu iş için düşünülmüyordu.

Cumhuriyet Savcısı ve hapishane savcısı ve belediye başkanı sık sık zindanı ziyaret ediyorlardı. Tabii en çok da C-2 koğuşuna geliyorlardı. Bu ziyaretler sırasında gayet masumane ve insani taleplerimizi gelen misafirlerimizle ya tavla ya da satranç oynarken dillendiriyorduk. Sonuçta üst malta saat 09.00'dan 19.00'a kadar kullanıma açıldı. 19.00'dan sonrada blokların arasındaki mazgal biçimindeki bariyerler kapatılıyordu. Yani her bloktaki koğuşlar kendi koğuşlarının önündeki üst maltayı 24 saat kullanabiliyorlardı. Burayı kullanmak hem malzemeleri elde etmek olduğu gibi firar anında diğer koğuşlardaki arkadaşları da bu üst maltadan almayı düşünüyorduk. Bazı arkadaşlarımız

teorik ve eğitim amaçlı çalışma için kullandıkları bürolarını buraya taşımışlardı. Tabii bizim derdimiz başka.

İdari yöneticiler isteklerimizi kabul ettiler. Öyle ki, zindanda tutsakların ürettikleri ürünler bir açık görüş sırasında sergilenecek ve basın tarafından görüntülenebilecek. Aydın ve Çanakkale zindanlarında açık görüşler koğuşlarda yapılıyordu. Gelen insanlar yani ziyaretçilerimiz deri montla gelip ceketsiz ve gömlekle gidiyorlardı. Onlar sevdiklerine bir hediye vermiş oluyorlardı. Biz de sevdiklerimizden bize özgürlük hediye almış oluyorduk. Ancak ziyaretçilerimizin gönlü rahat olmasına rahattı ancak bir anlam veremiyorlardı. Ama yine de bizim tutsak olmamızdan dolayı bir arzumuzu kırmamak için istediğimizi veriyorlardı. Deri montlar körük yapmak ve hava borusu yapmak için işimize iyi yarayacaktı. Tabii her türlü plastik ve deriden oluşan malzeme işimize yarıyordu. Aslında her şey bizim işimize yarardı. Sigara içen arkadaşların paketlerini atmalarını izliyorduk. Çöpleri bile bunun için kontrol ediyorduk. Çünkü içindeki alüminyum, elektrik ihtiyacımızı karşılayacaktı.

Artık atölyelerimizi kurmaya başladık. Kimi arkadaşlar makrome üzerinden çeşitli şeyler üretmeyi tercih ettiler. Kibrit ve çamaşır mandallarıyla gemi, masa ve sandalye takımı, ev ve çerçeve yapmaya başladılar. Biz kendi ihtiyacımıza cevap olacak işlere yönelirken, diğer arkadaşlar da kendi beğenileri ve istekleri doğrultusunda yapacakları şeylerin tercihlerini belirliyorlardı. Diğer bölümler, koğuşlar ve politik güçler başlangıçta bu konuda tutuk davrandırlarsa da ilerki aşamalarda onlar da bu olanakları değerlendirmeye tabi tuttular. Çalışma masaları için aydınlatma lambaları kullanıyorduk. Yöneldiğimiz ve yaptığımız işler için kablo, ampul, testere, kontrol kalemi, pense ve tornavida gibi araçları alabiliyorduk. Bunların bir kısmını gardiyanlardan alıp akşam geri veriyorduk. Zamanla arada bir güven oluştu. Bundan yola çıkarak arada yürüttüğümüz ve el koyduğumuz malzemeler de oluyordu çaktırmadan. Bu tür durumlarda genelde devletin, idarenin ve gardiyanların iş-

birliği yaptıklarını söylerler. Aslında insanların zaafıları vardır. Bazen bu zaafılarının kurbanı olurlar. Ancak bu olayda hiçbir görevlinin bize bir yardım, katkı ve işbirlikleri söz konusu olmadı. Olan şudur: Yöneticiler kendi basiretsizliklerini ve yönetememe pozisyonlarını kapatmak için bu yönetime ve propagandaya sarılırlar. Devrimcilerin iradelerini, azimlerini, yeteneklerini ve başarılarını gölgelemek için başvurdukları bir silahtır.

Temizlik için tuzruhu alınacaktı. En zor olanı çimento-yu ve alçıyı elde etmektir. Havalandırmamızın kenarında bulunan su arıtma kanalının bir kenarını kırdık. İdareye bize malzeme vermelerini istedik ve kendimiz tamir ettik. Çimentonun yarısından fazlasını ayırıp zula ettik. C-4 koğuşunun yatakhane bölümünde girişte bir ara bölüm vardı. Oradaki duvar çok alçaktı. Bilinçli olarak bir arkadaşı düşürüp yaraladık. Sonra da bu duvarın yükseltilmesi gerektiği talebimizi dillendirmeye başladık. Yine malzeme verdiler. Diğer çimento ihtiyacımızı da orada karşıladık.

Bütün bu ön hazırlıklar hiç kimsenin ruhu duymadan gerçekleştiriliyordu. Esas olarak kullanacağımız malzemeleri tedarik etmiştik. Artık tünel çalışmasını başlatmanın zamanı gelmişti. Ancak çeşitli zindanlardaki tünellerin açığa çıkması ve firarların olması hep başlangıç yapmamızı geciktiriyordu. Zindanların hep böyle gitmeyeceğini, devletin sıkı politikalar izleme ve yaptırımları dayatma tehditleri giderek artıyordu. Çok fazla erteleme şansımız da kalmıyordu.

Tünel C-2 koğuşunda yapılacaktı. Çalışanlar ve yönetenler burada olacaktı. Diğer koğuşlar hiçbir biçimde bunu bilmeyeceklerdi. Diğer koğuşlarda sadece gidecek olanlar; onlar da idamlık, kadro, yönetici ve ağır cezalı olanlar tercih edileceklerdi. Artık bazı şeyler konuşma ve tartışmaya açılmıştı. Bir heyecan ve coşku haberdar olanları sarmıştı. Tartışmalar bir olgunlaşma ve netliğe doğru gidiyordu. Herkes bilgi ve bulgularını birbirleriyle paylaşmaya başlıyordu. Kafalardaki soru işaretleri giderilmeye başlandı. Artık karar ve eylem anı gelmişti.

Koğuşta bulunan her siyasi oluşumdan birer kişinin katıldığı bir komite oluşturuldu. Bu komitenin aldığı bütün kararlar hepimiz tarafından bağlayıcıydı. Bütün bu çalışmanın kapsamı komitenin alanına dahildi. Hatta dilekçe, mektup, telgraf, gazete ve dergilere gönderilen yazılar, savunma ve itirazlara ilişkin tüm dokümanlar komite tarafından denetleniyordu. Ancak tünel çalışmasının fiili organizesinde Ali Akgün sorumluydu. Başlangıçtan son aşamaya kadar yapılacak çalışmanın planlamasını Ali Akgün yapıyor ve komiteye onaylatıyordu.

Oluşan komite bütün siyasi yapıların bu çalışmanın güvenliği açısından en ufak kuşku, güvensizlik duydukları ve zaaf gösterebilecekleri düşünülen insanlar hakkında bilgilerini açıklamalarını istedi. Ayrıca olası bir olumsuzlukta infaz yakma ve saldırıya uğrama çekincesi olanlar ve bundan dolayı zarar görecek ve devrimcilere karşı olumsuz düşünecek ve etkilenmesini istemedikleri insanları da bildirmelerini istediler. Buna göre koğuş düzenlemesi yapılacaktı. Buna göre koğuştan 7-8 arkadaşı güvensizlikten ziyade, olası bir firardan sonra saldırı olursa infazları yamasın, baskı ve işkenceye uğramamaları için yandaki C-4 koğuşuna gitmeleri için ikna edilecekti. Bu arkadaşlar bir gönül kırınlığı yaşasalar bile normal karşılayıp yan koğuşa geçtiler. Bunlarla daha önce komün ilişkisi yaşayanlar komün ilişkilerini devam ettirdiler. Bu bağlamda DS'li arkadaşların hepsi koğuşta kaldılar. Bizimle komün ilişkisi olan Ali zşarık ve yoldaşımız Yavuz Karadağ isimli arkadaşlar da yan koğuşa gitmeyi kabullendiler. Hatta Ali zşarık adlı arkadaşı cezası ağır olduğu için kendimizle götürmeyi bile düşünüyorduk. Bu düzenleme koğuşun kapasitesinin üzerinde insanın bulunması gerekçesiyle yapılmıştı. San-ki bu arkadaşlar kendi istekleriyle koğuşta ayrılıyorlarmış görüntüsü altında yapıldı. Ancak gündüzleri, ortak yemek, çay içme ve çalışma atölyelerinde yine bu arkadaşlarla yan yana geliyorduk. Aynı rgtsel, siyasi ve eğitim çalışmaları ve komün ilişkileri devam ediyordu. Bundan dolayı

kimsenin dikkatini çekmemiş ve kuşkusu olmamıştı. Buna rağmen bazı kırılganlıkların olduğu da bir gerçektir.

Hemen hazırlıklarımızı yapmaya koyulduk. Toprak koymak için torbalar diyoruz. Elektrik için kablolar hazırlıyoruz, havalandırma boruları ve hava basmak için körükler hazırlıyoruz. Ana maltadan C-2 koğuşuna girilirken merdiven altı boşluğu vardı. Bir arkadaş burasını kendisine çalışma mekanı olarak hazırladı. Bir tane teybimiz (kasetçalar) vardı. Birçok müzik kasetimiz mevcuttu. Ancak o dönemler Nuray Hafıftaş halk müziğinde sesi ve güzelliğiyle bir hayli popüler bir sanatçıydı. Günün en az 12-15 saatinde Nuray Hafıftaş dinlerdik. İçimiz dışımız Nuray Hafıftaş olmuştu. Sevenler de vardı ve artık gına geldi deyip halk müziğini dinlemekten vazgeçenler de. Ama ana maltada görev yapan gardiyanlar "hele o güzel kızı koy" derlerdi. Bu da bizim işimize geliyordu. Gardiyanları bir yerde tutuyor ve dikkatlerini bir noktada topluyorduk. Ama bazı gardiyanlarda "ya yeter artık diyorlardı. Artık bu kadınla aileden olmaya başladık başka kaset yok mu?" Burada çaldığımız zaman koğuş, havalandırma, yemekhane ve koridorda da dinlenebiliyordu. Bu vesileyle dinleme ve olası sesleri fark etme riskleri ortadan kalkıyordu. Yani bütün tünel çalışması boyunca Nuray Hafıftaş dinledik.

Artık karar verildi. Tünele nerede başlayacağımız ve hangi tarafa doğru gideceğimiz, diğer zindanlardaki deneyimleri ve tünel çalışmalarını da göz önünde tutarak neralere toprağı koyacağımız tartışıldı ve bir karara bağlandı. Ancak toprak sorunu gerçekten en ciddi sorunlarımızdan biriydi. Eskiden zindanlarda tünel kazıldığı zaman toprak esas olarak suyla eritiliyordu. Sık sık tüneller açığa çıkınca ve firarlar gerçekleşince devlet suları ve kanalizasyonları kontrol etmeye başladı. Savcılar, müdürler ve diğer zindan görevlileri caydırıcılık rolü oynasın diye de açıktan gelip kontrol ettiklerini söylüyorlardı.

İnsanoğlu zorda kaldığı zaman yaratıcı refleksleri öne geçiyor. Hatta gelişiyor da, insanın ihtiyacı insana yön

veriyor. Bunun için biz bu sorunu ilk başlangıcı hariç zindanın altındaki mahzenlerde halletmeyi düşünüyorduk. Sık sık tünellerin açığa çıkması ve bizde halen bir tünelin olmaması elbette idarenin dikkatini çekiyordu. Gardiyanların bakışları değişti, geliş gidişler sıklaştı. Özgürlük tutsaklarıyla ilişkide olmak için çeşitli şeyler bahane edilerek koğuşlara giriliyordu. Bunun için hiçbir zaman tuvalet yoluyla toprak göndermeyecektik. Göndersek bile bol suyla kovalarda iyice eriterek ve su haline getirerek ve çamur olma özelliğini kaybettirerek kanalizasyona bırakacaktık. Ki öyle de yaptık. Onlar tuvaletleri kontrol ede dursun. Biz idarenin (bize bakan pencerelerinin) gözü önünde bahçeyi yıkama görüntüsüyle yağmur sularının tahliye kanalından toprak eritip gönderiyorduk. Ne de olsa yağmur suyunun kendisi de biraz çamur içerdiğinden çok fazla fark edilmiyordu. Daha sonraki açıklamalarda da anlaşıldığı gibi zindan idaresi ve Çanakkale’de bürokratik devlet yönetiminin kaçış ve tünel için en ihtimal vermedikleri koğuş bizim koğuşumuz olarak görülüyor. Çünkü koğuşta, yemekhanede ve havalandırmada her davranışımız gözlemlenebiliyordu. Bunu biz de biliyor ve davranışlarımızı da buna göre örgütleyorduk. Diğer koğuşları sık sık takibe ve dinlemeye aldıklarını da açıkladılar.

Gün geldi çattı. Artık kapağı açmaya karar verdik. Bunun için gürültü oluşturabilecek bir etkinlik düzenlememiz gerekiyordu. Ali Akgün ve iki arkadaş kapağı açacaklar. Koğuşun ana girişinde milli kahramanımız Nuray Hafıftaş yine türküsünü söylemeye ve sazının bütün hünerini büyük bir aşkla döktürmeye başladı. Ama sanki bu sefer daha bir içten söylüyordu. Çekişmeli bir biçimde tavla fanatiklerimiz yerlerini aldı, zarların sesinden çok küfürlerin sesleri havada uçuşuyordu. Bu işin iyi gürültücülerini ve şamataçıları vardı. Havalandırmada bir futbol maçı örgütlenecekti. Ancak futbol maçının düzenleniş amacından ziyade oynayacak takımların alacakları isimlerle çok ses getirdi. Her takım kendisine bir isim seçti. Önce sakatlar ve geri zekâ-

lılar ismi belirlenmişti. Ancak bu isimler çok kaba bulundu. Daha sonra biraz daha modern bir isim tercih edildi. Bunlar birazcık ince ve incitmeyen cinsindeydiler. Bir takımın adı zihinsel özür-lüler ve diğer takımın adı ise bedensel özür-lüler olacaktı. Ama bu sınıflamaya girmeyenler ise hem bedensel ve hem de zihinsel özür-lüler olacaklardı. Buna göre her iki takım kendi oyuncularını seçti ve hazırladı. Takımlar hazırlanırken şakadan bazı arkadaşlar “Ya aslında ben kendimi zihinsel özür-lü sanıyordum demek ki bedensel özür-lülüğüm de varmış” diyordu. Tabi arkadaşlar tamam fark etmez her iki özür de var sende. Ama gerçekten hakemlerimiz hem zihinsel ve hem de bedensel özür-lüydüler. Yoksa bu maçı yönetmek normal bir insanın kârı değildir.

Düşmanın zindanlardaki bütün yasak, baskı, işkence ve psikolojik ve fiziki saldırılarına rağmen özgürlük tutsakları eğlenmesini ve bütün karşı-devrimci saldırıları boşa çıkar-masını her seferinde başarmıştır. Ancak bizim bu maçımız, eğlenmenin dozu bakımından bir tarih oldu. Oynanan maç sırasında hiç kimse topla ilgili değildi. Herkes uğraşacağı, engelleyeceği rakibiyle meşguldü. Bedensel özür-lüler top geçer ama adam geçmez taktiği üzerine oyun kurmuşlardı. Ortada top yok. Karşıdaki rakibin ayağına iyi bir şut çekiliyor. Tekmeyi yiyen oyuncu bağırıyor. “Heey geri zekalı, sakat hakem kör müsün, görmüyor musun, bak faul var.” Hiç kimsenin ağzında doğru dürüst bir kelime çıkmıyor. Ne de olsa hepsi bedensel ve zihinsel özür-lüdürler. Bundan başkası da o anda beklenmesi anormal olurdu. Bütün zindan inliyor. Küfürler, tekmeler, hakaretler, tokatlar, kovalamacalar havada dolaşıyor. Bütün zindan yönetimi seyrediyor. Onlar da bizim bu çılgınlığımızla eğleniyorlar. Başka koğuşlardan gelen arkadaşlar olanları eğlence olarak görseler de dozajını aşmış bir hal aldığından bir anlam veremiyorlardı. Ancak onlar da şöyle veya böyle eğlence-mize ortak oluyorlardı. Hatta diğer koğuşlarda nazımız geçen bazı arkadaşları oyuna dahil etmeyi de başarmıştık. Sanırsın zindanda isyan var. Ama işin şaka yanı bir yana

zindan yönetimi tedbirlerini arttırmıştı. Oyuncuların itirazlarını hakemler; “Zihinsel, bedensel, ruhsal özürdür ben ne yapabilirim, haydi oyna devam et” diyorlardı. Seyirciler oyuncuları daha çok kışkırtıyor ve tahrik ediyorlardı. Zindan, zindan oldu olalı böyle bir gün görmemiş ve yaşamamıştır. Sahada en çok peşinden koşulan ve kovalanan top değil hakemlerdi. Özel olarak insanları böyle bir şey için eğitsen ve örgütlesen böyle ses getiren bir sonuç elde edemezsin. Her şey kendi doğal mecrasında devam ediyordu. Herkes rolüne adapte olmuş çok iyi oynuyordu ve hatta aşırı derecede abartanlar da oluyordu. Ama esas rolünü oynayan ve bütün maçı sürükleyen de hakemler oldu. Maç beraber olana kadar sürdürüldü ve ondan sonra da bitirildi. Tabi bu arada bizim kapak da açılıp bitti. Hatta Ali Akgün de bedensel özürölere dahil olup maç oynadı. Maçın sonunda seyircilerden, hakemlerden ve oyunculardan darbe almayan hiç kimse kalmamıştı. Tezahüratlar karşısında bazen bedensel ve zihinsel özürölüler ittifak kurup seyircilere saldırıyorlardı. Tabi bazı aşırı meraklılar “Hakem çiğim geldi” deyip tuvalete gitmek istiyorlardı. Hakem oyna oyna diye bağılıyor. Dinleyen kim, tuvalete kaçıyorlardı.

Fazla fark edilmesin diye diğer koğuşlarda da benzer etkinlikler düzenlendi. Ama aynı sonucu vermedi. Normal mesai saatlerinde bütün mahkûmlar başka koğuşlara gidiyorlardı. Ancak hiç birinde üstelik aynı örgütte oldukları halde bizim koğuş kadar uyumlu ve neşeli değildi. İşin açığı da bedensel ve zihinsel özürölü rolü oynayan ve beceren de bizde çok fazlaydı.

DS'den polisle girdiği çatışmada ölümsüzleşen İbrahim Yalçın Arıkan isimli zindan ve koğuş arkadaşımız vardı. Bazen bir araya geldiğimizde birbirimize takılırdık. Benim cezaevinden kaçıp tekrar yakalanma becerime takılıyorlardı. Ali Akgün ve birkaç kişi daha cezaevinden kaçıp da yakalananlardı. Onlar da devreye girince vaziyeti biraz kurtarıyordum. İbrahim Yalçın'a biz beyinsel özürölü diye takılıyorduk. Bu arkadaş da bu duruma neredeyse inanmaya

başlıyordu. Bazen şaka olduğunu anlıyordu ve bazen de ciddiye alıyordu. Açık görüşleri koğuşlarda yapıyorduk. Birinde arkadaşın annesi gelmişti. Şimdi ismini hatırlayamadım. Öğretmen emeklisi yaşlı bir kadındı. Ama şirin mi şirin bir anneydi. Daha önceden de birbirimizi tanıdığımızdan ve nazımız geçtiğinden rahat davranıyorduk. Yani örgüt, aile, bölge, renk, dil, din farkı gözetmeksizin hepimiz bir aile gibiydik. Hatta bazen dışarıdakiler bize imrenip içeride olmayı özlüyorlardı. Yine bir açık görüş sırasında biz görüşçüsü gelmeyenler hizmetten fırsat buldukça bir ara anneyle İbrahim'i araya aldık. Aramızda yaptığımız şakaları tekrar anlatmaya başladık. Anneye sorduk, bu, küçükken menenjit ve ateşli bir hastalığa yakalandı mı? Bunda sanki biraz geri zekâlılık var gibi. Bütün anneler aynıdır. Çocuğuna dönük bir saldırı varsa savunma refleksiyle çocuğunu korumaya alır. Baktık anne, "İbrahim küçükken bir kere düşmüştü. Belki o zamandan kalma bir hasar olabilir" dedi. Hepimiz kahkahayı bastık. İbrahim, "Anne sen ne yaptın. Ben artık bunların elinden kurtulamam." Annemiz yine "Olur mu oğlum onlar senin arkadaşların senin iyiliğini istiyorlar." Tabii anneyi teskin ettik. Biz şaka yapıyoruz. Yok öyle bir şey.

Bir süre koğuşlarla aramızdaki gündem maçı. Biz hep diğer koğuşlara gidiyorduk. Bu maçın kritiğini yapıyor ve eğleniyorduk. Dikkatleri koğuştan diğer taraflara çekiyorduk. Gelenlere ve geleceklere biz gidiyorduk. Belki ciddi yaralanmalar yoktu ama hasar bir hayli vardı. Vur deyince öldüren cinsinden bir tabloyla karşı karşıyaydık.

Kapağımız açılmış ve ilk adımı atmıştık. Bu tam da insanların yüreğinde ve dudaklarında zafer tadında bir sevinç dolaşımına yol açıyordu. Bütün sevinçli halimizle örtüşen dışa dönük bir şeyler yapıyorduk. Bunun için başka koğuşlar bizi kısıkanıyordu. Hatta koğuşa gelmeyi teklif edenler bile oluyordu.

Sırayla her arkadaş duş yaptığımız yerde çamaşır yıkama pozisyonundaydık. Kapağın altındaki toprağı ancak çamaşır suyu ve sulandırarak azar azar eritiyoruz. Kalanı-

nı torbalara koyup oraya buraya saklıyoruz. Bu işi aslında kanalizasyon, elektrik ve su hatlarına ulaşana kadar böyle idare edeceğiz. Toprak biraz fazla olunca ve iş, bulmayı ve toprağı koymayı düşündüğümüz yerleri bulmak uzayınca, üst koğuştta yarım duvarın üstünü torbalara konmuş toprakla duvar örmeye başladık. Çıkardığımız toprağın üçte birini bu duvarda kullandık. Ne bu koğuştta kalanlar ve ne de zindan idaresi burada duvarın olmadığını fark etmedi. Sanki baştan beri orada duvar varmış gibi herkes yeni biçimiyle burayı kabul etti. Lavaboların altına duvarlar örmeye başladık. İyi bir inşaat sektörü oluşturmaya başlamıştık. Dolayısıyla zindandaki işsizlik krizini çözmüştük. Zorunluluk insanı yaratıcı kılıyordu. Belki bu işlerle ilgisi olmayan arkadaşlar sıvacı, badanacı, boyacı ve duvar ustası olmuşlardı. Meslek okulunda çıraklık eğitimi verip insanları meslek sahibi yapıyorduk. Tünellerde çalışanlar rahatlıkla tünel, madencilik ve kanalizasyon alanında iş bulabilirler. Yani biz zindanda boşu boşuna yatmadık.

Birkaç aya varan ön hazırlık çalışmamız işimizi oldukça kolaylaştırıyordu. En önemlisi de Ali Akgün ve diğer bir iki arkadaşın bu işlerde deneyim sahibi olması bizi rahatlatıyordu. Bilmek ve deneyim sahibi olmak önemli bir kriterdir. Eylemin her aşamasında hangi adımı atacağını bilen bir ekibimiz ve bu ekibin bir sorumlusu vardı. Dolayısıyla tünel çalışmamız hiçbir sorun yaşanmadan harfiyen ilerliyordu. Hemen her gün yapılan planlamaya herkes itirazsız uyuyordu. A'dan Z'ye herkesin her gün bir görev ve sorumluluğı vardı. İlk başta tünel içinde çok fazla insana ihtiyaç yoktu. Ama ilerleyen zamanlarda işin rengi değişmeye başladı. Bu tür şeyleri biz aramızda hiçbir zaman konuşmazdık. Dikkatleri çekmeden komite bileşenleri kendi aralarında görüşmeler yapıyorlardı. Ancak biz çalışanlarla komite bileşenleri arasındaki ilişki Ali Akgün üzerinde yürüyordu. Bir göz kırpmaya işareti, bir espri veya bir omuz vurma ve çarpma bizde bir işaretti. Duyarlılıklarımız en üst noktada hassaslaşmıştı. Aramızda kullandığımız kodları-

mız bile yoktu. Herkes görevinin ve sorumluluğunun bilincinde olduğu için hiçbir şey zor olmuyordu. Örnek bir devrimci güç ve eylem birliği sergileniyordu.

Yanındaki yoldaşın ve arkadaşın tünelden haberdar değildir. Ne zaman kendisine ihtiyaç duyulmuşsa o zaman haberdar olmuştur ve sürece katılmıştır. Ama tabii şok oluyorlardı. Kendilerine bunun söylenmesini kendilerine güvenmek olarak görüp seviniyorlardı. Bu kişinin örgütsel ve siyasi konumuyla ilgili değildir. Yaptığımız işin mantığı gereği böyle olması gerekiyordu. Sadece ihtiyaç duyulduğu anda haberi olacak ve ondan sonra da sürecin asli unsuru olacaktır. Bu bizim bu çalışmada bir prensibimiz olmuştu. Hatta bunu sorun yapan arkadaşlar bile oldu. Şimdiye kadar kendilerine söylenmemesini kendilerine bir güvensizlik olarak değerlendirenler de oluyordu. Bir bilgi ve sır öğrenilmesi gerektiği anda ve öğrenmesi gerekenlere verilmelidir. Yoksa herkes güvendiğine bu bilgileri verdiği zaman belirlenen kurallar, alınan kararlar ve işin ciddiyeti tartışılır hale gelir. Bunun güvenme ve güvenmemekle bir ilgisi yoktur. Bilmesi gerekenler bilecek. O zaman örgütlü mücadelede illegalite ve devrimci disiplin harfiyen işler.

Birlikte olduğumuz herkesin ilişkileri, beğenileri, yargılanma süreçleri, zindan idaresi ve diğer özgürlük tutsakları nezdindeki görünüşleri dikkate alınmıştı görevlendirmeler yapılırken. Mesela, ben en az ayda bir gazetede çıkan yazılardan dolayı mahkemeye çağrılıyordum. Spor, voleybol, futbol ve basketbol fanatiklerimiz vardı. Başka koşuşlarda da hem eksikleri tamamlamak ve hem de karşılıklı maç yapmak için çağrılmalar oluyordu. Ortalıkta her an görmeye alışkın olduğumuz arkadaşlar vardı. Sadece koşuştakiler olsa neyse, bizim dışarıdaki yani diğer koşuşlardakilerini de bir biçimde kontrol altında tutmamız gerekiyordu. Bütün bu ve benzeri durumlar göz önünde tutularak bir örgütlenme ve çalışma planına gidilmişti. Siyasi çalışmaya zaman ayırmak ve onun için bazı ilişkileri sınırlamak zorunluluğu belirtilerek rastgele geliş gidişler düzenlenmeye doğru gidi-

liyordu. Diğer koğuşlardaki siper yoldaşlarımız ve devrimci dostlarımız da bunu hoşgörü ve anlayışla karşılıyorlardı. Her anı düşünülmüş ve bilinçle örgütlenmiş, bütüne dahil olacak elaman ve unsurlar göz önünde tutulmuş, yetenek ve deneyimleri analiz edilmiş bir operasyon yöntemiyle hareket ediliyordu. Dolayısıyla bu örgütlü bir çalışmaydı ve kendi içinde bir demir disiplin, plan ve programı vardı.

Özellikle duvar kırma, beton delme ve demir kesme işlerini gece yapmama kararı almıştık. Gündüzleri hayatın her alanında kendi içinde bir gürültü barındırıyordu. Hele bir de bizim ekstradan yaptığımız gürültü de eklenince her şey kayboluyordu. Gecenin sessizliği bu gürültüleri yutacak cinsten değildir. Ayrıca düşmanın pusuya yattığını da hesaba katmamız gerekiyordu. Bütün bu ve benzeri hareketler hep gündüz ve ses çıkaran belli etkinlikler eşliğinde yapılması gerekiyordu.

Daha önce bizim koğuşta yapılan etkinlik, toplantı ve sohbet buluşmaları diğer koğuşlara kaydırılmaya çalışılıyordu. Bu gidilen koğuşları onore ediyor ve sempati topluyordu. Her koğuş diğer koğuşların beğenisini çekmek için bir çaba sarf ediyordu. Ayrıca her yeni durum, değişim ve dönüşüm insanın davranışında ve ruh halinde kendi ifadesini buluyordu. Bunun için biraz gözden ırak olmak gerekiyordu. Açık vermemek için bunlar bir zorunluluk halini almıştı. Arkadaşlarımızdan kafası cin gibi çalışanlar vardı. Bazen "bu gece beşik mi salladın, yoksa yenge mi rahat bırakmadı ayakta uyuyorsun?" türünden laf çakmalar bile oluyordu.

Bizi en fazla korkutan ve endişeye boğan şey, tünelin içinde olan birisinin ziyaretçisinin gelmesi veya idarece çağırılması, postasının gelmesidir. En önemlisi de aramaların yapılması. Bunun için çeşitli vesilelerle eğer tünel çalışması varsa idaredeki hareketlilik ve gelişmeler denetim altına alınıyordu. Genelde asker ve gardiyanların arasındaki çelişki bizim işimize yarıyordu. Gardiyanlar ve askerler birbirlerinin açıklarını yakalamaya çalışıyorlardı. Bunun

için askerlere karşı gardiyanların istemeden bizi kolladıkları da oluyordu. Sol eğilimli olanların da sıcak yaklaşımları oluyordu. Tabi bizimde gardiyanların bazı ihtiyaçlarını iyi niyet adına ve yardımcı olmak niyetine değerlendirdiğimiz oluyordu. Aramalarda zindanlarda olmaması gereken bir şey bulunursa bunun gardiyanlar tarafından sokulduğu düşünülüyordu. Gardiyanlar, başları ağrımazın diye aramalar olacaksa önceden bildiriyorlardı. Hem kendilerini ve hem de bizi kolluyorlardı.

Bu dönemde zindanlardaki asayiş olaylarını denetim altına alma tartışması yürütülüyordu. Devlet kendi gardiyanına güvenmiyordu. Tartışmada sorunu çözme konusundaki esas eğilim zindanların iç ve dış korumasının jandarmaya devredilmesi ve bir adli kolluk sisteminin getirilmesi şeklinde öne çıkıyordu. Bu tartışma bir süre sürdü ancak herhangi bir sonuca ulaşmadı. Ancak bir çözüm buldular. Artık zindanlardaki gardiyanlara gardiyan denilmeyecek, infaz koruma memuru denilecekti. Ve bu şekilde sorun çözülmüş oldu.

Artık kapak altını oymaya başladık. Tünel çalışmasının en tehlikeli kısmı da burasıdır. Çünkü herşeyi açıktan yapıyorsun. Bir gardiyan ben tuvalete gireceğim dese, bizim ve diğer koğuşlardan haberi olmayan birileri tuvalet ve yemekhaneye geldiklerinde tuvalet bölümüne giriş kapısını açmaya kalktıklarında çırılçıplak meydanda olan herşeyi göreceklerdir. Sözde bazı arkadaşlar ortaklaşa çamaşır yıkama adına aşağı tuvaleti bloke ediyorlardı. Bununla oraya girişleri engellemeye kalkıyorduk. İnsanları uygun bir dille yukarı, yani yatakhane kısmındaki tuvalete yönlendiriyorduk. Kapak altında çıkardığımız toprağın bir kısmını çamaşır suyuyla birlikte eritip kanalizasyona bırakıyorduk. Kum ve taş olanı ve diğer toprağın bir kısmını da diktiğimiz küçük torbalara doldurup kaşla göz arasında başka yerlere kamufle etmek için götürüyorduk. Genelde mahpusun yastığı taştandır denir. Ama Çanakkale zindanında C-2 koğuşundaki bir kısım mahkûmların yastı-

ğı topraktandı. Daha önce belirlediğimiz bir yerde duvar öreceğiz. Ancak duvarın bütününü tamamlayacak kadar toprak biriktirmemiz gerekiyordu. Önemli olan duvar örene kadar olan toprağı kamufle etmektir. Çıkardığımız toprağın sadece çalışmamızı engelleyen kısmını dışarıda tutuyorduk. Çalışmayı durdurduğumuz anda tekrar toprağı tünele koyuyorduk. Bu da bizim işimizi ağırlaştırıyordu ve enerjimizi fazladan harcamamıza yol açıyordu. Bu kendi içinde önemli bir risk de taşıyordu. Başka şansımız da yoktu. Bizim tünelin girişinde üstümüzü değiştirmek, kullandığımız ve kullanacağımız materyalleri koyacak bir cep (bekleme ve dinlenme istasyonu) oluşturmamız gerekiyordu. İlk etapta ileriye gidecek şekilde bir durum olmadığı için çıkardığımız toprak bize engel teşkil etmiyordu. Sanki birisi duş yapıyormuş gibi kapağın olduğu yer sürekli kamufle ediliyordu. Bir de orada sürekli insanlar olduğu için yukarıdaki tuvalet tercih ediliyordu. Bundan dolayı torbalardaki ve açıkta tuttuğumuz toprak bu şekilde kamufle ediliyordu. 15-20 metre mesafe ve cep yerinde çıkardığımız toprağı bir yemek saatinde yanı başımızdaki üst koğuşa taşıyıp duvar ördük. Ördüğümüz duvar 2 metre kare ebadındaydı. Aynı zamanda sıvasını da yapmıştık. Ama badanası yapılmadı. Badanası yapılana kadar duvarı çarşafarla kamufle ettik. Bunun için kireç lazımdı. Olmaz değil. Yeter ki cesaret olsun ve ne yaptığını bileceksin. Mesele ve işin garibi duvar örmekte değil. Bu duvarın taşı nereden geldi, harcı nereden geldi, duvar nasıl ve ne zaman örüldü kimse fark etmedi ve sormadı. Kimse de burada duvar yoktu demedi. Daha doğrusu kimse bu değişikliği fark etmedi. Ancak mevcut durumu herkes kabullendi, hatta görüntünün hoş olmadığını eleştirenler bile oluyordu. Bunun için koğuşa badana yapılması için boya istendi ve boyandı. Yeni duvarın üstüne de resim yapıldı. Bütün bunlar olurken kimsenin bir anlam yüklememesi ve farklı bir yere çekmemesi bizim işimizi oldukça kolaylaştırdı. Sayımlar yemekhanelerde yapıldığı için gardiyanlar koğuşlarda ne olup bitiyor fark

etmiyorlardı. Sadece aramalar sırasında yatakhanelere giriliyordu. Düşman, zemininle bağlantısı olan mekânları kontrol etmeyi esas alıyordu. Bu duvar hiç açığa çıkmadı. Belki de devlet 19 Aralık zindanlar katliamı sırasında zindanı yıktığı zaman bulmuş olabilir. Özellikle o zaman televizyonlarda ve basında bu konuyu izlemeye çalıştım. Bu konuda bir açıklama ve bilgiye rastlamadım. Anlaşılan bu toprak açığa çıkmadı. Çıktıysa da genel yıkıntı ve tahribatın içinde yitip gitti. Duvarın örülmesiyle küçük bir oda oluştu. Bu odayı bir arkadaş kendisine çalışma yeri olarak düzenleyip kullanmaya başladı. Daha önce de bu boşluk bu amaçla kullanılıyordu.

Bu duvarla biz esas olarak rahatlamıştık. Çünkü girişte açtığımız ceple 15-20 metre uzunluğundaki tünelin toprak sorununu çözmüştük. Ondan sonra çıkardığımız toprağı cepte, istasyonda tutacak ve tünel boyunca torbaları dizecektik. Ondan sonraki hedefimiz ilk karşılaştığımız lağım, içme suyu borularının geçtiği hatlar vardı. Onların üzerinde bir insanın sürünebileceği kadar bir boşluk vardı. Toprağı oralara koymayı düşünüyorduk. Kapağın altında ana maltadan gelen borular bizim yemekhanenin altından geçip kadınlar koğuşuna gidiyordu. Ana malta tarafından olan yere toprağı önce koyacaktık. Eğer bir boşluk varsa ana maltanın altında bir kontrol söz konusu olduğu zaman sesi ve olası bir ışık sızmasını önlemek için orayı toprakla dolduracaktık. Ama ana maltanın altındaki duvara kadar toprağı götürdük. Burada bizi sevindiren bir tabloyla karşılaştık. Borular duvarın içinde geçirilmiş ve hiçbir boşluk bırakılmamıştı. İdare binasına kadar kazıdığımız tünelin toprağını da buraya koyduk. Artık toprak koymak için yer sorunumuz kalmamıştı. Bizim yemekhanenin altı vardı. Aynı şekilde idare binasının altında da aynı paralelde kullanacağımız boru hattının olabileceğini düşünüyorduk. Dolayısıyla tünele girip çıkarken ve kapak açıkken bir yakalanma olmadığı zaman herhangi bir riskle karşılaşmayacağımızı düşünüyorduk. Her şeyimizi aşağıda halledecek-

tik. Dışarıdan bize sadece elektrik ve hava gelecekti.

Her gece bir ekip giriyordu. İlk başlangıçta üç kişi giriyorduk. Bir kişi kazıyor, bir kişi toprağı çekip leğenlere koyuyordu ve bir kişi de leğenleri çekip ya uygun bir genişlikte ya da cepte torbalara koyuyordu. Bu işleri yer değiştirerek de yapıyorduk. Yürümeyi unutmuştuk, aşağıdaki yaşantımızı sürünme üzerine kurmuştuk. Sürünerek git-gel, sürünerek toprak taşı ve yatarak toprak kazı. Bu öyle o kadar kolay değildir. Bir hafta on gün olsa sorun değildir. Ama aylar sürünce oldukça zor bir durumdur. Elindeki metalin ucuyla kazır gibi toprak söküyorsun. Genelde toprak sert bir özelliktedir. Bir yardımcı araçla mesela taş veya çekiçle elindeki toprak kazıdığı metale vurup da toprak kazıyamıyorsun. Çünkü bu durumda ses yapar. Ya sırt üstü, ya karın üstü ya da yan yatarak toprak kazıyorduk. On dakika çalışınca bütün enerjini kaybediyordun. Yeterince hava yok. Tam rahat bir çalışma pozisyonundan değilsin. Vücudunun ve kollarının gücünü veremiyorsun. El ve bilek gücüyle çalışmak da eziyetli oluyordu ve yeterli verimi elde etmemizi engelliyordu. Çalışırken ağzına, gözüne, burnuna ve kulaklarına toprak giriyor. Dizlerimiz ve dirseklerimiz nasır bağlamıştı. Yeterli hava olmadığı için ve parmaklarımızı çok fazla kastiğimiz için parmaklarımız çok sertleşmiş ve esnekliğini kaybetmişti. Halen de parmaklarımda o zamandan kalma o sertlik, tam ve düz açılmama devam etmektedir. Elektrik çarpmasın diye tam çalıştığımız yere kadar elektrik çekemiyorduk. Karanlıkta yani yeterince ışığın olmaması da ayrı bir sorundu. Bazen dalgınlığımız gelince ya kafamızı, ya kolumuzu ya da herhangi bir yerimizi çarpıp yaralıyorduk. Acımızı haykırma lüksümüz bile yoktu. Acımızı ve ağrımızı hep içimize gömdük. Ancak özgürlük sevdası, mücadele azmimiz bütün bu zorlukları, eziyetleri ve acıları bir aşkla bertaraf ediyorduk. Her yer ve mekân kendi sorunlarını ve kendi çözümlerini beraberinde getiriyordu. Zindanda olmak her şeyin üstünü örtüyor. Görmüyorsun, hissetmiyorsun ve sadece özgürlük sevdasına

kilitleniyorsun. Normal yaşamda bunların olması mümkün değildir. Çünkü burada acı acı ve sevinç de sevinçtir. Yani her şey kendi seyri içinde akıp gitmektedir.

Bütün bunlara çoğumuzun dışarıdaki normal yaşantımızda işçilik ve çalışma deneyimi de olmayınca çok çabuk dökülüyorduk. Her yirmi metrede bir cep oluşturuncaydık. Beslenme, su içme ve toprağı torbalama işlerini bu ceplerde halledecektik.

Baskılanmış, kireçlenmiş ve hatta kaya gibi olmuş toprağı kazıyarak koparıp ilerlemeye çalışıyorduk. Çok yoruluyor ve çok ağır ilerliyorduk. Havasızlık en önemli riskti. Hele birde göçük olduğu zaman çok ciddi sorun yaşıyorduk. Tünelin daha ilk 20 metresiydi. Tüneli kazırken göçük oldu. Daracık bir yerde iki kişiyiz. Dönemediğimiz için göçüğe de müdahale edemiyorduk. Arkadaki arkadaşım ayaklarıyla toprağı itmeye çalışıyor ama olmuyor. Bize hava körükleyen üçüncü arkadaşımız durumu fark edince hemen müdahale etti. Ama bu arada hava körüklemeyi bıraktığı için neredeyse havasızlıktan boğulacağız. Hareketlerimiz ağırlaştı ve gücümüzü yitirdiğimizi hissediyoruz. Yanımızdaki arkadaşımızın moralini bozmamak için de hiçbir şey yokmuş gibi davranıyoruz. Ama ölüm denilen sonun ne menem bir şey olduğunu o anda hissediyorsun. Buna rağmen diğer yoldaşların özgürlüğünü ve yanındaki arkadaşın yaşamı konusunda kendini sorumlu hissediyorsun. Esas olan kendin değil, arkadaşların, amacın olmaktadır. Devrimcilik işte bu olsa gerek. Arkadaş tüneli kapatan toprağı hızla açmıştı. Üstten ayaklarımızla itecek kadar bir yer açılmıştı. Arkadaş tekrar hava basmaya gitti. Ben verilen havayı içime çekmeye çalışıyorum. Arkadaşım da geldi. O da hava ihtiyacını karşılayınca gidip çöküğün olduğu yerdeki deliğı genişletmeye çalıştı. Bu arada arkadaki arkadaşla işaretlerle anlaştık ve iyi olduğumuzu bildirdik. Ben biriken toprağın bir kısmını geriye doğru çektim ve tekrar kazımaya başladım. Sonra arkadaş geldi. Kazmayı bırakmamı söyledi. Çünkü biriken toprağı ve göçükte doğan

toprağı ortadan kaldırmamız gerekiyordu. Yoksa bizden sonra gelecek ekip çalışamayacaktı. Zaten fazla zamanımız da kalmamıştı. Çünkü çıkmak için ilk sinyelimizi de almıştık. İlk sinyalde kazımayı durduruyorduk. Bir sonraki ekip için tüneli çalışacak bir pozisyona hazırlıyorduk. En azından kazıdığımız ve göçüğün toprağını ortadan kaldırmamız gerekiyordu. Toprağın bir kısmını çektik. İkinci uyarımızı da aldık. Çıkış yerine gelmemiz gerekiyordu. Kalan toprağı ileri ve geri tünelin içine yayarak çıktık. Körükteki arkadaşın yanına geldik ki ne görelim. Hedefine kilitlenmiş ve otomatiğe bağlanmış bir robot gibi. Ama resmen bir zenci Afrikalı arkadaşımız gelmiş sanki. Dürttüm, ne oldu sana dedim. Körüğü bırakıp bir nefes aldı. Bizi kurtarmak için var gücüyle toprak açmaya çalışmış ve bütün enerjisini orada kaybetmiş. Geri nasıl geldiğini ve körükte çalışmaya nasıl başladığını hatırlamıyor. Gerçekten durumu bizden çok kötü olmuş. Bu çabasının sonucudur ki biz hala ayakta. Eğer bir 5 dakika daha hava verilmeseydi olumsuz bir sonuçla karşılaşabilirdik. Çıkabilirsiniz dediler ve çıktık. Bizi dışarı alan arkadaşlar da bir şeylerin olduğunun farkına vardılar. Biz göçük olduğunu söyledik. Duşumuzu yaptık ve bir şeyler atıştırıp yatmaya gittik. Sayımdan sonra kahvaltı yaptık. Bazı arkadaşlar öğrenmişler. Kaşla gözle bir şeyler anlatmaya çalışıyorlardı. Havalandırmada volta atıyoruz. Durumu anlattık. Akşam girecek ekibe iki kişinin fazladan girip hem toprağı yok etmeleri ve hem de göçük yerini tamir etmelerini söyledik. Bunun için de bazı demir, tahta ve battaniye parçalarını götürmeleri gerekiyordu. Bu durumdan sonra ekip çalışanlarının sayısını dörde çıkardık. En azından idare binasının altına gidene kadar böyle yapacaktık. Giren ekip toprak sorununu çözdü, göçük yerini tamir etti ve normal tünel çalışmasına tekrar başladık.

Hava sorunundan dolayı fazla insanı tünelde tutamıyorduk. Sadece bundan dolayı da değil. Çamaşır yıkama, duş alma ve her çalışanın beraberinde getireceği kirlilik ve risk faktörleri de ek sorunlar getirecekti. Ama arkayla ön taraf

arasındaki mesafede herhangi bir çökük, elektrik arızası ve hava borusunun kopmasında haberimiz olmayacaktı. Toprağın taşınması ve yerleştirilmesinde ve bu tür durumlarda ekiplere birer kişi eklememiz zorunluluk haline geldi. Tünel çalışmasının sorunlarını deneyim sahibi olan arkadaşlar anlatıyorlardı. Ancak biz yaşayarak öğreniyorduk. Her adımı ve anı çokça risk unsurunu bağrında barındıran bir çalışma. Çalışmayı riske atmamak için tehlike anında bağırıyorsun. Şimdilik sorunu bir arkadaşı ekibe ekleyerek çözmüş olduk. Hatta fazla cep yapma teklifi getirenler de oldu. Toprak koyacağımız yer için sorun yaşayabiliriz diye bu öneriye sıcak bakmıyoruz.

Hem tünel içinde ve hem de dışarıda riskler yaşamaya başlıyorduk. Hava sorunu ciddi bir boyutta. İki körük kullanılması öneriliyordu. Hava basınca toprak kokusu dışarı çıkıyor. Bazı insanlar sanki lağım kokusu geliyor diye söylenmeye başlıyorlardı. Tünelin uzun olması bu sorunlarla birlikte bizi ciddi tehlikelerin beklediği endişesini düşünmeye başladık.

C-2 koğuşunun havalandırması boyunca tüneli kazımış ve gelip idare binasına dayanmıştık. En ciddi tehlikeyle burada karşılaştık. Kanalizasyon hattında boşluğa dolan gaz birden tünele doldu. İki körükle havanın basılması ve tünelin kapağının açık olması dolayısıyla hava hızla dışarı çıkmıştı. Ama biz 5 çalışan da çok ciddi olarak etkilendik. Kapak altındaki arkadaşın haber vermesi üzerine tünele girip bizi dışarı çıkardılar. Tabii bizi çıkaranlar da belli oranlarda etkilendiler. Hele benim gibi uzun boylu olanları böylesi durumlarda taşımak ayrı bir eziyet. Sadece zayıf olmak işi kurtarıyordu. Sedyelerimiz battaniyelerdi. Durumu kritikleşen arkadaş battaniyenin üstüne yerleştiriyorlardık ve çıkıştaki arkadaşla işaret veriyorduk ve onlar çekip çıkarıyorlardı.

İçerideki gaz yoğunca hava pompalanmasıyla çıkarıldı. Çalışma yeni baştan başladı. Tüneli boruların üzerinden geçirme şansımız çok zayıftı. Bedenen zayıf olanlar için

sorun yoktu. Götürmeyi tasarladıklarımızın büyük çoğunluğu oradan geçemezlerdi. Bundan dolayı kanalizasyonun altından geçmemiz gerekiyordu. Basamaklar yaparak aşağı indik. Burada da bir cep oluşturduk, çıkardığımız toprağın bir kısmını torbalara koyup tünelin kenarına dizdik. Boruların altından öbür tarafa geçtik. Boruların içinden geçtiği bölmenin betonunu kırdık. Artık toprak karşı taraftan geleceği için iç taraftan kırmamız gerekiyordu. Dolayısıyla her iki taraftan da cep oluşturduk. Bir insanın sürüklenerek rahatlıkla girip çıkacağı bir pencere açtık. Verilen bilgilerle artık tünelin bütün toprağını buraya yerleştirecektik. Daha tünelin üçte ikisi duruyordu. Toprak yerinin bol olduğunu düşünüyorduk. Ancak yine de toprağı düzgün yerleştirmemiz gerekiyordu. Herhangi bir sıkışıklık yaşamamak için. Önce torbalarla götürdüğümüz toprağı boruların üzerine döküyorduk. Toprak hem boruların altına ve hem de boruların arasındaki boşluğa giriyordu. Sonra da dipten başlamak üzere torbaları düzenli olarak boruların üzerine yerleştirip geliyorduk. Burada çalışan arkadaşlar borularda kullanılan izolasyon maddesinin kaşıntı yaptığını söylüyorlardı. Pratik olmasa da boruların üzerine battaniye koyarak çalıştığımız da oldu. Önceden iki arkadaş girip cepte biriktirdiğimiz toprağı düşündüğümüz gibi yerleştirdiler. Artık tünel çalışılacak hale gelmişti. Bunun üzerine ekip tünele girdi. İlerleyen zamanlarda bir körük havayı buraya basacak. Buraya koyacağımız bir körük de havayı buradan çalışılan yere verecekti.

Açtığımız ikinci cepten tünel kazımaya başladık. Artık çalışmayı idare binasının altından sürdürüyorduk. Burada en azından iki metre yerin altında çalışıyorduk. Burada olabilecek bir göçük çok riskli olabilirdi.

Belli merhaleler ve önemli adımlar attığımızda yoldaşlarımız bize ziyafet çekiyorlardı. Bu ziyafetler olduğu zaman midelerimiz ve ciğerlerimiz bayram yapıyordu. Böyle durumlarda vitamin ve enerji depoluyorduk. Çalışmak için de enerjiye ve vitamine de ihtiyacımız vardı. Çünkü tüneldeki

çalışma koşullarımız enerjimizi hızla tüketiyordu. Tünelde çalışmayan ve hasta olan arkadaşlar bizi kıskanıyorlardı. İşin gerçeği bize bir ayrıcalık tanıyorlardı. Biz itiraz etsek de bundan vazgeçmiyorlardı. “Herkesin yeteneğine ve emeğine karşılık değer veriyoruz” diyorlardı. Bu ziyafetlerde yok yok. Bol proteinli, vitaminli güç ve enerji verecek gıdalar seçiliyordu. Bunlar ufaktan bir kutlama şeklinde oluyordu. Nuri Akyol’un sık sık doğum günleri oluyordu. Birisi anasının, biri babasının, biri ebesinin ve biri bilmem kimin söylediği doğum günü oluyordu. Türküler, şarkılar, anılar, arada laf çakmalar da olmuyor değildi. Bütün bunlar bize moral oluyordu ve başarmaya olan inancımız daha da artıyordu.

Bir gün savcı ve müdür bizim koğuşa geleceğini söylemişti. Anlaşılan bu gece tünel çalışması olmayacaktı. Yemekhanede oturuyorduk. Hal böyle olunca oyalanacak bir şey ayarlamak gerekiyordu. Bizim Nejdet Ayma gardiyanlara bir film koymalarını söyledi. Nejdet’in koyduracağı sosyal filmi o biçim bir film. Tabii herkes hücum ediyor. Televizyonda oynayan bir filme bakmaya başladılar. Çoğunluğumuz film seyrediyorduk. Bu arada savcıyla ben satranç oynuyoruz. Kimisi de hem filme bakıyor ve hem de sohbet ediyorlardı. Filmin konusu zindanda geçiyor. Mahkûmlar kaçmaya karar veriyorlar. Bunun için tünel kazmaya başlıyorlar. Koğuştaki tünel kazmaya başlıyorlar ve yemekhanede çıkıyorlar. Tabi hepimiz, müdür, savcı, gardiyanlar gayri ihtiyarı kahkahayı bastık. Bu tür durumlarda Nuri, Necdet ve Murat bütün yaratıcı espri ve zekâlarını hemen devreye koyarlardı. Bu üç arkadaş zor anımızda can simidimizdiler. Nejdet Ayma esprisini patlattı. “Bizden habersiz tünel kazarsanız gelip koğuştaki çıkarsınız. İnsan haber vermez mi? Hele bakın bizim yemekhanede de tünel çıkabilir.” Nuri de ciddi tünel arıyor. İş şakaya vurduk ama nutkumuz da tutuldu. Bizimle bir bağlantısı olmasa ve bir film olsa bile; bizi burada tutmakla görevli olanlarla kaçma girişimini başlatan biz özgürlük tutsaklarının bir arada bu

konuyu yaşaması ne garip? Ama bir film deyip geçmeyin. Müdür, "Bu cezaevinde mutlaka bir tünel vardır. Ama biz bir türlü bir ip ucu yakalayamadık. İnşallah olmaz da kim-senin canı sıkılmaz. Bizim cezaevi sorunsuz bir cezaevi. Değil mi sayın savcım?" Bir tünele dair herhangi bir somut kuşku ve bulguları söz konusu değildi. Buna rağmen bun-larla böyle bir konuyu sohbet etmek tatsız bir durumdu. İnsanın elden olmadan da moralini bozuyor.

Her gün bir yerde bir tünel, firar, hastane ve mahkemeye gidenlerin firar etmesi, hastanelerde kaçırılanların haber-leri geliyordu. İçimiz içimizi yiyor. Bir açık vermemek için işi daha sıkı tutuyor ve kontrolü elden bırakmıyorduk. Zaman artık aleyhimize işliyordu. Hafiften yoldaşlarda bir telaş se-zinliyorduk. Denetimler de artmaya başlamıştı. Çalışmaya bir süre ara verdik. Bir görüş sırasında dışarda alınan var mı ve bir operasyon var mı öğrenecektik. Böyle bir şey yoktu. Denetimler durdu. Biz de yeniden çalışmaya başla-dık. Ama içimizde de bir kuşku vardı.

Üç ekip ve dışardaki yoldaşlarla birlikte kurulmuş bir saat gibi çalışmayı sorunsuz devam ettiriyoruz. Her ekipte iki körükçü ve dört kişi kazma, toprak çekme, torbalama ve toprağı yerleştirme işini yapıyorduk. En fazla toprak kazan yoruluyordu. Bunun için toprak kazıyanlar yer değiştiri-yorduk. Ama bizim ekipte sadece ben kazıyordum. Diğer ekiplerle aramızda bir yarış vardı. En fazla bizim ekip iler-liyordu. Ancak bizim ekibin bir sorunu vardı. Biz her za-man bizden sonraki ekibe bize ait olan işi bırakıyorduk. Ya tünelde toprak bırakıyorduk, ya torbalara koyduğumuz toprağı yerleştiremiyorduk. Zaman ayarlama konusunda becerikli değildik. Diğer ekiplerden hep fırça yiyordum. Biz de aynısını yapacağız diyorlardı. Ama hiçbir zaman da yapmadılar. Artık her kazıdığımız yerin hava borusu, elektrik hattı döşeme sorununu da kendimiz yapıyorduk. Toprağı sık sık kontrol ediyorduk. Çökme riski olan yer-leri dayanaklarla sağlamlaştırıyorduk. Şansımıza kara ve kumlu toprakla karşılaşmadık. Genelde killi topraktı. Bazı

yerlerde kazmak kolay oluyordu. Ama çoğunlukla toprak sert çıkıyordu.

Esas çalışma biz tünele giren ekiplerin omuzlarında sürüyordu. Ancak dışarıda kalan arkadaşlar bizim ihtiyacımız olan bütün her şeyi hızla hazırlıyorlardı. Aslında biz yoruluyorduk ama dışarıdaki arkadaşların yaşadıkları stres hiç çekilir gibi değildi. Biz sadece çalışmaya kilitleniyorduk. Her an bir şey oldu mu stresi, tehlikeleri kontrol etmek, çamaşır yıkamak, yemek hazırlamak, sıcak su hazırlayıp banyo yaptırmak. Ananın çocuğuna banyo yaptırdığı gibi bize banyo yaptırıyorlardı. Bu emekleri, sıcaklığı, yoldaşlığı, dostluğu ve sahiplenici tutumlarını unutmak gerçekten mümkün değildir. Dışarıdaki yoldaşlarımızın bize hizmetleri ve ihtiyaçlarımızı karşılama konusunda bir sorumuz yoktu. Bütün yönleriyle tek yürek olmuş bir ekiptik. Her yeni günde yeni arkadaşları tünel çalışmasına dahil ediyorduk. Dahil ettiğimiz yoldaşlar şaşırıyor ve şoke oluyorlardı. Bundan sonraki aşamalarda daha fazla arkadaşla ihtiyaç oluyordu. Tünele akşam giriyor ve sabaha doğru çıkıyorduk. Her gece bir ekip giriyordu. Git-gel yorucu olduğu için plastik leğenle toprağı çekiyorduk. Leğen dolunca ve boşalınca ip çekiliyordu ve arkadaşlar anlıyorlardı ve leğeni çekiyorlardı. Çalışma bu şekliyle daha rahat ve pratik oluyordu.

Tünelin mesafesi yakınken arada çalışan arkadaşlar vasıtasıyla koğuyla bağlantı kuruyorduk. Mesela bir duvara rastlamışsak, bir taş kütlesine rastlamışsak, beton kırmamız ve demir kesmemiz gerekiyorsa kuryeler aracılığıyla koğuyla haber gönderiyorduk. Bu işlere ilişkin çalışma ses çıkaracağı için dışarıdaki hareketlilik ve idarede ışıkların yanıp yanmadığını bilmemiz gerekiyordu. Herhangi bir tehlike anını dışarıya bize elektrik sistemi üzerinden içeriye haber veriyordu. Buna göre bir işaret ses yapmayın, iki işaret gelen var, üç işaret tehlike var tüneli durdurun ve çıkın.

Tünelimiz hızla ilerliyor. Topraktan yana şansımız geriye göre daha iyi. Bazen toprak taşıyan arkadaşlar kazan

arkadaşın hızına yetişemiyorlardı. Bu tür durumlarda top-
rak çekilene kadar sırt üstü yatıp dinleniyordum. Çok yo-
ğun olmasa da havasızlık bazen sorun oluyordu. Giderek
yoruluyoruz. İlk dönemlerdeki tempolarda çalışmıyoruz.
Kollarımız ağrıyor, parmaklarımız şişiyor. Bu arada rahat-
sızlanma, bayılma, baş dönmesi, kusma gibi sorunlar ya-
şanıyordu. Bazı arkadaşlarımızı emekliye ayırıyorduk.

Biz tünelin 80 metre olacağını tahmin ediyorduk. 60 met-
re tünel kazımiştık. İdare binasının dış duvarını çıkmıştık.
Bir hafta sonra açık görüş olacaktı. Önceden bazı örgütler
üzerinden dışarının hazırlıkları anlamında bir açık görüş
sırasında gerekli görüşmeler yapılmıştı. Bu açık görüşte
son tartışmalar yapılacak, kaç kişiyi alabilecekleri, nasıl
gidileceği ve nasıl kamufle edilecekleri üzerinden bir tar-
tışma yürütülecekti. Belli bir kontak sağlanmıştı. Bize daha
önce verilen bilgi büyük bir ihtimalle bir vapur kiralananacak
ve çıkanların hepsi vapurla direk Yunan adalarına gide-
cekti. Dolayısıyla pasaport ve kimlik sorunuyla da uğra-
şılmayacaktı. Bizim tahminimiz, düşündüklerimizin hepsi
gitmeyi kabul ederse 80 kişi. Komitede yer alan yapılar
esas olarak idam cezası almış olanların hepsi, müebbet
hapis cezası alanlar, örgütlerin kadro ve yöneticileri gö-
türülecekti. Ama tünelin kazıldığı koğuşumuzda üç kişi
kalıyordu. Diğerlerinin hepsi gidiyordu. Koğuştakiler örgüt-
lerinin sorumluları vasıtasıyla kimlerin gitmeleri gerektiği
konusunda düşüncelerini iletiyorlardı. Gidilmeden birkaç
saat önce diğer koğuş ve siyasetlere götürmeyi düşün-
düklerimizi biz ileteceğiz. Ama diğer koğuş ve siyasetler
kimlerin gideceğine kendileri karar verecekler. Tabii sayı-
yı biz belirleyecektik. Diğer koğuşlardaki gidecekleri üst
maltadan alacaktık. Zaten bütün ara kapıları açabilecek
anahtar yaptırmıştık. Sayının artması riski arttırabilirdi. En
az 60 ve en üst 80 kişi olacaktı. Hem tünel firarıyla ve hem
de gidilen sayıyla düşmana ciddi bir darbe vurulacaktı zin-
danlarda. Çıkacağımız yer konusunda bir riskimiz yoktur.
Çıkacağımız yerde zindan bekçilerinin bizi görmesi müm-

k n değildir. alıllıkların arasından çıkıp arabalara binerken tesadüfen birileri bizi görüp Ő phelenmezse herhangi bir sorun olmayacaktır.

Açık görüşe kadar sadece çıkılacak yer hariç tüneli bitirmemiz gerekiyordu. Zaten zindan binasının dıŐındaydık. AŐaęıya doğru verecektik. Belki istinat duvarının altına gelebilir ve duvarla uęraŐmayız diye düşünüyorduk. Zindan duvarından iki içten ve iki tane de dıştan olmak üzere dört tane demir kesmiŐtik. Duvar kırmak, demiri açığa çıkarıp kesmek çok zamanımızı alıyordu. Duvarın dış tarafından üçüncü cebi hazırladık. Bu iş bitti diyorduk. Yüzler gülüyor. Kalbimiz g ğs m ze sığmıyor artık.  zg rl k sevdası her halimizi sarmıŐ durumda.  zg rl k düŐüne kilitlenmiş yürekleri durdurmak kimsenin haddine değildir.

Zindan binasının duvarıyla istinat duvarı arasındaki mesafe 5 metredir diye tahmin ediyoruz. Açık görüşe kadar 5 metre tünel kazacağız, istinat duvarını deleceğiz ve demirleri keseceğiz. Ondan sonra da bir gecelik işimiz kalacak. Artık giren ekipler canını dıŐine takmıŐ, bir an önce tüneli bitirmek istiyorlar. İki günde tüneli bitirdik. Artık herkes kendisini dışarda görüyor. İki günde duvar ve demirle uęraŐtık. Bizden  nceki ekip duvarın betonunu kırmıŐtı. Bir tek keseceğimiz dört demir kalmıştı. Topraktan hava sızıyordu. Hava verecek arkadaşlar ve demir kesmek için iki arkadaş tünele girdik. Demirleri kesmeye başladım, yorulunca arkadaşım devam ediyordu. Bu gece bütün gücümüzle çalıŐıp bu demirleri kesecektik. İŞin tersi artık terelerimiz de yeterli verimi vermiyorlar, yani k relmiŐler. Durmaksızın bir arkadaşım alıyor ve bir ben alıyorum.   demiri kestik. Daha zamanımız var ama iyice yorulduğumuzu da hissediyoruz. Dördüncü demiri üstten arkadaşım kesti ve ben son bir hamle altı kesmeye başladım. Bir  nceki demiri kestiğimizde arkadaşım önce alttan kesmeye başlamıştı.  stten kesmeye başlayınca ve demir kopunca düştü alt demir ve betona düşünce ses çıkardı. Demir kesme iÇimizde bir beş dakikalık işimiz kaldı. Bu arada  

sefer sinyal verdiler. Bu tehlike ve acil durum sinyaliydi. Diğer arkadaşlara “Çıkın, ben geliyorum” dedim. Biraz daha hızlandım ve demiri bitirdim. Arkadaş sesleniyor “Torun gel hadi”. İkinci sinyal verildi. Baş üstü gittiğimiz için biraz daha hızlı gidiyoruz. İkinci cebe gelmişim. Diğer iki arkadaş çıkışa yaklaşıyorlardı. Ben girdim tünele hızlandım ve elektrik kesildi ve cepteşken hava basımı da durmuştu. Çıkışa giden arkadaşlar seslendiler “Torun hava basak mı uzak mısın?” “Yok hava basmayın, gidin. Hemen arkamızdayım” diye karşılık verdim. Tabi bu arada düdük sesleri çoğaldı. Ciddi bir durumla karşı karşıya olduğumuzu anladım. Diğer arkadaşlar iki tuvalette duş yapıyorlar. Ali Akgün, Nuri, Murat, Güzel, Nejdett zangır zangır titriyorlar. Beni kaptıkları gibi çıkardılar. Ben duş alana kadar Ali ve diğer yoldaşlar kapağı kapattılar ve kurutmaya çalışıyorlar. Biz fırladık yataklara girdik. Arkadaşlar etrafı toparladıktan sonra onlar da geldiler. Bazı arkadaşlar da kapıda gardiyanla konuşuyorlar. Bilgi almak istiyorlar. Onlar da bir şey bilmiyorlar. Askerler idare binasına gelmiş. Müdür, Cumhuriyet Savcısı ve zindan savcısını bekliyorlarmış. Zindandaki bütün mahkûmlar ayaklanmış ne olduğunu merak ediyorlar. Temsilciler çıkmak istiyorlar müsaade edilmiyor. Acaba idam cezası almış bir arkadaş mı alacaklar, sevk mi var veya tek tip elbise yine konuşuluyor yoksa tek tip elbise giydirme operasyonu mu yapacaklar. Bu arada iyi bir gardiyan vardı. Askerler aralarında konuşurken dinleyici olmuş bir asker dışarıda yerin altında bir ses duymuş. Bunun için zindanda arama yapacaklar. Bir daha sağ sol kontrol edildi gözden kaçan bir şey kalmasın diye. Islak havlular kurutuldu. Her şey yerli yerindeydi.

Asker ve gardiyanlar içeri girdiler. “Herkes koğuşlarına girsin” dediler. Hepimiz uyanmış, yataklarımızda bekliyoruz. Müdürün eşliğinde sayım yapıldı ve kapı kapatıldı. Yemekhane, koridorlar, tuvaletler ve havalandırma kontrol edildi ve herhangi bir şey bulamadılar. Bizim koğuşu terk ettiler ve diğer koğuşlara gittiler. Bu arada gardiyanlara ne

oluyor diye soruldu. Gardiyan, nöbet değişimi öncesi bir asker sigara içmek için çıkmış. Kimse görmesin diye istinat duvarının dibine gitmiş oturmuş. Bu arada demir düşme sesi duymuş ve demir kesme sesi duyulmuş. Tünel olduğu düşünülüyor. Asker dışarıda tedbir almış, savcıya haber verilmiş ve savcının gelmesi bekleniyor. Söyledikleri doğru. Askerin söylediklerini biz de arkadaşlara anlatmıştık. Eğer sesi duydukları anda müdahale etselerdi bizi tünelin içinde yakalayabilirlerdi.

Bütün bunlar oluyor. Biz duvarın delindiğini, demirlerin kesildiğini ve tünelin bittiğini biliyoruz. Bu işin çıkardığı sesin duvarın önünde olan birisi tarafından duyulabileceğinin de mümkün olduğunu da biliyoruz. Her şeye rağmen bunun bir blöf olacağını da düşünüyoruz. Bunun için hiçbir şey olmamış gibi soğukkanlılığımızı koruyoruz. Şaka yapıyoruz. Diyoruz ki, operasyon ve arama yapmak istiyorsunuz ama tüneli bahane ediyorsunuz. Tabi aynı soru işaretleri diğer koğuşlardaki insanların kafasından da geçiyor. En çok tek tip elbise, idam cezası onaylanan birisinin alınabileceği, açık görüşü yaptırmama gibi teoriler ve yorumlar havada uçuşuyor. Biz tüneli bildiğimiz için hiçbir şeye kafa yormuyoruz. Diğer koğuşlar tünelin bir blöf ve bahane olduğunu düşünüyorlar.

Devlet tüneli daha bulmamıştı. Tünelin varlığını askerin verdiği bilgiden dolayı tahmin ediyor. Tabi biz şundan eminiz. İçeride bir sızıntı yoktur. İçeride bir sızıntı olsa kapağın yerini, yani tünelin girişini de söylerdi. Acaba dışarıda yakalanan biri çözülp de tüneli mi verdi? Bunun üzerine duvarı dinlemeye mi aldılar acaba? Çünkü dışarıdakilerin bir kısmı tüneli biliyor ama başlangıcın neresi olduğunu bilmiyorlar. Bütün zindanı didik didik aradılar ve tüneli bulamadılar.

Vali, Cumhuriyet savcısı, zindan savcısı, müdür, ikinci müdür ve başgardiyan zindan genel temsilcileriyle bir görüşme yaptılar. Tabi bu arada sesin geldiği yeri belediyenin kepçesiyle açmışlar ve tünelin çıkış yerini bulmuşlar.

Temsilcilerden birisine inandırıcı olması için tünelin çıkışını göstermişler. Temsilciler haberdar olmadıklarını söylüyorlar. Murat hariç diğer üç temsilci de gerçekten bilmiyorlardı. Dışarıdan girip tünelin hangi koşuğa olduğunu bulun diyorlar. Bu şekilde riskli olacağından kimseyi içeri sokamayacaklarını söylüyorlar.

Temsilciler, gidip görüşelim, öğrenelim gelip size bildirelim diyorlar. Bütün temsilciler bizim koşuğa geldiler. Tabi bu arada diğer temsilciler Murat'tan bizim koşuğa tünelin olduğunu öğreniyorlar. Hepimiz toplandık. Temsilcimiz arkadaşlar tünelimiz açığa çıktı. Eninde sonunda bulacaklar. Ama bizim söylememizi istiyorlar. Tartıştık, konuştuk ve şöyle bir sonuca vardık. Saldırı yapmayacaklarsa, haklarımıza dokunulmayacaksa ve açık görüş yapılacaksa kabul edelim. Sonra temsilciler yetkililerle görüşmüşler ve talepler kabul edilmiş. Tüneli üstlenecek arkadaşlar kapağın yerini gösterecekti. Gerekli tedbirleri aldıktan sonra içeri girdiler. Kapağın yerini söylüyorlar ama orada olduğuna inanmıyorlar. Kapak yerinden ısrar edince balyozla vuruyorlar ve kapağın etrafındaki harç kırılıyor ve kapak açığa çıkıyor. Hemen içeriden ve dışarıdan tünelin içini betonla doldurdular ve aynı kapağı yerine koyup kapattılar. Herhangi bir operasyon ve hak gaspı olmadı. Açık görüşümüzü de yaptık.

6 arkadaş tüneli üstlendi. Tüneli üstlenen arkadaşlar Antep Özel Tıp zindanına sevk edildiler. Bizden Garbis Altınoğlu ve Nuri Akyol üstlendiler. Bir kısmımız C-3 koşuğuna, bir kısmı D-7 koşuğuna ve bir kısmı da başka koşuğalara geçtiler. C-2 koşuğuna bağımsızlar yerleştirildi.

Bir tünel daha amacına ulaşamadı. Bir özgürlük eylemi, bir kaçış umudu ve hakkı daha suya düştü. Bir başka bahara umudumuzu koruyarak, normal yaşantımızı sürdürdük. Tabi ailelerimiz, kendi içimizde ve zindanda bu konu çeşitli detaylarıyla tartışıldı. Kırgın olan da vardı ve sevinçli olan da. Ama esasında hüznün, üzüntü ve başaramamanın kırgınlığı hakimdi. Onca sıkıntı, eza ve emeğin sonucu bu

olmamalıydı.

Sonuç itibariyle örnek alınacak bir örgütlenme, özveri ve eylem birliği sonucu kaçış hakkımızı kullanmak istedik. Büyük bir devrimci güven, fedakarlık ve sahipleniş vardı. Belki özgürlüğe adım atamadık ama devrimci eylem birliğimiz ve siper yoldaşlığımız kazandı. Devrimci dayanışma kazandı. Bu özgürlük hakkı eylemi devrimci özgüvenin köşe taşlarını ördü.

FIRAR GİRİŞİMİNE DAİR KAMUOYUNA AÇIKLAMA

ABD emperyalistlerinin ve egemen sınıfların iğrenç ve rezil tertipleri sonucunda gerçekleştirilen 12 Eylül askeri faşist darbesi, Türkiye'mizi sömürücü sınıflar ve onların emperyalist efendileri için dikensiz gül bahçesi durumuna getirmeyi; işçi sınıfı, diğer emekçiler, Kürt ulusu ve onların önünde yürüyen devrimci ve ilerici güçler içinse bir cehenneme çevirmeyi amaçlamıştır.

Uzun mücadeleler sonucu elde edilmiş demokratik mevzi ve hakları gasp eden askeri faşist cunta, ülkemizi büyük bir işkencehane ve cezaevine çevirdi; yüzbinlerce insanı gözaltına alıp işkencelerden geçirirken yüzlerce devrimci, demokrat, ilerici ve emekçiyi çatışmalarda, pusularda, işkencehanelerde katletti, binlercesini yaraladı ve sakat bıraktı. Halka ve devrime karşı girişilen bu beyaz terörden cezaevlerine doldurulan devrimci, ilerici ve anti-faşistlerde nasiplerini aldılar. On binlerce insan askeri ve sivil cezaevlerinde egemen sınıfların uzun süreli sindirme ve teslim alma amaçlı fiziksel, psikolojik ve ideolojik saldırılarıyla karşı karşıya bırakıldılar. Pek çok devrimci, demokrat ve ilerici insan savunma hakkının büyük ölçüde ya da tamamen ortadan kaldırılmış bulunduğu bir ortamda, burjuva hukuk normlarına göre bile bağımsız sayılmayan askeri mahkemelerde yargılanarak son derece ağır cezalara çarptırıldılar. Faşist cuntanın ve sıkıyönetim komutanları-

nın buyruğu altında çalışan askeri mahkemeler, çoğu kez avukatlarıyla görüştürülmeyen, mahkemeye çıkarılmayan, suçlamalarla ilgili belgeleri inceleme olanağından ve savunma hakkından yoksun bırakılan ve davaları yıllar ve yıllar boyu süren, devrimci tutuklulara, işkence yoluyla elde edilmiş ya da az sayıdaki itirafçıların açıklamalarına, hatta askeri savcılarının tümüyle hayal ürünü savlarına dayalı sözde kanıtlar yardımıyla idam, ömür boyu hapis ve diğer ağır hapis cezaları biçtiler. Bütün bu uygulamalar, sıkıyönetimin katmerli bir biçimde uygulandığı Kürdistan'da daha da sert ve vahşi bir biçime büründü.

Ancak faşizmin ve siyasal gericiliğin saldırısı cezaevlerine tıkmış bulunan devrimci ve anti-faşist özgürlük savaşçılarının geniş kitlesini, bazı kısmi, geçici ve yerel "başarılarla" karşı, esasta teslim alamadı. Ölüm, yaralanmalar, sakatlanmalar pahasına sürdürülen bu mücadele ve direnişler sonucunda devrimci tutsaklar, yurt içindeki ve yurt dışındaki demokrat ve ilerici çevrelerin, tutuklu ve hükümlü ailelerin desteğiyle, egemen sınıfların saldırılarını püskürttüler ve bir dizi mevzi kazandılar. Ama artık rüzgârın yönü değişiyor; ayağa kalkan yığınlar, 12 Eylül faşizminin karanlık günlerinin sona erişini ve devrimci yükselişin baharını müjdeliyorlar. Devrimci tutsaklar, işçilerin, diğer emekçilerin ve Kürt ulusunun toplumsal ve ulusal kurtuluş mücadelesinin daha da güçleneceğini ve yerlerinin egemen sınıfların vahşi sömürü ve zulmüne karşı savaşmakta olan yığınların yanı olduğunun bilincindeler.

12 Eylül faşizminin güdümlü askeri mahkemelerinde yapılan göstermelik yargılamalar sonucunda son derece ağır cezalara çarptırılan devrimciler ve anti-faşistler olarak bizler, bu anlayıştan yola çıkarak egemen sınıfların zindanlarının bir devrim okulu ve bir savaş alanı durumuna getirmenin ve koşullar oluştuğunda buralardan kaçarak yığınların bağrında devrimci mücadeleyi sürdürmenin bir görev olduğuna inandık ve inanıyoruz. Bu düşüncelerden yola çıkan bizler güçlerimizi ve olanaklarımızı birleştire-

rek, tutulmakta olduğumuz Çanakkale E Tipi Cezaevi'nde kaçmayı planladık ve bu planımızı yaşama geçirdik. Bu kez başaramadık. Ancak mutlaka kazanmak ve başarmak ruhuyla hareket eden bizler, faşizmin kararlı ve dirençli devrimci tutsakları kilit altında tutamayacağına inanıyoruz. Gerek Çanakkale E Tipi Cezaevi'nde ve gerekse bir dizi diğer cezaevinde yaşananlar, egemen sınıfların o pek övündüğü ve güvendiği "pekiştirilmiş güvenlik önlemlerine" sahip özel cezaevlerinin de güvenlikleri aşmaya ve yenmeye kararlı devrimcilerin irade ve yaratıcılığı karşısında bir engel olamayacağını göstermiştir.

Çanakkale Cumhuriyet Başsavcısı ve Çanakkale E Tipi Cezaevi yetkilileri, tüneli kazan bizlerin, cezaevinin çevresinde bulunan ihata duvarını aşamadığımızı, 68 metre uzunluğundaki tünelin 15 ayda yapılabildiğini, bizlere dışardan ve cezaevi görevlilerinden araç gereç yardımı yapıldığını ve cezaevinin yapısı ve planı hakkında bilgi sağlandığını belirterek özel tip cezaevlerinde kaçmanın olanaksız olduğunu kanıtlamaya çalışıyorlar. Düzeni koruma ve savunma misyonunun üstlenmiş bu karşı-devrimci kişilerin kamuoyuna devletin "güçlü ve yenilmez" olduğu mesajını vermeye çalışmaları doğaldır, ancak bu açıklamalar gerçeği yansıtmıyor. Bizler bu tüneli hiç kimseden herhangi bir yardım ve destek almaksızın kendi gücümüze dayanarak kazdık. Tüneli kazmak için gerek duyduğumuz süre 15 ayın çok altındadır. İhata duvarını aşmaya gelince... Çanakkale Cumhuriyet Başsavcısı'nın da açıklamasında belirttiği gibi, 6 metre daha ilerledikten sonra eylemimiz başarıyla sonuçlanacaktı.

Faşizmin zindanlarında yıllar boyu acıları ve sevinçleri, hayal kırıklıklarını ve mutlulukları birlikte yaşamış ve egemen sınıfların azgın saldırılarına karşı omuz omuza mücadele etmiş olmamız, olumlu bir geleneğin temellerinin atılmasına hizmet etmiştir. Bu gelenek temelinde şekillenen kaçma girişimimiz, çeşitli devrimci örgütlerden devrimci ve anti-faşistlerin ortak bir eylemi olması açısından

da büyük bir önem ve değer taşımaktadır. Bu geleneğin korunması ve geliştirilmesinin ve mücadelenin çeşitli alanlarına yaygınlaştırılmasının devrimin ilerlemesine katkıda bulunacağına yürekten inanıyoruz. Ve yine inanıyoruz ki, kaçma hakkını kullanan devrimci tutsakların özgürlük mücadelesinin başarıya ulaşmasını hiçbir güç engelleyemez!

YAŞASIN DEVRİMCİ EYLEM BİRLİĞİMİZ!

YAŞASIN DEVRİMCİ TUTSAKLARIN ÖZGÜRLÜK MÜCADELESİ!

DY (Devrimci Yol), DS (Devrimci Sol), TKP/ML (Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist) Hareketi, MLSPB (Marksist-Leninist Silahlı Propaganda Birlikleri), Otonom Dev-Genç Davalarından Devrimci Tutsaklar

Şu anda yaşadıklarımız bize hiç yabancı değildir. Biz bu filmi daha önce seyrettik. Yöntemi ve söylemi farklı olsa da özü hep aynıdır. Okuyacaklarınız geçmişte yaşadıklarımızın bugün bir kez daha tekrar pişirilip önümüze koyulmasıdır. Özal'ın isminin geçtiği her yeri Tayyip, ANAP'ın isminin geçtiği her yeri AKP olarak okuyun. Zindanları boşaltacağız söylemi yerine Çözüm Süreci'ni koyun. Terörle Mücadele Kanunu ile İç Güvenlik Kanunu'nu karşılaştırm. Ne söylemek istediğimiz o zaman daha iyi anlaşılacaktır. AKP ve Tayyip'in bugün söylediklerinin 90'larda Özal ve ANAP söylüyordu. ANAP ve Özal bugün tarih sahnesinden silindiler. Geline aşamada Tayyip ve AKP'nin sonu da onlar gibi olacaktır.

978-605-9038-62-1